

**FATİH SULTAN MEHMET VAKIF ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
ÖZEL HUKUK ANABİLİM DALI
ÖZEL HUKUK PROGRAMI**

LİMİTED ORTAKLIĞIN TASFİYESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

NESİBE ÜNLÜ

İSTANBUL, 2021

**FATİH SULTAN MEHMET VAKIF ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
ÖZEL HUKUK ANABİLİM DALI
ÖZEL HUKUK PROGRAMI**

LİMİTED ORTAKLIĞIN TASFİYESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**NESİBE ÜNLÜ
(180161008)**

**Danışman
(Dr. Öğr. Üyesi Bünyamin Gürpınar)**

İSTANBUL, 2021

FATİH SULTAN MEHMET VAKIF ÜNİVERSİTESİ
TEZ ONAY FORMU

24/02/2021

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Özel Hukuk Anabilim Dalı'nda 180161008 numaralı Nesibe ÜNLÜ'nün hazırladığı "Limited Ortaklığın Tasfiyesi" konulu Özel Hukuk Yüksek Lisans tezi ile ilgili Tez Savunma Sınavı, 24/02/2021 Çarşamba günü saat 16 :00 'da yapılmış, sorulara alınan cevaplar sonunda adayın tezinin **KABULÜNE** karar verilmiştir.

Düzeltilme verilmesi halinde:

Adı geçen öğrencinin Tez Savunma Sınavı .../.../20... tarihinde, saat ...:... da yapılacaktır.

Tez Adı Değişikliği Yapılması Halinde: Tez adının
.....
şeklinde değiştirilmesi uygundur.

Jüri Üyesi	Tarih	İmza
(Danışman) Dr. Öğr. Üyesi Bünyamin GÜRPINAR	24/02/2021	KABUL
Doç. Dr. Ömer BAĞCI	24/02/2021	KABUL
Dr. Öğr. Üyesi Zehra BADAĞ	24/02/2021	KABUL
(İkinci Danışman) */ .../20...
*/ .../20...

*2. Danışman varsa doldurulacak

BEYAN/ ETİK BİLDİRİM

Bu tezin yazılmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğunu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğunu, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapılmadığını, tezin herhangi bir kısmının bağlı olduğum üniversite veya bir başka üniversitedeki başka bir çalışma olarak sunulmadığını beyan ederim.

Nesibe Ünlü

LİMİTED ORTAKLIĞIN TASFİYESİ

Nesibe Ünlü

ÖZET

Limited ortaklık ülkemizde en çok tercih edilen ortaklık türüdür. Bunun en önemli sebeplerinden biri ise limited ortaklığın kuruluş kolaylığı yanında, sona ermesinin ve tasfiyesinin de kolay olmasıdır. Genel olarak Dünyada ve Türkiye’de son dönemlerdeki ekonomik darboğazlar sebebiyle limited ortaklıkların sona erme ve tasfiye sürecine ilişkin uygulamalar olağan tasfiyelere eklendiğinde sayılar artmıştır.

Bilindiği üzere ortaklıkların sona ermesi, sona erme anında tüm ortaklık ilişkilerini de kendiliğinden bitirmez. Hukuken sona ermenin teorik ve pratik sonuçları farklıdır. Sona erme kararı bir süreci başlatır, buna tasfiye süreci denir. Bir tür ortaklıktan önceki duruma veya başa dönmeyi, hukuksal ilişkileri saflaştırmayı ifade eder. İşte bu çalışmada, limited ortaklığın sona ermesi ile birlikte sona ermenin doğal sonucu olan tasfiye süreci, akabinde ise bununla bağlantılı olan ek tasfiye ve tasfiyeden dönme kurumu,6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümleri, doktrin ve yargı kararları ışığında inceleme konusu yapılmıştır.

Anahtar kelimeler; Limited Ortaklık, Sona Erme, Tasfiye, Tasfiye Memuru, Ek Tasfiye, Tasfiyeden Dönme

LIQUIDATION OF LIMITED LIABILITY COMPANY

Nesibe Ünlü

ABSTRACT

Limited liability company is the most preferred company type in our country. One of the most important reasons for this is that in addition to the ease of establishment of a limited liability company, it is also easy to terminate and liquidate it. Generally in the world and Turkey, due to recent economic difficulties, termination of limited liability companies and liquidation processes has been increased when ordinary liquidations are considered as well.

As it is known, termination of the limited liability company does not automatically cease all partnership relations at the time of termination. Theoretical and practical consequences of legal termination are different. The termination decision commences a process, which is called liquidation. It means a kind of return to the beginning state or state before the establishment of the limited liability company, which refers to the disassociation of legal relations. In our study, liquidation process, which is the natural consequence of termination of the limited liability company, additional liquidation and withdrawal from liquidation processes are examined and analyzed according to relevant provisions of Turkish Commercial Code Numbered 6102, legal doctrine and judicial decisions.

Key words; Limited liability company, termination, liquidation, liquidator, additional liquidation, withdrawal from liquidation.

ÖNSÖZ

Limited ortaklığın sona erme sebepleri 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununda özel olarak düzenlenmiştir. Limited ortaklığın sona ermesinin en önemli sonucu ise ortaklığın tasfiye sürecine girmesidir. Kanun koyucu sona erme sebeplerinin aksine limited ortaklığın tasfiyesini özel olarak düzenlenmemiş, limited ortaklığın tasfiyesine ilişkin, anonim ortaklık hükümlerine yollama yapmakla yetinmiştir. Dolayısıyla tasfiye süreci üzerine çalışmalar genellikle anonim ortaklıklar üzerinde yoğunlaşmıştır. Bu nedenle limited ortaklıklara ilişkin tasfiye sürecinin, önemine binaen, özel olarak incelenmesi gerektiği düşüncesiyle tez konumuz limited ortaklığın tasfiyesi olarak belirlenmiştir. Çalışmamızda limited ortaklığın tasfiyesi konusu, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununda düzenlenen limited ortaklığa ilişkin hükümler ve anonim ortaklığın tasfiyesine ilişkin hükümlerle, söz konusu hükümler içerisinde yapılan yollamalar sebebi ile ilgili kanun ve yönetmelikler, doktrin ve konuya ilişkin yargı kararları birlikte değerlendirilerek inceleme konusu yapılmıştır.

Öncelikle tez konunun belirlenmesinden tamamlanmasına kadar geçen süreçte değerli yardımları için saygıdeğer danışmanım Dr. Bünyamin GÜRPINAR' a teşekkür ederim. Bunun yanında başta bugünlere gelmeme ve yüksek lisansa başlamama sebep olan, maddi ve manevi destekleri ile her zaman yanımda ve arkamda olan, canım AİLEME ve değerli büyüğüm Fatma FEDAKAR' a teşekkür ederim.

Yüksek lisans eğitimim boyunca sabırla ve hayatımın her anında tüm desteğiyle yanımda olduğu için sevgili eşim ve meslektaşım Av. Talha Yasin Ünlü'ye de bilhassa teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	iv
ABSTRACT	v
ÖNSÖZ.....	vi
KISALTMALAR	xiii
GİRİŞ	1
BİRİNCİ BÖLÜM.....	3
1. LİMİTED ORTAKLIĞIN SONA ERMESİ.....	3
1.1. LİMİTED ORTAKLIĞIN SONA ERMESİNE İLİŞKİN GENEL BİLGİLER	3
1.2. LİMİTED ORTAKLIĞIN SONA ERME SEBEPLERİ.....	4
1.2.1. Ortaklık Sözleşmesinde Öngörülen Sona Erme Sebebinin	
Gerçekleşmesi.....	5
1.2.2. Genel Kurul Kararı İle Sona Erme.....	6
1.2.3. Limited Ortaklığın İflası	6
1.2.4. Kanunda Öngörülen Diğer Sona Erme Sebepleri	7
1.2.5. Organ Eksikliği Veya Genel Kurulun Toplanamaması Sebebi İle Sona	
Erme.....	9
1.2.5.1. Ortaklığın Sona Ermesi İçin Dava Açılması Zorunluluğu.....	11
1.2.5.2. Dava Şartı: Uzun Süredir Organ Eksikliği Veya Genel Kurulun	
Toplanamaması	12
1.2.5.3. Mahkemece Süre Verilmesi.....	12
1.2.5.4. Mahkemece Verilen Süreye Rağmen Eksikliğin Giderilememesi ve	
Mahkemenin Fesih Kararı	15
1.2.6. Limited Ortaklığın Haklı Sebep Feshi.....	16
1.2.6.1. Haklı Sebep.....	16
1.2.6.2. Haklı Sebep Fesih Davası	19
1.2.6.3. Hâkimin Kararı	22
1.2.7. 5403 Sayılı Toprak Koruma Ve Arazi Kullanımı Kanunu Uyarınca	
Kurulan Limited Ortaklığın Sona Ermesi	27

1.3. SONA ERMENİN TESCİLİ VE İLANI.....	28
İKİNCİ BÖLÜM.....	30
2. LİMİTED ORTAKLIĞIN TASFİYE SÜRECİNE GİRMESİ.....	30
2.1. GENEL BİLGİLER.....	30
2.2. TASFİYE KAVRAMI	30
2.3. TASFİYENİN AMACI	31
2.4. TASFİYE AŞAMASINDA ORTAKLIĞIN DURUMU	32
2.4.1. Ortaklığın Tüzel Kişiliği Ve Ehliyeti.....	32
2.4.2. Ortaklığın Ticaret Unvanı	32
2.4.3. Ortaklığın Organlarının Durumu	33
2.4.3.1. Tasfiye Aşamasında Ortaklığın Organizasyonunun Değişmesi	33
2.4.3.2. Tasfiye Aşamasında Genel Kurulun Durumu.....	33
2.4.3.3. Tasfiye Aşamasında Müdürlerin Durumu	35
2.5. TASFİYE MEMURLARI	36
2.5.1. Tasfiye Memurunun Atanma Usulleri.....	36
2.5.1.1. Ortaklık Sözleşmesi İle Atanma	37
2.5.1.2. Genel Kurul Kararı İle Atanma	38
2.5.1.3. Kanunen Tasfiye Memuru Olarak Müdürler	39
2.5.1.4. Mahkeme Kararı İle Atanma	40
2.5.1.4.1. Ortaklığın Mahkemece Sona Erdirildiği Hallerde Tasfiye	
Memuru Atanması.....	40
2.5.1.4.2. Temsile Yetkili Tasfiye Memurlarından En Az Birinin Türk	
Vatandaşı Olması.....	41
2.5.1.4.3. Azille Bağlantılı Olarak Tasfiye Memuru Atanması.....	42
2.5.2. Tasfiye Memurlarının Tescili Ve İlanı.....	43
2.5.3. Tasfiye Memurlarının Ücreti.....	43
2.5.4. Tasfiye Memurlarının Nitelikleri Sayısı Ve Görev Süresi	45
2.5.4.1. Tasfiye Memurunun Nitelikleri	45
2.5.4.2. Tasfiye Memurlarının Sayısı ve Görev Süresi.....	47
2.5.5. Tasfiye Memurunun Ortaklıkla İlişkisi.....	48
2.5.6. Tasfiye Memurlarının Ortaklığı Temsili	49
2.5.7. Tasfiye Memurluğunun Sona Ermesi	51

2.5.7.1. Genel Kurul Kararıyla Azil.....	51
2.5.7.2. Mahkeme Kararıyla Azil	53
2.5.7.3. Diğer Sebepler	56
2.5.8. Tasfiye Memurlarının Sorumluluğu	57
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	60
3. TASFİYE İŞLERİ.....	60
3.1. İLK ENVANTER VE BİLANÇONUN HAZIRLANMASI.....	60
3.1.1. Genel Olarak	60
3.1.2. İlk Envanter ve Bilançonun Niteliği.....	61
3.1.3. İlk Envanter ve Bilançonun Düzenlenmesi	61
3.1.4. İlk Envanter ve Bilançonun Onaylanması.....	63
3.1.5. Ortaklık Mal Belge ve Defterlerine El Konulması	63
3.2. ALACAKLILARIN ÇAĞIRILMASI VE KORUNMASI.....	64
3.2.1. Alacaklıların Çağırılması	64
3.2.1.1. Çağrının İçeriği	66
3.2.1.2. Çağrının Zamanı	66
3.2.1.3. Bildirim.....	67
3.2.2. Ortaklığın Borca Batık Olduğunun Anlaşılması	68
3.2.3. Alacaklıların Korunması.....	68
3.3. DİĞER TASFİYE İŞLERİ	71
3.3.1. Süregelen İşlemlerin Tamamlanması ve Yeni İşlemler Sorunu	71
3.3.1.1. Süregelen İşlemlerin Tamamlanması.....	71
3.3.1.2. Yeni İşlemler Sorunu	72
3.3.2. Alacakların ve Ödenmemiş Pay Bedellerinin Tahsili.....	74
3.3.2.1. Alacakların Tahsili.....	74
3.3.2.2. Ödenmemiş Pay Bedellerinin Talep Edilmesi Ve Tahsili	75
3.3.3. Aktiflerin Paraya Çevrilmesi	77
3.3.3.1. Aktiflerin Satış Usulü	78
3.3.3.2. Önemli Miktarda Aktifin Toptan Satışı	80
3.3.4. Ortaklık Paralarının Bankaya Yatırılması	83
3.3.5. Yılsonu Finansal Tablolar ve Kesin Bilanço	84

3.3.5.1. Yılsonu Finansal Tabloları	84
3.3.5.2. Kesin Bilanço.....	85
3.4. TASFİYE PAYI HAKKININ ÖDENMESİ (TASFİYE SONUCU DAĞITIM)	87
3.4.1. Tasfiye Payı Hakkı.....	87
3.4.1.1. Tasfiye Payı Alma Hakkının Hukuki Niteliği	88
3.4.1.2. Tasfiye Payı Hakkının Sınırlandırılması veya Kaldırılması	89
3.4.2. Tasfiye Payının Hesaplanması ve Dağıtılması	90
3.4.2.1. Tasfiye Payının Dağıtım Zamanı	92
3.4.2.2. Tasfiye Payının Dağıtım Şekli.....	93
3.4.3. Zamanaşımı	94
3.4.4. Haksız Alınan Tasfiye Payının İadesi	95
3.5. DEFTER VE BELGELERİN SAKLANMASI.....	97
3.5.1. Defter Ve Belgelerin Saklanması Amacı ve Kapsamı	97
3.5.2. Defter ve Belgelerin Saklanacağı Yer ve Saklama Süresi	98
3.5.3. Defter ve Belgelerin İncelenmesi	100
3.6. TİCARET SİCİLİNDEN SİLİNME	101
3.6.1. Tasfiye İşlemlerinin Sona Ermesi.....	101
3.6.2. Ticaret Unvanının Sicilden Silinmesi.....	102
3.6.2.1. Ticaret Unvanının Silinmesini Talep Etme Yükümlülüğü	102
3.6.2.2. Ticaret Unvanının Sicilden Silinme Talebinin Şekli ve Gerekli Belgeler	102
3.6.2.3. Ticaret Sicil Müdürlüğünün Ticaret Unvanının Sicilden Silinme Talebini İncelemesi ve Silinme Kararı	103
3.6.3. Limited Ortaklık Ticaret Unvanının Ticaret Sicilinden Silinmesinin Hukuki Niteliği.....	104
3.6.3.1. Silinmenin Açıklayıcı Olduğu Görüşü	104
3.6.3.2. Silinmenin Kurucu Olduğu Görüşü	105
3.6.3.3. Çift Unsur Öğretisi.....	105
3.6.3.4. Görüşlerin Türk Hukuku Açısından Değerlendirilmesi.....	106
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	107
4. EK TASFİYE VE TASFİYEDEN DÖNME	107

4.1. EK TASFİYE	107
4.1.1. Genel Bilgiler.....	107
4.1.2. Ek Tasfiyeye Başvuru Şartları.....	109
4.1.2.1. Tasfiyenin Tamamlanmış Olması.....	109
4.1.2.2. Ek Tasfiyeye Yapılmasının Zorunlu Olması	110
4.1.2.2.1. Ortaklığın Tasfiyede Değerlendirilmemiş Mal Ve Alacaklarının Bulunması	111
4.1.2.2.2. Organlara Karşı Sorumluluk Davası Açılacak Olması.....	111
4.1.2.2.2.1. Ortaklığın Organlarına Karşı Sorumluluk Davası Açması.....	111
4.1.2.2.2.2. Alacaklıların Tasfiye Memurlarına Karşı Sorumluluk Davası Açması	112
4.1.2.2.3. Ortaklığa Ait Bazı Alacakların Elde Edilmesi İçin Dava Açılması veya Takip Yapılması	113
4.1.2.2.4. Ortaklığın Borçlarından Dolayı Ek Tasfiyeye Başvurulması.....	113
4.1.2.2.5. Malvarlığı İle İlgili Olmayan Konularda Ek Tasfiyeye Gidilememesi	114
4.1.2.3. Kanunda Sayılan Kişilerin Ek Tasfiye İçin Başvurması	115
4.1.2.4. Ek Tasfiye Yapılmasında Hukuki Yararın Bulunması	117
4.1.3. Ek Tasfiyede Görevli Ve Yetkili Mahkeme İle Husumetin Kime Yöneltileceği Sorunu.....	117
4.1.3.1. Görevli Ve Yetkili Mahkeme	117
4.1.3.2. Husumetin Yöneltileceği Taraf.....	118
4.1.3.3. Mahkemenin Kararı Ve Ticaret Siciline Tescil	120
4.1.4. Ek Tasfiye Memurları	121
4.1.4.1. Ek Tasfiye Memurlarının Atanması	121
4.1.4.2. Ek Tasfiye Memurlarının Görevinin Sona Ermesi	122
4.1.5. Ek Tasfiyenin Hüküm Ve Sonuçları	123
4.2. TASFİYEDEN DÖNME.....	125
4.2.1. Genel Olarak	125
4.2.2. Tasfiyeden Dönmenin Şartları.....	126
4.2.2.1. Tasfiyeden Dönmenin Mümkün Olduğu Sona Erme Halleri	126
4.2.2.2. Tasfiyeden Dönme Zamanı.....	126
4.2.2.3. Yetkili Organ ve Karar Yetersayıları.....	127

4.2.3. Örtülü Tasfiyeden Dönme.....	128
4.2.4. Tasfiyeden Dönme Kararının Tescili	129
4.2.5. Tasfiyeden Dönmenin Hüküm Ve Sonuçları.....	130
SONUÇ.....	131
KAYNAKÇA	136

KISALTMALAR

a.g.e.	Adı geçen eser
a.g.m.	Adı geçen makale
b.	Baskı/ Basım
BATİDER	Banka Ve Ticaret Hukuku Dergisi
bkz.	Bakınız
bkz.: aş.	Eserin kendi içinde aşağıya atıf
bkz.:yuk.	Eserin kendi içinde yukarıya atıf
C.	Cilt
c.	Cümle
DEÜHFD	Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
dpn.	Dipnot
E.	Esas
f.	Fıkra
HD.	Hukuk Dairesi
HMK	6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu
İİK	2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu
K.	Karar
k.g.	Karşı görüş

m.	Madde
R.G.	Resmi Gazete
S.	Sayı
s.	Sayfa/sayfalar
s.e.t.	Son Erişim Tarihi
T.	Tarih
TBK	6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu
TKAKK	5403 Sayılı Toprak Koruma Ve Arazi Kullanımı Kanunu
TMK	4721 sayılı Türk Medeni Kanunu
TSY	Ticaret Sicil Yönetmeliği
TTK	6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu
v.d.	Çok yazarlı eserlerde ilk yazardan sonrakiler/ Belirtilen sayfa Numarasından sonra konunun devam ettiği sayfalar.
Y.	Yargıtay

GİRİŞ

Limited ortaklık, bir veya daha çok gerçek veya tüzel kişi tarafından bir ticaret unvanı altında kurulan ticaret şirkettir. Esas sermayesi belirli olup, bu sermaye esas sermaye paylarının toplamından oluşmaktadır. Limited ortaklık ticaret siciline tescil ve ilan ile birlikte tüzel kişilik kazanır.

Limited ortaklık ülkemizde en çok tercih edilen ortaklık türüdür. Bunun en önemli sebebi ise kanunda limited ortaklığa ilişkin, kuruluş kolaylığının yanında, tasfiye ve ortaklıktan ayrılma gibi birçok konuda kolaylık sağlanmış olmasıdır.

Limited ortaklık tüzel kişiliği ancak kanunda öngörülen sebeplerle ve usullerle sona erer. 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununda limited ortaklığın sona erme sebepleri özel olarak düzenlenmiştir. Buna göre, limited ortaklık kanunda öngörülen sebeplerden birinin meydana gelmesiyle sona erer. Ancak limited ortaklığın sona ermesi ortaklığın tüzel kişiliğini kaybederek tamamen ortadan kalktığı anlamına gelmez. Limited ortaklığın sona ermesinin en önemli sonucu ortaklığın tasfiye sürecine girmesidir. Limited ortaklığın tüzel kişiliği, tasfiye sürecinin tamamlanıp ortaklığın ticaret sicilinden silinmesiyle sona erer. Dolayısıyla limited ortaklık tasfiye süreci boyunca tüzel kişiliğini korur. Bununla birlikte limited ortaklığın organları ve yönetimi gibi konularda kanun gereği bir takım değişiklikler olur.

Limited ortaklığın sona ermesi ile birlikte ortaklığın, sona ermeden önce yapmış olduğu iş ve işlemleri, alacakları ve borçları kendiliğinden sona ermez. Tasfiye, sona eren limited ortaklığın süregelen işlemlerini tamamlamak, ortaklık varlıklarının paraya çevrilmesi, ortaklığın borçlarının ödenmesi, kalan bakiyenin ortaklara dağıtılması ve ortaklığın ticaret sicilinden silinerek tamamen ortadan kalkması için yapılması gereken tüm işlemleri ifade eder.

Kanun koyucu limited ortaklığın sona erme sebeplerini özel olarak düzenlemiş ancak sona ermenin sonuçlarına ve dolayısıyla limited ortaklığın tasfiyesine ilişkin ayrıca bir düzenleme yapmak yerine, anonim ortaklığın tasfiyesine ilişkin hükümlere atıfta bulunmakla yetinmiştir. Limited ortaklık, şahıs ortaklıklarından ve sermaye ortaklıklarından özellikler barındıran karma nitelikli bir ortaklık türü olarak kabul edilmektedir. 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununda yapılan düzenlemelere bakıldığında limited ortaklığın, küçük ölçekli sermaye ortaklıklarına yaklaştırıldığı görülmektedir. Bu nedendir ki kanun koyucu, limited ortaklığın tasfiyesinde, anonim ortaklığın tasfiyesine ilişkin hükümlerin uygulanmasını uygun görmüştür.

Çalışma konumuzu oluşturan limited ortaklığın tasfiyesi, anonim ortaklığa ilişkin tasfiye hükümleri, limited ortaklığa ilişkin hükümler, doktrin ve yargı kararları birlikte değerlendirilerek dört bölüm altında incelenmiştir. Bu kapsamda çalışmamızın birinci bölümünde limited ortaklığın tasfiyeye girmesinin ilk aşaması olan limited ortaklığın sona ermesi ve sona erme sebepleri inceleme konusu yapılmıştır.

İkinci bölümde ise genel olarak tasfiye kavramı tanıtılmış, tasfiyenin amacı ve tasfiyeye giren ortaklığın durumu hakkında bilgiler verilerek, tasfiye sürecini yürütecek olan tasfiye memurları detaylıca incelenmiştir.

Çalışmamızın üçüncü bölümde ise tasfiye sürecinde yapılması gereken tüm iş ve işlemler baştan sona incelenmiş ve tasfiye süreci tamamlanan limited ortaklığın ticaret sicilinden silinmesi ile bu bölüm noktalanmıştır. Son olarak dördüncü bölümde tasfiye süreci ile bağlantısı ve önemine binaen ek tasfiye ve tasfiyeden dönme kurumu ele alınmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. LİMİTED ORTAKLIĞIN SONA ERMESİ

1.1. LİMİTED ORTAKLIĞIN SONA ERMESİNE İLİŞKİN GENEL BİLGİLER

Tüzel kişiliğe sahip bir ticaret şirketi olan limited ortaklık, kanunda öngörülen sebeplerin varlığı halinde sona erer¹. Limited ortaklığın sona ermesi kavramı ile ifade edilmek istenen ortaklığın kazanç sağlama ve paylaşma amacının ortadan kalkmasıdır².

Limited ortaklığın sona ermesi ortaklığın tüzel kişiliğini kaybederek tamamen ortadan kalktığı anlamına gelmez³. Limited ortaklık, (tasfiyesiz sona erme halleri hariç) kanunda sayılan sona erme sebeplerinden birinin meydana gelmesiyle tasfiye sürecine girer⁴. Limited ortaklığın tam anlamıyla ortadan kalkması ise, tasfiye prosedürünün tamamlanması ve ticaret sicilinden silinme ile mümkün olacaktır⁵. Dolayısıyla sona erme kavramı ile tüzel kişiliğin sona ermesi kavramı farklı anlamlar ifade etmektedir⁶. Bu nedenle ortaklık tüzel kişiliğini tasfiye amacıyla sınırlı olarak tasfiye sonuna kadar korur. Limited ortaklığın sona ermesi, ortaklığın tasfiye sürecine girmesi ve tam anlamıyla ortadan kalkması için gerekli ilk aşamadır⁷.

¹Oruç Hami Şener, **Teorik ve Uygulamalı: Ortaklıklar Hukuku**, 3. b., Ankara, Seçkin, 2017, s. 628; Oruç Hami Şener, **Yargıtay Kararları Işığında: Limited Ortaklıklar Hukuku**, 1. b., Ankara, Seçkin, 2017, s. 935; Şükrü Yıldız, “6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu’nun 548. Maddesine Göre Tasfiyeden Dönme”, **Makalelerim**, 2.b., İstanbul, Onikilevha, 2018, 833-853, s. 833.

²Reha Poroy, Ünal Tekinalp, Ersin Çamoğlu, **Ortaklıklar Hukuku II**, 14.b., İstanbul, Vedat, 2019, s. 570; Sami Karahan, **Anonim Şirketlerde Tasfiye**, Konya, Mimoza, 1998, s. 7; Mehmet Emin Bilge, “Anonim Şirketin Sona Ermesi ve Tasfiyesi”, **Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C: XV1, S: 3-4, 261-294, s. 261.

³ Kervankıran, **Anonim Şirketin Tasfiyesi**, Ankara, Seçkin, 2015, s. 28; Şener, **Limited**, s. 935; Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar Hukuku II**, s. 570; Bilge, **a.g.m.**, s.262.

⁴ Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar Hukuku II**, s. 570; Şener, **Limited**, s. 935; Yıldız, “Tasfiyeden Dönme”, s. 834.

⁵ Şener, **Ortaklıklar Hukuku**, s. 628; Şener, **Limited**, s. 935; Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar Hukuku II**, s. 570; Bilge, **a.g.m.**, s.262.

⁶ Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar Hukuku II**, s. 570.

⁷ Kervankıran, **Tasfiye**, s. 27; Şener, **Ortaklıklar Hukuku**, s. 628; Şener, **Limited**, s. 935.

1.2. LİMİTED ORTAKLIĞIN SONA ERME SEBEPLERİ

Kanun koyucu limited ortaklığın sona ermesini önemine binaen TTK⁸ m. 636' da özel olarak düzenlemiştir. Buna göre limited ortaklık TTK m. 636' da düzenlenen sebeplerden birinin gerçekleşmesi ile sona erer⁹. Madde metnini aynen aşağıdaki şekilde zikretmek uygun olacaktır:

(1) *Limited şirket aşağıdaki hâllerde sona erer:*

a) *Şirket sözleşmesinde öngörülen sona erme sebeplerinden birinin gerçekleşmesiyle.*

b) *Genel kurul kararı ile.*

c) *İflasın açılması ile.*

d) *Kanunda öngörülen diğer sona erme hâllerinde.*

(2) *Uzun süreden beri şirketin kanunen gerekli organlarından biri mevcut değilse veya genel kurul toplanamıyorsa, ortaklardan veya şirket alacaklılarından birinin şirketin feshini istemesi üzerine şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesi, müdürleri dinleyerek şirketin, durumunu Kanuna uygun hâle getirmesi için bir süre belirler, buna rağmen durum düzeltilmezse, şirketin feshine karar verir.*

(3) *Haklı sebeplerin varlığında, her ortak mahkmeden şirketin feshini isteyebilir. Mahkeme, istem yerine, davacı ortağa payının gerçek değerinin ödenmesine ve davacı ortağın şirketten çıkarılmasına veya duruma uygun düşen ve kabul edilebilir diğer bir çözüme hükmedebilir.*

(4) *Fesih davası açıldığında mahkeme taraflardan birinin istemi üzerine gerekli önlemleri alabilir.*

(5) *Sona ermenin sonuçlarına anonim şirketlere ilişkin hükümler uygulanır. (TTK m. 636)*

Metni verilen TTK m. 636 hükmünden de anlaşıldığı üzere limited ortaklığı sona erdiren sebepler sayılanlarla sınırlı değildir. Hükmün birinci fıkrasının a bendinde ifade edildiği üzere, hükümde sayılanlar dışında bir sona erme sebebi ortaklık sözleşmesi ile belirlenebilecektir. Yine hükmün birinci fıkrasının d bendinde yer verilen “*kanunda öngörülen diğer sona erme hâllerinde*” ifadesinden de sona erme sebeplerinin hükümde sayılanlarla sınırlı olmadığı anlaşılmaktadır.

⁸ Çalışmamızda TTK ile kastımız, **6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu**'dur. (RG. T. 14.02.2011. S. 27846).

⁹Limited ortaklık birleşme, bölünme, tür değiştirme nedenleri ile de sona erebilir ancak bu haller tasfiyesiz sona erme halleri olduğundan konumuz dışında kalmaktadır.

Öğretide bazı yazarlar tarafından, sona erme sebepleri, kanunda böyle bir ayırım yapılmış olmasa da, fesih ve infisah sebepleri olarak ikiye ayrılarak incelenmektedir¹⁰. Ancak çalışmamızda limited ortaklığın sona erme sebepleri kanunda düzenlendiği şekil ve sıra ile inceleme konusu yapılmıştır.

1.2.1. Ortaklık Sözleşmesinde Öngörülen Sona Erme Sebebinin Gerçekleşmesi

Kanun koyucu TTK m. 636/f.1' de ortaklık sözleşmesinde öngörülen sebeplerden birinin gerçekleşmesini limited ortaklığın sona erme nedeni saymıştır (TTK m. 636/f.1). Buradan anlaşılan TTK m. 636' da sayılanlar dışındaki sebeplerle de limited ortaklık sona erebilecektir. Kanun koyucu burada sona erme sebeplerini genişletme yoluna gitmiştir. Örneğin; ortaklığın sahip olduğu maden ruhsatının iptal edilmesi¹¹, ortaklardan birinin ölmesi veya iflası¹², ortaklığın belli bir gelire ulaşamaması gibi sebeplerin meydana gelmesi halinde ortaklığın sona ereceği ortaklık sözleşmesinde öngörülebilir¹³. Ortaklık sözleşmesinde bir süre öngörülmüşse bu sürenin sona ermesiyle de limited ortaklık kendiliğinden sona erer¹⁴.

Ortaklık sözleşmesinde belirlenen sona erme sebeplerinden birinin gerçekleşmesiyle başkaca bir işleme gerek kalmaksızın ortaklık sona erer. Bu konuya ilişkin ortaklar arasında ihtilaf çıkması halinde ortaklardan biri mahkemeye başvurarak sona ermenin tespitini isteyebilir. Mahkemenin vereceği tespit kararı açıklayıcı ve geriye etkili niteliğe sahiptir¹⁵.

¹⁰ Elif Yalçın Sarıkaya, **Limited Şirketin Sona Erme Nedenleri**, Ankara, Adalet, 2018, s. 12 vd.; Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar Hukuku II**, s. 570 vd.

¹¹ Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar Hukuku II**, s. 571.

¹² Örneğin, ortaklığın bir ortağın becerisine güvenilerek kurulmuş olması halinde bu ortağın ölümü, kısıtlanması, ihaneti, iflası sona erme sebebi olarak belirlenmiş olabilir. Bkz. Halil Arslanlı, Hayri Domaniç, **Limited Şirketler Hukuku ve Uygulaması Hisseli Komandit Şirketler: Ticaret Kanunu Şerhi C. III.**, 1998 Yılı Birinci Baskıdan Tıpkı Bası, İstanbul, Vedat, 2011, s. 732.

¹³ Şener, **Limited**, s.935 vd. ; Hakan Çebi, **Limited Şirketler Hukuku**, Ankara, Adalet, 2019, s. 351; Altaş, **Limited**, s. 498.

¹⁴ Ancak sözleşme değişikliği yolu ile ortaklığın sona ermesinin engellenmesi mümkündür. Limited ortaklığın, ortaklık sözleşmesinde belirlenen süre sona ermesine rağmen işlemlere devam etmesi halinde ortaklığın belirsiz süreli bir ortaklık haline dönüşüp dönüşmediği hususuna ilişkin bkz. Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar Hukuku II**, s. 572; Yalçın Sarıkaya, **Sona Erme Nedenleri**, s. 33.

¹⁵ Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar Hukuku II**, s. 571.

1.2.2. Genel Kurul Kararı İle Sona Erme

Limited ortaklık genel kurul kararı ile de sona erebilir. Genel kurula verilen sona erdirme (fesih) yetkisi genel kurulun devredilemez yetkilerindedir (TTK m. 616/1.i). Ortaklığın sona erdirilmesine ilişkin genel kurulun vereceği karar TTK 621/f.1.1' da önemli kararlar arasında sayılmıştır¹⁶. Bu nedenle genel kurulda temsil edilen oyların en az üçte ikisinin ve oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun bir arada bulunduğu bir toplantıda temsil edilen oyların üçte ikisinin olumlu oyu ile sona erme kararı alınabilecektir. Genel kurulun karar alabilmesi için kanunda öngörülen yeter sayı, ortaklık sözleşmesine hüküm getirmek suretiyle ağırlaştırılabilir ancak hafifletilemez¹⁷. Örneğin kanunda öngörülen yetersayı oybirliğine kadar arttırılabilir¹⁸.

Genel kurulun fesih kararı verebilmesi için bir sebebe veya bir şartın gerçekleşmesine gerek yoktur¹⁹. Genel Kurul tarafından ortaklığın sona ermesine karar verildiğinde başkaca bir işleme gerek olmaksızın ortaklık sona erer²⁰. Sona erme kararı ortaklığın merkezinin bulunduğu yer ticaret siciline tescil ve ilan ettirilir bu tescil açıklayıcı niteliktedir²¹.

1.2.3. Limited Ortaklığın İflası

Tüzel kişi tacir olan limited ortaklık, tacir olmanın hüküm ve sonuçlarına dolayısıyla da iflasa tabidir (TTK m.16/f.1, 18/f.1)²². Limited ortaklığın iflası da ortaklığı sona erdiren sebeplerdendir (TTK m. 636/f.1/c). Limited ortaklık, mahkemece iflasına karar verilmesiyle sona erer. İflas mahkemece kararın verildiği

¹⁶ Direnç Akbay, **Türk Ticaret Kanun Tasarısı'na Göre Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, İstanbul, Vedat, 2010, s. 233.

¹⁷ Pulaşlı, **Şirketler Hukuku Şerhi**, C: III, 3.b., Ankara, Adalet, 2018, s. 2396; Şener, **Limited**, s. 938; Çebi, **Limited**, s. 353; Hasan Pulaşlı, **Şirketler Hukuku Genel Esaslar**, 6. b. , Ankara, Adalet, 2020, s. 604; Ünal Tekinalp, **Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar Hukuku İle Tek Kişi Ortaklığın Esasları**, 2.b., İstanbul, Vedat, 2012, s. 361; Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar Hukuku II**, s. 574.

¹⁸ Şener, **Limited**, s. 938.

¹⁹ Taşdelen, **6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Limited Ortaklıkta Çıkma Çıkarılma ve Fesih**, Ankara, Yetkin, 2012, s. 234 (dnp. 11' de adı geçen yazar.).

²⁰ Sona ermeye ilişkin genel kurul kararının iptal ettirilebilmesi yönünde bkz. Şener, **Limited**, s. 939.

²¹ Çebi, **Limited**, s. 353; Serhan Dinç, **Ticaret Hukuku Bilgisi (Ticari İşletme- Şirketler Hukuku)**, Ankara, Seçkin, 2017, s. 459; Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar Hukuku II**, s. 574; Pulaşlı, **Genel Esaslar**, s. 604; Pulaşlı, **Şerh**, s. 2396.

²² Sabih Arkan, **Ticari İşletme Hukuku**, 15.b., Ankara, Sözkese, 2011, s. 119, 131; Yalçın Sarıkaya, **Sona Erme Nedenleri**, s. 41.

gün ve saatte açılmış sayılır²³. İflasa limited ortaklığın bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesi tarafından karar verilir. Mahkeme iflas kararını iflas idaresine bildirir. İflas idaresi, kararı ticaret siciline tescil ve ilan ettirir²⁴. Ortaklığın iflas sebebiyle sona erdiği halde tasfiye, iflas masası tarafından ve İİK hükümlerine göre yürütülür²⁵.

1.2.4. Kanunda Öngörülen Diğer Sona Erme Sebepleri

Limited ortaklığın TTK m. 636' da sayılan sebepler dışında kanunda öngörülen diğer sebeplerle de sona erebileceği hükme bağlanmıştır. Kanunda öngörülen diğer sona erme sebepleri ifadesi, Türk Ticaret Kanununda öngörülen sebeplerle birlikte diğer kanunlarda öngörülen sona erme sebeplerini de kapsamaktadır²⁶. Buna örnek olarak TMK m. 54/ f.3 hükmü gösterilebilir. Buna göre, limited ortaklığın hukuka ve ahlaka aykırı amaç gütmesi de limited ortaklığın sona erme sebeplerindedir²⁷. Örneğin, bir ortaklığın uyuşturucu ve insan ticareti yapması hukuka ve ahlaka aykırı faaliyet konusu kapsamında olduğundan , ortaklığın sona ermesine sebep olabilir²⁸.

Kanunda öngörülen bir diğer sona erme sebebi (tasfiyesiz sona erme sebepleri) olarak limited ortaklığın bölünmesi veya bir başka ortaklıkla birleşmesi gösterilebilir²⁹. Birleşmede birleşmenin ticaret siciline tescili ile devrolunan şirket sona erer (TTK m. 152/ f.3). Bölünme halinde ise devreden şirket ticaret siciline tescil ile birlikte sona erer (TTK m. 179/ f. 3).

Kanunda öngörülen diğer sona erme sebeplerinden biri de esas sermayenin kaybı ve borca batık olma halidir³⁰. TTK m. 633' te yapılan atıf uyarınca: “*Esas*

²³ Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar Hukuku II**, s. 571.

²⁴ Soner Altaş, **Türk Ticaret Kanununa Göre: Limited Şirketler Hukuku**, 8.b., Ankara, Seçkin, 2017, s. 499; Çebi, **Limited**, s. 352; Şaban Kayıhan, **Şirketler Hukuku**, 3.b., Ankara, Seçkin, 2019, s. 284; Dinç, **Ticaret Hukuku**, s. 460; Pulaşlı, **Genel Esaslar**, s. 604; Pulaşlı, **Şerh**, s. 2398; Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar Hukuku II**, s. 571.

²⁵ Altaş, **Limited**, s. 499; Çebi, **Limited**, s. 352; Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar Hukuku II**, s. 571; Kayıhan, **Şirketler Hukuku**, s. 284; Şener, **Limited**, s. 939 vd.

²⁶ Şirin Güven, “6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Çerçevesinde Anonim Şirketlerin Sona Erme ve Tasfiyesi”, Çankaya **Üniversitesi Hukuk fakültesi Dergisi**, C: III, S: 1, Nisan 2016, 35-63, s.38; Bilge, **a.g.m.**, s. 266.

²⁷ Tekinalp, **Tek Kişi Ortaklığın Esasları**, s. 361; Şener, **Limited**, s. 940.

²⁸ Tekinalp, **Tek Kişi Ortaklığın Esasları**, s. 361.

²⁹ Çebi, **Limited**, s. 352; Altaş, **Limited**, s. 499; Yalçın Sarıkaya, **Sona Erme Nedenleri**, s. 72.

³⁰ Yalçın Sarıkaya, **Sona Erme Nedenleri**, s. 52,53.

sermayenin kaybı ya da borca batık olma hâllerinde anonim şirketlere ilişkin ilgili hükümler kıyas yoluyla uygulanır...”, anonim ortaklıklara ilişkin düzenlenen TTK m. 376/ f. 2 hükmü limited ortaklıklar içinde uygulama alanı bulacaktır. Buna göre, “*Son yıllık bilançoya göre, sermaye ile kanuni yedek akçeler toplamının üçte ikisinin zarar sebebiyle karşılıksız kaldığı anlaşıldığı takdirde, derhâl toplantıya çağrılan genel kurul, sermayenin üçte biri ile yetinme veya sermayenin tamamlanmasına karar vermediği takdirde şirket kendiliğinden sona erer.*” (TTK m. 376/f.2).

Kuruluştta esas sözleşme ve kanun hükümlerine aykırı davranılması hali de ortaklığın sona erme sebepleri arasında gösterilebilir³¹. Buna göre; “*...Şirketin kurulmasında kanun hükümlerine aykırı hareket edilmek suretiyle, alacaklıların, pay sahiplerinin veya kamunun menfaatleri önemli bir şekilde tehlikeye düşürülmüş veya ihlal edilmiş olursa, yönetim kurulunun, Gümrük ve Ticaret Bakanlığının, ilgili alacaklının veya pay sahibinin istemi üzerine şirketin merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesince şirketin feshine karar verilir...*” (TTK m. 644/f.1/b atfı uyarınca TTK m. 353/ f.1/c.2).

TTK m.210/f.3’ e göre, ortaklığın kamu düzenine veya işletmenin konusuna aykırı davranması veya muvazaalı iş ve faaliyetlerde bulunması da kanunda öngörülen diğer sona erme sebeplerinden kabul edilmektedir³². TTK m.210/f.3: “*Kamu düzenine veya işletme konusuna aykırı işlemlerde veya bu yönde hazırlıklarda ya da muvazaalı iş ve faaliyetlerde bulunduğu belirlenen ticaret şirketleri hakkında, özel kanunlardaki hükümler saklı kalmak kaydıyla, Gümrük ve Ticaret Bakanlığınca, bu tür işlem, hazırlık veya faaliyetlerin öğrenilmesinden itibaren bir yıl içinde fesih davası açılabilir*”. TTK m. 210/f.3’ te düzenlenen sona erme sebebine örnek olarak, bir ilaç şirketinin sahte ve kamunun sağlığını bozacak ilaçlar üretmesi veya uyuşturucu ilaçları pazarlaması gösterilebilir³³.

³¹ Pulaşlı, **Şerh**, s. 2416; Şener, **Limited**, s. 940; Selma Çetiner, Armağan Ebru Bozkurt Yüksel, **Ticari İşletme ve Şirketler Hukuku**, 4.b., Ankara, Seçkin, 2017, s. 347, 348; Murat Alışkan, **Limited Şirket: Tarihçe Niteliği**, İstanbul, Legal, 2013, s. 167.

³²Tekinalp, **Tek Kişi Ortaklığın Esasları**, s. 361; Kanunda öngörülen diğer sona erme sebeplerine daha fazla örnek için bkz. Karaman Coşgun, **Anonim Şirketin Tasfiyesi**, Ankara, Adalet, 2015, s. 9 vd.; Bilge, **a.g.m.**, s. 266; Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar Hukuku II**, s. 575, 576.

³³Tekinalp, **Tek Kişi Ortaklığın Esasları**, s. 361.

1.2.5. Organ Eksikliği Veya Genel Kurulun Toplanamaması Sebebi İle Sona Erme

Kanun koyucu TTK m. 636/f.2’de uzun süreden beri şirketin kanunen gerekli organlarından birinin mevcut olmamasını veya genel kurulun toplanamaması halini limited ortaklığın sona erme sebepleri arasında saymıştır. TTK m. 636/f.2:

“Uzun süreden beri şirketin kanunen gerekli organlarından biri mevcut değilse veya genel kurul toplanamıyorsa, ortaklardan veya şirket alacaklılarından birinin şirketin feshini istemesi üzerine şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesi, müdürleri dinleyerek şirketin, durumunu Kanuna uygun hâle getirmesi için bir süre belirler, buna rağmen durum düzeltilmezse, şirketin feshine karar verir.”.

Madde metninde *“kanunen gerekli organlardan birinin mevcut olmaması”* ifadesi kullanılmış ve açıklanmamıştır. Limited ortaklığın zorunlu organları genel kurul ve müdürler kuruludur³⁴. Ancak genel kurul devamlı organ olmadığından mevcut olamaması gibi bir durum söz konusu olmayacaktır. Burada kastedilen genel kurulun toplanamamasıdır ki genel kurulun uzun süre toplanamaması, hükümde ayrıca sona erme sebebi olarak gösterilmiştir³⁵.

Ortaklığın kanunen gerekli organının uzun süreden beri mevcut olmaması kavramı geniş yorumlanmalıdır. Örneğin; Müdür veya müdürlerin istifası ile müdürler kurulunun boşalması ve yerine yeni atama yapıl(a)mamış olması³⁶, müdür seçimine ilişkin genel kurul kararının yokluğu veya butlanın tespiti halinde veya kararın iptal edilmesi halinde de yeni müdür atanmamışsa organ eksikliği bulunduğu kabul edilmesi gerekir³⁷. Aynı şekilde, genel kurulun müdürleri görevden alması³⁸, tek müdürden oluşan ortaklıkta müdürün ehliyetini yitirmesi³⁹, gibi sebepler sonrasında genel kurulca yeni müdürlerin seçilmemesi veya

³⁴Tekinalp, **Tek Kişi Ortaklığın Esasları**, s. 362;Şener, **Limited**, s.944; Pulaşlı, **Şerh**, s. 2418; Çebi, **Limited**, s. 354; Şener, **Ortaklıklar Hukuku**, s. 377.

³⁵Yalçın Sarıkaya, **Sona Erme Nedenleri**, s. 95; Şener, **Limited**, s.944; Pulaşlı, **Şerh**, s. 2418; Çebi, **Limited**, s. 354; Şener, **Ortaklıklar Hukuku**, s. 377.

³⁶Fazıl Aydın, **Yeni Türk Ticaret Kanununda: Anonim Şirketler Limited Şirketler ve Şirketler Topluluğu**, 2.b., Ankara, s.644; Şener, **Limited**, s. 951 vd.; Altaş, **Limited**, s. 501; Yalçın Sarıkaya, **Sona Erme Nedenleri**, s. 96.

³⁷Çebi, **Limited Şirketler**, s. 354.

³⁸Şener, **Limited**, s. 951.

³⁹Şener, **Limited**, s. 951.

seçilememesi, genel kurulda müdür/ müdürlerin seçimine ilişkin oy çoğunluğunun sağlanamaması⁴⁰ halleri de hükmün kapsamında kabul edilmelidir.

Müdürler kurulunun süresinin sona ermiş olmasına rağmen yenilerinin seçil(e)memesi halinde organ eksikliğinin kabul edilmesi gerektiğini savunan yazarlarla⁴¹ birlikte bir takım yazarlar müdür veya müdürler kurulunun süresi sona erdiğinde, görevlerinin, yeni müdürler seçilinceye kadar devam ettiğini bu nedenle sürenin sona ermesinin organ eksikliği kapsamında kabul edilmeyeceğini savunmaktadır⁴². Yargıtay da ikinci görüşü benimsemiştir⁴³. Ancak müdürler kurulunun süresi sona ermesine rağmen makul kabul edilemeyecek kadar uzun bir süre yeni müdür/müdürler seçilmemişse bu durumda organ eksikliğinden söz edilebilmelidir⁴⁴. Müdürler kurulunun mevcudiyetine rağmen, hiç veya gereği gibi toplanamaması somut olayın özelliklerine göre maddenin kapsamında kabul edilebilir⁴⁵.

TTK m. 636/f.2 hükmünden anlaşılacağı üzere limited ortaklık, organ eksikliği veya genel kurulun toplanamaması sebebiyle kendiliğinden sona ermez.

⁴⁰ Pulaşlı, **Şerh**, s. 2419; Pulaşlı, **Genel Esaslar**, s. 609.

⁴¹ Altaş, **Limited**, s. 501; Aydın, **Şirketler Topluluğu**, s. 644; Salih Çalal, "Anonim Şirketlerde Fesih Sebepleri ve Cezaî Sorumluluğun Sınırları" **Mali Çözüm Dergisi**, S: 4, 165-172, 2016, s. 166; Yalçın Sarıkaya, **Sona Erme Nedenleri**, s. 96.

⁴² Pulaşlı, **Şerh**, s. 2419; Pulaşlı, **Genel Esaslar**, s. 609.

⁴³ **Y. 12. HD., E. 2004/1559, K. 2004/6352, T. 18.03.2004, Y. 12. HD., E. 1998/4066, 1998/7731 K., T. 24.6.1998**: "...TTK. nun 314 ve devamı maddeleri gereği Anonim Şirketlerde yönetim kurulu üyeleri en fazla üç yıllık bir süre için seçilebilirse de doktrinde ve uygulamada kabul edildiği üzere, yönetim kurulunun süresi sona erdiğinde, bu sıfatlarının kendiliğinden düşeceğine ilişkin bir hüküm olmaması halinde süreleri dolsa bile önceki yönetim kurulu yeni yönetim seçilene kadar görevlerine devam eder. (11. H.D. 30.11.1992 tarih B. 6270 K. 11024 sayılı Karar Gönen Eriş Anonim Şirketler Hukuku 1995 Baskı Sayfa207) Bu duruma göre 24.3.1992 tarihinde oluşturulan, yönetim kurulunun görevi 24.8.1997 tarihinde yapılan genel kurulda seçilen yeni yönetim kurulunun göreve başlamasına kadar devam etmiştir..."**Y. 11. HD., E. 1984/2678, K. 1984/2831, T. 15.5.1984**: "...Mahkemece taraflar tarafından ibraz edilen belgelere ve dosya kapsamı ile mahkemece verilen ihtiyari tedbir isteminin reddine ilişkin karara atıfta bulunularak şirket yönetim kurulu üyelerinin sürelerinin dolmuş olması şirketi organsız bırakması sonucu doğuramayacağını, yenilerinin seçilmesine kadar eskilerinin mevcut işler bakımından görevlerine devam edebileceklerini nitekim 28.2.1984 tarihli genel kurul toplantısına izin alınmış olunmasına dayanılarak dava dayanaksız olduğu düşüncesiyle reddine karar verilmiştir.

Kararı, davacı vekili temyiz etmiştir. Dosyadaki yazılara, kararın dayandığı delillerle gerektirici sebeplere ve delillerin takdirinde bir isabetsizlik bulunmamasına göre davacı vekilinin bütün temyiz itirazları yerinde değildir...", **Kazancı İçtihat Bilgi Bankası** (çevrimiçi), <https://www.kazanci.com.tr/>, s.e.t. 31.10.2020.

⁴⁴ Pulaşlı, **Şerh**, s. 2419; Pulaşlı, **Genel Esaslar**, s. 609.

⁴⁵ TTK m. 636/f.2 Gerekçesinde yapılan atfa binaen TTK m. 530/ f.2 Gerekçesi. Aydın, **Şirketler Topluluğu**, s. 644.

Ortaklığın feshinin ortaklar veya alacaklılardan biri tarafından mahkemeden dava yoluyla talep edilmesi gerekmektedir⁴⁶.

1.2.5.1. Ortaklığın Sona Ermesi İçin Dava Açılması Zorunluluğu

Limited ortaklığın, uzun süreden beri kanunen gerekli organının mevcut olmaması veya genel kurulun toplanamaması sebebiyle sona erebilmesi için ortaklığın feshinin dava yoluyla mahkemeden talep edilmesi gerekmektedir. Bu davada görevli ve yetkili mahkeme ortaklığın merkezinin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesidir. Limited ortaklığın feshi davasında davacı sıfatı kanunen ortaklara ve ortaklık alacaklılarına verilmiştir (TTK m. 636/f.2).

Anonim ortaklığın organ eksikliği ve genel kurulun toplanamaması sebebiyle sona ermesi hali TTK m. 530’ da ayrıca düzenlenmiştir. TTK m. 530:

“(1) Uzun süreden beri şirketin kanunen gerekli olan organlarından biri mevcut değilse veya genel kurul toplanamıyorsa, pay sahipleri, şirket alacaklıları veya Gümrük ve Ticaret Bakanlığının istemi üzerine, şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesi, yönetim kurulunu da dinleyerek şirketin durumunu kanuna uygun hâle getirmesi için bir süre belirler. Bu süre içinde durum düzeltilmezse, mahkeme şirketin feshine karar verir.(2) Dava açıldığında mahkeme, taraflardan birinin istemi üzerine gerekli önlemleri alabilir.”

Madde metninden anlaşıldığı üzere anonim ortaklığın organ eksikliği ve genel kurulunun toplanamaması halinde, ortaklar ve ortaklık alacaklılarının yanında Gümrük ve Ticaret Bakanlığı’na da ortaklığın feshini isteme yetkisi verilmiştir (TTK m. 530). Ancak limited ortaklığın feshi davasında Gümrük ve Ticaret Bakanlığına dava açma yetkisi verilmemiştir⁴⁷.

Davada davalı sıfatı ise tüzel kişiliğe sahip olan ortaklığa aittir. Davanın ortaklığın tüzel kişiliğine karşı açılması gerekmektedir. Ortaklık mahkemede, dava müdürlerin eksikliğinden kaynaklanmıyorsa müdürler tarafından temsil edilir.

⁴⁶Tekinalp, **Tek Kişi Ortaklığın Esasları**, s. 362; Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar Hukuku II**, s. 574; Çalal, **a.g.m.**, s. 166.

⁴⁷Abuzer Kendigelen, **Türk Ticaret Kanunu: Değişiklikler Yenilikler ve İlk Tespitler**, 3. Bası (Güncellenmiş 2. Basıdan Tıpkı Bası), İstanbul, Onikilevha, 2016, s. 551; Yalçın Sarıkaya, **Sona Erme Nedenleri**, s. 97; Şener, **Limited**, s. 949; Şener, **Ortaklıklar Hukuku**, s. 631; Pulaşlı, **Şerh**, s. 2419; Pulaşlı, **Genel Esaslar**, s. 609; Çebi, **Limited**, s. 359; **Y. 11. HD. 08.05.2006- E.5230/ K.5297**, Gönen Eriş, **6335-6552-6728 Sayılı Kanunlarla Güncellenmiş TTK Hükümlerine Göre: Ticari İşletme ve Şirketler**, C: III, 3.b., Ankara, Seçkin, 2017, s. 2682.

Müdürlerin mevcut olmaması sebebiyle dava açılmış ise mahkemece ortaklığı davada temsil etmek üzere kayyım atanmalıdır⁴⁸.

1.2.5.2. Dava Şartı: Uzun Süredir Organ Eksikliği Veya Genel Kurulun Toplanamaması

Limited ortaklığın kanunen gerekli organların mevcut olmaması veya genel kurulun toplanamaması sebebiyle feshinin istenebilmesi bu durumun uzun süreden beri devam etmesi şartına bağlanmıştır (TTK m. 636/f.2). Kanunen gerekli organın müdürler olduğunu ve genel kurul zorunlu organ olmadığından mevcut olmaması değil toplanamamasının fesih sebebi olacağını daha önce de belirtmiştik⁴⁹. Burada uzun süre ile ifade edilmek istenen müdürlerin bulunmaması yani müdürlük makamının çeşitli sebeplerle boşaldığı ancak yerine yenisinin seçil(e)memiş olması veya genel kurulun toplanamaması halinin devamlılık arz etmesi⁵⁰, bu durumun makul bir sürenin üstünde seyretmesidir⁵¹. Devamlılık hususu, somut olayın özelliklerine göre değerlendirilmesi gerektiğinden hâkimin takdirine bırakılmış aynı zamanda bu şekilde kötü niyetli yaklaşımların da önüne geçilmek istenmiştir⁵².

1.2.5.3. Mahkemece Süre Verilmesi

Limited ortaklığın alacaklıları veya ortaklarından birinin uzun süreden beri müdürlerin mevcut olmaması veya genel kurulun toplanamamasına dayanarak açtığı fesih davasında mahkeme doğrudan fesih kararı veremez. Mahkemenin fesih kararı vermeden önce müdürleri dinleyerek şirketin durumunu kanuna uygun hale getirmesi için bir süre belirlemesi, buna rağmen durum düzeltilmezse şirketin feshine karar vermesi gerekmektedir (TTK m. 636/f.2).

Mahkeme müdürleri dinleyerek ortaklığın kanuna uygun hale getirilmesi için bir süre belirler. Mahkeme, taraflardan birinin talebiyle gerekli önlemleri alır (TTK

⁴⁸ Çebi, **Limited**, 359; Şener, **Limited**, s. 949; Şener, **Ortaklıklar Hukuku**, s. 631; Yalçın Sarıkaya, **Sona Erme Nedenleri**, s. 98.

⁴⁹ Bkz.:yuk. s. 9.

⁵⁰ Taşdelen, **Çıkma Çıkarılma ve Fesih**, s. 235; Altaş, **Limited**, s.501; Çebi, **Limited**, s. 360; Dinç, **Ticaret Hukuku Bilgisi**, s.466, 467; Bilge, **a.g.m.**, s. 270; Yalçın Sarıkaya, **Sona Erme Nedenleri**, s. 96.

⁵¹ Altaş, **Limited**, s.501; Çebi, **Limited**, s. 360; Dinç, **Ticaret Hukuku Bilgisi**, s.466, 467.

⁵²TTK m. 636/f.2 Gerekçesi; Altaş, **Limited**, s.501; Çebi, **Limited**, s. 360; Dinç, **Ticaret Hukuku Bilgisi**, s.466, 467; Bilge, **a.g.m.**, s. 270; Çalal, **a.g.m.**, s. 166; Yalçın Sarıkaya, **Sona Erme Nedenleri**, s. 96,97.

m. 636/f.4). Örneğin, dava müdürlerin eksikliği nedeni ile açılmışsa ortaklığa kayyım atanması talep edilebilir⁵³. Yargıtay, iki ortaklı ve temsili iki ortağın müşterek imzası ile mümkün bulunan limited şirkette, ortaklardan birinin şirket yönetimine katılmaması nedeniyle şirketin zarara uğradığı iddiasıyla şirkete kayyım atanması talebine ilişkin açılan davanın kabulüne karar verilmesi gerektiğini içtihat etmiştir (Y. 11. HD. E. 2013/9963, K. 2013/4184, T. 03.07.2013):

“İstem, iki ortaklı ve temsilin iki ortağın müşterek imzası ile mümkün bulunan limited şirkette, ortaklardan birinin şirket yönetimine katılmaması nedeniyle şirketin zarara uğradığı iddiasıyla şirkete kayyım tayinine ilişkindir. Dosyada bulunan ticaret sicil kaydından tarafları ortağı bulunduğu dava dışı şirketin 2 ortaklı olduğu ve şirketin temsilin iki ortağın müşterek imzası ile mümkün bulunduğu anlaşılmaktadır. Bu durumda, aleyhine tedbir istenen ortağın, dava dışı şirketin yönetimine katılmaması, şirketin, yönetim organı bakımından, organsız kalması sonucunu doğuracağından mahkemece istemin kabulüne karar vermek gerekirken yazılı şekilde istemin reddine karar verilmesi doğru olmamıştır.”⁵⁴.

Kanun koyucu ortaklığın kanuna uygun hale getirilmesi için hükümde son bir süre tanımıştır ki bu süre ortaklığa mutlak surette tanınmalıdır. TTK m. 636/f.2 uyarınca mahkemece verilecek bir ara kararla, ortaklığın kanuna uygun hale getirilmesi için süre tanınması gerekmektedir. Nitekim Yargıtayda vermiş olduğu bir kararında bu hususa değinmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir (Y. 11. HD. 2014/13588 E. , 204/19926 K. , 17.12.2014 T.) :

“...Davalı şirket temsilcisinin temyiz itirazlarının incelenmesine gelince; dava 6102 Sayılı TTK'nın 636. maddesi gereğince şirketin feshi ve tasfiyesine dair olup, mahkemece aynı Kanun'un 636/2. maddesi gereğince karar verilerek yargılama bitirilip davadan el çekilmiştir. Ancak, 6102 Sayılı TTK'nın 636/2. maddesinde, uzun süreden beri şirketin kanunen gerekli organlarından biri mevcut değilse veya genel kurul toplanamıyorsa mahkemece, durumun kanuna uygun hâle getirilmesi için bir süre verileceği, buna rağmen durum düzeltilmezse, şirketin feshine karar verileceği düzenlenmiştir. Bu durumda, mahkemece TTK'nın 636/2. maddesi gereğince, şirketin durumunun kanuna uygun hale getirilmesi için süre verilmesine dair ara karar oluşturulup sonucuna göre bir karar vermek gerekirken yazılı şekilde davadan el çekilmesi doğru olmayıp nihai karar biçiminde yapılan

⁵³Çebi, Limited, s. 360.

⁵⁴ Kazancı İçtihat Bilgi Bankası (çevrimiçi), <https://www.kazanci.com.tr/> , s.e.t. 13.12.2020.

ihrarın ve verilen sürenin sonuç doğurmayacağıının kabulüyle usul ve yasaya uygun olmayan kararın davalı şirket yararına bozulmasına karar vermek gerekmiştir.”⁵⁵.

Mahkemece uygun bir süre tanınmış ve tanınan süre içerisinde ortaklık kanuna uygun hale gelmemişse mahkeme fesih kararı vermelidir⁵⁶. Bununla birlikte Yargıtay aksi yönde vermiş olduğu eski tarihli bir kararında, verilecek sürenin bir fayda sağlamayacağı ve neticeyi değiştirmeyeceği anlaşılmışsa süre verilmeden fesih kararı verilebileceğini ifade etmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir (**Y. 11. HD. 1986/418 E., 1986/1457 K., 14.3.1986 T.**) :

“... Ancak mahkemece verilecek sürenin bir fayda sağlamayacağı ve neticeyi değiştirmeyeceği (örneğin; 5 sene gibi bir süreden beri genel kurul toplantısının yapılmamış olması gibi) anlaşılırsa süre vermeden fesih kararı verilmesi gerekir...”⁵⁷.

Bu karara katılmak mümkün değildir. Ortaklığa verilecek sürenin mevcut durumu değiştirmeyeceği düşüncesi ile mahkemece süre tanınmadan ortaklığın feshine karar verilmesinin hükmün amacıyla bağdaşmayacağı kanaatindeyim⁵⁸. Örneğin; Uzun süredir genel kurul toplantısının yapılmıyor olması verilen sürede de toplantının yapılmayacağı anlamına gelmemektedir⁵⁹. Kanun koyucunun amacı ortaklığın feshini değil devamlılığını sağlamaktır. Söz konusu hüküm ile amaçlanan, tanınan süre ile limited ortaklığın faaliyetlerine devam etmesini sağlamaktır⁶⁰. Dolayısıyla mahkemece fesih kararı verilmeden önce, her halükarda uygun bir sürenin tanınması gerekmektedir.

Mahkemece süre belirlenirken, genel kurulun toplanabilmesi için veya müdürler kurulunun oluşturulabilmesi için asgari de olsa yeterli olabilecek sürenin göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Örneğin, Yargıtay anonim ortaklığa ilişkin vermiş olduğu bir kararda, organ eksikliğini giderilmesi için ortaklığa verilen bir aylık sürenin yeterli olmadığını içtihat etmiştir. Limited ortaklıklar için de

⁵⁵ Kararın tamamı için bkz. **Kazancı İctihat Bilgi Bankası** (çevrimiçi), <https://www.kazanci.com.tr/>, s.e.t. 29.12.2020.

⁵⁶ Dinç, **Ticaret Hukuku Bilgisi**, s.467; Şener, **Ortaklıklar Hukuku**, s. 631; Poroy,Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar Hukuku II**, s. 574.

⁵⁷ Bu karar için bkz. Şener, **Limited**, s. 953-954, (dpn. 38’de adı geçen yazar.).

⁵⁸ Bu görüşte bkz. Şener, **Limited**, s. 953.

⁵⁹ Şener, **Ortaklıklar Hukuku**, s. 631.

⁶⁰ Şener, **Limited**, s. 953.

uygulanabilecek söz konusu kararın ilgili kısmı şöyledir (**Y. 11. HD., E. 2643, K. 3230, T. 27.5.1986.**) :

“...TTK'nun 435'inci maddesine göre (Şuan TTK m.530/ TTK m. 636/f.2), şirketin durumunun kanuna uygun hale ifrağı için verilen bir aylık süre uygun bir süre değildir.”⁶¹.

1.2.5.4. Mahkemece Verilen Süreye Rağmen Eksikliğin Giderilememesi ve Mahkemenin Fesih Kararı

Mahkeme, verilen uygun süreye rağmen ortaklığın genel kurulu toplanamamış veya eksiklikleri giderilememiş ve ortaklık kanuna uygun hale getirilememiş ise fesih kararı verecektir. Burada hâkimin takdir yetkisi yoktur, hâkim fesih kararı vermeye mecburdur⁶². Nitekim Yargıtay vermiş olduğu bir kararında bu hususu açıkça ifade etmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir (**Y. 11. HD., E. 1981/1457, K. 1981/5019, T. 24.11.1981**): *“Süre sonunda şirketin feshi tehlikesi ile karşı karşıya olan şirket ortakları da işi ciddi tutup eksik organı bir an önce tamamlamaya çalışacaklardır. Çünkü TTK.nun 435/1. Maddesi (TTK m. 530/ TTK 636/f.2), hakime feshe karar verip vermeme hususunda takdir yetkisi vermemektedir. Süre sonunda organı tamamlanmazsa hâkim şirketin feshine karar vermeye mecburdur.”⁶³.*

Yine Yargıtayın benzer nitelikte bir kararının ilgili kısmı da şöyledir (**Y. 11. HD., E. 1982/5597, K.1982/151, T. 21.1.1982**):

“Davacı İrfan Özhamarat 12.10.1981 kaydiye tarihli dava dilekçesiyle ve TTK.nun 435. Maddesine (TTK m. 530/ TTK 636/f.2) uygun olarak şirket organsız kaldığının tesbiti ile maddede yazılı eksikliğin giderilmesi için şirkete gerekli sürenin verilmesini istemiştir. Her ne kadar verilen süre içinde organ noksanlığı giderilemez ise şirketin feshine karar verilmesini istememiş ise de; fesih süre sonunda eksikliğin giderilmemesinin tabii sonucu olmasına göre, fesih talebinin dava dilekçesinde mevcut olduğunun kabulü gerekir.”⁶⁴.

⁶¹ İsmail Doğanay, **Türk Ticaret Kanun Şerhi**, C: II, 4.b., İstanbul, Beta, 2004, s.1282, dpn. 13.

⁶² Yalçın Sarıkaya, **Sona Erme Nedenleri**, s. 98.

⁶³Kararın tamamına ulaşmak için bkz. **Kazancı İctihat Bilgi Bankası** (çevrimiçi),<https://www.kazanci.com.tr/> , s.e.t. 02.11.2020.

⁶⁴ **Kazancı İctihat Bilgi Bankası** (çevrimiçi), <https://www.kazanci.com.tr/> , s.e.t. 02.11.2020.

Mahkemece verilen fesih kararı kurucu nitelikte olup ileriye etkilidir⁶⁵. Fesih kararının kesinleşmesiyle ortaklık tasfiye sürecine girer⁶⁶.

1.2.6. Limited Ortaklığın Haklı Sebep Feshi

Haklı sebeplerin varlığı halinde limited şirket ortaklarının her biri ortaklığın feshini mahkemeden talep edebilecektir. Mahkemece verilen fesih kararı üzerine limited ortaklık sona erecektir. Mahkeme, istem yerine davacı ortağın payının gerçek değerinin ödenmesine ve davacı ortağın şirketten çıkarılmasına veya duruma uygun düşen ve kabul edilebilir diğer bir çözüme hükmedebilir (TTK m.636/f.3).

1.2.6.1. Haklı Sebep

TTK m. 636/f.3 hükmünde limited ortaklığın feshinin talep edilebilmesi haklı bir sebebin var olması şartına bağlanmıştır. Buna göre, haklı bir sebebin varlığı halinde her ortak limited ortaklığın feshini mahkemeden talep edebilecektir. Ancak hükümde haklı sebebin tanımı yapılmamış, “haklı sebep” kavramının tanımlanması ve tespiti öğreti ve yargı kararlarına bırakılmıştır⁶⁷. Çamoğlu haklı sebebi, “*Haklı sebep, hukuki ilişkinin sürdürülmesini çekilmez hale getiren ve (bozucu) yenilik doğuran bir bildirim veya dava ile hukuki ilişkiyi sona erdirmek veya değiştirmek yetkisinin kullanılmasını adil gösteren hukuki olgudur.*”⁶⁸ Şeklinde tanımlamıştır. Bununla birlikte Çamoğlu, şikayet konusu maddi olguların haklı sebep olarak kabul edilebilmesi için söz konusu olguların, davacı ortağın şirkette devamını çekilmezlik düzeyine ulaştırmış olması gerektiğini ifade etmiştir⁶⁹.

⁶⁵ Şener, **Limited**, s. 957; Şener, **Ortaklıklar Hukuku**, s. 633; Bilge, **a.g.m.**, s. 270.

⁶⁶ Şener, **Limited**, s. 957.

⁶⁷ Nitekim anonim ortaklara ilişkin düzenlenen TTK m. 531/ 3 Gerekçesinde: “*Haklı sebep Tasarıda tanımlanmamış, haklı sebepler örnek olarak da gösterilmemiş, bu kavramın niteliklerinin gösterilmesi ve tanımlanması yargı kararlarıyla öğretiye bırakılmıştır...*” bu durum açıkça ifade edilmiştir. Ayrıca bkz. Aydın, **Şirketler Topluluğu**, s. 646; Leyla Ulukaya, “Limited Ortaklığın Haklı Sebep Feshi”, **Kocaeli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C: 4, No: 8, 2019, 129-191,s. 131; Altaş, **Limited**, s. 502.

⁶⁸Çamoğlu, **Kollektif Ortaklığın Haklı Sebep Feshi ve Ortağın Haklı Sebep Çıkarılması**, 2.b., İstanbul, Vedat, 2008, s. 23.

⁶⁹ Ersin Çamoğlu, “Anonim Ortaklığın Haklı Sebep Feshinde Hakimın Takdir Yetkisi”,**Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi**, C: 31, S: 1, 5-19,2015, s. 6; , Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar Hukuku II**, s. 578.

Şener ise haklı sebebi, “ Genel bir ifadeyle ortaklığın devam etmesi doğruluk ve güven kurallarına göre dava açan ortaktan beklenemiyorsa, haklı sebep gerçekleşmiş demektir.”⁷⁰ şeklinde ifade etmiştir.

Domaniç ve Arslanlı ise limited ortaklığı sona erdiren haklı sebebi, “Kazanç sağlamak ve ortaklar arasında paylaşmak amacıyla kurulan şirketlerde bu amacı engelleyen zorlaştıran, azaltan veya ortadan kaldıran davranış, tutum, olaylar veya şartlar şirketi sona erdiren haklı sebeplerdir.”⁷¹ şeklinde ifade etmiştir.

Şahin ise haklı sebebi; “Pay sahiplerinin menfaatlerini ihlal ederek ortaklığın devamını onlar açısından çekilmez kılan olgular.”⁷² olarak tanımlamıştır.

Öğretide genel hatlarıyla, benzer tanımlarla ortaya koyulmuş olan haklı sebep kavramı nispi bir kavram olup her koşulda geçerli sabit ölçüleri bulunmamaktadır⁷³. Bu nedenle mahkemece feshi gerektirecek öneme sahip olan haklı sebebin varlığı her somut olayın özelliğine göre ayrıca tespit edilmelidir⁷⁴. Dolayısıyla, hakim haklı sebebin gerçekleşip gerçekleşmediğini somut olayın özelliklerine göre her davada ayrıca incelemeli ve TMK m. 4 uyarınca hukuka ve hakkaniyete uygun olarak kararını vermelidir⁷⁵. Nitekim Yargıtay vermiş olduğu bir kararda haklı sebebin her olayın özelliğine göre belirleneceğini açıkça ifade etmiştir (Y. 11. HD., E. 2000/55, K. 2000/1242, T. 21.2.2000):

“Limited şirketlerin İnfisah sebeplerini düzenleyen Türk Ticaret Kanununun 549. maddesinin 4. Bendinde (Yeni TTK m. 636/f.3) "ortaklardan birinin talebi üzerine ve muhik sebeplerden dolayı mahkeme kararı ile şirket infisah eder" hükmü

⁷⁰ Şener, **Limited**, s. 981.

⁷¹ Domaniç, Arslanlı, **TTK Şerhi**, s. 735.

⁷² Ayşe Sümer, “Anonim Ortaklığın Haklı Sebeple Feshinde Gündeme Gelen Bazı Hukuki Sorunlar” **Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C:9, No: 117-118, 145-174, s. 150.

⁷³ Çamoğlu, **Kollektif Ortaklığın Haklı Sebeple Feshi**, s. 77; Nuri Erdem, **Anonim Ortaklığın Haklı Sebeple Feshi**, 2.b., İstanbul, Vedat, 99; Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar Hukuku II**, s. 578; Yalçın Sarıkaya, **Sona Erme Nedenleri**, s. 100.

⁷⁴ Çamoğlu, **Kollektif Ortaklığın Haklı Sebeple Feshi**, s. 77; Tekinalp, Poroy, Çamoğlu, **Ortaklıklar Hukuku II**, s. 578; Çalal, **a.g.m.**, s. 167; Ayşe Şahin, **Anonim Ortaklığın Haklı Sebeple Feshi**, İstanbul, Vedat, 2013, s. 106.

⁷⁵ Sümer, “Bazı Hukuki Sorunlar”, s. 149; Şener, **Ortaklıklar Hukuku**, s. 636; Şener, **Limited**, s. 981; Altaş, **Limited**, s. 502; Çebi, **Limited**, s. 361; Zeynep Mineliler, “Yeni Türk Ticaret Kanununun Göre Limited Şirketlerin Haklı Sebeple Feshi”, **Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C: 16, No:3, 95-117, 2012, s. 106; Ulukaya, “Limited Ortaklığın Haklı Sebeple Feshi”, s. 151; Erdem, **Anonim**, s. 99,100; Şahin, **a.g.e.**, s. 106.

bulunmaktadır. Bu maddedeki muhik sebep (haklı sebep) her olayın özelliğine göre mahkemece değerlendirilmelidir.”⁷⁶.

TTK m. 636/f..3 ‘te haklı sebebin tanımı yapılmadığı gibi haklı sebebe ilişkin örnekte verilmemiştir. TTK’ nın kollektif ortaklara ilişkin 245. Maddesinde haklı sebep örneklerine yer verilmiştir. Kollektif ortaklara ilişkin maddede sayılan haklı sebep örneklerinin esasen sermaye ortaklığı niteliğinde olan ancak daha az ortaklı da kurulan ve uygulamada çok kez kişisel ilişkilerin ön plana çıktığı limited ortaklıklar içinde uygulama alanı bulacağı şüphesizdir⁷⁷. Hükümde, “bir ortağın, şirketin yönetim işlerinde veya hesaplarının çıkarılmasında şirkete ihanet etmiş olması”, “bir ortağın kendisine düşen asli görevleri ve borçları yerine getirmemesi”, “bir ortağın kişisel menfaatleri uğruna şirketin ticaret unvanını veya mallarını kötüye kullanması”, “bir ortağın, uğradığı sürekli bir hastalık veya diğer bir sebepten dolayı, üstüne aldığı şirketin işlerini yapmak için gerekli olan yeteneği ve ehliyetini kaybetmesi”, gibi hâller haklı sebeplerden kabul edilmiştir (TTK m. 245/f.1/a-b-c-d). Kollektif ortaklıklara ilişkin verilen haklı sebep örnekleri limited ortaklıkların feshi için de örnek teşkil etmektedir. Bununla birlikte, bir sebebin ortaklığın feshini gerektiren bir haklı sebep olabilmesi için maddede sayılan örneklerden birisine girmesi yeterli değildir. Aynı zamanda söz konusu olgunun somut olayda ortaklığın feshini gerektirecek düzeyde olması gerekmektedir⁷⁸.

Yine anonim ortaklığın feshine ilişkin TTK m. 531 gerekçesinde⁷⁹: “İsviçre öğretisinde genel kurulun birçok kez kanuna aykırı bir şekilde toplantıya çağrılmış olması”, “azlık hakları ile bireysel hakların devamlı ihlali”, “özellikle bilgi alma ve inceleme haklarının engellenmesi”, “şirketin sürekli zarar etmesi”, “dağıtılan kâr payının düzenli azalması”, haklı sebep sayıldığı ifade edilmiştir. Limited ortaklık karma nitelikli bir ticaret ortaklığı olup 6102 Sayılı TTK ile sermaye ortaklıklarına yaklaştırılmıştır. Bu nedenle özellikle az ortaklı anonim ortaklığın haklı sebeple feshini gerektirecek haklı sebeplerin⁸⁰ ve TTK m. 531 gerekçesinde sayılan haklı

⁷⁶Kazancı İçtihat Bilgi Bankası (çevrimiçi), <https://www.kazanci.com.tr/>, s.e.t. 13.12.2020.

⁷⁷ Ulukaya, Limited Ortaklığın Haklı Sebeple Feshi, s. 147; Çamoğlu, **Kollektif Ortaklığın Haklı Sebeple Feshi**, s. 24.

⁷⁸Çamoğlu, **Kollektif Ortaklığın Haklı Sebeple Feshi**, s. 40.

⁷⁹ TTK m. 531 Gerekçesi.

⁸⁰Tekinalp, Poroy, Çamoğlu, **Ortaklıklar Hukuku II**, s. 579.

sebepler örneklerinin de limited ortaklık için somut olayın özelliğine göre haklı sebep olarak kabul edilebileceğini söyleyebiliriz..

Yargıtayda bazı kararlarında haklı sebebin neler olacağına ilişkin örnekler vermiştir. Buna göre, şirketin devamlı olarak zarar etmesi, kuruluş ve gayesinin gerçekleşmesine imkan kalmaması, ortaklar arasındaki ciddi anlaşmazlıklar⁸¹, ortağın bakiye sermaye borcunu ödemekte temerrüdü gibi sebepler⁸², şirketin uzun yıllar ciddi bir faaliyeti olmaması⁸³ haklı sebep olarak kabul edilmiştir.

Haklı sebep bazen tek bir olgudan meydana gelebileceği gibi çoğu zaman bir sebepler demetinden oluşmaktadır. Örneğin, ortaklığın milletlerarası terör listesindeki bir kişi veya kuruluşla işbirliği yapması fesih için tek başına yeterli bir haklı sebepken, bazen de ortaklığın kötü yönetimi, kar paylarının dağıtılmaması gibi devamlılık arz eden bir çok sebebin bir araya gelmesi ortaklık ilişkisini çekilmez hale getirmiş olabilir⁸⁴.

1.2.6.2. Haklı Sebeple Fesih Davası

Ortaklığın haklı sebeple sona erebilmesi ortakların tek taraflı irade beyanı ile mümkün olmaz. Ortaklığın haklı sebeple sona ermesinin dava yoluyla talep edilmesi gerekmektedir⁸⁵. Haklı sebeple fesih davasında davacı sıfatı ortaklara aittir (TTK m. 636/f.3). Limited ortaklıkta, anonim ortaklığın haklı sebeple feshinde olduğu gibi ortağın haklı sebeple fesih davası açabilmesi belirli bir paya sahip olma şartına bağlanmamış, bu hak bütün ortaklara tanınmıştır⁸⁶.

⁸¹ Y. 11. HD. 2011/6916 E., 2011/577 K., 24.01.2011 T., Eriş, Ticari İşletme III, s. 3126.

⁸² Y. 11. HD., E.2003/2194, K. 2003/ 8154, T. 22.9.2003, Kazancı İçtihat Bilgi Bankası (çevrimiçi), <https://www.kazanci.com.tr/>, s.e.t. 04.11.2020.

⁸³ Y. 11.HD., E. 1995/2880, K. 1995/3952, T. 1.5.1995, Kazancı İçtihat Bilgi Bankası (çevrimiçi), <https://www.kazanci.com.tr/>, s.e.t. 04.11.2020.

⁸⁴ Tekinalp, Poroy, Çamoğlu, **Ortaklıklar Hukuku II**, s. 578; Füsün Nomer Ertan, "Anonim Ortaklığın Haklı Sebeple Feshi Davası: TTK m. 531 Üzerine Düşünceler", İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C:LXXIII, S: 1, 2015, 421-440, s. 432.

⁸⁵ Şener, **Limited**, s. 968; Ulukaya, Limited Ortaklığın Haklı Sebeple Feshi, s. 137.

⁸⁶ Özlem İlbasmış Hızlısoy, **Anonim Şirketin Haklı Sebeple Feshi**, Ankara, Adalet, 2016, s. 14.

Ünal Tekinalp, "Anonim Ortaklığın Haklı Sebeplerle Alternatif çözümlü Fesih Davasının Bazı Usuli Sorunları", **Ersin Çamoğlu'na Armağan**, İstanbul, Vedat, 2013, 211-222,s. 211; Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar Hukuku II**, s. 577; Altaş, **Limited**, s. 502; Ulukaya, "Limited Ortaklığın Haklı Sebeple Feshi", s. 137; Şener, **Limited**, s. 971; Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar Hukuku II**, s. 577.

Ortaklıkta pay sahibi olmayan müdürler ve ortaklık alacaklıları haklı sebeple fesih davası açamaz⁸⁷. Haklı sebeple fesih davası açma hakkı ortakların vazgeçilmez haklarından biri olup esas sözleşmeye hüküm getirmek suretiyle veya genel kurul kararıyla ortadan kaldırılması veya sınırlandırılması mümkün değildir⁸⁸. Bununla birlikte haklı bir sebep ortaya çıkmadan ortakların haklı sebeple feshini dava hakkından önceden feragat etmesi de mümkün olmayacaktır.

Davanın kime karşı açılacağı hükümde açıklanmamakla birlikte, tüzel kişiliğe sahip olduğundan ve feshi istendiğinden limited ortaklığa karşı açılması gerektiği yargıtay kararlarında ve öğretide genel kabul görmüştür⁸⁹. Örneğin, Yargıtay vermiş olduğu bir kararda davanın limited ortaklığın tüzel kişiliğine açılmasını gerekli ve yeterli görmüş, limited ortaklıkta ortağa karşı açılan davanın pasif husumet yokluğu nedeni ile reddine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir: **(Y. 11. HD., E. 2013/13146, K. 2014/2184, T. 10.02.2014):**

*“...şirket fesih ve tasfiye davalarının şirket tüzel kişiliği aleyhine yöneltilmesi gerekli ve yeterli olup, şirket ortağı alan davalı D. Y. hakkında açılan davanın pasif husumet yokluğu sebebiyle reddine karar verilmesi gerekirken, anılan davalı hakkında da yazılı şekilde davanın kabulüne karar verilmesi doğru görülmemiş, bozmayı gerektirmiştir...”*⁹⁰.

Ancak yargıtayın bir başka kararında, iki ortaktan oluşan limited ortaklıklarda davanın diğer ortağa karşı açılması halinde taraf sıfatının sağlanacağı kabul edilmiştir. **Y. 11. HD., E. 1995/2880 K. 1995/3952 T. 1.5.1995:**

⁸⁷ Şener, **Ortaklıklar Hukuku**, s. 635.

⁸⁸ Taşdelen, **Çıkma Çıkarılma ve Fesih**, s. 236; Ulukaya, “Limited Ortaklığın Haklı Sebeple Feshi”, s. 138; Erdem, **Anonim**, s. 213 (dnp. 578.2 de adı geçen yazarlar.).

⁸⁹ Tekinalp, **Bazı Usuli Sorunlar**, s. 215. **Y. 11. HD. E. 2015/16918, K. 2015/5399, T. 17.04.2015**, Eriş, **Ticari İşletme III**, s. 3118; **Y. 11. HD. E. 2015/3159, K. 2015/8427, T. 17.06.2015**, Eriş, **Ticari İşletme III**, s. 3117; **Y. 11. HD. E. 2016/ 9649, K. 2016/4853, T. 28.04.2016**, Eriş, **Ticari İşletme III**, s. 3114; **Y. 11. HD., E. 2013/13146, K. 2014/2184, T. 10.02.2014**, Altaş, **Limited**, s. 504; **Y. 11. HD., E. 2006/5837, K. 2006/5869, T. 18.05.2006**, Ali Haydar Yıldırım, **6102 Sayılı Yeni Türk Ticaret Kanuna göre: Limited Ortaklığın Haklı Sebeple Feshi**, 1.b, Bursa, Dora, 2013, s. 417; Şener, **Ortaklıklar Hukuku**, s. 635; Ayşe Sümer, “Türk Ticaret Kanunu Tasarısında Anonim Ortaklığın Haklı Nedenle Feshi”, **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C:28, No:1, 171-181, 2010, s. 176; Şener, **Limited**, s. 975 vd.; Erdem, **Anonim**, s. 184; Yalçın Sarıkaya, **Sona Erme Nedenleri**, s. 104.

⁹⁰ Altaş, **Limited**, s. 504. Benzer yönde bkz. **Y. 11. HD. E. 2015/16918, K. 2015/5399, T. 17.04.2015**, Eriş, **Ticari İşletme III**, s. 3118; **Y. 11. HD. E. 2015/3159, K. 2015/8427, T. 17.06.2015**, Eriş, **Ticari İşletme III**, s. 3117; **Y. 11. HD. E. 2016/ 9649, K. 2016/4853, T. 28.04.2016**, Eriş, **Ticari İşletme III**, s. 3114.

“Davacı vekili, müvekkili ile davalının, ... Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.nin % 50`şer ortağı bulduklarını, ancak, aralarındaki anlaşmazlık nedeniyle 10 yıldan beri şirket faaliyetlerinin durduğunu ..., Mahkemece, iddia, savunma, şirket ticaret sicili, mübrez belgeler, tanık anlatımları ve bilirkişiler kurulu raporuna dayanılarak husumetin diğer ortağa yöneltilmesinde bir isabetsizlik bulunmadığı ... Yukarıda açıklanan nedenlerden dolayı davalı vekilinin bütün temyiz itirazlarının reddiyle usul ve yasaya uygun hükmün ONANMASINA ... karar verilmiştir.”⁹¹”.

Yargıtay vermiş olduğu bir başka kararında ise, husumetin tüm ortaklara yöneltilmiş olduğu haklı sebeple fesih davasında, davayı pasif husumet yokluğu nedeni ile reddetmemiş, tüm ortakların taraf olduğu davada davanın ortaklığa karşı açılmış olduğunu kabul etmek suretiyle karar vermiştir.

Söz konusu kararın ilgili kısmı şöyledir (**Y. 11. HD. E. 2013/13493, K. 2013/11304, T. 30.05.2013**):

“Dava limited şirketin haklı nedenle feshi istemine ilişkindir. Mahkemece davanın kabulüne ve yargılama giderleri ile vekâlet ücretinin davalıdan tahsiline karar verilmiştir. Fesih ve tasfiye davası kural olarak fesih ve tasfiyesi istenen şirket aleyhine açılmalıdır. Ancak tüm ortakların taraf olduğu davada, aleyhine dava açılması gereken şirketin de taraf olduğu kabul edilmektedir. Bu durumda yargılama giderleri ile vekâlet ücretinin, davada davalı olarak varlığı kabul edilen şirketten tahsiline karar verilmesi gerekirken, davalı ortaktan tahsiline karar verilmesi doğru görülmemiş ve davalının temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün bozulması gerekmiştir.”⁹²”.

Yukarıda verilen karar örneklerinden anlaşıldığı üzere, Yargıtay bazı kararlarında, iki ortaklı limited ortaklıkta davanın diğer ortağa karşı açılması veya davada tüm ortaklara husumet yöneltilmesi halinde taraf teşkilinin sağlanmış olduğunu kabul etmiştir. Ancak bu durum istisna teşkil etmekte olup, öğreti ve yargı kararlarında genel olarak kabul edilen, haklı sebeple fesih davasında kural olarak

⁹¹Bu karar için bkz. **Kazancı İçtihat Bilgi Bankası** (çevrimiçi), <https://www.kazanci.com.tr/>, s.e.t. 03.11.2020. Bu görüşte bkz. Şener, **Limited**, s. 975 vd.; A.g. bkz. Taşdelen, **Çıkma Çıkarılma ve Fesih**, s. 238.

⁹² Eriş, **Ticari İşletme III**, s. 3125. Benzer yönde bir karar bkz. **Y. 11. HD. E. 2009/ 6778, K. 2009/11225, T. 02.11.2009**, Eriş, **Ticari İşletme III**, s. 3125.

davanın tüzel kişiliği bulunan ve feshi istenen limited ortaklık aleyhine açılması gerektiğidir⁹³.

TTK m. 636/f.3 hükmünde davanın açılacağı görevli ve yetkili mahkeme belirtilmemiştir. Bu nedenle davanın, genel yetkili mahkeme olan ortaklığın merkezinin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesinde açılması gerektiğini söyleyebiliriz⁹⁴.

Kanunda haklı sebeple fesih davası açılabilmesi için bir süre öngörülmemiştir. Haklı sebeple fesih davasının, davacı ortağın haklı sebebin ortaya çıktığını öğrenmesinden itibaren uygun bir süre içerisinde açılması gerekmektedir. Aksi halde haklı sebebin ortaya çıkmasının üzerinden uzun bir süre sonra dava açılması hakkın kötüye kullanılması olarak kabul edilebilir⁹⁵.

Haklı sebeple fesih davası yenilik doğuran (inşai) bir davadır⁹⁶. Hâkimin vereceği karar fesih dışında bir karar ise bu karar değiştirici etkiye sahip olup, hâkimin fesih kararı vermesi halinde ise karar bozucu nitelikte etkiye sahip olacaktır⁹⁷.

1.2.6.3. Hâkimin Kararı

Limited ortaklığa karşı açılan haklı sebeple fesih davasında hâkim öncelikle davacının taraf sıfatına sahip olup olmadığını incelemelidir. Haklı sebeple fesih

⁹³ Tekinalp, **Bazı Usuli Sorunlar**, s. 215. **Y. 11. HD. E. 2015/16918, K. 2015/5399, T. 17.04.2015**, Eriş, **Ticari İşletme III**, s. 3118; **Y. 11. HD. E. 2015/3159, K. 2015/8427, T. 17.06.2015**, Eriş, **Ticari İşletme III**, s. 3117; **Y. 11. HD. E. 2016/ 9649, K. 2016/4853, T. 28.04.2016**, Eriş, **Ticari İşletme III**, s. 3114; **Y. 11. HD., E. 2013/13146, K. 2014/2184, T. 10.02.2014**, Altaş, **Limited**, s. 504; Yıldırım, **Limited Ortaklığın Haklı Sebeple Feshi**, s. 417; Şener, **Ortaklıklar Hukuku**, s. 635; Sümer, “Anonim Ortaklığın Haklı Nedenle Feshi”, s. 176; Şener, **Limited**, s. 975 vd.; Erdem, **Anonim**, s. 184; Yalçın Sarıkaya, **Sona Erme Nedenleri**, s. 104.

⁹⁴Yalçın Sarıkaya, **Sona Erme Nedenleri**, s. 104; Mineliler, **Limited Şirketlerin Haklı Sebeple Feshi**, s. 105; Şener, **Limited**, s. 970; Taşdelen, **Çıkma Çıkarılma ve Fesih**, s. 237; Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar Hukuku II**, s. 587.

⁹⁵ Murat Oruç, “6102 Sayılı Yeni Türk Ticaret Kanunu’na Göre Anonim Ortaklıktan Haklı Sebeple Fesih İstemine Bağlı Olarak Çıkarılma”, **BATİDER**, C: 27, No: 1, 209-233, 2011, s.220; Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar Hukuku II**, s. 578; Şener, **Limited**, s. 969; Pulaşlı, **Şerh**, s. 2423; Ulukaya, “Limited Ortaklığın Haklı Sebeple Feshi”, s. 160; Mineliler, “Limited Şirketlerin Haklı Sebeple Feshi”, s. 115.

⁹⁶ Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar Hukuku II**, s. 588

⁹⁷Ulukaya, “Limited Ortaklığın Haklı Sebeple Feshi”, s. 137; Sümer, “Anononim Ortaklıkların Haklı Nedenle Feshi”, s. 177.

davası açabilmenin ön koşulu limited ortaklıkta ortak sıfatına sahip olunmasıdır⁹⁸. Nitekim Yargıtay vermiş olduğu bir kararda, davacı ortağın ortak sıfatına sahip olup olmadığı hususunda ihtilaf bulunması nedeniyle hakkında açılan dava sonucu beklenmeden mahkemenin haklı sebeple fesih davasına ilişkin karar veremeyeceğini ifade etmiştir (**Y. 11. HD. E. 2007/8022, K. 2007/10474, T. 09.07.2007**):

“... Somut uyumsuzlukta, davacının ortaklık sıfatını etkileyecek şekilde aleyhine Ankara Dokuzuncu Ticaret Mahkemesinin E. 2005/2 sayılı dosyasında diğer ortakların imzasını taklit ederek kendisini ortak gösterdiği, yine başka kararlar aldığı ve ortaklık sıfatının bulunmadığı iddialarını içerir dava açılmıştır. Fakat mahkemece bu dava sonucu beklenmeden, başka bir anlatımla, davacın ortaklık sıfatının bulunup bulunmadığı tam olarak açıklığa kavuşturulmadan karar verilmesi doğru görülmemiştir.”⁹⁹.

Davacı ortağın ortak sıfatını, davanın açılmasından mahkeme sonuçlanıp karar kesinleşinceye kadar koruması gerekmektedir¹⁰⁰. Yargıtay da vermiş olduğu bir kararında bu hususu açıkça ifade etmiştir (**Y. 11. HD. E. 2010/3472, K. 2010/9672, T. 04.10.2010**): “ ... fesih ve tasfiye isteyen ortağın ortaklığının dava süresince devam etmesi gerekmektedir. Bu husus mahkemece resen dikkate alınmalıdır...”¹⁰¹.

Taraf sıfatının teşkili sağlandığında, incelenmesi gereken bir diğer husus, haklı sebeple fesih davası açabilmenin temel şartı olan ortaklık ilişkisini çekilmez hale getiren haklı sebebin meydana gelmiş olmasıdır. Burada ispat yükü davacı ortağa aittir¹⁰². Öncelikle hâkim haklı sebebin varlığını tespit edecek, oluşmadığına kanaat getirirse davayı reddedecektir¹⁰³.

Hâkim haklı sebebin var olduğunu tespit ederse bu sebebin feshi gerektirecek nitelikte öneme sahip olup olmadığını inceleyecektir¹⁰⁴. Daha önce de belirttiğimiz gibi hâkim haklı sebebin varlığını ve önemini somut olayın özelliklerine göre hukuka ve hakkaniyete uygun şekilde takdir edecektir. Ancak ortaklık sözleşmesine hüküm

⁹⁸Doğanay, **TTK Şerhi**, s. 1484; Oruç, “Haklı Sebeple Fesih”, s. 219; Erdem, **Anonim**, s. 180.

⁹⁹Şener, **Limited**, s. 972 (dnp. 59’ da adı geçen eser.).

¹⁰⁰Pulaşlı, **Şerh**, s. 2423; Mineliler, “Limited Şirketlerin Haklı Sebeple Feshi”, s. 102. Y. 11. HD. E. 2010/3472, K. 2010/9672, T. 04.10.2010:

¹⁰¹Eriş, **Ticari İşletme III**, s. 3127.

¹⁰²Erdem, **Anonim**, s. 193; Tekinalp, Poroy, Çamoğlu, **Ortaklıklar Hukuku II**, s. 588.

¹⁰³Erdem, **Anonim**, s. 170; Şener, **Limited**, s. 1001; Ulukaya, Limited Ortaklığın Haklı Sebeple Feshi, s. 152.

¹⁰⁴Ulukaya, “Limited Ortaklığın Haklı Sebeple Feshi”, s. 151; Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar Hukuku II**, s. 580.

getirmek suretiyle bir sebebin haklı sebep olarak belirlenmesi halinde, özel bir fesih sebebi belirlendiğinden söz konusu sebep meydana geldiyse hâkim sebebin haklılığını inceleme konusu yapamayacaktır¹⁰⁵. Hâkim burada sözleşmede belirlenen haklı sebebin gerçekleşip gerçekleşmediğini tayin etmekle yetinecektir¹⁰⁶.

Haklı sebebin meydana gelmesinde kusur şartı aranmamıştır. Ancak haklı sebebin meydana gelmesinde kusuru bulunan davacı ortağın haklı sebeple fesih davası açmış olması dürüstlük kuralına (TMK m. 2) aykırılık teşkil edeceğinden davacı ortağın kusurunun bulunmaması gerekmektedir¹⁰⁷. Haklı sebebin meydana gelmesinde davacının kusuru varsa bu durumda hakim davacı ortağın talebini reddetmelidir¹⁰⁸. Nitekim Yargıtay da vermiş olduğu kararlarda, davacı tarafın haklı sebebin meydana gelmesine kusuru ile sebebiyet vermesi halinde davanın reddinin gerektiğini ifade etmiştir¹⁰⁹. Ancak haklı sebebin meydana gelmesinde davacı ortağın yanında ortaklığın veya diğer ortakların da kusuru bulunması halinde, davacı ortağın haklı sebeple fesih davası açma hakkı ortadan kalkmayacaktır¹¹⁰. Bununla birlikte davacı ortağın diğer ortaklara nazaran daha fazla kusurlu olması halinde de haklı sebeple fesih davasının reddi gerekecektir¹¹¹.

Feshi gerektirecek öneme sahip haklı sebebin meydana geldiğini tespit eden hâkim derhal fesih kararı vermek yerine, davacı ortağa payının gerçek değerinin ödenmesine ve davacı ortağın şirketten çıkarılmasına veya duruma uygun düşen ve kabul edilebilir diğer bir çözüme hükmedebilir (TTK m.636/f.3)¹¹². Burada hâkime davacının talebiyle bağı olmaksızın, fesih veya alternatif çözüm yollarına karar

¹⁰⁵ Mineliler, “Limited Şirketlerin Haklı Sebeple Feshi”, 107 vd; Ulukaya, “Limited Ortaklığın Haklı Sebeple Feshi”, s. 151 vd.

¹⁰⁶ Oruç, “Haklı Sebeple Fesih”, s. 214.

¹⁰⁷ Halit Aker, “Anonim ve Limited Şirketlerde Ortaklık Sifatının Sona Ermesi ve Özellikle Haklı Sebeple Fesih Davasına İlişkin Bazı Değerlendirmeler”, **Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi**, Cilt: 32, Sayı: 1, Mart 2016, 63-150, s. 102; Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar Hukuku II**, s. 578; Altaş, **Limited**, s. 508.

¹⁰⁸ Altaş, **Limited**, s. 508; Doğanay, **TTK Şerhi**, s. 1485.

¹⁰⁹ **Y. 11. HD., E. 2012/9510, K. 2014/2041, T. 06.02.2014, Kazancı İçtihat Bilgi Bankası** (çevrimiçi), <https://www.kazanci.com.tr/>, s.e.t. 13.12.2020; **Y. 11. HD. E. 2014/11752, K. 2014/20346, T. 24.12.2014**, Eriş, **Ticari İşletme III**, s. 3121-3122; **Y. 11. HD. E. 2013/19135, K. 2013/ 17081, T. 30.09.2013**, Eriş, **Ticari İşletme III**, s. 3123-3124.

¹¹⁰ Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar Hukuku II**, s. 578; Altaş, **Limited**, s. 508.

¹¹¹ **Y. 11. HD. 2009/7104 E., 2009/11578 K., T. 09.11.2009**, Eriş, **Ticari İşletme III**, s.3127-3128.

¹¹² Tekinalp’ e göre, mahkeme, haklı sebep feshi gerektirecek nitelikte ağır olmasa bile, alternatif çözümü uygun buluyorsa uygulayabilir. Bkz. Tekinalp, **Bazı Usuli Sorunlar**, s. 218. Bu görüşte bkz. Erdem, **Anonim**, s. 255 (dpn. 692’ de adı geçen yazar.).

verilmesi hususunda geniş bir takdir yetkisi tanınmıştır¹¹³. Söz konusu hüküm HMK m. 26/f.1de düzenlenen taleple bağlılık ilkesinin bir istisnasını teşkil etmektedir. TTK m. 636/f. 3 hükmünü HMK¹¹⁴ 26/f. 2 hükmü kapsamında değerlendirmek gerekmektedir¹¹⁵. Davada haklı sebeple ortaklığın feshi talep edilmişse de hâkim fesih yerine duruma uygun düşen ve kabul edilebilir diğer çözüm yollarına başvurulabilecektir¹¹⁶.

Limited ortaklığın haklı sebeple feshi davası diğer hukuki yollara kıyasla tali niteliğe sahiptir¹¹⁷. Haklı sebebin başkaca bir kanuni veya sözleşmesel yolla kalıcı olarak ortadan kalkması mümkünse bu durumda haklı sebeple fesih davası reddedilmelidir¹¹⁸. Örneğin, ortaklığın devamını olanaksız kıldığı iddia edilen haklı sebep bir genel kurul kararından kaynaklanıyorsa, öncelikle genel kurul kararın iptali davası açılması yerinde olacaktır¹¹⁹. Ancak haklı sebeple fesih davası açılabilmesi için diğer kanuni veya sözleşmesel yolların tüketilmesi gerektiği de anlaşılmalıdır¹²⁰. Ortaklık ilişkisini çekilmez kılan haklı sebep diğer kanuni veya sözleşmesel yollarla giderilmesi olanaklı görülüyor veya bu yollara başvurulmuş ancak haklı sebep ortadan kalkmamışsa her iki durumda da haklı sebeple fesih davası açılabilir. Haklı sebeple fesih davasının tali niteliği ile ifade edilmesi gereken ortaklığın feshinin son çare olarak görülmesi gerektiğidir¹²¹.

TTK m. 636/f.3 hükmünde duruma uygun düşen ve kabul edilebilir çözüm yollarına örnek olarak davacı ortağın payının gerçek değerinin ödenerek ortaklıktan çıkarılmasına karar verilmesi gösterilmiştir. Hâkim, fesih yerine davacı ortağın

¹¹³ Nomer Ertan, **a.g.m.**, s. 432; Kendigelen, **İlk Tespitler**, s. 551; Erdem, **Anonim**, s. 252; Şener, **Limited**, s.1004; Şener, **Ortaklıklar Hukuku**, s. 637; Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar Hukuku II**, s. 581; Tolga Ayoğlu, “Anonim Ortaklıkların Haklı Nedenle Feshi”, **Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt: 10, Sayı: 2, Temmuz 2013, 219-252, s. 237.

¹¹⁴ Çalışmamızda HMK ile kastımız, **6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu**’dur. (RG. T. 12.01.2011. S. 27836).

¹¹⁵ Mineliler, “Limited Şirketlerin Haklı Sebeple Feshi”, s.114; Şener, **Ortaklıklar Hukuku**, s. 638.

¹¹⁶ İlbasmış Hızlısoy, **Haklı Sebeple Fesih**, 14.

¹¹⁷ Pulaşlı, **Şerh**, s. 2427; Pulaşlı, **Genel Esaslar**, s. 613; Yalçın Sarıkaya, **Sona Erme Nedenleri**, s. 105.

¹¹⁸ Ulukaya, “Limited Ortaklıklar Hukuku”, s. 152; Şener, **Limited**, s. 1003, dpn., 113; Taşdelen, **Çıkma Çıkarılma ve Fesih**, s. 238; Erdem, **Anonim**, s. 228.

¹¹⁹ Şener, **Limited**, s. 1003.

¹²⁰ Pulaşlı, **Şerh**, s. 2427; Erdem, **Anonim**, s. 230; Sümer, “Anonim Ortaklıkların Haklı Nedenle Feshi”, s. 176. A.g. Bkz. Erdem, **Anonim**, s. 229 (dpn. 629’ da adı geçen yazarlar.).

¹²¹ Aytekin Çelik, **Ticaret Hukuku**, 10.b., Ankara, Seçkin, 2020, s. 485.

ortaklıktan çıkarılmasına karar verebilecektir. Örneğin, haklı sebep davacı ortak ile diğer ortaklar arasındaki bir sorundan kişisel ilişkilerinden kaynaklanıyorsa ve davacı ortak olmadan ortaklık devam edebileceyse bu durumda davacı ortağın payının gerçek değeri ödenerek ortaklıktan çıkarılması daha uygun olur¹²². Hâkim çıkarma kararının yanında ortağın payının gerçek değerini bilirkişilerce tespit ettirerek bu bedelin davacı ortağa ödenmesine de karar vermelidir¹²³.

Hâkim davacı ortağı ortaklıktan çıkarma kararı dışında duruma uygun düşen ve kabul edilebilir diğer çözüm yollarına da karar verebilir. Burada önemle belirtmek gerekir ki fesih yerine davacı ortaklığın ortaklıktan çıkarılmasına karar verilmesi kanunda örnek olarak gösterilmiş olup, diğer çözüm yollarından öncelikli olarak uygulanması gerektiği anlamına gelmemektedir¹²⁴. Hâkim, fesih yerine diğer çözüm yoluna karar verirken, ihtilafı sürekli olarak ortadan kaldıracak nitelikte olmasını, duruma uygun düşmesi hususunu ve davacı ortak, diğer ortaklar, ortaklık ve ortaklık alacaklıları gibi karardan etkilenecek herkesin menfaatini göz önünde bulundurmalıdır¹²⁵. Hâkim alternatif çözüm olarak, (sözleşmeye ihtilafı giderici nitelikte hüküm konulması suretiyle) sözleşme değişikliğine¹²⁶, ortaklığın bölünmesine, kar dağıtım kararı verilmesine¹²⁷, davacı ortağın müdürler kuruluna üye seçilmesine¹²⁸, feshi gerektiren haklı nedenin ortadan kalkması için ortaklığa süre vererek davanın bu süre sonunda görülmesine¹²⁹ karar verebilir. Hâkim birden çok alternatif çözüm yolunun uygulanmasına da karar verebilir¹³⁰. Örneğin,

¹²²Şener, **Limited**, s. 1011; Şükrü Yıldız, “TTK Tasarısına Göre Anonim Şirketin Haklı Sebeplerle Feshi”, **Makalelerim**, İstanbul, Onikilevha, 2018, 635-644, s. 643.

¹²³**Y. 11. HD. E. 2014/14907, K. 2015/5115, T. 13.04.2015**, Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar Hukuku II**, s. 582.

¹²⁴ Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar Hukuku II**, s. 581.

¹²⁵ Tekinalp, **Bazı Usuli Sorunlar**, s. 218, 219; Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar Hukuku II**, s. 580; Pulaşlı, **Şerh**, s. 2434; Ulukaya, “Limited Ortaklığın Haklı Sebep Feshi”, s. 156; Şener, **Ortaklıklar Hukuku**, s. 639; Mineliler, “Limited Şirketlerin Haklı Sebep Feshi”, s. 112; Ersin Çamoğlu, **Kollektif Ortaklığın Haklı Sebep Feshi**, s. 98; Erdem, **Anonim**, s. 224; Taşdelen, **Çıkma Çıkarılma ve Fesih**, s. 238; Şahin, **a.g.e.**, s. 343.

¹²⁶ Ortaklık sözleşmesinin değiştirilmesinin genel kurulun devredilemez yetkileri arasında olduğu ve bu nedenle ortaklık sözleşmesine yeni bir hüküm eklenmesi veya çıkarılmasının mümkün olmadığına ilişkin olarak bkz. Nomer Ertan, **a.g.m.**, s. 434.

¹²⁷ Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar Hukuku II**, s. 583; Nomer Ertan, **a.g.m.**, s. 432.

¹²⁸ Şener, **Limited**, s. 1014. Bu çözümün istisnai nitelikte tercih edilmesine gerektiğine ilişkin bkz. Nomer Ertan, **a.g.m.**, s. 434.

¹²⁹ Sümer, “Anonim Ortaklığın Haklı Nedenle Feshi”, s. 178; Mineliler, “Limited Şirketlerin Haklı Sebep Feshi”, s. 112.

¹³⁰ Tekinalp, **Bazı Usuli Sorunlar**, s. 219.

mahkeme hem kar dağıtımının yapılmasına hem de davacı ortağın müdürler kurunla üye olarak seçilmesine karar verebilir.

Haklı sebeple fesih davasında hâkim, somut olayın özelliklerine göre bilirkişi raporları ve diğer delilleri de değerlendirmek suretiyle haklı sebebin varlığını tespit ettikten sonra ortaklığın devam etmesini sağlayan unsurların ortadan kalktığına kanaat getirirse fesih kararı verecektir¹³¹. Nitekim Yargıtay vermiş olduğu bir kararda feshe neden olacak somut olayların mahkeme kararında açıkça değerlendirilmemesini bozma sebebi kabul etmiştir¹³².

Haklı sebep, diğer çözüm yolları ile giderilememişse veya giderilemeyecek nitelikte ise ve diğer ortakların ve üçüncü kişilerin menfaatinin üzerinde öneme sahip olduğu takdirde şüphesiz ki hâkim fesih kararı vermelidir¹³³. Fesih kararı yenilik doğurucu bir karardır ve ileriye etkilidir. Mahkemenin fesih kararının kesinleşmesiyle birlikte limited ortaklık sona erer ve tasfiye sürecine girer¹³⁴. Mahkeme fesih kararı ile birlikte aşağıda açıklanacağı üzere tasfiye memurlarını da atamak zorundadır.

1.2.7. 5403 Sayılı Toprak Koruma Ve Arazi Kullanımı Kanunu Uyarınca Kurulan Limited Ortaklığın Sona Ermesi

5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu'na, 6537 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'la¹³⁵ eklenen 8/A maddesi ile tarımsal arazilerin yeter gelirlili tarımsal arazi büyüklüklerinin altında olması halinde ifraz edilemeyeceği ve bölünemeyeceği hükme bağlanmıştır (TKAKK m. 8/A).

Bu kapsamda aynı kanunla, 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu'na eklenen 8/B vd. hükümleriyle mirasa konu tarımsal arazilerin mülkiyetinin devri zorunluluğu getirilmiştir. Böylece bölünemez büyüklükteki tarımsal işletmeye ait tarım arazilerinin, miras yolu ile bölünmesinin önüne

¹³¹ Mineliler, "Limited Şirketlerin Haklı Sebeple Feshi", s. 109,110.

¹³² Y. 11. HD. E. 2015/15623, K. 2015/11122, T. 27.10.2015, Eriş, **Ticari İşletme III**, s. 3115.

¹³³ Çelik, **Ticaret Hukuku**, s. 485; Mineliler, "Limited Şirketlerin Haklı Sebeple Feshi", s. 109,110; Nomer Ertan, **a.g.m.**, s. 435; Yalçın Sarıkaya, **Sona Erme Nedenleri**, s. 107.

¹³⁴ Sümer, "Anonim Ortaklığın Haklı Nedenle Feshi", s.177.

¹³⁵ **6537 Sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun** (RG. T. 15.05.2014. S. 29001).

geçilmiştir¹³⁶. Devir için iki yol ön görülmüştür. Bunlardan ilki mirasçıların anlaşmasına dayalı devir ikincisi ise mahkeme kararıyla devirdir.

Mirasçılar, terekede bulunan tarımsal arazi ve yeter gelirli tarımsal arazinin mülkiyetinin bir mirasçıya veya birden fazla mirasçıya devrini, kuracakları aile malları ortaklığına veya kazanç paylı aile malları ortaklığına devrini (TMK m. 373 vd.), mirasçılarının tamamının miras payı oranında ortağı oldukları TTK hükümlerine göre kuracakları limited şirkete devrini veya mülkiyetin üçüncü kişilere devrini kararlaştırabilirler (TKAKK m. 8/C). Mirasçılar arasında anlaşma sağlanamaması halinde TKAKK m. 8/Ç uyarınca mahkemeye başvurulacaktır.

Mirasçılar tarafından mirasa konu tarımsal arazilerin mülkiyetinin, (mirasçılarının tamamının miras payı oranında ortağı oldukları) kuracakları limited şirkete devrinin kararlaştırmış olması halinde TTK hükümlerine göre kurulan limited şirketin sona erme ve tasfiye işlemleri de TTK hükümlerine göre yürütülecektir. Dolayısıyla söz konusu ortaklık da TTK m. 636' da sayılan sebepler ve kanunda öngörülen diğer sebeplerle sona erer. Ancak mirasa konu tarımsal arazilerin mülkiyetinin devri amacıyla kurulan limited ortaklığın herhangi bir nedenle sona ermesi ve tasfiye olması hâlinde, ortaklığa ait tarımsal araziler, yeter gelirli tarımsal arazi büyüklüklerinin altında kalacak şekilde bölünemez (TKAKK m. 8/J). Aksinin kabulü ortaklığın kuruluş amacı ile bağdaşmayacaktır.

1.3. SONA ERMENİN TESCİLİ VE İLANI

Limited ortaklığın sona ermesiyle birlikte öncelikle bu durumun ticaret siciline tescili ve ilanı gerekmektedir. Ortaklığın mahkeme kararı veya iflas dışında bir sebeple sona ermesi halinde sona erme durumu müdür, birden fazla müdür bulunması halinde en az iki müdür tarafından tescil ve ilan ettirilir (TTK m. 637)¹³⁷. Limited ortaklık iflas veya mahkeme kararı ile sona ermişse bu durum sicile

¹³⁶ Cevdet Yavuz, Murat Topuz, "Toprak Koruma Ve Arazi Kullanımı Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un Türk Medeni Kanunu'nun Miras Hukukuna İlişkin Hükümlerinde Yaptığı Değişiklikler" Mehmet Akif Aydın'a Armağan, 663-700, s.666 (çevrimiçi) <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/273393> s.e.t.: 31.03.2021.

¹³⁷Taşdelen, Çıkma Çıkarılma ve Fesih, s.248; Kendigelen, İlk Tespitler, s. 552; Bilge, a.g.m., s.279.

mahkeme tarafından resen bildirilir¹³⁸. Limited ortaklığın sona ermesiyle ortaklık tasfiye sürecine girer¹³⁹.

¹³⁸ Çebi, **Limited**, s. 368;Şükrü Yıldız, **Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'na Göre Limited Şirketler Hukuku**, Arıkan, İstanbul, 2007, s. 91; Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 16; Pulaşlı, **Genel Esaslar**, s. 854.

¹³⁹ Bilge, **a.g.m.**, s.297.

İKİNCİ BÖLÜM

2. LİMİTED ORTAKLIĞIN TASFİYE SÜRECİNE GİRMESİ

2.1. GENEL BİLGİLER

Limited ortaklık TTK m. 636' da sayılan hallerle ve ortaklık sözleşmesinde veya kanunda öngörülen diğer sebeplerle sona ermesiyle birlikte tasfiye sürecine girer¹⁴⁰. Limited ortaklık, sona erme ile birlikte tüzel kişiliğini ve faaliyetlerini tasfiye amacıyla sınırlı olarak devam ettirir. Limited ortaklığın varlığının tam anlamıyla son bulması, tasfiye sürecinin tamamlanarak ortaklığın sicilden terkin edilmesi ile mümkün olacaktır¹⁴¹.

Limited ortaklığın tasfiye sürecinde TTK m. 636/ f.5 ve TTK m. 643' te yapılan atıf uyarınca anonim ortaklığın tasfiyesine ilişkin hükümler uygulanacaktır. Limited ortaklığın tasfiye sürecine girmesiyle birlikte ortaklığın tasfiye işleri, tasfiye memurları tarafından yürütülür ve ortaklığın organlarının yetkileri tasfiye sürecine bağlı olarak sınırlandırılır¹⁴². Ortaklığın iflas ile sona ermesi durumunda ise tasfiye İİK hükümlerine göre iflas idaresince yapılır¹⁴³. Konunun daha iyi anlaşılması için öncelikle tasfiye kavramının tanımı yapılacak olup, tasfiyenin amacı, tasfiye sürecinde ortaklığın durumu ve tasfiye sürecini yönetecek olan tasfiye memurları da bu başlık altında inceleme konusu yapılacaktır.

2.2. TASFİYE KAVRAMI

Türk Dil Kurumu sözlüğünde tasfiye, kavram olarak “arıtma, ayıklama, temizleme” anlamlarını taşımakla beraber ticari anlamda ise, “Bir ticaret kuruluşunun batması, kapanması vb. sebepler üzerine hesapların kesilmesi, alacaklılara, ortada kalan mal ve paradan paylarına düşen miktarın verilmesi, likidasyon¹⁴⁴” şeklinde tanımlanmıştır.

¹⁴⁰ Altaş, **Limited**, s. 508; Şener, **Limited**, s. 1019; Pulaşlı, **Şerh**, s. 2473; Çebi, **Limited**, s. 368.

¹⁴¹ Çelik, **Ticaret Hukuku**, s. 317,318; Kayıhan, **Şirketler Hukuku**, s. 276; Çamoğlu, **Kollektif Ortaklığın Haklı Sebep Feshi**, s. 135.

¹⁴² Altaş, **Limited**, s. 506; Çebi, **Limited**, s. 369; Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar Hukuku II**, s. 591; Arslanlı/ Domaniç, **TTK Şerhi**, s. 777.

¹⁴³ Çebi, **Limited**, s. 369.

¹⁴⁴ **Türk Dil Kurumu Sözlükleri** (çevrimiçi) <https://sozluk.gov.tr/> , s.e.t. 05.11.2020.

Kanunda tasfiye kavramının tanımı yapılmamış olup öğretilerde tasfiyeye ilişkin benzer tanımlar ortaya konmuştur buna örnek olarak;

Şener tasfiyeyi, “Bir sona erme sebebinin vuku bulması ve ortaklığın tamamen ortadan kaldırılması arasındaki dönemde, söz konusu ortaklığın devam eden işlemlerini sona erdirmeye, mamelekini paraya çevirmeye, henüz mevcut yükümlülüklerini ifa etmeye ve ortaya çıkabilecek muhtemel tasfiye bakiyesini (sonucunu) ortaklara dağıtmaya hizmet eden bütün tedbirleri kapsayan bir işlemdir¹⁴⁵.” şeklinde en geniş anlamıyla tanımlanmıştır.

Bilgili ve Demirkapı ise tasfiyeyi, “Şirket malvarlığının paraya çevrilmesi, alacakların tahsil edilip borçların ödenmesi, geriye bir miktar artarsa, bu miktarın tasfiye bakiyesi dağıtımı hükümlerince dağıtılması ve şirket kaydının sicilden terkin edilmesi için yapılması gereken işlemlerin bütününe ifade eder¹⁴⁶.” olarak tanımlamıştır.

Tasfiye, yapılan tanımlardan da anlaşıldığı üzere anlık bir işlemi değil bir süreci ifade etmektedir¹⁴⁷. Kısaca özetlemek gerekirse tasfiye, ortaklığın sona ermesi ile başlayan, ortaklığın ticaret sicilinden silinmesine kadar yapılması gereken işlemlerin bütününe ifade eden bir süreçtir. Tasfiye sürecine ilişkin hükümler emredici nitelikte olup ortaklığın aktif ve pasifi bulunmasa da tasfiye prosedürünün uygulanması gerekmektedir¹⁴⁸.

2.3. TASFİYENİN AMACI

Limited ortaklığın sona ermesi ile birlikte ortaklığın aktif kazanç sağlama ve paylaşma amacı yerini tasfiye amacına bırakır¹⁴⁹. Tasfiyenin temel amacı, limited ortaklığın yarım kalan işlerinin sonlandırılması, ortaklığın malvarlığının paraya çevrilmesi, ortaklık borçlarının ödenmesi, ortaklık alacaklarının tahsili, ortaklığın

¹⁴⁵Şener, **Limited**, s. 1019 (d.p.n. 137’ de adı geçen yazarlar.).

¹⁴⁶ Fatih Bilgili, Ertan Demirkapı, **Ticaret Hukuku Bilgisi**, 15. b., Bursa, Dora, 2019, s. 296; Fatih Bilgili, Ertan Demirkapı, **Şirketler Hukuku Dersleri**, 6.b., Bursa, Dora, s. 383.

¹⁴⁷ Şener, **Limited**, s. 1019.

¹⁴⁸ Şener, **Limited**, s. 1019.

¹⁴⁹Çamoğlu, **Kollektif Ortaklığın Haklı Sebeple Feshi**, s. 135; Mustafa Yavuz, “Türk Ticaret Kanununa Göre Tasfiye Memurlarının Hukuki Sorumluluğu”, **Terazi Hukuk Dergisi**, C: 11, No: 123, 2016, 101-104, s. 101; Pulaşlı, **Şerh**, s. 2474; Çebi, **Limited**, s. 369; Reha Poroy, Ünal Tekinalp, Ersin Çamoğlu, **Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku**, 12. b., İstanbul, Vedat, s. 737.

devam eden yükümlülüklerinin yerine getirilmesi ve nihayet artan bakiye ile ortaklıkların pay değerinin ödenmesiyle ortaklığın tamamen ortadan kalkmasıdır¹⁵⁰. Genel olarak tasfiye aşaması iki türlü amaç üzerinde yoğunlaşmaktadır. Bunlardan ilki ortaklık alacaklılarının menfaatlerinin korunmasını sağlamak, ikinci amaç ise ortakların tasfiye sonucuna katılma haklarının elde edilmesini sağlamaktır¹⁵¹.

2.4. TASFİYE AŞAMASINDA ORTAKLIĞIN DURUMU

2.4.1. Ortaklığın Tüzel Kişiliği Ve Ehliyeti

Limited ortaklığın tüzel kişiliğe sahip bir ticaret ortaklığı olduğu ve sona ermeyle birlikte tasfiye aşamasına gireceği ifade edilmişti. Limited ortaklığın tüzel kişiliği, ortaklığın tasfiyesi sonuçlanıncaya kadar devam eder¹⁵². Ortaklık, tüzel kişiliği ile birlikte hak ve fiil ehliyetini de tasfiye sonuna kadar korur. Bu nedenle, limited ortaklık tüzel kişiliği, tasfiye sonuçlanıncaya kadar kendi hak ve yükümlülüklerine sahip olmaya devam eder, dava açabilir, dava edilebilir, üçüncü kişilerle yapılan sözleşmeleri devam ettirebilir¹⁵³. Limited ortaklık tüzel kişiliğini yalnızca üçüncü kişilerle ilişkisi bakımından değil ortaklarıyla olan ilişkisi bakımından da tasfiye sonuna kadar korumaya devam eder(TTK m. 636/f. 5 atfıyla TTK m. 533/f.2) .

2.4.2. Ortaklığın Ticaret Unvanı

Limited ortaklığın tasfiye aşamasına girmesiyle ortaklık ticaret unvanını “tasfiye halinde” ibaresi eklenmek suretiyle kullanmaya devam eder (TTK m. 533/2). Ortaklığın ticaret unvanı ve tacir sıfatı tasfiye sonuçlanıncaya kadar devam eder.

¹⁵⁰Yıldız, “Tasfiyeden Dönme”, s. 835; Şener, **Limited**, s. 1020; Pulaşlı, **Şerh**, s. 2475; Yavuz, “Tasfiye Memurlarının Hukuki Sorumluluğu”, s. 101.

¹⁵¹ Serhan Dinç, “6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu’na Göre Anonim Şirketlerin Tasfiyesi”, **Terazi Hukuk Dergisi**, C: 11, No: 120, 2016, 27-37, s. 27; Şener, **Ortaklıklar Hukuku**, s. 643; Şener, **Limited**, 1020.

¹⁵²Fahiman Tekil, **Şirketler Hukuku Anonim Şirketler**, 2. Cilt, 2.b., İstanbul, 1978, s.736; Şener, **Limited**, s. 1020; Şener, **Ortaklıklar Hukuku**, s. 643; Dinç, **Anonim Ortaklığın Tasfiyesi**, s. 28; Çetiner, Bozkurt Yüksel, **Ticari İşletme ve Şirketler Hukuku**, s. 348; Çelik, **Ticaret Hukuku**, s. 317,318; Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 21; Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku**, s. 737; Taşdelen, **Çıkma Çıkarılma ve Fesih**, s.249.

¹⁵³ Dinç, “Anonim Ortaklığın Tasfiyesi”, s. 28; Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar Ve Kooperatifler Hukuku**, s. 377; Fahiman Tekil, **Şirketler Hukuku**, İstanbul, Otağ, 1981, s. 399.

Ortaklık ve ortaklar işlemlerini tasfiye halinde ibaresi eklenmiş olan ticaret unvanının altında sürdürmeye devam ederler¹⁵⁴.

Ortaklığın ticaret unvanına “tasfiye halinde” ibaresinin eklenmesi zorunluluğu ortaklıkla iş ve işlemle girecek üçüncü kişileri uyarma amacı taşımaktadır¹⁵⁵. Ortaklık tasfiye sürecine girdiğinde yeni işlemlere ve faaliyetlere girilemez¹⁵⁶.

Kanunen ticaret unvanındaki değişikliklerin ticaret siciline tescil edilmesi zorunludur. Tescil edilmemesi halinde kanunda buna ilişkin bir yaptırım düzenlenmemekle birlikte, ortaklığın tasfiye halinde olduğunu bilmeden ortaklıkla ilişki içerisine giren üçüncü kişiler zarara uğradıkları takdirde genel hükümler çerçevesinde tazminat davası açabileceklerdir¹⁵⁷.

2.4.3. Ortaklığın Organlarının Durumu

2.4.3.1. Tasfiye Aşamasında Ortaklığın Organizasyonunun Değişmesi

Ortaklığın tasfiye aşamasına girmesiyle organizasyonunda da önemli değişiklikler meydana gelmektedir. Limited ortaklığın tasfiye aşamasında yönetim organı tasfiye memurlarıdır. Tasfiye süreci tasfiye memurları tarafından yönetilir. Bununla birlikte genel kurul ve müdürler varlığını sürdürür¹⁵⁸. Ancak tasfiye ile birlikte genel kurul ve müdürlerin görev ve yetkileri kanunen sınırlandırılmış olup, tasfiyenin yapılabilmesi için zorunlu olan ancak tasfiye memurlarınca yapılamayan işlemlere özgülenmiştir (TTK m. 535/f.1).

2.4.3.2. Tasfiye Aşamasında Genel Kurulun Durumu

Limited ortaklık tasfiye halindeyken de genel kurul varlığını sürdürmeye devam eder (TTK 636/f.5, TTK m. 535/f.1)¹⁵⁹. Ancak tasfiye aşamasında genel

¹⁵⁴ Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 22.

¹⁵⁵ Şener, **Limited**, s. 1024; Şener, **Ortaklıklar Hukuku**, s. 644.

¹⁵⁶ Bilgili, Demirkapı, **Ticaret Hukuku Bilgisi**, s. 296; Mustafa İsmail Kaya, Burçak Tatlı, **Ticaret Hukuku I : Ticari İşletme ve Şirketler Hukuku**, 3.b., Ankara, Seçkin, 2020, s. 305.

¹⁵⁷ Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 23 vd.

¹⁵⁸ Çelik, **Ticaret Hukuku**, s. 318; Bilgili, Demirkapı, **Ticaret Hukuku Bilgisi**, s.296; Şener, **Ortaklıklar Hukuku**, s. 644.

¹⁵⁹ Dinç, “Anonim Şirketlerin Tasfiyesi”, s. 29; Şener, **Limited**, s. 1027; Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 26; Özlem Arabacı, Feriştah Sönmez, “6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunundaki Anonim ve Limited

kurulun görev ve yetkileri tasfiye haline bağı olarak sınırlandırılmış şekilde devam eder. Genel kurul tasfiye aşamasında da sözleşmenin değiştirilmesine ilişkin karar alma bakımından tek başına yetkilidir (TTK m. 616/f.1-a)¹⁶⁰, ayrıca müdürleri seçebilir veya azledebilir (TTK m. 616/f.1-b ve TTK m. 630/f.1). Ortaklığın sona ermesine mahkemece karar verilen haller dışında, ortaklık sözleşmesiyle tasfiye memuru belirlenmemişse, genel kurul tasfiye memurlarını atayabilir¹⁶¹.

Genel kurul, tasfiye aşamasında TTK m. 643 atfı uyarınca da bazı görevleri yerine getirir. Buna göre ortaklık aktiflerinin satış usulünü belirleyebilir (TTK m. 538/ f.1), önemli miktarda aktiflerin toptan satılabilmesi için de genel kurul kararı gereklidir (TTK m. 538/ f. 2). Yine TTK m. 643 atfı uyarınca, genel kurul tasfiye paylarının dağıtımının para dışında farklı şekillerde yapılmasını kararlaştırabilir (TTK m. 543/f.3), tasfiye aşamasında ortaklığın finansal durumunu gösteren envanter ve bilanço (TTK m. 540) ve tasfiyenin uzun sürmesi halinde her yıl sonu finansal tablolar ve tasfiye sonundaki kesin bilançoda genel kurul tarafından onaylanır (TTK m. 542/f.1-d)¹⁶². Ortaklığın tasfiyeden dönmesine kanunda aranan şartlar mevcutsa, genel kurul tarafından karar verilebilir (TTK m. 548). Tasfiye işlerinin gereklerinden olan işlemler hakkında karar vermek üzere genel kurulu tasfiye memurları toplantıya çağırır¹⁶³.

Ortaklık genel kurulun toplanamaması sebebiyle mahkemece feshedilmişse bu durumda mahkeme gerekli tedbirleri alarak genel kurulun yerine kayyım atayabilir. Bu durumda genel kurulun karara bağlayacağı hususlar kayyım tarafından karara bağlanacaktır¹⁶⁴.

Şirketlerin Tasfiyesine İlişkin Düzenlemeler, Getirilen Yenilikler İle Örnek Muhasebe Uygulaması”,**Mali Çözüm Dergisi**, C:24, S: 124, 41-68, 2014, s. 44.

¹⁶⁰ Ayrıca bkz. Şener, **Limited**, s. 1027; Dinç, **Anonim Şirketlerin Tasfiyesi**, s. 29; Pulaşlı, **Şerh**, s. 2477.

¹⁶¹ Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 32.

¹⁶² Ayrıca bkz. Şener, **Limited**, s. 1027.

¹⁶³ Yıldız, “Tasfiyeden Dönme”, s. 844,845; Akbay, **a.g.e.**, s. 62.

¹⁶⁴ Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 27.

2.4.3.3. Tasfiye Aşamasında Müdürlerin Durumu

Limited ortaklığın tasfiye aşamasına girmesiyle ortaklığın kanunen zorunlu organı olan müdürlerde varlığını sürdürür¹⁶⁵. Şirket tasfiye hâline girince, organların görev ve yetkileri, tasfiyenin yapılabilmesi için zorunlu olan, ancak nitelikleri gereği tasfiye memurlarınca yapılamayan işlemlere özgülenir (TTK m.535/f.1).

Yargıtay vermiş olduğu bir kararında limited ortaklığın fesih ve tasfiyesine karar verilip tasfiye memurlarının atanmış olmasının müdürlerin görev ve yetkilerini kendiliğinden ortadan kaldırmayacağını içtihat etmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir (**Y. 11. HD. E. 2013/15408, K. 2013/22501, T. 10.12.2013**):

“... birleşen dava şirket müdürünün azli istemine ilişkin olup, mahkemece şirketin fesih ve tasfiyesi ile şirket yönetim yetkisinin tasfiye memurlarına geçtiği bu nedenle davanın konusuz kaldığı gerekçesiyle, esas hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar verilmiştir. Mülga 6762 Sayılı TTK'nın 532'nci maddesi yollamasıyla 216 ve devamı maddelerinde, mahkemece atanan tasfiye memurlarının görev ve yetkileri belirlenmiş olup, şirketin fesih ve tasfiyesine karar verilip şirkete tasfiye memuru atanmış olması, tek başına şirket müdürünün görev ve yetkilerini ortadan kaldırmaz. Nitekim 6762 Sayılı TTK'nın 440'ıncı maddesi (6102 Sayılı TTK m. 535/f.1) “şirket tasfiye haline girince organlarının vazife ve yetkileri, tasfiyenin yapılabilmesi için zaruri olan fakat ve mahiyetleri icabı tasfiye memurlarınca yapılamayan muamelelere inhisar eder.” şeklinde düzenlenmiştir. Bu durumda şirket müdürlüğünde azle ilişkin deliller değerlendirilerek hasıl olacak sonuca göre bir karar verilmesi gerekirken...”¹⁶⁶.

Ortaklık tasfiye sürecinde, tasfiye memurları tarafından temsil ve idare edilir. Bu kapsamda müdürlerin görev ve yetkileri önemli boyutta sınırlandırılmıştır (TTK m. 535/f.1). Bir görüşe göre ortaklığın tasfiye aşamasına girmesiyle müdürler, tasfiye gözetim organı gibi fonksiyon gösterirler¹⁶⁷.

Ortaklığın feshine mahkemece karar verildiği haller dışında esas sözleşme veya genel kurul kararıyla ayrıca tasfiye memuru atanmamışsa kural olarak tasfiye müdürler tarafından yürütülür (TTK m. 536/f.1). Müdürlerin tasfiye memuru olarak

¹⁶⁵ Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 26; Şener, **Limited**, s. 1029.

¹⁶⁶ Eriş, **Ticari İşletme III**, s. 2712-2713.

¹⁶⁷ Şener, **Limited**, s. 1029.

görev yapması halinde müdürlük ve tasfiye memurluğu görevleri birbirinden bağımsızdır¹⁶⁸.

Ortaklık müdürlerin yokluğu (organ eksikliği) sebebiyle mahkemece feshedilmişse bu durumda mahkeme gerekli tedbirleri almalıdır. Bu hususta mahkeme, tasfiye memuruna yetki verebileceği gibi başkaca tedbirlere de karar verebilir¹⁶⁹.

2.5. TASFİYE MEMURLARI

Limited ortaklığın sona erip tasfiye haline girmesiyle birlikte genel kurul ve müdürlerin görev ve yetkileri kanunen sınırlanmıştır. Kanun koyucu ortaklığın tasfiye sürecini yürütme görevini tasfiye memurlarına bırakmıştır¹⁷⁰. Ortaklığın tasfiye sürecindeki idare ve temsil organı tasfiye memurlarıdır. Tasfiye memurlarını genel olarak “*Bir şirketin sona ermesi ile ilgili olarak kanunda öngörülen sebeplerin gerçekleşmesi üzerine girilen tasfiye sürecinde yapılması gereken iş ve işlemleri kanun, esas sözleşme (ortaklık sözleşmesi) ve iş görme şartlarını düzenleyen diğer hükümlere uygun olarak ifa etmeyi üstlenen kişiler...*”¹⁷¹ şeklinde tanımlayabiliriz. Limited ortaklığın tasfiyesinde uygulanacak usul ve tasfiye memurlarının yetkileri hakkında anonim ortaklığa ilişkin TTK m. 536 vd. hükümleri, limited ortaklık sözleşmesi ve ortaklıkla tasfiye memuru arasındaki sözleşme hükümleri uygulanacaktır¹⁷².

2.5.1. Tasfiye Memurunun Atanma Usulleri

Tasfiye memuru farklı şekillerde atanabilmektedir. Tasfiye memurunun atanma usulü, tasfiye memurunun hukuki konumu, görevleri ve yetkileri üzerinde bir

¹⁶⁸ Pulaşlı, **Şerh**, s. 2475.

¹⁶⁹ Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 27.

¹⁷⁰ Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku**, s. 738; Doğanay, **TTK Şerhi**, s. 1495; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 111; Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 67; Kayıhan, **Şirketler Hukuku**, s. 284; Kaya, Tatlı, **Ticaret Hukuku I**, s. 305; Şener, **Limited**, s. 1032; Çelik, **Ticaret Hukuku**, s. 318

¹⁷¹ Hayri Bozgeyik, “Anonim Şirketin Tasfiyesinde Tasfiye Memurlarının Sorumluluğu” **Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi**, C: XV, S:1, 153-180, 1999,s. (çevrimiçi) <http://dosya.marmara.edu.tr/ikf/iib-dergi/1999/10-bozgeyik.pdf> , s.e.t. 07.11.2020.

¹⁷² Kervankıran, **Tasfiye**, s. 112; Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar Hukuku II**, s. 590.

değişiklik meydana getirmez¹⁷³. Ancak tasfiye memurunun atanma usulü, tasfiye memurunun azli konusunda önem arz edecektir.

Tasfiye memuru genel kurul kararıyla veya ortaklık sözleşmesiyle atanabilir. Ortaklığın sona ermesi bir mahkeme kararıyla gerçekleşmişse bu durumda tasfiye memuru mahkemece atanacaktır (TTK m. 536/f.3). Ortaklığın mahkeme kararı veya iflas sebebi ile sona erdiği haller dışında genel kurul veya esas sözleşmede aksine hüküm yoksa kural olarak müdürler tasfiye memurluğu görevini yürütürler (TTK m. 536/f.1).

2.5.1.1. Ortaklık Sözleşmesi İle Atanma

TTK madde 643' te yapılan atıf uyarınca anonim ortaklıklara ilişkin TTK m. 536/f.1 hükmü limited ortaklıklar içinde uygulanabilecek ve ortaklık sözleşmesiyle tasfiye memurları atanabilecektir¹⁷⁴. Ortaklık sözleşmesiyle tasfiye memuru atanması kuruluş sözleşmesinde yapılabileceği gibi daha sonradan sözleşme değişikliği yapmak suretiyle de tasfiye memuru atanabilir.

Ortaklık sözleşmesiyle tasfiye memuru belirlenebileceği gibi tasfiye memurunun nitelikleri veya kimlerin tasfiye memuru olamayacağına ilişkin hükümlerde konulabilir¹⁷⁵. Ortaklık sözleşmesinde tasfiye memurunun ismen belirli olması gerekip gerekmediği hususu doktrinde tartışmalıdır. Bir görüşe göre, ortaklık sözleşmesinde tasfiye memurunun belirlenebilir olması yeterlidir¹⁷⁶. Örneğin ortaklık sözleşmesinde tasfiye memurunun, x şirketinin yöneticisi veya baro başkanı olacağı gibi belirlemeler yapılabilir¹⁷⁷. Yani tasfiye aşamasına girildiği tarihte o sığata kim sahipse veya o makamda bulunuyorsa o kişi/ler tasfiye memuru olarak kabul edilir. Yine aynı görüşte olan yazarlar tasfiye memuru seçiminin sözleşmeyle üçüncü kişilere bırakılabileceğini de savunmaktadırlar¹⁷⁸.

¹⁷³ Şener, **Limited**, s. 1033.

¹⁷⁴ Kervankıran, **Tasfiye**, s. 113; Şener, **Limited**, s. 1033; Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 67 vd.; Pulaşlı, **Şerh**, s. 2480.

¹⁷⁵ Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku**, s. 741; Dinç, "Anonim Şirketlerin Tasfiyesi", s. 30; Dinç, **Ticaret hukuku Bilgisi**, s. 482; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 113.

¹⁷⁶ Pulaşlı, **Şerh**, 2480; Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 117.

¹⁷⁷ Kervankıran, **Tasfiye**, s. 114.

¹⁷⁸ Pulaşlı, **Şerh**, 2480; Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 117.

Katıldığımız diğer görüşe göre ise, ortaklık sözleşmesi tasfiye memurunu şahsen belirlemelidir, tasfiye memurunun belirlenebilir olması yeterli olmadığı gibi ortaklık sözleşmesiyle tasfiye memuru seçiminin üçüncü kişi ve kurumlara bırakılması da olanaklı değildir¹⁷⁹. TTK m. 536/f.1' den de anlaşıldığı üzere ortaklık sözleşmesi ile tasfiye memuru belirlenmemesi halinde tasfiye memuru atama yetkisi genel kurula aittir¹⁸⁰. Genel kurulun tasfiye memuru atama yetkisi ise devredilemez yetkileri arasındadır¹⁸¹. Bu nedenle ortaklık sözleşmesi ile tasfiye memuru belirlenmemesi halinde bu yetkinin üçüncü kişi veya kurumlara bırakılması hükmün amacı ile bağdaşmayacaktır.

2.5.1.2. Genel Kurul Kararı İle Atanma

TTK madde 643' te yapılan atıf uyarınca anonim ortaklıklara ilişkin TTK m. 536/f.1 hükmü limited ortaklıklar içinde uygulanabilecek ve ortaklık sözleşmesiyle tasfiye memuru atanmamışsa, genel kurul kararıyla tasfiye memuru atanabilecektir¹⁸². Anonim ortaklıkta genel kurulca tasfiye memurları atanması kararı TTK m. 418' deki olağan toplantı ve karar nisapları ile alınabilir.¹⁸³ Buna göre, sermayenin en az dörtte birini karşılayan payların sahiplerinin veya temsilcilerinin bulunduğu bir toplantıda kararlar, toplantıda hazır bulunan oyların çoğunluğu ile verilir (TTK m. 418). Limited ortaklık Bununla birlikte, tasfiye aşamasına özgü olarak, ortaklık sözleşmesiyle tasfiye memuru belirlenmişse de atanan tasfiye memurları genel kurul tarafından her zaman görevden alınabilir ve yerine yenileri atanabilir¹⁸⁴.

Ortaklık sona ermeden önceki vakitte genel kurulun ortaklık sözleşmesiyle atanan tasfiye memurunu görevden almasının sözleşme değişikliği teşkil edip etmeyeceği hususunda farklı görüşler vardır. Bir görüşe göre ortaklık sözleşmesinde tasfiye memuru atanmışsa ortaklık sona ermeden önceki vakitte, genel kurul, ancak

¹⁷⁹Eriş, **Ticari İşletme III**, s. 2716; Şener, **Limited**, s. 1033; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 114; A.g. Bkz. Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku**, s. 741; Karahan, **Tasfiye**, s. 75.

¹⁸⁰Şener, **Limited**, s. 1033

¹⁸¹Kayıhan, **Şirketler Hukuku**, s. 284; Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 70; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 120; Şener, **Limited**, s. 1035.

¹⁸²Kervankıran, **Tasfiye**, s. 119; Şener, **Limited**, s. 1033.

¹⁸³Pulaşlı, **Şerh**, s. 2481.

¹⁸⁴Doğanay, **TTK Şerhi**, s. 1495; Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 69; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 119.

ortaklık sözleşmesinde değişiklik yapmak suretiyle tasfiye memurunu değiştirebilir¹⁸⁵. Diğer görüş ise, ortaklık sona ermeden önceki vakitte, genel kurula her zaman tasfiye memurunu atama ve azletme yetkisi verildiğinden (TTK m. 537/f.1), genel kurulun TTK m. 418’ deki nisaplarla ortaklık sözleşmesinde atanandan farklı bir tasfiye memurunu atayabileceği ve bunun sözleşme değişikliği sayılmayacağı yönündedir¹⁸⁶.

Genel kurul tasfiye memuru olarak üçüncü kişileri veya ortakları atayabilir¹⁸⁷. Genel kurul kararı veya ortaklık sözleşmesinde aksine hüküm yoksa kanuni olarak tasfiye memurluğunu müdürler üstlenirler (TTK m.539). Buradan anlaşılan müdürlerin tasfiye memuru olarak atanmasına bir engel yoktur. Dolayısıyla genel kurulun tasfiye memuru olarak müdürleri ataması da mümkündür¹⁸⁸. Tasfiye memuru atanması yetkisi genel kurulun devredilemez yetkileri arasındadır¹⁸⁹. Bunun dışında, ortaklar haklı sebeplerin varlığı halinde mahkemeye başvurarak tasfiye memurlarının görevden alınmasını talep edebilir¹⁹⁰.

2.5.1.3. Kanunen Tasfiye Memuru Olarak Müdürler

Ortaklık sözleşmesiyle veya genel kurul kararıyla tasfiye memuru atanmaması halinde, tasfiye memurluğu görevi müdürler tarafından yerine getirilecektir (TTK m. 536/f.1). Kanunen tasfiye memurluğu görevi müdürlere yüklenmiştir. Burada yasal bir atama değil yasal olarak görevi yüklenme durumu vardır¹⁹¹. Bu durumda müdürler hem müdürlüğün gerektirdiği yükümlülüklerini hem de tasfiye işlerini birbirinden bağımsız olarak birlikte yürüteceklerdir¹⁹². Kanun koyucunun tasfiye memuru olarak müdürleri görevlendirmesi yerinde bir düzenleme

¹⁸⁵ Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 69.

¹⁸⁶ Kervankıran, **Tasfiye**, s. 119.

¹⁸⁷ Yavuz, “Tasfiye Memurlarının Hukuki Sorumluluğu”, s. 101; Çetiner, Bozkurt Yüksel, **Ticari İşletme**, s. 349.

¹⁸⁸ Şener, **Limited**, s. 1034; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 120.

¹⁸⁹ Kayıhan, **Şirketler Hukuku**, s. 284; Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 70; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 120; Şener, **Limited**, s. 1035.

¹⁹⁰ Çelik, **Ticaret Hukuku**, s. 318; Kayar, **Ticaret Hukuku**, s. 436; Bilgili, Demirkapı, **Ticaret Hukuku Bilgisi**, s. 297; Kaya, Tatlı, **Ticaret Hukuku I**, S. 306; Dinç, **Anonim Şirketin Tasfiyesi**, s. 31.

¹⁹¹ Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku**, s. 742.

¹⁹² Şener, **Limited**, s. 1035 (dnp. 180’ de adı geçen yazarlar.); Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku**, s. 740,741;Arabacı, Sönmez,**a.g.m.**, s. 43, 44.

olmuştur. Zira ortaklık devam ederken idare ve temsil organı olan müdürler, ortaklık işlerini en iyi bilen kişilerdir¹⁹³.

2.5.1.4. Mahkeme Kararı İle Atanma

Kanunda tasfiye memurunun mahkemece atanacağı üç farklı durum düzenlenmiştir. Kısaca bu haller ve mahkemenin tasfiye memuru atarken dikkat etmesi gereken hususlara aşağıda değinilecektir.

2.5.1.4.1. Ortaklığın Mahkemece Sona Erdirildiği Hallerde Tasfiye Memuru Atanması

Limited ortaklık, organ yokluğu veya genel kurulun toplanamaması durumlarında (TTK m. 636/f.2), haklı sebeplerin varlığı halinde (TTK m. 636/f.3), kamu düzenine aykırı işlem veya işletme konusuna aykırı faaliyetler sebebi ile (TTK m. 210/f.3), hukuka ve ahlaka aykırı amaç güdüldüğü takdirde (TMK m. 54/f.3) ve TTK m. 641/f.1-b göndermesi uyarınca TTK m. 353' te öngörülen kuruluştaki eksiklikler ve kanun hükümlerine aykırılık halinde mahkeme kararıyla sona erer¹⁹⁴. Ortaklığın sona ermesine mahkemece karar verilen bu hallerde tasfiye memuru da mahkemece atanacaktır¹⁹⁵.

Kanun koyucu ortaklığın mahkeme kararıyla sona erdiği hallerde ortakların bir araya gelip anlaşmalarının olanaksız olduğu düşüncesiyle tasfiye memuru atanması yetkisini mahkemeye bırakmıştır. Mahkeme tasfiye memuru atayıp atamama konusunda takdir yetkisine sahip değildir. Mahkemenin sona erme kararı verdiği halde tasfiye memuru ataması hiçbir şarta bağlanmamıştır. Tasfiye memuru atanması hususunda talep aranmaksızın tasfiye memuru mahkemece resen atanacaktır¹⁹⁶. Yargıtay da vermiş olduğu bir kararında, limited ortaklığın tasfiyesine mahkemece karar verilmesi halinde, mahkemenin re'sen tasfiye memuru atamasında bir usulsüzlük bulunmadığını ifade ederek bu hususta yapılan temyiz itirazlarını reddetmiştir¹⁹⁷.

¹⁹³ Kervankıran, **Tasfiye**, s. 121; Şener, **Limited**, s. 1036.

¹⁹⁴ Şener, **Limited**, s. 1036.

¹⁹⁵ Erdem, **Anonim**, s. 249, 250.

¹⁹⁶ TTK m. 536/f.3 Gerekçe.

¹⁹⁷ Y. 11. HD. E. 2008/3986, K. 2008/5300, T. 21.04.2008, Eriş, **Ticari İşletme III**, s. 2719.

Mahkemenin verdiği fesih kararı inşai nitelikte olduğundan uygulanabilmesi için sona erme kararının kesinleşmesi gerekmektedir. Mahkeme sona erme kararı ile birlikte tasfiye memurunu da atar. Karar kesinleşmedikçe tasfiye memurlarının göreve başlaması mümkün olmayacaktır¹⁹⁸.

2.5.1.4.2. Temsile Yetkili Tasfiye Memurlarından En Az Birinin Türk Vatandaşı Olması

Kanun koyucu ortaklığı temsile yetkili tasfiye memurlarından en az birinin Türk vatandaşı olması ve yerleşim yerinin Türkiye’de bulunması zorunluluğunu getirmiştir (TTK m. 536/f.4). Kanun koyucu getirilen bu hükümlerle, tasfiye sürecinin hızlı ve sağlıklı bir şekilde tamamlanmasını amaçlamış, ortaklığın tasfiyesinin Türkiye dışından yönetilmesine engel olmak istemiştir.

Ortaklığı temsile yetkili tasfiye memurlarından birinin hem Türk vatandaşı olması hem Türkiye’ de yerleşim yeri bulunması şartlarını birlikte taşıması gerekmektedir¹⁹⁹. Başka bir ifade ile, hükümde sayılan şartların her ikisinin de bir tasfiye memurunda birleşmesi gerekmektedir²⁰⁰. Bir tasfiye memurunun Türk vatandaşı olup diğer tasfiye memurunun Türkiye’de yerleşim yeri bulunması halinde hükümdeki şart sağlanmamış olacaktır²⁰¹.

Tasfiye memurlarından hiçbirinin Türk vatandaşı olmaması ve Türkiye’ de yerleşim yeri bulunmaması halinde, ortaklar, alacaklılar veya Gümrük ve Ticaret Bakanlığı kanundaki şartları taşıyan tasfiye memurunun atanması için mahkemeye başvurabilir (TTK m. 537). Bu durumda yetkili ve görevli mahkeme ortaklığın bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesi olup dava ortaklık tüzel kişiliğine karşı açılacaktır. Mahkemenin tasfiye memuru atayabilmesi için talepte bulunulması gerekmektedir²⁰².

Mahkemenin TTK m. 536/f.4’teki niteliklere sahip tasfiye memurunu atayabilmesi için azlin gerekli olup olmadığı hususu tereddüde yol açmıştır. Hükümün başlığı “Görevden Alma” olarak geçmesine karşın hükümde mahkemece tasfiye

¹⁹⁸ Şener, **Limited**, s. 1036; Şener, **Ortaklıklar Hukuku**, s. 646.

¹⁹⁹ TTK m. 536/f.4 Gerekçe.

²⁰⁰ TTK m. 536/f.4 Gerekçe; Ayrıca bkz. Kervankıran, **Tasfiye**, s. 12; Şener, **Limited**, s. 1038.

²⁰¹ TTK m. 536/f.4 Gerekçe; Ayrıca bkz. Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 85; Şener, **Limited**, s. 1038.

²⁰² Şener, **Limited**, s. 1039; Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 87.

memurunun atanacağından bahsedilmiş ancak azledilmesi gerektiğine dair bir ibareye yer verilmemiştir. Ancak, TTK m. 536/f.4 gerekçesinde, “*Mahkeme tarafından tayin aynı zamanda bir azil işlemini gerektirmektedir. Buna göre, mahkeme kanuni nitelikleri haiz bir tasfiye memuru atarken, mevcut tasfiye memurlarından birini görevden almalı ve onun yerine atamayı yapmalıdır. Bu husus mahkemenin takdirinde değildir*”²⁰³.” mahkemece tasfiye memuru atanması için azil işleminin gerekli olduğu ifade edilmiştir. Ağırlıklı olarak kabul edilen görüş ise, mahkemenin kanuni şartlara sahip tasfiye memurunu ataması için mevcut tasfiye memurlarının azlinin gerekli olmadığı, bu durumun kabul edilemeyeceği ve kanunda tasfiye memurunun sayısına ilişkin sınırlama bulunmadığından yeni tasfiye memurunun ek bir tasfiye memuru olarak atanabileceği yönündedir²⁰⁴.

2.5.1.4.3. Azille Bağlantılı Olarak Tasfiye Memuru Atanması

TTK m. 537/f.2’ de mahkemenin tasfiye memurlarına ilişkin vereceği azil kararına bağlı olarak yeni tasfiye memurları atayabileceği hükme bağlanmıştır. Buna göre, “*Pay sahiplerinden birinin istemiyle ve haklı sebeplerin varlığında, mahkeme de tasfiyeye memur kişileri görevden alabilir ve yerlerine yenilerini atayabilir. Bu yolla atanan tasfiye memurları, mahkeme kararına dayanılarak tescil ve ilan olunurlar.*” (TTK m. 537/f.2). Mahkemenin TTK m. 537/f.2’ ye göre tasfiye memuru ataması azille bağlantılı bir atama olup, mahkemece yeni tasfiye memurları atanabilmesi, ancak mevcut tasfiye memurlarının azledilmesi ile mümkün olacaktır²⁰⁵.

Ortaklardan birinin haklı sebeplerle tasfiye memurunun azlini talep etmesi yeni tasfiye memuru atanması açısından yeterlidir. Ayrıca yeni tasfiye memuru atanmasının talep edilmesine gerek yoktur. Ancak mahkemenin yeni tasfiye memuru atayabilmesi için öncelikle azil kararı vermesi gerekmektedir²⁰⁶.

²⁰³ TTK m. 536/f.4 Gerekçesi.

²⁰⁴ Kendigelen, **İlk Tespitler**, s. 439; Şener, **Limited**, s. 1039; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 124; Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 86.

²⁰⁵ Doğanay, **TTK Şerhi**, s. 1495; Şener, **Limited**, s. 1039.

²⁰⁶ Şener, **Limited**, s. 1066; Oruç Hami Şener, “Anonim Ortaklıklarda Tasfiye Memurunun Mahkemece Azli ve Atanması”, **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C: 4, S:1, 159-196, 2002, s. 179.

Hâkim tasfiye memuru atanması hususunda takdir yetkisine sahiptir. Hükümün lafzından anlaşıldığına göre, mahkemece azil kararı verilmesi halinde yeni tasfiye memuru atanmasına ilişkin bir zorunluluk bulunmamaktadır²⁰⁷.

2.5.2. Tasfiye Memurlarının Tescili Ve İlanı

Tasfiye memurlarının ticaret siciline tescil ve ilanı gerekmektedir²⁰⁸. Tasfiye memurunun tescil ve ilan işlemleri, ortaklığın iflas ve mahkeme kararı dışında sona ermesi dışında müdür, ikiden fazla müdür bulunması halinde en az iki müdür tarafından yerine getirilir (TTK m.637). Burada tescil açıklayıcı niteliktedir. Ortaklığın sona ermesiyle birlikte tasfiye memurunun görevleri başlar. Tasfiye memuru tescil ve ilan edilmediği takdirde bu durum üçüncü kişilere karşı ileri sürülemez²⁰⁹.

2.5.3. Tasfiye Memurlarının Ücreti

Tasfiye ile görevlendirilenler ortaklık sözleşmesinde veya genel kurulun atama kararında aksi öngörülmemişse olağan ücrete hak kazanırlar (TTK m.643, m.536/f.1/c.3). TTK m. 536/f.1’ de tasfiye memurlarına olağan bir ücret tayin edileceği ifade edilmişse de “olağan ücret” kavramı açıklanmamıştır. Yargıtayın vermiş olduğu bir karardan da anlaşıldığı üzere olağan ücret, ortaklık işlerinin hacmi ve verilecek emek göz önünde bulundurularak tayin edilecek ücreti ifade eder²¹⁰.

Ortaklık sözleşmesi veya genel kurul kararıyla tasfiye memurlarının ücreti kararlaştırılabilir. Ortaklık sözleşmesiyle olağan ücret belirlenmemişse genel kurul ücrete karar verir. Genel kurulca ücret belirlenmemiş veya belirlenen ücret olağan ücretin altındaysa tasfiye memurları mahkemeye başvurarak olağan ücretin belirlenmesini talep edebilir²¹¹. Yargıtay da vermiş olduğu bir kararında ortaklık sözleşmesi ile tasfiye memurlarının ücreti belirlenmemişse, ücretin ortaklık genel kurulu veya mahkemece belirleneceğini içtihat etmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir (HGK, E. 1988/11-2013, K. 1988/458, 8.6.1988): “... *Tasfiye memurlarının*

²⁰⁷ Bu konuda ayrıntılı açıklama için Bkz.: aş. s. 46.

²⁰⁸ Pulaşlı, *Şerh*, s. 2479; Aydın, *Şirketler Topluluğu*, s. 650.

²⁰⁹ Pulaşlı, *Şerh*, s. 2479.

²¹⁰ Y. 11. HD. E. 1986/6317, K. 1986/6758, T. 12.12.1986, Doğanay, *TTK Şerhi*, s. 1293,1294, dpn. 31. Şener *Limited*, s. 1049.

²¹¹ Eriş, *Ticaret Hukuku III*, s. 2717; Şener, *Limited*, s. 1047 vd., Doğanay, *TTK Şerhi*, s. 1495.

*alacakları ücret, ana sözleşmede veya tayin kararında belirtilmemiş ise, o zaman bu ücret, şirket genel kurulu veya mahkeme tarafından tayin ve takdir olunur...*²¹².

Tasfiye memurlarının ücretsiz çalışacağı ortaklık sözleşmesi veya genel kurul kararıyla öngörülebilir. Ancak tasfiye memurları ücret karşılığı çalışmaya başladıktan sonra bu ücret ortaklık sözleşmesi veya genel kurul kararıyla kaldırılamaz veya azaltılamaz²¹³.

Tasfiye memurunun mahkemece atanması halinde tasfiye memurunun ücreti mahkemece belirlenir²¹⁴. Nitekim Yargıtay da vermiş olduğu bir kararında, mahkemenin re'sen tasfiye memuru atadığı ve tasfiye memuruna ücret tayin ettiği kararını onamıştır. Kararın ilgili kısmı şöyledir (**Y. 11. HD. E. 2008/3896, K. 2008/5300, T. 21.04.2008**):

“...Davacılar vekili, limited şirketin fesih ve tasfiyesi ile tasfiye memuru atanmasına karar verilmesini istemiş ve davanın kabulüne ve aylık 500.-TL ücret takdirine karar verilmiştir. Kararı, davacılar vekili temyiz etmiştir.

*Dava konusu içerisindeki bilgi ve belgelere, mahkeme kararının gerekçesinde dayanılan delillerin, tartışılıp değerlendirilmesinde usul ve yasaya aykırı bir yön bulunmamasına, TTK'nın 552'nci (6102 Sayılı TTK m. 643) maddesi yollaması ile TTK'nın 441'nci (6102 Sayılı TTK m. 536) maddesi hükmü uyarınca, mahkeme davalı şirketin ortakları dışında tasfiye memurunun re'sen atanmasına ve yazılı ücret takdirinde bir usulsüzlük görülmemesine göre, davacılar vekilinin tüm temyiz itirazlarının reddi ile yerel mahkeme kararının onanması gerekmiştir.”*²¹⁵.

Tasfiye memurunun mahkemece belirlendiği hallerde, ortaklık sözleşmesi veya genel kurul kararıyla tasfiye memurlarının ücretsiz görev yapacağı kararlaştırılmışsa da bu karar hâkimi bağlamayacaktır²¹⁶. Bununla birlikte ortaklık sözleşmesiyle veya genel kurul kararıyla tasfiye memuru için ücret belirlenmişse mahkeme olağan ücreti belirlerken bu ücretle de bağlı değildir. Ancak mahkeme olağan ücreti tayin ederken ortaklık sözleşmesi veya genel kurulca belirlenen ücreti

²¹² Doğanay, **TTK Şerhi**, s. 1294, dpn. 31.

²¹³ Şener, **Limited**, s. 1047.

²¹⁴ Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar Hukuku II**, s. 592; Şener, **Limited**, s. 1047. Mahkemece tasfiye memurunun atanmasıyla birlikte ücret takdirine karar verilmesine ilişkin bkz.:**Y. 11. HD. E. 2008/3896, K. 2008/5300, T. 21.4.2008**, Eriş, **Ticari İşletme III**, s. 2719.

²¹⁵ Eriş, **Ticari İşletme III**, s. 2719.

²¹⁶ Şener, **Limited**, s. 1048; Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 136.

göz önünde bulundurabilir. Aksi bir görüşe göre ise mahkemece tasfiye memuru atandığı halde, ortaklık sözleşmesiyle ücret belirlenmişse mahkeme ortaklık sözleşmesini değiştiremeyeceği için bu ücretle bağlıdır²¹⁷.

Ücretin miktarı ve ödenme şekli de kanunda düzenlenmemiştir. Ödeme miktarı somut olayın özelliklerine, ortaklığın hacmine ve iş yoğunluğuna göre belirlenebilir. Ödeme şekli olarak ise, toplu bir ödeme yapılacağı kararlaştırılabileceği gibi belirli aralıklarla parça parça ödeme yapılması da kararlaştırılabilir²¹⁸.

Tasfiye memurluğu görevinin müdürler tarafından yerine getirilmesi halinde de ücrete ilişkin kurallar geçerlidir²¹⁹. Tasfiye memurluğu görevini yüklenen müdürler, müdürlük görevini ücretsiz yapıyor olsalar bile tasfiye memurluğu görevlerinden dolayı ücret isteyebilirler²²⁰.

2.5.4. Tasfiye Memurlarının Nitelikleri Sayısı Ve Görev Süresi

2.5.4.1. Tasfiye Memurunun Nitelikleri

Tasfiye memurları ortaklar arasından veya üçüncü kişiler arasından seçilebilir²²¹. Tasfiye memuru üçüncü kişinin, bir tüzel kişi olup olamayacağı hususunda bir hüküm bulunmamakla birlikte tüzel kişilerinde tasfiye memuru olabileceği kabul edilmektedir²²².

Kanunda tasfiye memurlarının niteliklerine ilişkin, tasfiye memurunun tabiiyeti ve yerleşim yeriyle ilgili bir düzenleme getirilmiştir²²³. Buna göre ortaklığı temsile yetkili tasfiye memurlarından en az birinin Türk vatandaşı olması ve Türkiye’ de yerleşim yeri bulunması gerekmektedir (TTK m. 536/f.4). Bunun dışında

²¹⁷ Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 136.

²¹⁸ Eriş, **Ticari İşletme III**, s. 2717; Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 136 vd.

²¹⁹ Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku**, s. 747; Eriş, **Ticari İşletme III**, s. 2717; Karahan, **Tasfiye**, s. 119.

²²⁰ Karahan **Tasfiye**, s. 120.

²²¹ Taşdelen, **Çıkma Çıkarılma ve Fesih**, s.250; Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku**, s. 745; Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 114; Kervankıran **Tasfiye**, s. 143; Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar Hukuku II**, s. 591.

²²² Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku**, s. 745; Karahan, **Tasfiye**, s. 103; Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 115; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 143; Şener, **Ek Tasfiye**, s. 126, 127; Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar Hukuku II**, s. 591.

²²³ Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 111.

tasfiye memurunun niteliklerine ilişkin bir hüküm kanunda yer almamıştır²²⁴. Ancak tasfiye memurunun uygulamada tasfiye işlerini yürütebilmesi açısından bir takım niteliklere sahip olması beklenmektedir. Tasfiye memurunun asgari düzeyde de olsa ortaklık işleyişinden, muhasebeden anlaması; başta TTK olmak üzere ilgili kanun hükümlerine hâkim olması gerekmektedir²²⁵. Aksi halde tasfiye memurunun hata yapma olasılığı artacak ve hatalarından dolayı TTK m.553 vd hükümlerine göre sorumlu tutulabilecektir²²⁶. Bu nedenle, tasfiye memurlarının ilgili alanda uzman kişilerden seçilmesi gerektiği kanaatindeyiz.

Tasfiye memurlarının ehliyeti konusunda da kanunda bir düzenleme yapılmamıştır. Tam ehliyetlilerin tasfiye memuru olabileceği hususunda şüphe yoktur²²⁷.

Tam ehliyetsizler bakımından ise ayırt etme gücüne sahip olmadıklarından TMK²²⁸ m. 15' e göre işlemleri istisnalar haricinde hüküm ve sonuç doğurmayacaktır. Bu nedenle tasfiye memurlarının tam ehliyetsiz kişilerden seçilmemesi gerektiği de açıktır²²⁹.

Kısmen işlem ehliyetine sahip olmayanların tasfiye memuru olarak atanıp atanamayacağı ise tartışılabilir. Sınırlı ehliyetsizler ayırt etme gücüne sahip ergin olmayan veya kısıtlı kişilerdir. Bu kişiler kanunen aleyhlerine borç doğuracak işlemleri ancak veli veya vasinin izniyle yapabilirler. Kanun koyucu bu kişileri korumayı amaçlamıştır. Ancak tasfiye memurlarına ilişkin kanunda ağır sorumluluk hükümleri öngörülmüştür. Bu nedenle tek başına işlem yapması mümkün olmayan kişilerin bir malvarlığını yönetmesi beklenemeyeceğinden tasfiye memurlarının sınırlı ehliyetsizler arasından seçilmesi de mümkün görülmemektedir²³⁰.

²²⁴ Kervankıran, **Tasfiye**, s. 144; Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar Hukuku II**, s. 591.

²²⁵ Şener, **Limited**, s. 1041.

²²⁶ Şener, **Limited**, s. 1041.

²²⁷ Tasfiye memurlarının tam ehliyetli kişiler olması gerektiği, tam ehliyetli olmayan kişilerin tasfiye memuru seçilemeyeceğine ilişkin görüş için bkz. Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 114; Karahan, **Tasfiye**, s. 104,105; Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar Hukuku II**, s. 591.

²²⁸ Çalışmamızda TMK ile kastımız, **4721 sayılı Türk Medeni Kanunu**'dur. (RG. T. 08.12.2011. S. 24607).

²²⁹ Şener, **Limited**, s. 1042.

²³⁰ Şener, **Limited**, s. 1042

Sınırlı ehliyetliler bakımından ise, bu kişiler evli veya kendilerine yasal danışman atanan (TTK m.429) kişilerdir. Evli kişilerin tasfiye memuru olarak atanmasında engel görülmemekle birlikte kendi malvarlığı idaresi için danışman atanan kişilerin başka bir malvarlığını yönetmesi düşünülemez. Bu nedenle kendilerine danışman atanan sınırlı ehliyetli kişiler de tasfiye memuru olarak seçilemeyecektir²³¹.

Kanunda, ortaklık sözleşmesi ile tasfiye memurunun niteliklerinin belirlenebilmesine ilişkin bir düzenleme bulunmama ile birlikte bu husus yukarıda ifade edildiği üzere doktrinde tartışmalıdır²³². Birtakım yazarlara göre ortaklık sözleşmesi ile tasfiye memurlarının nitelikleri belirlenebilecektir²³³.

2.5.4.2. Tasfiye Memurlarının Sayısı ve Görev Süresi

Tasfiye memurunun sayısına ve görev süresine ilişkin bir kanuni düzenleme mevcut değildir. Tasfiye memuru tek kişi olabileceği gibi birden çok da olabilir. Burada tasfiye memurunun sayısını belirleyecek olan husus tasfiye edilecek ortaklığın büyüklüğü ve yoğunluğudur²³⁴. Büyük bir ortaklığın tasfiyesinin tek bir tasfiye memuru tarafından yürütülmesi işlerin sürüncemede kalmasına ve tasfiye sürecinin uzamasına neden olabilir²³⁵. Bir görüşe göre, böyle bir durumda tasfiye memuru, (yetersizliği sebebiyle) yeni tasfiye memuru atanmasını genel kurul kararı veya esas sözleşmeyle atanmışsa genel kuruldan, mahkemece atanmışsa mahkemeden talep edebilmelidir²³⁶.

Tasfiye memurlarının görev süresine ilişkin kanunda bir düzenleme bulunmadığından tasfiye memurlarının bütün tasfiye süreci için atandığı kabul

²³¹ Şener, **Limited**, s. 1042, 1043.

²³² Bkz.: yuk. s. 34 vd.

²³³ Bu konuda ayrıntılı bkz. Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 117. Ayrıca bkz. Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku**, s. 741; Dinç, “Anonim Şirketlerin Tasfiyesi”, s. 30; Dinç, **Ticaret Hukuku Bilgisi**, s. 482; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 113; Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar Hukuku II**, s. 591.

²³⁴ Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku**, s. 746; Çebi, **Limited**, s. 370; Şener, **Limited**, s. 1041; Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 113; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 146; Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar Hukuku II**, s. 591.

²³⁵ Çebi, **Limited**, s. 370.

²³⁶ Şener, **Limited**, s. 1041; Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku**, s. 746.

edilmektedir²³⁷. Bununla birlikte genel kurul tasfiye memuru seçiminde görev süresi tayin edebilir²³⁸. Katıldığımız bir görüşe göre, tasfiyenin belirli dönemlerine özgü uzman kişilerin görev yapması amacıyla, dönemsel veya süreli tasfiye memuru atanabilmesi de mümkündür²³⁹.

2.5.5. Tasfiye Memurunun Ortaklıkla İlişkisi

Tasfiye memurluğu zorunlu bir görev değildir. Bu nedenle seçilen kişi bu görevi kabul etmekle yükümlü değildir²⁴⁰. Tasfiye memurunun (genel kurul veya ortaklık sözleşmesi veya mahkemece) seçilmesi bir öneri (icap) niteliği taşımaktadır. Tasfiye memurları bu görevi reddedebileceği gibi açık veya örtülü olarak kabul edebilir ve kabulle birlikte tasfiye memurları ile ortaklık arasında bir sözleşme ilişkisi kurulur²⁴¹.

Tasfiye memuru ile ortaklık arasında kurulan sözleşme ilişkisinin tespit edilmesi, uygulanacak hükümler bakımından önem arz etmektedir²⁴². Bu hususta, TTK düzenlemeleri yeterli olmaz ise TBK hükümleri uygulama alanı bulacaktır (TTK m. 126). Genel olarak kabul gören görüş, tasfiye memurunun tasfiye aşamasında ortaklığın kanuni organı olarak kabul edilmesi ve tasfiye sürecinde ortaklığı idare ve temsil yetkisine sahip olması nedeniyle, tasfiye memuru ile ortaklık arasındaki ilişkinin hukuki niteliğinin vekâlet sözleşmesine yaklaştığı yönündedir²⁴³.

Tasfiye memuru ile ortaklık arasındaki ilişkinin vekâlet ilişkisi olduğu kabul edilmekle birlikte, tasfiye memuru ile ortaklık arasındaki ilişki bazı özellikleriyle

²³⁷ Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar Hukuku II**, s. 591; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 146; Çebi, **Limited**, s. 370.

²³⁸ Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar Hukuku II**, s. 591.

²³⁹ Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku**, s. 746; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 140; Çebi, **Limited**, s. 370.

²⁴⁰ Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar Hukuku II**, s. 591.

²⁴¹ Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 93; Şener, **Limited**, s. 1044; Çebi, **Limited**, s. 370; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 141; Bozgeyik, "Tasfiye Memurunun Sorumluluğu", s. 155; Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar Hukuku II**, s. 591. Ortaklık sözleşmesiyle müdürlerin tasfiye memuru olarak atanması halinde bu seçilme usulü uygulanmaz. Çünkü ortaklık sözleşmesiyle müdürler daha önceden tasfiye memuru olarak atanmış ve göreve başlamışlardır. Bkz. Şener, **Limited**, s. 1044; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 141.

²⁴² Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 107.

²⁴³ Bozgeyik, "Tasfiye Memurunun Sorumluluğu", s.154; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 162; Şener, **Limited**, s. 1045; Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 109. Poroy' (Tekinalp/Çamoğlu) a göre, tasfiye memurları ile limited ortaklık arasındaki ilişki vekâlet ve hizmet karışımı karma bir sözleşmedir. Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar Hukuku II**, s. 591.

vekâlet sözleşmesinden ayrılmaktadır. Örneğin, vekâlet sözleşmesinde vekilin özel vekâlet olmadan yapamayacağı birçok işlem tasfiye memurları tarafından kanunen verilen yetki çerçevesinde yapılabilmektedir²⁴⁴. Ayrıca vekâlet sözleşmesine ilişkin TBK m. 511/f. 2 uyarınca vekâleti birlikte üstlenenler vekâlet vereni, birlikte yaptıkları işlemleriyle borç altına sokabilecektir. Ancak tasfiye memurlarının ikiden fazla atanması halinde ortaklığın yükümlülük altına girebilmesi için iki tasfiye memurunun birlikte imzası yeterli olup tasfiye memurlarının birlikte hareket etmesine gerek yoktur²⁴⁵.

TTK m. 126'da yapılan atıf uyarınca TBK m. 630 hükmü limited ortaklıklar için de uygulama alanı bulacaktır²⁴⁶. Dolayısıyla genel olarak, tasfiye memurları ile ortaklık arasındaki ilişkiye, özel hüküm bulunduğu hallerde özel hükümler, özel hüküm bulunmayan hallerde vekâlet sözleşmesine ilişkin hükümler uygulanacaktır²⁴⁷.

2.5.6. Tasfiye Memurlarının Ortaklığı Temsili

Tasfiye sürecinde ortaklık, tasfiye memurları tarafından temsil edilir²⁴⁸. Tasfiye hâlindeki ortaklığı tasfiye ile ilgili konularda mahkemelerde ve dış ilişkide tasfiye memurları temsil eder (TTK m. 539/f.3/c.2).

Tasfiye memurlarının yetkilerinin sınırlarını tasfiye işlerinin kapsamı belirler. Dolayısıyla tasfiye memurlarının yetkileri tasfiye amacını gerçekleştirmeye yönelik iş ve işlemlerle sınırlıdır²⁴⁹. Tasfiye memurları, ortaklığı mahkemelerde temsile yetkili olmakla birlikte, sulh, feragat, kabul ve tahkim hususlarında da yetkilidirler²⁵⁰.

²⁴⁴ Bu konuda ayrıntılı bkz. Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 109.

²⁴⁵ Çebi, **Limited**, s. 370; Şener, **Limited**, s. 1045.

²⁴⁶ TBK m. 630: “Kanunun bu bölümünde veya ortaklık sözleşmesinde aksine hüküm bulunmadıkça, yönetici ortaklar ile diğer ortaklar arasındaki ilişkiler, vekâlet sözleşmesine ilişkin hükümlere tabidir. Ortaklığı yönetme yetkisi bulunmayan bir ortağın, ortaklığın işlerini görmesi veya bu yetkiye sahip ortağın yetkisini aşması hâllerinde, vekâletsiz işgörmeye ilişkin hükümler uygulanır. Yönetici ortaklar, yılda en az bir defa hesap vermek ve kazanç paylarını ortaklara ödemekle yükümlüdürler. Hesap döneminin uzatılmasına ilişkin anlaşma kesin olarak hükümsüzdür. Ortaklığı yönetenin ortaklardan birisi olmaması durumunda da aynı kural uygulanır.”

²⁴⁷ Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 109.

²⁴⁸ Pulaşlı, **Şerh**, s. 2483; Şener, **Limited**, s. 1070,1071; Çebi, **Limited**, s. 373.

²⁴⁹ Şener, **Limited**, s. 1074; Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 123; Çebi, **Limited**, s. 373.

²⁵⁰ Pulaşlı, **Şerh**, s. 2484.

Tasfiye memurlarının tasfiye amacı dışında üçüncü kişilerle yaptığı iş ve işlemler de ortaklığı bağlar²⁵¹. Bununla birlikte, üçüncü kişinin, işlemin tasfiye amacının dışında olduğunu bildiği veya hâlin gereğinden bilmemesinin mümkün olmayacağı ispat edilirse bu durumda ortaklık söz konusu işlemle bağlı olmaz. Tasfiyenin tescil ve ilan edilmiş olması ispat açısından yeterli değildir (TTK m. 539/f.2).

Kural olarak kanunla verilen temsil yetkisi devredilemez. Ancak belirli işlemlerin yapılabilmesi için tasfiye memurlarının bir diğer tasfiye memuruna veya üçüncü kişilere yetki vermesi söz konusu olabilir (TTK m. 539/f.1). Tasfiye aşamasında limited ortaklığın malvarlığı değerlerinin tespitinde uzman kişilerden yararlanılması buna örnek gösterilebilir. Yine ortaklık tarafından veya ortaklığa karşı açılan davalarda avukata temsil yetkisi verilmesi de bu duruma örnek olarak gösterilebilir²⁵².

Limited ortaklığın tasfiyesinde birden fazla tasfiye memuru atanmış olması halinde, aksi genel kurul kararında veya ortaklık sözleşmesinde öngörülmemişse, şirketi bağlayabilmesi için imzaya yetkili iki tasfiye memurunun şirket unvanı altında imza atması gereklidir (TTK m.539/f.3/c.1). Söz konusu çift imza kuralı aktif temsil için geçerli olup pasif temsilde tasfiye memurlarının her biri ortaklığı temsile tek başına yetkilidir²⁵³. Örneğin, üçüncü şahıslar tarafından yapılacak ihbar, ihtar veya tebliğ gibi beyanların tasfiye memurlarından yalnız birisine yapılması yeterlidir²⁵⁴. Bir diğer istisna olarak ise, ortaklığın çıkarlarının tehlikeye düşmesi halinde veya gecikmesinde sakınca bulunan hallerde tasfiye memurlarının tek başına hareket edebileceği doktrinde kabul görmektedir²⁵⁵. Ortaklık sözleşmesi veya genel kurul kararıyla çift imza kuralından farklı bir temsil şekli belirlenebilir. Tasfiye

²⁵¹ Şener, **Limited**, s. 1074; Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 126.

²⁵² Karahan, **Tasfiye**, s. 125.

²⁵³ Pulaşlı, **Şerh**, s. 2484; Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 129; Şener, **Limited**, s. 1076.

²⁵⁴ Ali Haydar Yıldırım, “Anonim Ortaklık Tasfiye Memurlarının Temsil Yetkisini Kullanmaları”, **Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C:9, Özel Sayı, 2007, 931-956, s.943.

²⁵⁵ Yıldırım, **a.g.m.**, s. 946.

memurlarının mahkemece atanması halinde temsil şekli de mahkemece belirlenecektir²⁵⁶.

Tasfiye memurlarının yetkilerinin kapsamı ve bu hususta yapılan değişikliklerin de ticaret siciline tescili ve ilanı gerekmektedir²⁵⁷. Söz konusu tescil işleminin de TTK m. 536/f.2 gereğince müdürler tarafından yaptırılması gerekmektedir²⁵⁸.

2.5.7. Tasfiye Memurluğunun Sona Ermesi

Tasfiye memurluğu görevi kural olarak tasfiyenin sonuçlanmasıyla sona erer. Ancak tasfiye memurlarının görevleri tasfiye süreci tamamlanmadan da sona erebilmektedir²⁵⁹. Tasfiye memurları, mahkeme veya genel kurul tarafından tasfiye sonuçlanmadan önce görevden alınabileceği gibi²⁶⁰, tasfiye memurunun, istifası, ölümü, ehliyetini kaybetmesi, iflası gibi hallerde veya görevleri için bir süre öngörülmüşse, bu sürenin sona ermesiyle de tasfiye memurlarının görevi sona erecektir.

2.5.7.1. Genel Kurul Kararıyla Azil

Genel kurul, ortaklık sözleşmesi veya genel kurul kararıyla atanan tasfiye memurlarını ve kanunen tasfiye memurluğu görevini yerine getiren müdürleri, tasfiye memurluğu görevinden her zaman alabilir ve yerine yenilerini seçebilir (TTK m.643, 537/f.1). Bu kapsamda genel kurul, gündemde tasfiye memurlarının azline ilişkin kural bulunmasa da tasfiye memurlarını görevden alabilir. Bu durum gündeme bağlılık ilkesinin istisnasını teşkil etmektedir²⁶¹.

²⁵⁶ Çebi, **Limited**, s. 373; Şener, **Limited**, s. 1079 (dnp. 255' te adı geçen yazar.).

²⁵⁷ Yıldırım, **a.g.m.**, s. 951; Çebi, **Limited**, s. 373; Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 132; Şener, **Limited**, s. 1079; Pulaşlı, **Şerh**, s. 2484.

²⁵⁸ Şener, **Limited**, s. 1079.

²⁵⁹ Çebi, **Limited**, s. 371.

²⁶⁰ Çebi, **Limited**, s. 371; Eriş, **Ticaret Hukuku III**, s. 2723.

²⁶¹ Bu konuda bkz. Şener, **Limited**, s. 1055; Eriş, **Ticaret Hukuku III**, s. 2723; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 189; Karahan, **Tasfiye**, s. 142.

Genel kurul tasfiye sürecinde tasfiye memurlarını görevden alabileceği gibi henüz tasfiye aşamasına girilmeden de tasfiye memurunu görevden alabilir²⁶². Ancak mahkemece atanan tasfiye memurları genel kurul kararıyla görevden alınamaz²⁶³.

Genel kurulun tasfiye memurlarını azil yetkisi devredilemez yetkileri arasında kabul edilmektedir²⁶⁴. TTK m. 537/f.1'de düzenlenen genel kurulun azil yetkisi emredici nitelikte olup ortaklık sözleşmesine hüküm getirmek suretiyle kaldırılmayacağı gibi sınırlandırılmaz ve karar nisapları ağırlaştırılmaz²⁶⁵.

Genel kurulun tasfiye memurlarını azil yetkisini kullanırken, herhangi bir sebep gösterme zorunluluğu da yoktur²⁶⁶. Ancak genel kurulun, tasfiye memurunu uygun olmayan zamanda azletmesi halinde, tasfiye memurunun tazminat hakkı doğabilecektir²⁶⁷.

Kanun koyucu tasfiye memurunun tayininde olduğu gibi azlinde de bir sayı sınırlaması getirmemiştir²⁶⁸. Genel kurul bir veya birden fazla tasfiye memurunu görevden alabilir. TTK m.537/f.1 hükmünde genel kurulun tasfiye memurlarını görevden alacağı ve yerine yenilerini seçebileceği düzenlenmiştir. Buna göre genel kurulun tasfiye memurlarını görevden aldığı takdirde yerine yenisini atama zorunluluğu olup olmadığı hususu gündeme gelecektir. Genel kurulun iradesinin, (görevden aldığı tasfiye memuru yerine) yeni tasfiye memuru atama zorunluluğu ile sınırlanmadığı kabul edilmektedir²⁶⁹. Örneğin, genel kurul, birden çok tasfiye memurunun varlığı halinde bir tasfiye memurunu görevden aldığı anda kalan tasfiye memurları tasfiye sürecini sağlıklı bir şekilde yürütmeye devam edecekse yeni bir tasfiye memuru atamayabilir²⁷⁰. Ancak diğer tasfiye memurları kanunen zorunlu

²⁶² Kervankıran, **Tasfiye**, s. 190.

²⁶³ Pulaşlı, **Şerh**, s. 2482; Eriş, **Ticari İşletme III**, 2723; Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 148; Şener, **Limited**, s. 1054; Çebi, **Limited**, s. 371.

²⁶⁴ Kayıhan, **Şirketler Hukuku**, s. 284; Eriş, **Ticaret Hukuku III**, s. 2723; Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 149; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 190.

²⁶⁵ Karahan, **Tasfiye**, s. 141; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 189; Şener, **Limited**, s. 1055.

²⁶⁶ Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku**, s. 745; Karahan, **Tasfiye**, s. 143; Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 150; Eriş, **Ticaret Hukuku III**, s. 2723; Çebi, **Limited**, s. 371; Şener, **Limited**, s. 1055.

²⁶⁷ Çebi, **Limited**, s. 372; Şener, **Limited**, 1056; Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku**, s. 745.

²⁶⁸ Eriş, **Ticaret Hukuku III**, s. 2723; Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 150.

²⁶⁹ Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 150.

²⁷⁰ Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 150.

niteliklere sahip değil veya bir tasfiye memuru var ve azledilmişse bu halde azledilen tasfiye memuru yerine yeni tasfiye memuru atanması gerekecektir²⁷¹.

2.5.7.2. Mahkeme Kararıyla Azil

Tasfiye memurları ister ortaklık sözleşmesi veya genel kurul tarafından atansın ister mahkeme kararıyla atansın her durumda mahkemece azledilebilir²⁷². Kanunen tasfiye memurluğu görevini yürüten tasfiye memurları da mahkemece azledilebilirler²⁷³. Nitekim Yargıtay vermiş olduğu bir kararında bu hususu açıkça ifade etmiştir, kararın ilgili kısmı şöyledir (**Y. 11. HD. E. 2009/14688, K. 2009/3986, T. 02.04.2009**) :

“Pay sahipleri haklı nedenlerin varlığına dayanarak tasfiye memurlarının azli için dava açabilirler. Azli istenen tasfiye memurunun nasıl tayin edildiği de önemli değildir. Mahkeme tarafından tayin edilmiş bulunan bir tasfiye memurunun da azli istenebilir.”²⁷⁴

Ancak mahkeme talep üzerine tasfiye memurunu azledebilir kendiliğinden tasfiye memurunu görevden alması mümkün değildir²⁷⁵.

Ortaklar haklı bir sebebin varlığı halinde mahkemeye başvurarak tasfiye memurunun görevden alınmasını talep edebilir (TTK m. 643, m. 537/f.2). Bu hak kanunda yalnızca ortaklara tanınmış bireysel bir hak olup üçüncü kişiler veya ortaklık alacaklıları tasfiye memurunun azlini talep edemez²⁷⁶.

Kanunda davanın kime karşı açılacağı belirtilmemekle birlikte, bir görüşe göre, dava azli istenen tasfiye memurlarına karşı açılmalıdır²⁷⁷. Yargıtay da eski tarihli bir kararında tasfiye memurunun azline ilişkin davanın, azli istenen tasfiye memuruna karşı açılması gerektiğini ifade etmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir(**Y. 11. HD. E. 1978/3182, K. 1978/3229, T. 15.6.1978**): *“Tasfiye memurunun azline*

²⁷¹ Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 150.

²⁷² Çebi, **Limited**, s. 372; Kaya, Tatlı, **Ticaret Hukuku I**, s. 306; Bilge, **a.g.m.**, s. 283; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 191.

²⁷³ Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 151.

²⁷⁴ Eriş, **Ticari İşletme III**, s. 2724.

²⁷⁵ Şener, “Tasfiye Memuru”, s. 188; Şener, **Limited**, s. 1058.

²⁷⁶ Pulaşlı, **Şerh**, s. 2483; Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar Hukuku II**, s. 592.

²⁷⁷ Karahan, **Tasfiye**, s. 144.

ilişkin açılan davanın, azli istenen tasfiye memuruna karşı açılması gerekir.”²⁷⁸ . Ancak bu karara katılmak mümkün değildir. Bizim de katıldığımız diğer görüşe göre, tasfiye memurları tasfiye sürecinde ortaklığın kanuni organı olarak kabul edilmektedir ve dava, tasfiye memurları ile ortaklık arasındaki ilişkiyi sona erdirmeye yöneliktir. Bu nedenle ortakların, tasfiye memurlarının haklı sebeple azline ilişkin açacakları davayı, tüzel kişiliği bulunan ortaklığa yönelmeleri gerekmektedir²⁷⁹. Davanın limited ortaklık tüzel kişiliğine açılması halinde, azli istenen tasfiye memurları, davaya fer’i müdahil olarak ortaklığın yanında katılabilirler²⁸⁰.

Açılan haklı sebeple azil davasında mahkeme, öncelikle davacının ortaklıkta pay sahibi olup olmadığını tespit etmelidir. Kanun haklı sebeple azil davası açma hakkını yalnızca ortaklık ortaklarına tanımıştır²⁸¹. Nitekim Yargıtay da vermiş olduğu bir kararında tasfiye memurunun azli davasında öncelikle dava açan şahsın limited ortaklıkta pay sahibi sıfatına sahip olup olmadığını incelenmesi gerektiğini ifade etmiştir (**Y. 11. HD. E. 2009/ 14688, K. 2009/3986, T. 02.04.2009**):

“... Buna göre bu davalarda mahkemece öncelikle dava açan şahsın aktif dava husumetine ehil olup olmadığının belirlenmesi gerektiğinden, azli istenen tasfiye memurunun atandığı şirkette pay sahipliği bulunup bulunmadığının belirlenmesi gerekir...”²⁸².

Davacı sıfatının sağlandığını tespit eden mahkeme daha sonra ileri sürülen sebebin haklı bir sebep olup olmadığını değerlendirecek ve kararını ona göre verecektir²⁸³. Daha önce de ifade ettiğimiz gibi kanunda haklı sebebin tanımı yapılmamıştır. Haklı sebebi, haklı sebebe dayanan kişiden mevcut ilişkiyi sürdürmesinin beklenemeyeceği haller olarak ifade edebiliriz²⁸⁴. Haklı sebebe örnek olarak, tasfiye memurunun bilgisizliği, dürüst olamaması, taraf tutması²⁸⁵, işleri

²⁷⁸ Eriş, **Ticaret Hukuku III**, s. 2723.

²⁷⁹ Şener, **Tasfiye Memuru**, s. 166; Şener, **Limited**, s. 1061.

²⁸⁰ Şener, **Limited**, s. 1061.

²⁸¹ Şener, **Limited**, s. 1062.

²⁸² Eriş, **Ticari İşletme III**, s. 2724-2725.

²⁸³ Eriş, **Ticari İşletme III**, s. 2724; Taşdelen, **Çıkma Çıkarılma ve Fesih**, s. 251.

²⁸⁴ Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 153.

²⁸⁵ Eriş, **Ticaret Hukuku III**, S. 2723; Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 153.

savsaklaması²⁸⁶, ortaklar ile arasında husumet bulunması, hastalığı²⁸⁷ ve ehliyet kaybı²⁸⁸ gösterilebilir

Haklı sebebin tasfiye memurunun şahsından kaynaklanması gerekmekte ancak haklı sebebin meydana gelmesinde tasfiye memurunun kusuru bulunması şartı aranmamaktadır²⁸⁹. İleri sürülen haklı sebep dolayısıyla tasfiye memurunun, görevini gereği gibi yerine getirmesi beklenemiyorsa bu durumda haklı sebep gerçekleşmiş demektir²⁹⁰.

Haklı sebebin varlığını azil talebinde bulunan davacı pay sahibi ispat etmelidir²⁹¹. Mahkeme haklı sebeplerin bulunup bulunmadığını incelemeli ve sonucuna göre karar vermelidir²⁹². Haklı sebebin varlığını tespit ettikten sonra azil kararını veren mahkeme azledilen tasfiye memurunun yerine, talep olmasa da, yeni tasfiye memuru atar²⁹³.

Mahkemece atanan yeni tasfiye memurları mahkeme kararına dayanarak müdürler tarafından tescil ve ilan edilirler²⁹⁴. Ortakların TTK m 537/f. 2 uyarınca tasfiye memurunun azli için mahkemeye başvurması halinde mahkeme azille bağlantılı olarak tasfiye memurunu atama yetkisine sahiptir ayrıca bir atama talebinde bulunulmasına gerek yoktur²⁹⁵. Ancak mahkeme gerekli görmezse azlettiği tasfiye memurunun yerine yenisini atamayabilir. Hükmün lafzından mahkemenin böyle bir atama zorunluluğu olmadığı anlaşılmaktadır. Örneğin, birden çok tasfiye memuru var ve birisi azledilmişse mahkeme diğer tasfiye memurlarının tasfiye sürecini gerektiği gibi yerine getirebileceği kanısıyla yeni bir tasfiye memuru atamayabilir²⁹⁶. Aksi halde tasfiye memuru ataması gerekmektedir.

TTK m. 537/f.2 hükmünün amacı ortaklıktaki azınlık ortakların menfaatini korumaya yöneliktir. Tasfiye memurları tasfiye süreci içerisinde önemli yetkilerle

²⁸⁶ Kervankıran, **Tasfiye**, s. 192.

²⁸⁷ Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 153.

²⁸⁸ Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 153.

²⁸⁹ Şener, "Tasfiye Memuru", s. 176.

²⁹⁰ Şener, "Tasfiye Memuru", s. 175 vd.

²⁹¹ Şener, **Limited**, s. 1063.

²⁹² **Y. 11. HD. E. 2009/14688, K. 2009/3986, T. 02.04.2009**, Eriş, **Ticari İşletme III**, s. 2724.

²⁹³ Şener, "Tasfiye Memuru", s. 179.

²⁹⁴ Aydın, **Şirketler Topluluğu**, s. 652; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 194.

²⁹⁵ Şener, **Limited**, s. 1066; Şener, "Tasfiye Memuru", s. 179.

²⁹⁶ Şener, **Limited**, s. 1066.

donatılmıştır. Tasfiye memurlarının yapacağı işlemler de ortaklığı önemli derecede etkileyecektir. Bu nedenle kanun koyucu ortaklığı ve ortakları tasfiye memurları karşısında korumaya çalışmıştır. Bu yüzden, tasfiye memurlarının haklı sebeplerle azline ilişkin hükmün, seçilmiş tasfiye memurlarının göreve başlamasından önce de uygulanabileceği, söz konusu hükmün yalnızca tasfiye sürecinde tasfiye memurlarının azline ilişkin olarak getirilmediği kabul edilmektedir²⁹⁷.

2.5.7.3. Diğer Sebepler

Tasfiye memurluğu görevini sona erdiren sebeplerden biri de tasfiye memurunun istifa etmesidir²⁹⁸. Tasfiye memurları ile ortaklık arasındaki ilişkinin vekâlet sözleşmesine dayandığı kabul edilmektedir²⁹⁹. Buna göre tasfiye memuru hangi usulle atandığına bağlı olmaksızın TBK m. 512' ye göre her zaman tasfiye memurluğu görevinden istifa edebilir ve istifa yoluyla da tasfiye memurluğu görevi sona erer³⁰⁰. Ortaklıkta temsile yetkili birden fazla tasfiye memuru varsa istifa eden tasfiye memurunun istifasının, diğer tasfiye memurlarından birine ulaşmasıyla tasfiye memurluğu görevi sona erer. İstifa eden tasfiye memurunun ortaklığın tek tasfiye memuru olması halinde ise istifanın müdüre ulaşması gerekli ve yeterlidir³⁰¹.

Tasfiye memurluğu görevi, tasfiye memurunun ölümü, ehliyetini kaybetmesi ve iflası hallerinde de son bulur³⁰². Tasfiye memurunun tüzel kişilik olması halinde ise tüzel kişiliğinin sona ermesiyle tasfiye memurluğu görevi de sona erer³⁰³. Bununla birlikte tasfiye sürecinde ortaklığın iflasına karar verilirse, tasfiye iflas idaresi tarafından İİK hükümlerine göre yürütüleceğinden bu durumda da tasfiye memurlarının görevi son bulacaktır³⁰⁴.

Tasfiye memurlarının görev süresine ilişkin kanunda bir düzenleme bulunmamaktadır. Ancak tasfiye memurunun atanması sırasında görev süresi

²⁹⁷ Şener, **Limited**, s. 1057.

²⁹⁸ Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 158; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 193.

²⁹⁹ Bozgeyik, "Tasfiye Memurunun Sorumluluğu", s.154; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 162; Şener, **Limited**, s. 1045; Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 109.

³⁰⁰ Kervankıran, **Tasfiye**, s. 193. Tasfiye memuru, uygun olmayan zamanda istifa ederse bundan doğan zararı da TBK m. 512/c. 2 uyarınca karşılamakla yükümlüdür. Bkz. Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s.158; Şener **Limited**, s. 1068.

³⁰¹ Şener, **Limited**, s. 1068.

³⁰² Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 158; Şener, **Limited**, s. 1068, 1069.

³⁰³ Şener, **Limited**, s. 1069.

³⁰⁴ Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 158; Şener, **Limited**, s. 1069.

belirlenmişse görev süresi sonunda tasfiye memurluğu görevi sona erer. Süre belirlenmemişse kural olarak tasfiye memurunun görevi tasfiye sonuçlanıncaya kadar devam eder³⁰⁵.

Aşağıda inceleneceği üzere limited ortaklığa ilişkin tasfiyeden dönme kararının tescil ve ilanı ile birlikte de tasfiye memurluğu görevi kendiliğinden sona erecektir³⁰⁶.

2.5.8. Tasfiye Memurlarının Sorumluluğu

TTK m. 644/f.1 uyarınca limited ortaklıkta tasfiye memurlarının sorumluluğuna ilişkin olarak, anonim ortaklıkta kurucuların, yönetim kurulu üyelerinin, yöneticilerin ve tasfiye memurlarının sorumluluğunu düzenleyen TTK m. 553 hükmü uygulanacaktır³⁰⁷. Buna göre, tasfiye memurları, kanundan ve ortaklık sözleşmesinden doğan yükümlülüklerini kusurlarıyla ihlal ettikleri takdirde hem ortaklığa hem ortaklara hem de ortaklık alacaklılarına karşı verdikleri zarardan sorumlu olacaklardır (TTK m. 553/f.1). Hükümde geçen “kanun” ifadesi ile kastedilen yalnızca TTK değil tüm ilgili kanunlardır. Tasfiye memurlarının sorumluluğu TTK’ dan kaynaklanabileceği gibi diğer kanunlardan da kaynaklanabilir³⁰⁸.

TTK’ nın “Alacaklıların çağırılması ve korunması” başlıklı 541. Maddesinin dördüncü fıkrasında, yukarıdaki fıkralarda yazılı hükümlere aykırı hareket eden tasfiye memurlarının haksız olarak ödedikleri paralardan dolayı 553 üncü madde uyarınca sorumlu olduğu hükme bağlanmıştır. Buna göre haksız ödediği paralardan dolayı ortaklığın zarara uğramasında kusuru bulunan tasfiye memurları TTK m. 553/f.1 uyarınca sorumlu olacaklardır³⁰⁹. Hükümde tasfiye memurlarına ilişkin kusur sorumluluğu düzenlenmiştir³¹⁰. Tasfiye memurlarının kusuru yoksa ortaya çıkan zarara ilişkin sorumluluklarına gidilemeyecektir³¹¹.

³⁰⁵ Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 158.

³⁰⁶ Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar Hukuku II**, s. 592.

³⁰⁷ Çebi, **Limited**, s. 372.

³⁰⁸ Şener, **Limited**, s. 1069.

³⁰⁹ Yavuz, **a.g.m.**, s. 103.

³¹⁰ Şener, **Limited**, s. 1070; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 340; Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar Hukuku II**, s. 593.

³¹¹ Yavuz, **a.g.m.**, s. 103; Çebi, **Limited**, s. 372; Şener, **Limited**, s. 1070.

Tasfiye memurunun kusuru davacı tarafından ispat edilecektir³¹². Davacı tarafından tasfiye memurunun kusuru ispat edildiği takdirde tasfiye memuru ancak gerekli özeni gösterdiğini ispat ettiği takdirde sorumluluktan kurtulabilir³¹³. Bununla birlikte tasfiye memurlarının kusurunun bir zarara yol açması ve kusuru ile ortaya çıkan zarar arasında da uygun nedensellik bağının bulunması gerekmektedir³¹⁴. Aksi halde tasfiye memurlarının sorumluluğuna gidilemez. Birden fazla tasfiye memurunun bulunması halinde tasfiye memurları, farklılaşmış teselsüle ilişkin ilkeler uyarınca sorumlu olacaklardır³¹⁵.

Sorumluluk davası açılmasında asli hak ortaklığına aittir. Ortaklık adına sorumluluk davası açılmasına müdürler karar verir. Tasfiye müdürler tarafından yürütülüyorsa, sorumluluk davası açılmasına genel kurul karar verir. Bu durumda davada ortaklığı kimin temsil edeceğine de genel kurul karar verir. Aksi halde ilgililerin mahkemeye başvurusu üzerine TMK m. 426/b.3 uyarınca mahkemece atanacak temsil kayyımı ortaklığı temsil eder³¹⁶.

Ortaklar da sorumluluk davası açma yetkisine sahiptir. Sorumluluk davası doğrudan veya dolayısıyla zarara dayanılarak açılabilir. Ortaklar, doğrudan zarara dayanarak açtıkları davada, tazminatın kendilerine ödenmesini isteyebilirler. Ancak ortaklar dolayısıyla zarara dayanarak sorumluluk davası açmışlarsa bu durumda tazminatın ortaklığa ödenmesini talep edebilirler³¹⁷.

Alacaklılar ancak ortaklığın iflas etmesi halinde sorumluluk davası açabilirler³¹⁸.

Sorumluluk davası ortaklığın merkezinin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesinde açılabilir (TTK m. 561)³¹⁹. Hükümde kesin yetki söz konusu

³¹² Yavuz, **a.g.m.**, s. 103, Kervankıran, **Tasfiye**, s. 340; Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar Hukuku II**, s. 593.

³¹³ **Y. 11. HD. E. 2005/10404, K. 2005/7191, T. 05.07.2005**, Eriş, **Ticari İşletme III**, s. 3176.

³¹⁴ Yavuz, **a.g.m.**, s. 103; Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar Hukuku II**, s. 593; Şener, **Limited**, s. 1070; Çebi, **Limited**, s. 372; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 343 vd.

³¹⁵ Kervankıran, **Tasfiye**, s. 341,342; Şener, **Limited**, s. 1070; Çebi, **Limited**, s. 372; Yavuz, **a.g.m.**, s. 103.

³¹⁶ Çebi, **Limited**, s. 372; Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar Hukuku II**, s. 593.

³¹⁷ Çebi, **Limited**, s. 372; Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar Hukuku II**, s. 593.

³¹⁸ Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar Hukuku II**, s. 593; Yavuz, **a.g.m.**, s. 103.

³¹⁹ Yavuz, **a.g.m.**, s. 103.

olmadığından, davacıların genel yetki kuralı uyarınca davayı, tasfiye memurlarının yerleşim yeri adresinde açabilmesi de mümkündür³²⁰.

Tasfiye memurları görevleri sırasında işlediği haksız fiillerden de sorumludurlar. Tasfiye memurlarının görevleri sırasında işlediği haksız fiillerden ortaklık da sorumludur (TTK m. 539/f.4). Ancak ortaklığın tasfiye memurlarına rücu etme hakkı saklıdır³²¹.

Tasfiye memurlarının sorumlulukları ibra yoluyla sona erer³²². Tasfiye memurlarının sorumluluğunu kaldıran bir diğer hal ise zamanaşımıdır³²³. Tasfiye memurlarının sorumluluğuna ilişkin açılacak davada zamanaşımı hususunda TTK m. 560 uygulanacaktır³²⁴. Buna göre, sorumlu olanlara karşı tazminat talepli dava hakkı, davacının zararı ve sorumluyu öğrendiği tarihten itibaren iki ve her hâlde zararı doğuran fiilin meydana geldiği günden itibaren beş yıl geçmekle zamanaşımına uğrar. Şu kadar ki, bu fiil cezayı gerektirip, Türk Ceza Kanununa göre daha uzun dava zamanaşımına tabi bulunuyorsa, tazminat davasına da bu zamanaşımı uygulanır (TTK m.560).

³²⁰ Kervankıran, **Tasfiye**, s. 347.

³²¹ Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar Hukuku II**, s. 594.

³²² Şener, **Limited**, s. 1070; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 348.

³²³ Yavuz, **a.g.m.**, s. 103,104.

³²⁴ Şener, **Limited**, s. 1070.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. TASFİYE İŞLERİ

Limited ortaklığın tasfiye sürecine girmesiyle birlikte, kazanç sağlama ve paylaşma amacının yerini tasfiye amacı alır³²⁵. Limited ortaklığın tasfiye sürecine girmesiyle göreve başlayan tasfiye memurları, tasfiye amacının yerine getirilmesi için gerekli olan bütün işleri yaparlar³²⁶. Dolayısıyla tasfiye işleri başlığı altında açıklanacak olan tüm işler aynı zamanda tasfiye aşamasını yürüten tasfiye memurlarının görev ve yükümlülüklerini ifade etmektedir.

3.1. İLK ENVANTER VE BİLANÇONUN HAZIRLANMASI

3.1.1. Genel Olarak

Tasfiye memurları göreve başlar başlamaz ilk olarak ortaklığın malvarlığını tespit etmelidirler³²⁷. Tasfiye memurlarının ilk olarak ortaklığın malvarlığını incelemesinin amacı, ortaklığın borçları malvarlığının üzerindeyse durumun vakit kaybetmeden mahkemeye bildirilmesi ve iflasın açılmasını sağlamaktır (TTK m.542/f.1-b)³²⁸. Bu durumda tasfiye memurlarının görevi sona erecek ve tasfiye iflas idaresi tarafından İİK hükümlerine göre yürütülecektir³²⁹.

Tasfiye memurlarının limited ortaklığın malvarlığı unsurlarını ne şekilde tespit edeceği kanunda gösterilmiştir. Buna göre tasfiye memurları, gerekirse şirket mallarına değer biçmek için uzmanlara başvurarak, şirketin malvarlığına ilişkin durumu ile finansal durumunu gösteren bir envanter ile bilanço düzenler ve genel kurulun onayına sunarlar (TTK m. 643, m. 540).

Tasfiye memurlarının ortaklığın başlangıçtaki durumunu tespit edebilmesi için envanter ve bilanço düzenlemeleri gerekmektedir. Envanter kısaca, “*ortaklığın*

³²⁵Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar Hukuku II**, s. 570; Bilge, **a.g.m.**, s. 261.

³²⁶ Kervankıran, **Tasfiye**, s. 195.

³²⁷ Çebi, **Limited**, s.374; Erdem, **Anonim**, s. 245; Kendigelen, **İlk Tespitler**, s. 443; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 195; Arabacı, Sönmez, **a.g.m.**, s. 49; Tekil, **Şirketler Hukuku**, s. 401.

³²⁸ Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 164; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 197.

³²⁹Taşdelen, **Çıkma Çıkarılma ve Fesih**, s. 253; Şener, **Limited**, s. 1083; Aydın, **Şirketler Topluluğu**, s. 656 vd.

*aktif ve pasifini değerleriyle gösteren liste*³³⁰” olarak tanımlanmıştır. Kanunda ifade edildiği şekliyle bilanço ise, (ortaklığın) varlık ve borç tutarlarının ilişkisini gösteren finansal tabloyu ifade eder (TTK m. 68/ f.1)³³¹. Tasfiye memurlarınca tasfiyenin başlangıç aşamasında düzenlenecek olan bilanço “ilk tasfiye bilançosu” olarak ifade edilmiştir (TTK m. 542/f.1-a)³³². İlk tasfiye bilançosunun düzenlenebilmesi için ortaklığın aktif ve pasiflerinin tespiti yapılmalı bu nedenle de öncelikle envanterin (ortaklığın aktif ve pasifini değerleriyle gösteren liste) düzenlenmesi gerekmektedir.³³³.

3.1.2. İlk Envanter ve Bilançonun Niteliği

İlk tasfiye bilançosu niteliği gereği bir malvarlığı bilançosu olup tasfiye bilançosu yıllık bilanço esaslarına göre çıkarılmaz³³⁴. Tasfiye bilançosunda, ara bilanço ve yıllık bilançolar gibi belli bir dönemin sonucunu açıklama amacı yoktur³³⁵. Tasfiye bilançosunun amacı tasfiye başlangıcında ortaklığın malvarlığı değerlerinin ve mevcut finansal durumunun tespit edilmesidir³³⁶.

3.1.3. İlk Envanter ve Bilançonun Düzenlenmesi

Envanterin ve dolayısıyla bilançonun düzenlenmesi ortaklığın malvarlığı değerlerinin tespitiyle mümkündür³³⁷. Bu nedenle tasfiye memurları öncelikle ortaklığın malvarlığı değerlerini tespit edeceklerdir. Malvarlığı değerleri tespit edilirken gerektiğinde, tasfiye memurlarının uzmanlara başvurabileceği de hüküm altına alınmıştır (TTK m. 540/f. 1). Tasfiye memurlarının değer tespiti yaparken bir uzmana başvurması zorunlu olmayıp tasfiye memurları bizzat değer tespiti

³³⁰ TTK m. 66/f.1 Gerekçe: “...Envanter belli bir zamanda, bir işletmenin aktifleri ve pasifleri ve bunların kanunen öngörülen ölçütlere göre yapılmış değerlemeleri bağlamında “nesi var-nesi yok” anlamına gelen teknik bir terimdir. Envanter kısaca işletmenin aktif ve pasifini değerleriyle gösteren liste demektir...”.

³³¹ Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 165.

³³² Eriş, **Ticari İşletme III**, s. 2733; Şener, **Limited**, s. 1080; Çebi, **Limited**, s. 374.

³³³ Çebi, **Limited**, s. 374. Bilançodan önce envanter düzenlenmesine ilişkin bkz. Kervankıran, **Tasfiye**, s.197.

³³⁴ Aydın, **Şirketler Topluluğu**, s. 656;Kervankıran, **Tasfiye**, s. 196;Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku**, s. 748; Eriş, **Ticari İşletme III**, s. 2733.

³³⁵ Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku**, 12.b., İstanbul, Vedat, 2010, s., s. 749; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 196.

³³⁶ Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku**, s. 749; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 196; Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 166 vd.; Altaş, **Limited**, s. 515.

³³⁷ Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 164.

yapabilirler³³⁸. Ancak malvarlığı değerleri hakkında yeterli bilgiye sahip olmayan tasfiye memurlarının tespitini doğru yapılabilmesi açısından uzmana başvurmaları daha doğru olacaktır. Bu durumda ortaklık mallarının değer tespiti için tasfiye memurları, uzman veya uzmanları da bizzat atayabilir³³⁹.

Tasfiye bilançosunda ortaklık malvarlığının olası satış değerleri esas alınır³⁴⁰. Yani tasfiye bilançosunda ortaklık malvarlığının ortaklık için ifade ettiği değer değil, mevcut piyasa değerleri esas alınır³⁴¹. Tasfiye memurları envanter düzenlerken ortaklığın taşınmazlarını, alacaklarını, borçlarını, nakit parasının tutarını ve diğer varlıklarını eksiksiz ve doğru bir şekilde göstermeli ve varlıkları ile borçlarının değerlerini teker teker belirtmelidir (TTK m.66/f.1).

Tasfiye memurlarının düzenleyeceği bilanço ise envanterde gösterilen malvarlığı değerleri, alacak ve borçların ilişkisini açıklayarak ortaklık malvarlığının borçlarını karşılayıp karşılamadığını gösterecek ve buna göre ortaklığın hangi usule göre tasfiye olacağı belirlenecektir³⁴². İlk tasfiye bilançosunda aslında ortaklığın tasfiye değeri ortaya konacaktır. Bu değer tam anlamıyla çıkarılabilmesi açısından ortaklığın tasfiye sürecindeki giderleri de dâhil tüm maliyetlerinin ortaya konulması gerekmektedir³⁴³.

Tasfiye memurlarının tasfiye başlangıcında ortaklığın malvarlığı değerlerini tespit ederken hangi tarihi esas alacakları TTK m.540'ta düzenlenmemiştir. Ancak doktrinde de kabul edildiği üzere, ortaklık malvarlığı değerleri tespit edilirken, ortaklığın sona erdiği tarih esas alınmalıdır³⁴⁴. Hükümden de anlaşıldığı üzere değer tespiti, buna bağlı olarak ilk envanter ve bilanço hazırlanması, ortaklığın tasfiye başlangıcındaki durumunun belirlenmesi amacıyla yapılmaktadır. Bu nedenle

³³⁸ Altaş, **Limited**, s. 515; Şener, **Limited**, s. 1082; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 195 vd.

³³⁹ Şener, **Limited**, s. 1082; Arabacı, Sönmez, **a.g.m.**, s. 49.

³⁴⁰ Şener, **Limited**, s. 1082; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 196; Tekil, **Şirketler Hukuku**, s. 401.

³⁴¹ Ortaklık aktiflerinin bir de ortaklığın yıllık bilançosunda gösterilen değeri vardır ki buna defter değeri denilmektedir. Defter değeri ortaklık aktiflerinden borçların çıkarılması ile ortaya çıkan sonucu ifade eder. Tasfiye bilançosunda gösterilen değerler ile defter değeri arasında farklılık oluşacaktır. Yıllık bilançoda gösterilen defter değeri, ortaklık aktiflerinin tasfiye zamanındaki değerini göstermemektedir. Şayet tasfiye bilançosunda gösterilen ortaklık malvarlığının mevcut piyasa değeri/muhtemel satış değeridir. Bkz. Kervankıran, **Tasfiye**, s. 198.

³⁴² Tasfiye bilançosuna ilişkin detaylı bilgi için bkz.: Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 165.

³⁴³ Kervankıran, **Tasfiye**, s. 198 vd.

³⁴⁴ Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku**, s. 747; Eriş, **Ticari İşletme III**, s. 2733; Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 168; Şener, **Limited**, s. 1082; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 197.

ortaklık sona ermeyle birlikte tasfiye sürecine başlamış olacağından, ortaklığın malvarlığı değerleri tespit edilirken ortaklığın sona erdiği gün esas alınmalıdır.

3.1.4. İlk Envanter ve Bilançonun Onaylanması

Ortaklığın tasfiye sürecine girmesiyle tasfiye memurları göreve başlar ve tasfiye işlemleri tasfiye memurları tarafından yürütülür. Tasfiye işlerinin gereklerinden olan hususlar hakkında karar vermek üzere genel kurulu toplantıya çağırma yetkisi de tasfiye memurlarına verilmiştir (TTK m. 643, m. 535/f.2). İlk envanter ve bilançonun düzenlenmesi de tasfiye işlerinin gereklerindedir. Tasfiye memurlarının göreve başlar başlamaz düzenledikleri ilk envanter ve tasfiye bilançosunun geçerli olabilmesi için genel kurul tarafından onaylanması gerekmektedir³⁴⁵. Bu hususta genel kurulu toplantıya çağırma yetkisi de TTK m. 535/f.2 uyarınca tasfiye memurlarına aittir.

Genel kurulca ilk envanter ve bilançonun onaylanmasına ilişkin alınacak karar bakımından TTK m. 620’de öngörülen olağan yetersayı uygulanacaktır³⁴⁶. Buna göre genel kurul, toplantıda temsil edilen oyların salt çoğunluğu ile ilk envanter ve tasfiye bilançosunu onaylayabilir³⁴⁷.

3.1.5. Ortaklık Mal Belge ve Defterlerine El Konulması

Ortaklığın tasfiye sürecine girmesi ve tasfiye memurlarının seçilmesi ile tasfiye memurları göreve başlamıştır. Ancak ortaklık malları belge ve defterleri halen müdürlerin elindedir³⁴⁸. Tasfiye memurları ancak envanter ve bilançonun genel kurul tarafından onaylanmasından sonra, ortaklığın envanterde yazılı bütün malları ile belgelerine ve defterlerine el koyabilirler (TTK m. 643, m. 540/f.2).Buradaki elde bulundurma kavramı fiziki olarak elde bulundurmaya değil müdürlerin yönetimi ve kontrolü altında olmayı, istenildiği zaman ulaşılabilir olmayı ifade etmektedir³⁴⁹. Tasfiye memurlarının ortaklık mallarına, belge ve defterlerine el koyması yani

³⁴⁵Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku**, s. 749; Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 169.

³⁴⁶Şener, **Limited**, s. 1084.

³⁴⁷Şener, **Limited**, s. 1084; Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 170.

³⁴⁸ Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 170.

³⁴⁹ Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 175.

hakimiyeti altına alması ancak genel kurulca ilk envanter ve tasfiye bilançosunun onaylanmasıyla mümkün olacaktır³⁵⁰.

Ortaklık mallarına belge ve defterlerine el koyulmasıyla birlikte sorumluluk tasfiye memurlarına geçecektir. Tasfiye memurlarının ortaklığın mallarının ve haklarının korunması amacıyla gerekli tedbirleri alması gerekmektedir³⁵¹.

Tasfiye memurluğu görevinin müdürlerce yürütülmesi durumunda ise TTK m. 540/f.2 uyarınca ortaklık mallarına belge ve defterlerine el koyulması söz konusu olmayacaktır. Zira ortaklık malları belge ve defterleri zaten (tasfiye memurluğu görevini yürüten) müdürlerin elinde bulunmaktadır³⁵².

3.2. ALACAKLILARIN ÇAĞIRILMASI VE KORUNMASI

Kanun koyucu tasfiye memurlarının tasfiyeyi gereği gibi yerine getirmesi ve aynı zamanda ortaklık alacaklılarının bilgilendirilmesi ve haklarının korunması amacıyla TTK m. 541 düzenlemesini getirmiştir³⁵³. Hükümde aşağıda açıklanacağı üzere ortaklık alacaklılarına yapılacak çağrı ve alacaklıların korunmasına ilişkin tedbirler düzenlenmiştir³⁵⁴.

3.2.1. Alacaklıların Çağırılması

Kanun koyucu TTK m. 541/f.1' de ortaklığın alacaklıların bilgilendirilmesi ve alacaklarını tasfiye memurlarına bildirmeleri amacıyla, tasfiye memurlarınca yapılması zorunlu bir çağrı usulü öngörmüştür. Buna göre, *“Alacaklı oldukları şirket defterlerinden veya diğer belgelerden anlaşılan ve yerleşim yerleri bilinen kişiler taahhütlü mektupla, diğer alacaklılar Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ve şirketin internet sitesinde ve aynı zamanda esas sözleşmede öngörüldüğü şekilde, birer hafta arayla yapılacak üç ilanla şirketin sona ermiş bulunduğu konusunda bilgilendirilirler ve alacaklarını tasfiye memurlarına bildirmeye çağrılırlar”* (TTK m. 541/f.1).

³⁵⁰ Aydın, **Şirketler Topluluğu**, s. 656; Taşdelen, **Çıkma Çıkarılma ve Fesih**, s. 253; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 203. Aksi görüşte bkz. Erdoğan Moroğlu, **6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Değerlendirme ve Öneriler**, 8.b., İstanbul, Onikilevha, 2016, s. 334; Arabacı, Sönmez, **a.g.m.**, s. 49.

³⁵¹ Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 177, 178.

³⁵² Şener, **Limited**, s. 1084.

³⁵³ Şener, **Limited**, s. 1100.

³⁵⁴ Güven, **a.g.m.**, s. 51.

Genel olarak limited ortaklık defterleri usulüne uygun tutulmuşsa, ortaklık alacaklıları ve alacaklıların yerleşim yerleri bilinir. Bu kişiler iadeli taahhütlü mektupla bilgilendirilirler³⁵⁵.

Alacaklıların kimliğinin veya yerleşim yerinin tespit edilemediği hallerde ortaklığın bilinen veya bilinmeyen tüm alacaklılarının da tespiti amacıyla ilan yoluyla tebligat usulü öngörülmüştür³⁵⁶. İlan yoluyla çağrı Ticaret Sicil Gazetesinde birer hafta arayla üç defa yapılacak olup, ortaklığın internet sitesinde ve ortaklık sözleşmesinde öngörüldüğü şekilde de ayrıca ilan yapılacaktır.

Kanundaki ilan sayısı ve tekrarlanma aralığına uyulması gerekmektedir. Çağrı kanunda belirlenen usullere uygun yapılmamışsa geçersiz sayılacaktır³⁵⁷. Örneğin, ilanlar arası sürenin bir haftadan az olması³⁵⁸ veya ilanın Ticaret Sicil Gazetesi yerine bir başka gazetede yapılması durumunda ilan geçersiz sayılacaktır. Çağrı geçersiz olduğu takdirde TTK m. 543/f.2' de ki altı aylık bekleme süresi işlemeye başlamayacaktır³⁵⁹. Buna göre, alacaklılara üçüncü kez yapılan çağrı tarihinden itibaren altı ay geçmedikçe kalan varlık dağıtılamaz (TTK m. 543/f.2). Dolayısıyla usulüne uygun çağrı geçersiz olduğunda altı aylık bekleme süresi de işlemeye başlamayacak ve tasfiye sonucu dağıtım yapılmayacaktır³⁶⁰. Poroy' a göre³⁶¹, çağrıya ilişkin bu iki hüküm incelendiğinde, yapılacak çağrılar aralığının çok kısa tutulması hükmün amacıyla bağdaşmaz. Bu nedenle çağrılar arasında alacaklıların bildirimde bulunmaları için uygun bir süre bırakılıp ondan sonra çağrı yenilenmelidir.

Kanunda ilan sayısı ve tekrarlanma süresine ilişkin zorunluluk yalnızca Ticaret Sicil Gazetesinde yapılacak ilan için getirilmiş olup ortaklık sözleşmesinde öngörülecek ilan usulüne ilişkin böyle bir yükümlülük bulunmamaktadır³⁶². Ortaklık

³⁵⁵ Kervankıran, **Tasfiye**, s. 205.

³⁵⁶ Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 183; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 205.

³⁵⁷ Çebi, **Limited**, s. 206; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 204; Şener, **Limited**, s. 1101.

³⁵⁸ İlanlar arası sürenin bir haftadan fazla olduğu ihtimalinde tasfiyenin uzamasına sebebiyet vermediği takdirde ilanı geçersiz kılmaz. Örneğin sekiz, dokuz gün aralıklarla ilan yapılmış olması önem taşımaz. Bkz. Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 183.

³⁵⁹ Şener, **Limited**, s. 1101.

³⁶⁰ Buna rağmen dağıtım yapılırsa dağıtım geçersiz olur. Bu durumda tasfiye memurlarının sorumluluğu ortaya çıkacak ve ortakların aldıkları tasfiye paylarının iadesi gerekecektir. Bkz. Şener, **Limited**, s. 101.

³⁶¹ Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku**, s. 752.

³⁶² "...İlanın sayısı ve aşgari tekrarlanma süresine ilişkin zorunluluk sadece 35 inci maddede yazılı gazetede yapılacak ilân hakkındadır. Esas sözleşmede öngörülen ilân şekli, sayısı ve tekrarlanma

sözleşmesinde ayrıca bir ilan şekli belirlenmişse Türkiye Ticaret Sicil Gazetesindeki ilanın dışında ortaklık sözleşmesince belirlenen usule uyularak çağrı yapılması gerekmektedir³⁶³.

3.2.1.1. Çağrının İçeriği

Çağrı ortaklık alacaklılarına yapılacak olup, ortaklıktan alacaklı olan ortaklara da yapılmalıdır³⁶⁴. Alacağın muaccel olup olmamasına, bir teminata bağlanmış olmasına veya ihtilafli olup olmamasına bakılmaksızın çağrının bütün alacaklılara yapılması gerekmektedir³⁶⁵. Yapılacak çağrının içerisinde alacaklılara ortaklığın sona erdiği tasfiye sürecine girdiği bilgilendirmesi yapılır ve alacaklarının bildirilmesi istenir³⁶⁶. Bunun dışında örneğin, ortaklığın sona erme sebebine yer verilmesine gerek yoktur³⁶⁷. Ortaklığın mevcut durumunun önemini ve alacaklıların bildirimde bulunmasının gerekliliğini bildirir nitelikte bir açıklamanın yeterli olacağı kanaatindeyim.

Alacaklılara yapılacak çağrı ortaklığın bilinen bilinmeyen bütün alacaklarının bildirilmesi amacıyla yapılmaktadır. Ortaklık kayıtlarında bulunmayan alacak bildirimlerinin ise alacaklı tarafından ispatı gerekmektedir. Tasfiye memurlarınca alacaklı olduğunu iddia eden kişinin alacak talebi kabul edilmediği takdirde ise alacak talebi kabul edilmeyen kişi mahkemeye başvurabilir³⁶⁸.

3.2.1.2. Çağrının Zamanı

Tasfiye memurlarının alacaklılara yapacağı çağrının zamanı bakımından kanunda bir düzenleme bulunmamaktadır. Doktrinde tasfiye memurlarınca yapılacak çağrının zamanı bakımından farklı görüşler mevcuttur.

süresi hakkında 35 inci maddede yazılı gazetedeğine benzer bir yükümlülük öngörülmemiştir. Dolayısıyla, bu konuda sadece esas sözleşme ile getirilmiş hüküm dikkate alınacaktır...", TTK m. 541 Gerekçesi.

³⁶³ Kervankıran, **Tasfiye**, s. 206.

³⁶⁴ Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 179.

³⁶⁵ Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku**, s. 751; Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 179.

³⁶⁶ Doğanay, **TTK Şerhi**, s. 1495; Çebi, **Limited**, s. 206; Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 180; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 206; Şener, **Limited**, s. 1101.

³⁶⁷ Şener, **Limited**, s. 1101. K.g. bkz. Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 180.

³⁶⁸ Kervankıran, **Tasfiye**, s. 207.

Bir görüşe göre³⁶⁹, tasfiye memurlarının tasfiyeyi bir an önce tamamlaması gerektiğinden ortaklığın sona ermesiyle, tasfiye memurları göreve başlar başlamaz alacaklılara çağrı yapılmalıdır. Bunun için ilk tasfiye bilançosunun düzenlenmesine gerek yoktur.

Benim de katıldığım diğer görüşe göre ise³⁷⁰, tasfiye memurları alacaklılara çağrıyı ilk envanter ve bilançonun genel kurul tarafından onaylanmasından sonra yapmalıdır. Tasfiye memurları ilk envanter ve bilançonun genel kurul tarafından onaylanmasından sonra ortaklığın mallarına defter ve belgelerine el koyacaktır. Bu aşamadan sonra ortaklık alacaklılarını ve yerleşim yerlerini tespit edebileceklerdir. Bu nedenle çağrı ilk envanter ve bilançonun onaylanmasından sonra yapılabilecektir.

3.2.1.3. Bildirim

Ortaklığın sona erdiğini öğrenen alacaklıların, bütün alacaklarını tasfiye memurlarına bildirmeleri gerekmektedir. Bu konuda alacağın, ihtilafı olması muaccel veya müeccel olması veya bir senede, teminata bağlı olması fark etmeksizin tasfiye memurlarına bildirilmesi gerekmektedir³⁷¹.

Kanunda alacaklıların alacaklarını bildirmesine ilişkin bir süre öngörülmemiştir. Tasfiye memurlarının söz konusu bildirimle ilişkin süre belirlenmesinin önünde bir engel bulunmadığı gibi yapılacak çağrının içerisinde belirlenen süreye de yer verilebilir. Ancak belirlenen sürede bildirimde bulunulmaması alacak hakkını ortadan kaldırmaz³⁷². Nitekim Yargıtay vermiş olduğu kararlarda alacaklıların yapılan ilanlara rağmen alacağını yazdırmamasının alacağın düşmesini gerektirmeyeceğini ifade etmektedir³⁷³. Yargıtayın bu hususta vermiş olduğu bir kararın ilgili kısmı şöyledir (Y. 11. HD. E. 1988/3991, K. 1988/ 3457, T. 27.05.1988):

“...Tasfiye halinde bulunan davacı şirketten alacaklı bulunan kişilerin, ilana rağmen alacaklarını yazdırmamaları hali, TTK'nın 445. Maddesi (Yeni TTK m. 541)

³⁶⁹ Şener, **Limited**, s. 1102.

³⁷⁰ Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 185.

³⁷¹ Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku**, s. 752; Şener, **Limited**, s. 1102.

³⁷² Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku**, s. 752; Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 181; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 207; Erdem, **Anonim**, s. 245.

³⁷³ Y. 11. HD. E. 1988/3991, K. 1988/ 3457, T. 27.05.1988, Eriş, **Ticari İşletme III**, s. 2738; Y. 11. HD. E. 2004/1698, K. 2004/10818, T. 4.11.2004, Eriş, **Ticari İşletme III**, s. 2751.

uyarınca alacağın düşmesine neden olmaz. Bu alacak zamanaşımı geçmedikçe her zaman istenebilir...’’³⁷⁴ .

Ancak tasfiye memurları geç bildirim önüne geçmek amacıyla belirledikleri süre içerisinde alacakların bildirilmemesi halinde gecikmenin masrafa tabi olacağını bildirebilir³⁷⁵ .

Alacaklılar tasfiye sonuna kadar alacaklarını tasfiye memurlarına bildirebilirler. Bununla birlikte tasfiye sonuçlanıp ortaklığın ticaret sicilinden silinmesi halinde de alacaklılar, zamanaşımına uğramayan alacakların tahsili amacıyla ortaklığın yeniden tescilini (ek tasfiye) talep edebileceklerdir³⁷⁶ .

3.2.2. Ortaklığın Borca Batık Olduğunun Anlaşılması

Tasfiye memurları tasfiye bilançosu ve alacaklıların bildirimleri sonucu ortaklığın finansal durumu netleşmedikçe alacaklılara ödeme yapmamalıdır. İlk tasfiye bilançosu düzenlenmiş ve ortaklığın malvarlığının borçlarını karşılamaya yeterli olduğu görülmüşse de alacaklıların çağrı üzerine ve daha sonra yapacakları bildirimler sonucunda ortaklık borçlarının ortaklığın malvarlığının üzerinde olduğu ortaya çıkabilir. Ortaklığın borca batık olduğunun anlaşılmasıyla tasfiyenin iflas idaresince ve İİK hükümlerine göre yapılması gerekeceğinden tasfiye memurlarının TTK m. 542 uyarınca derhal ortaklığın bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesine başvurmaları gerekmektedir³⁷⁷ . Mahkemenin iflasın açılmasına karar vermesiyle de tasfiye memurlarının görevi sona erecektir.

3.2.3. Alacaklıların Korunması

Kanun koyucu tasfiye aşamasında da alacaklıların menfaatlerinin korunması amacıyla birtakım tedbirleri hüküm altına almıştır³⁷⁸ . Bunlardan ilki, alacaklılara üçüncü kez yapılan çağrı tarihinden itibaren altı ay geçmedikçe kalan varlığın dağıtılamayacağına ilişkindir (TTK m.543/f.2). Bu nedenle tasfiye memurlarının alacaklılara usulüne uygun çağrı yapması gerekmektedir. Usulüne uygun olarak

³⁷⁴ **Y. 11. HD. E. 1988/3991, K. 1988/ 3457, T. 27.05.1988**, Eriş, **Ticari İşletme III**, s. 2738.

³⁷⁵ Kervankıran, **Tasfiye**, s. 207.

³⁷⁶ Şener, **Limited**, s. 1103.; Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku**, s. 753.

³⁷⁷ Kervankıran, **Tasfiye**, s. 210; Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar Hukuku II**, s. 370.

³⁷⁸ Kervankıran, **Tasfiye**, s. 211.

yapılan son çağrıdan itibaren altı ay geçmedikçe tasfiye memurları kalan tasfiye varlığını dağıtamayacaktır.

Tasfiye memurları, alacaklılara yapılan çağrı sonucu alacaklıların bildirimlerinin üzerine, (ortaklık malvarlığının ortaklık borçlarını karşılayacak nitelikte olduğu tespit edilmişse) alacaklı olduğunu tespit etikleri kişilere alacaklarını ödemekle yükümlüdürler³⁷⁹. Ancak alacaklıların bildirimde bulunmaması halinde de alacak hakları ortadan kalkmayacaktır³⁸⁰.

Alacaklı olduğu bilinen kişiler bildirimde bulunmazsa bu durumda alacak tutarları Gümrük ve Ticaret Bakanlığı tarafından belirlenecek bir bankoya depo edilecektir (TTK m. 541/f.2)³⁸¹. Alacaklı olduğu bilinen kişiler ibaresi ile kastedilen alacaklılara ilişkin ayrıntılı düzenlemeye Gümrük ve Ticaret Bakanlığı: Sermaye Şirketlerinin Tasfiyesinde Şirket Alacaklılarının Alacaklarının Yatırılacağı Bankanın Belirlenmesine İlişkin Tebliğ'in 5. Maddesinde yer verilmiştir. Buna göre:

“(1) Tasfiye halinde bulunan şirketlerin bu Tebliğ kapsamındaki alacaklıları şunlardır:

a) Şirket defterlerinden veya diğer belgelerden alacaklı oldukları anlaşılan, yerleşim yerleri bilinen ve iadeli taahhütlü mektupla çağrılan kişiler,

b) Şirket defterlerinden veya diğer belgelerden alacaklı oldukları anlaşılan ancak yerleşim yerleri bilinmeyen, Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde, şirket bağımsız denetime tabi ise şirketin internet sitesinde ve aynı zamanda sözleşmede öngörüldüğü şekilde, birer hafta arayla yapılacak üç ilanla şirketin sona ermiş bulunduğu konusunda bilgilendirilen ve alacaklarını tasfiye memuruna bildirmeye çağrılan kişiler,

c) Tasfiye halinde bulunan şirketin ulaşılamayan ortakları.”(Tebliğ,m.5).

Bu hüküm alacaklı olduğu bilinen ve alacağı ihtilafsız ve muaccel olan kişiler bakımından uygulanacaktır³⁸².

³⁷⁹ Şener, **Limited**, s. 1104; Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku**, s. 753.

³⁸⁰ Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku**, s. 752; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 212.

³⁸¹ Kendigelen, Hükümün ikinci fıkrasını, alacağın Gümrük ve Ticaret Bakanlığı tarafından bankaya devredileceğine ilişkin düzenlemenin isabetli olmadığı bu durumun aynı hükümün üçüncü fıkrası ile çelişki içerisinde olduğu kaldı ki, Türk Hukuku'nda üçüncü kişiler adına yapılacak tevdiler bakımından görevli makamın noterler olduğu gerekçesiyle eleştirmiştir. Kendigelen, **İlk Tespitler**, s. 444.

³⁸² Şener, **Limited**, s. 1105.

Ortaklığın muaccel olmayan ve ihtilafli borçları bakımından ise TTK m. 541/f.3' te ayrı bir koruma hükmüne yer verilmiştir. Buna göre ortaklığın henüz muaccel olmayan veya hakkında uyuşmazlık bulunan borçlarını karşılayacak tutarda para notere depo edilecektir (TTK m.541/ f.3). Bu hüküm ortaklığın henüz muaccel olmayan borçlarına ilişkin TTK m. 542/f.1/h düzenlemesi ile çelişmektedir³⁸³. TTK m. 542/f.1/h: uyarınca, “*Vadesi gelmemiş borçları, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasınca kısa vadeli kredilere uygulanan oran üzerinden iskonto ederek derhâl öderler. Alacaklılar bu ödemeyi kabul etmek zorundadır. Kanun gereği iskonto edilmesi mümkün olmayan alacaklar bu hükümden müstesnadır.*” Düzenlemesinde tasfiye memurlarının vadesi gelmeyen borçları iskonto ederek derhal ödeyeceği ifade edilmiştir. Şener'e göre³⁸⁴, kanun koyucu TTK m.542/f.1/h düzenlemesini gerekçesinden de anlaşıldığı üzere vadesi gelmemiş borçlar için getirmek istemiştir. Bu nedenle vadesi gelmeyen ihtilafsız borçlar için TTK m.542/f.1/h düzenlemesi uygulanmalı, TTK m. 541/f.3 düzenlemesi ise yalnızca ihtilafli borçlar bakımından uygulanmalıdır.

Ortaklık alacaklarının menfaatleri kanun koyucu tarafından korunmakla birlikte, muaccel olmayan alacakların vadesinden önce ödenmesi ortaklığı zarara uğratabileceği gibi, vadenin gelmesini beklemekte tasfiye sürecini uzatabilir. Bu nedenle kanun koyucu TTK m. 542/f.1/h düzenlemesini getirmiştir. Buna göre tasfiye memurları, vadesi gelmemiş borçları, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasınca kısa vadeli kredilere uygulanan oran üzerinden iskonto ederek derhal ödeyeceklerdir. Alacaklılar ise bu ödemeyi kabul etmek zorundadırlar. Bununla birlikte iskonto edilmesi mümkün olmayan alacaklar bu hükümden müstesna tutulmuştur (TTK m. 542/f.1/h).

³⁸³ Kendigelen, **İlk Tespitler**, s. 446.

³⁸⁴ Şener, **Limited**, s. 1106.

3.3. DİĞER TASFİYE İŞLERİ

3.3.1. Süregelen İşlemlerin Tamamlanması ve Yeni İşlemler Sorunu

3.3.1.1. Süregelen İşlemlerin Tamamlanması

Limited ortaklık sona ermeden önce ortaklığın amacına uygun olarak girişilmiş işler ve hukuki işlemler ortaklığın tasfiye sürecine girmesiyle birlikte kendiliğinden sona ermez³⁸⁵. Yani ortaklığın tasfiye sürecine girmiş olması ortaklığın alacakları, borçları ve taahhütlerinde bir değişiklik meydana getirmez. Ortaklık üçüncü kişilere karşı yükümlülüklerini korumaya devam eder³⁸⁶. Ortaklığın tasfiye aşamasına girmesiyle birlikte ortaklığın kazanç sağlama ve paylaşma amacının yerini tasfiye amacı alır. Tasfiye amacının yerine getirilebilmesi için, TTK m. 542/f.1/a' ya göre tasfiye memurlarının tasfiye sürecinden önce girişilen işlemleri de tamamlaması, sona erdirmesi gerekmektedir³⁸⁷.

Ortaklığın süregelen işlemleri, ortaklık sona ermeden önce başlanmış ve halen sona ermemiş bütün işlemlerini ifade etmektedir³⁸⁸. Örneğin, “*siparişlerin bitirilerek teslimi, taahhüt edilen edimlerin ifası, satılan ancak gönderilmeyen malların teslimi*³⁸⁹”, “*inşaat işleriyle uğraşan bir şirketin başlamış olduğu inşaatı tamamlaması*³⁹⁰” hukuken geçerliliğini koruyan ve sonuçlandırılması gereken işlemlerdir.

Tasfiye memurlarının ortaklığın süregelen işlemlerini bir anda sona erdirmesi mümkün olmayacağından bu işlemler tedricen (derece derece) sona erdirilmelidir³⁹¹. Tasfiye memurları ortaklığın süregelen işlemlerini tamamlarken ortaklığın olabildiğince yararına hareket etmeye çalışmalı³⁹² bununla birlikte şirketin bütün mal ve haklarının korunması için düzenli ve görevinin bilincinde bir yönetici gibi gereken önlemleri almalı ve tasfiyeyi mümkün olan en kısa sürede

³⁸⁵ Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 190; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 227.

³⁸⁶ Kervankıran, **Tasfiye**, s. 227.

³⁸⁷ Erdem, **Anonim**, s. 245; Şener, **Limited**, s. 1085; Çebi, **Limited**, s. 376. **Y. 11. HD. E. 1980/1496, K. 1980/1545, T. 25.03.1980**, Eriş, **Ticari İşletme III**, s. 2743.

³⁸⁸ Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku**, s. 755; Çebi, **Limited**, s. 376; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 226.

³⁸⁹ Çebi, **Limited**, s. 377; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 226.

³⁹⁰ Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku**, s. 755; Kervankıran, **Tasfiye**, s.226.

³⁹¹ Şener, **Limited**, s. 1085.

³⁹² Şener, **Limited**, s. 1085.

bitirmelidirler(TTK m. 542/f.1/e). Dolayısıyla süregelen işlemlerin tamamlanması uzun kabul edilecek bir süre gerektirirken, tasfiye sürecinin ise en kısa sürede bitirilmesi gerekmektedir³⁹³. Bu nedenle tasfiye memurlarının iki kural arasındaki dengeyi sağlaması gerekecektir.

Süregelen işe devam edilmesi tasfiyeyi önemli ölçüde uzatacaksa süregelen işin bir an önce sona erdirilmesi daha doğru olacaktır³⁹⁴. Tasfiye memurlarının mümkün olan en kısa sürede tasfiyeyi bitirebilmeleri için öncelikle tasfiye sürecini aşan uzun süreli sözleşmeleri sona erdirmeleri gerekmektedir³⁹⁵. Uzun vadeli sözleşmeler ani edimli ise sözleşme ifa ile sonuçlanır (TTK m. 542/f.1/h' ye göre iskonto edilerek ödenir³⁹⁶)³⁹⁷. Ortaklık tarafından yapılan sözleşmeyle süreklilik taşıyan bir edim taahhüt edilmişse bu durumda da somut olayın şartlarına göre sözleşmeyi feshetmek veya karşı tarafla anlaşarak sona erdirmek gerekebilir³⁹⁸.

3.3.1.2. Yeni İşlemler Sorunu

Tasfiye memurlarının görevi kanundaki prosedürlere uygun olarak tasfiyeyi olabilecek en kısa süre içerisinde bitirmektir. Tasfiye sürecinde tasfiye memurlarının yeni işlemler yapması, ortaklığı yeni yükümlülükler altına sokacak ve ortaklığın aktif pasif dengelerini değiştirecektir. Buna bağlı olarak tasfiye süreci uzayacak ve tasfiye memurları tasfiye amacına uygun hareket etmemiş olacaklardır³⁹⁹. Bu nedenle kanun koyucu tasfiye memurlarının tasfiyenin gerektirmediği yeni işleri yapmasını yasaklamıştır (TTK m. 542/f.1/b).

Kanun koyucu tasfiye memurlarının yeni işlemler yapmasını tamamıyla yasaklamamış, “tasfiyenin gerektirmediği” yeni işlemler yapmalarını yasaklamıştır. Kanunun lafzından anlaşılan tasfiye için gerekli olduğu takdirde yeni işlemler

³⁹³Ertan Demirkapı, “Anonim Şirket Tasfiyesinde Süregelen İş ve Yeni İş Kavramları ve Bunlara Bağlı Hukuki Sonuçlar”, **Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C: 11, S:1, 106-158, 2013, s. 124.

³⁹⁴ Demirkapı, “Süregelen İş”, s. 125.

³⁹⁵ Şener, **Limited**, s. 1085.

³⁹⁶ Kervankıran, **Tasfiye**, s.227.

³⁹⁷ Demirkapı, “Süregelen İş”, s. 123.

³⁹⁸ Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 191; Bu konuda ayrıntılı bilgi için bkz.: Demirkapı, “Süregelen İş”, s. 124.

³⁹⁹ Kervankıran, **Tasfiye**, s. 227.

yapılabilecektir⁴⁰⁰. Yeni işlemlere örnek olarak, “*imal edilecek bir ürün için hammadde temin edilmesi, bankada yeni hesap açılması, eldeki kambiyo senetlerinin ciro edilmesi, mevcut makinelerin tamir ettirilmesi, muhasebecilerle sözleşme yapılması*⁴⁰¹” gösterilebilir.

Bizim de katıldığımız bir görüşe göre, tasfiye için gerekli yeni işlemler, doğrudan tasfiyeyi ilerleten ve kolaylaştıran işlemlerle sınırlı olmayıp ortaklığın menfaatine olan ve tasfiye amacına aykırı olmayan başkaca işlemler de yapılabilecektir⁴⁰². Örneğin, ortaklığa ait mevcut makinelerin tamir işlemi, doğrudan tasfiyeyi ilerleten ve kolaylaştıran bir işlem olmasa da söz konusu makinelerin daha yüksek bir bedelle satılmasını sağlayacaksa ortaklığın menfaatine olması ve tasfiye amacına aykırı bulunmaması sebebi ile yapılabilmelidir.

Aksi yönde bir diğer görüş ise, yapılacak olan yeni işlem ortaklık için avantaj sağlayacak olsa bile, tasfiye memurlarının tasfiye için gerekli olmayan yeni işlemleri yapamayacağı yönündedir⁴⁰³.

Yeni işlemlerin tasfiye amacına uygunluğunu değerlendirecek olan ve yeni işlemlerin yapılıp yapılmayacağına karar verecek olan tasfiye memurlarıdır⁴⁰⁴. Ancak genel kurul bu konuda tasfiye memurlarına her zaman emir ve talimat verebileceği gibi tasfiyenin uzaması riskine karşı yeni işlemler yapılmasını tamamen yasaklayabilir, yeni işlemlerin kapsam ve mahiyetine ilişkin de emir ve talimatlar verebilir. Tasfiye memurlarının tasfiye amacı dışında işlem yapmaları sorumluluklarını gündeme getirecektir. Tasfiye memurlarının yapacağı işlemlerde sorumluluktan kurtulmak amacıyla genel kurulun onayını almaları yerinde olacaktır⁴⁰⁵.

Coşgun⁴⁰⁶'a göre, tasfiye memurlarının tasfiye amacı dışında yaptığı tüm işlemler sorumluluklarını gündeme getirmez. Tasfiye amacına aykırı da olsa ortaklık

⁴⁰⁰ Çebi, **Limited**, s. 377.

⁴⁰¹ Yeni işlem örnekleri için bkz.: Kervankıran, **Tasfiye**, s. 228.

⁴⁰² Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku**, s. 756; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 227.

⁴⁰³ Kervankıran, **Tasfiye**, s. 228; Karahan, **Tasfiye**, s. 192 vd.; Şener, **Limited**, s. 1085.

⁴⁰⁴ Demirkapı, “Süregelen İş”, s. 142; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 229.

⁴⁰⁵ Kervankıran, **Tasfiye**, s. 229.

⁴⁰⁶ Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 193.

malvarlığının değerlendirilmesi için uygun bir fırsat doğması durumunda tasfiye memurlarının bu fırsatı değerlendirip ortaklığı daha iyi bir konuma getirmesi söz konusu olacaktır. Bu durumda tasfiye memurunun sorumluluğu doğmayacaktır.

Tasfiye memurlarının hangi zamana kadar yeni işlemler yapabileceğine ilişkin bir düzenleme kanunda bulunmamaktadır. Ancak tasfiyenin mahiyeti gereği malvarlığının ortaklar arasında dağıtımına başlanıncaya kadar tasfiyenin gerektirdiği yeni işlemler yapılabilir⁴⁰⁷.

3.3.2. Alacakların ve Ödenmemiş Pay Bedellerinin Tahsili

3.3.2.1. Alacakların Tahsili

Limited ortaklığın tasfiye aşamasına girmesi ortaklığın borçlarını ortadan kaldırmadığı gibi ortaklığın alacakları da varlığını korumaya devam eder. Ortaklığın tasfiye sürecine girmesiyle ortaklık alacakları tahsil edilmedikçe ortaklığın süregelen işlemlerinin tamamlanması ve dolayısıyla tasfiye sürecinin sonuçlanması da mümkün olmayacaktır⁴⁰⁸. Tasfiye memurları ortaklık alacaklarını da tahsil etmekle yükümlüdürler⁴⁰⁹. Tasfiye memurları ortaklık alacaklarını tahsil edebilecekleri gibi başka şekilde de değerlendirebilirler⁴¹⁰. Örneğin ortaklık alacağı tahsil edebilecekleri gibi temlik edebilir, satabilir, ortaklığın borcuyla takas edebilir⁴¹¹; alacak üzerinde uzlaşabilir veya gerekiyorsa alacaktan feragatte edebilirler⁴¹².

Tasfiye memurları, cinsi veya hangi sebepten kaynaklandığına bakılmaksızın ortaklığın tüm alacaklarını talep ve tahsil etmekle yükümlüdürler⁴¹³. Alacak bir temlik veya tazminat alacağı olabileceği gibi borçlar hukukundan kaynaklı bir alacakta olabilir⁴¹⁴. Tasfiye memurları vadesi gelmiş alacaklarla birlikte, anapara faizi, temerrüt faizi, cezai şart gibi tutarları da tahsil edebilirler⁴¹⁵.

⁴⁰⁷ Kervankıran, **Tasfiye**, s. 229.

⁴⁰⁸ Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 197.

⁴⁰⁹ Çebi, **Limited**, s. 377; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 229 vd.; Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 197.

⁴¹⁰ Şener, **Limited**, s. 1093; Çebi, **Limited**, s. 377.

⁴¹¹ Çebi, **Limited**, s. 377; Şener, **Limited**, s. 1093; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 230.

⁴¹² Karahan, **Tasfiye**, s. 195; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 230.

⁴¹³ Şener, **Limited**, s. 1093; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 230; Çebi, **Limited**, s. 377.

⁴¹⁴ Kervankıran, **Tasfiye**, s. 230.

⁴¹⁵ Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 197 vd.

Tasfiye memurları alacakların tahsil edilebilmesi amacıyla borçlulara ihtar çekebilir, dava açabilir, ortaklık tarafından daha önce açılan davalara devam edebilir ve borçlulara icra takibi yapabilirler. Tasfiye aşamasında limited ortaklığın alacaklarını takibe tasfiye memurları ve usulüne uygun olarak yetkilendirilmiş avukatlar yetkilidir⁴¹⁶. Nitekim anonim ortaklığa ilişkin Yargıtay'da vermiş olduğu bir kararında bu hususu açıkça ifade etmiştir⁴¹⁷.

Vadesi gelmeyen alacakların vadesinin beklenmesinde kanunen bir sakınca olamamakla birlikte tasfiye memurlarının vadesi gelmeyen alacakların vadesini beklemesi tasfiye sürecini uzatabilecektir. Bu nedenle tasfiye memurları, ortaklığı zarara uğratmayacaksa borçlularla anlaşarak alacakların vadesinden önce ödenmesini sağlayabilirler⁴¹⁸. Böylelikle tasfiye sürecinin mümkün olan en kısa sürede tamamlanması sağlanmış olacaktır (TTK m. 542/f.1/e).

Ortaklığın tahsili güç veya imkânsız alacakları olduğu anlaşılırsa bu alacaklar tahsil edilmeden kural olarak tasfiyenin sonuçlanması mümkün olmayacaktır. Tasfiye memurları her türlü hukuki yolu denemiş ancak örneğin, borçlu iflas etmiş ve masa varlığı da ortaklık alacağını karşılamıyorsa böyle bir durumda tasfiyenin sürüncemede bırakılmayıp sonlandırılması gerekmektedir⁴¹⁹.

Kervankıran'a⁴²⁰ göre, tasfiye memurları böyle bir durumda tahsil kabiliyeti zayıf olan alacaklar için genel kurulu toplantıya çağırabilir genel kurulu bilgilendirerek ne yapılacağı hususunda talimat alabilir. Böylece tasfiye memurları, alacağın tahsil edilmemesinden kaynaklanacak sorumluluktan kurtulmuş olurlar.

3.3.2.2. Ödenmemiş Pay Bedellerinin Talep Edilmesi Ve Tahsili

Limited ortaklığın üçüncü kişilerden alacakları dışında ortaklarından da alacakları mevcut olabilir. Ortakların ortaklığa karşı en önemli borcu nakdi sermaye

⁴¹⁶ Şener, **Limited**, s. 1094.

⁴¹⁷ **Y. 11. HD. E. 1977/5443, K. 1977/5931, T. 24.12.1977**, Eriş, **Ticari İşletme III**, s. 2743.

⁴¹⁸ Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 198.

⁴¹⁹ Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 198; *Şayet ortaklığın tasfiye aşamasında ödeme gücü bulunmayan borçlunun ortaklığın ticaret sicilinden silinmesinden sonra ödeme gücüne sahip olması ek tasfiyeye gidilmesini gerektirir*. Bkz. Oruç Hami Şener, **Anonim Ortaklıkta Ek Tasfiye (İhya)**, Ankara, Adalet, 2015, s. 37 (dnp. 12' de adı geçen yazarlar.).

⁴²⁰ Kervankıran, **Tasfiye**, s. 231.

koyma borcudur. Ortakların nakdi sermaye koyma borcu ortaklığın tasfiye sürecine girmesiyle ortadan kalkmaz⁴²¹.

Ortaklığın tasfiye sürecine girmesiyle ortakların ödenmeyen nakdi sermaye borcunu talep etme görevi tasfiye memurlarına aittir⁴²². Nitekim Yargıtay Hukuk Genel Kurulu vermiş olduğu bir kararda bu hususu açıkça ifade etmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir (**YHGK. E.1971/1967, T-573, K. 1971/387, T. 19.06.1971**): “...tasfiye halindeki limited şirketin davalı zimmetindeki sermaye payından alacağına tahsili, ancak tasfiye memurlarına ait bir ödevdir.”⁴²³.

Tasfiye memurları, “gereğinde” esas sermaye payı bedellerinin henüz ödenmemiş kısmını tahsil edeceklerdir (TTK m.542/ f.1/a). Hükümde dikkat edilecek husus tasfiye memurlarının bakiye nakdi sermaye borcunun ifasını ancak gereğinde tahsil edebilmeleridir. Pay bedellerinin ödenmeyen kısımlarının gerekliliği, ortaklığın malvarlığının borçlarını karşılamadığı durumlarda ortaya çıkacaktır⁴²⁴. Ancak gereğinde ifadesini geniş yorumlamak gerekmektedir. Örneğin, ortaklığın malvarlığı borçlarını karşılamaya yetecek olsa da ortaklığın geçici süreyle nakit sıkıntısı yaşaması durumunda da pay bedellerinin ödenmeyen kısmı talep edilebilmelidir⁴²⁵.

Ortaklık borçlarının karşılanması için kısmi ödemeler yeterli olacaksa tasfiye memurlarının ödenmeyen pay bedellerinin tamamını istemelerine gerek yoktur⁴²⁶. Bu durumda her pay sahibinden orantılı olarak bakiye pay bedelleri tahsil edilmelidir. Bunu yaparken ortaklar arası eşit işlem ilkesi de göz ardı edilmemelidir⁴²⁷. Pay bedelinin büyük bir kısmını ödemiş olan ortaktan tahsil edilecek miktarla pay bedelinin çok az bir kısmını ödemiş olan ortaktan tahsil edilecek tutar aynı olmamalıdır.

⁴²¹ Şener, **Limited**, s. 1094.

⁴²² **YHGK..E. 1967/T-573/K.387, T. 19.06.1971**, Eriş, **Ticari İşletme III**, s. 3173,3174; Şener, **Limited**, s. 1094.

⁴²³ Eriş, **Ticari İşletme III**, s. 3174.

⁴²⁴ Karahan, **Tasfiye**, s. 196; Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku**, s. 756; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 232; Şener, **Limited**, s. 1095 vd.

⁴²⁵ Kervankıran, **Tasfiye**, s. 232; Şener, **Limited**, s. 1095 vd.; Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku**, s. 756.

⁴²⁶ Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku**, s. 757.

⁴²⁷ Kervankıran, **Tasfiye**, s. 232.

TTK m. 542/f.1/a hükmünden anlaşılın bir diğer husus pay bedelleri tahsil edilmeden de tasfiye süreci tamamlanabilecektir⁴²⁸. Ortaklığın malvarlığı, borçlarını karşılamaya yetiyorsa bu durumda kural olarak tasfiye memurları, ortaklardan ödenmeyen nakdi sermaye koyma borçlarını talep edemezler. Ancak ortaklara tasfiye payları dağıtılırken bu durum dikkate alınacaktır. Ortaklara tasfiye payı dağıtılırken bakiye nakdi sermaye borcunu ödememiş olan ortağa ödediği miktar kadar pay iadesi yapılacaktır⁴²⁹.

Ortaklıktan alacağı bulunan ortakların bu alacağı ödenmeyen pay bedeli borçları ile takas edip edemeyeceği de tartışmalıdır. Bir görüşe göre takas mümkündür⁴³⁰. Bizim de katıldığımız aksi görüşe göre ise, ortaklık aktiflerinin borçlarını karşılayamadığı durumda, ortaklık alacaklısı pay sahibine böyle bir takas imkânı tanımak onu diğer alacaklılara karşı imtiyazlı hale getireceğinden mümkün görülmemektedir⁴³¹.

3.3.3. Aktiflerin Paraya Çevrilmesi

Ortaklık aktiflerini paraya çevrilmesi kanunda diğer tasfiye işleri arasında sayılmış olup bu konuda tasfiye memurları yükümlü kılınmıştır(TTK m. 643, TTK m. 542/f.1/a). Ortaklık aktiflerinin paraya çevrilmesi tasfiyenin önemli aşamalarından biri olup yapılması zorunlu olan tasfiye işlerindedir. Söz konusu hüküm emredici niteliktedir⁴³².

Tasfiye memurları, tasfiye sürecinde düzenli ve görevinin bilincinde bir yönetici gibi ortaklık mal ve haklarının korunması için gerekli tedbirleri almak zorundadır (TTK m. 643,TTK m. 542/f.1/e). Bu amaçla tasfiye memurları, ortaklık mallarını sigorta ettirmeli, ortaklığın bozulmaya elverişli mallarının korunması veya acilen satılması için gerekli işlemleri yapmalıdır. Aksi halde, koruma yükümlülüklerinin yerine getirilmemesi sebebiyle ortaklık zarara uğramışsa tasfiye memurları bu zarardan sorumlu olacaktır⁴³³.

⁴²⁸ Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 193;Şener, **Limited**, s. 1096.

⁴²⁹ Şener, **Limited**, s. 1096 vd.; Karahan, **Tasfiye**, s. 196

⁴³⁰ Kervankıran, **Tasfiye**, s. 233 (dnp. 166' da adı geçen yazarlar.).

⁴³¹Karahan, **Tasfiye**, s. 196; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 233.

⁴³² Kervankıran, **Tasfiye**, s. 234.

⁴³³ Şener, **Limited**, s. 1087.

Ortaklığın aktiflerinin paraya çevrilmesi ortaklık alacaklıları ve ortakların menfaatinedir. Ortaklık nakit varlığı, ortaklığın borçlarını ödemeye yeterli değilse bu durumda ortaklık borçları aktiflerin paraya çevrilmesi yoluyla ödenecektir⁴³⁴. Bununla birlikte ortaklık nakit varlığı ortaklık borçlarını karşılamaya yetiyor olsa da ortaklık aktifleri paraya çevrilecektir⁴³⁵. Ortaklık aktiflerinin paraya çevrilmesi, ortakların daha fazla pay almalarını sağlaması bakımından ortakların da menfaatinedir⁴³⁶.

Ortaklık sözleşmesinde, tasfiye sonucunda ortaklık aktifinde bulunan para dışındaki değerlerin, imtiyazlı ortaklara aynen iade edileceğine ilişkin hüküm bulunuyorsa bu durumda bu değerlerin paraya çevrilmesi en son aşamaya bırakılmalıdır. Öncelikli olarak bu değerler dışındaki mal ve haklar paraya çevrilmelidir⁴³⁷.

3.3.3.1. Aktiflerin Satış Usulü

Ortaklık aktiflerinin satış usulünü belirleme yetkisi kural olarak tasfiye memurlarına aittir. Tasfiye memurlarının genel kurulca aksi kararlaştırmamışsa, ortaklık aktiflerini pazarlık yoluyla da satabileceği hüküm altına alınmıştır (TTK m.643, TTK m. 538/f.1). Hükümde ortaklık aktiflerinin satışının nasıl yapılacağı tam olarak düzenlenmemiştir⁴³⁸.

Genel olarak, ortaklık aktiflerinin en şeffaf ve en yüksek değerinde satılması amacıyla açık artırma usulüyle satış tercih edilmelidir⁴³⁹. Bununla birlikte tasfiye memurları, aktiflerin pazarlık usulüyle satılmasına da karar verebilirler⁴⁴⁰.

Pazarlık usulüyle satış suiistimallere açık olduğu gibi, pazarlık usulüyle satışta ortaklık aktiflerinin değerinin altında satılması ihtimali de yüksektir⁴⁴¹. Bu

⁴³⁴ Kervankıran, **Tasfiye**, s. 234.

⁴³⁵ Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 200; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 234.

⁴³⁶ Kervankıran, **Tasfiye**, s. 234; “*Pay sahibi aynı sermaye getirmiş olsa dahi, getirdiği unsura biçilen değer ölçüsünde pay bedeli iade edilecektir. Pay bedellerinin iadesinden sonra geri kalan tutar tasfiye bakiyesi olup, ödedikleri sermayeler ve varsa imtiyazlar ölçüsünde pay sahipleri arasında dağıtılır. Bu dağıtım esas sözleşme (limited ortaklıkta ortaklık sözleşmesi) veya genel kurul kararında aksi kabul edilmiş olmadıkça para olarak yapılır.*” Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 200.

⁴³⁷ Pulaşlı, **Şerh**, s. 2488.

⁴³⁸ Şener, **Limited**, s. 1090.

⁴³⁹ Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 203; Şener, **Limited**, s. 1090; Çebi, **Limited**, s. 378.

⁴⁴⁰ Kervankıran, **Tasfiye**, s. 240; Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 203.

nedenledir ki genel kurula ortaklık aktiflerinin pazarlık usulüyle satışına engel olma imkânı tanınmıştır⁴⁴². Ortaklık aktiflerinin pazarlık usulüyle satılmasını engelleyen bir genel kurul kararı bulunmadığı takdirde tasfiye memurları ortaklık aktiflerinin satış usulünü ortaklığın menfaatlerini dikkate alarak bizzat belirleyeceklerdir⁴⁴³.

Genel kurul TTK m. 620' deki olağan yetersayıyla limited ortaklığın aktiflerinin pazarlık usulüyle satışını engelleyen bir karar alabilir⁴⁴⁴. Tasfiye memurlarının, genel kurulun pazarlık usulünü engelleyen kararına rağmen ortaklık aktiflerini pazarlık usulüyle satması halinde bu durum iyiniyetli alıcılara karşı ileri sürülemeyecektir⁴⁴⁵. Ancak tasfiye memurlarının genel kurul kararının aksine hareket etmeleri sorumluluklarını gündeme getirecektir⁴⁴⁶.

Tasfiye memurlarının açık artırma usulünü tercih ettiği halde ise açık artırma usulünün TBK m. 274 vd. düzenlemelerine tabi olduğunu ifade etmekte yarar vardır⁴⁴⁷. Yargıtayda vermiş olduğu bir kararında, tasfiye memurlarının yapmış olduğu ihalenin cebri ihale olmadığını, herkesin iştirak edebildiği ihtiyari ve aleni müzayedeler olduğunu ve bu müzayedelere BK m. 225 (Şuanki haliyle TBK m. 274) ve devamı hükümlerinin uygulanacağını ifade etmiştir⁴⁴⁸.

Tasfiye memurları kural olarak ortaklık aktiflerinin satışını peşin para karşılığı yaparlar⁴⁴⁹. Ancak ortaklığın içinde bulunduğu durum ortaklık aktiflerinin kredili satışını da gerektirebilir. Örneğin, ekonomik krizin başlaması, ortaklık mallarına alıcı çıkmaması veya bu süreçte çıkan alıcıların teklif ettiği peşin bedellerin çok düşük olması hallerinde ortaklık zararına olmayacaksa kredili satış yapılabileceği kabul edilmektedir⁴⁵⁰.

⁴⁴¹Karahan, **Tasfiye**, s. 201.

⁴⁴²Şener, **Limited**, s. 1090.

⁴⁴³Çebi, **Limited**, s. 377,378;Erdem, **Anonim**, s. 245; Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 203; Karahan, **Tasfiye**, s. 200.

⁴⁴⁴Şener, **Limited**, s. 1090.

⁴⁴⁵Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku**, s. 758; Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 204; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 240.

⁴⁴⁶Kervankıran, **Tasfiye**, s. 240;Karahan, **Tasfiye**, s. 20.

⁴⁴⁷Şener, **Limited**, s. 1090; Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 203.

⁴⁴⁸**Y. 12. HD., E. 1991/8197, K. 1991/11217, T. 31.10.1991**, Şener, **Limited**, s. 1090, 1091.

⁴⁴⁹Şener, **Limited**, s. 1091.

⁴⁵⁰Kervankıran, **Tasfiye**, s.240; Karahan, **Tasfiye**, s. 202.

3.3.3.2. Önemli Miktarda Aktifin Toptan Satışı

Ortaklık aktifleri teker teker satılabileceği gibi, tek bir fiyatla toptan veya birkaç aktifin bir arada satılması da söz konusu olabilir⁴⁵¹. Kanun koyucu önemli miktarda aktifin toptan satılabilmesi için genel kurulun kararını gerekli kılmıştır (TTK m. 538/f.2). Yani tasfiye memurlarının önemli miktarda aktifi toptan satabilmesi için öncesinde genel kuruldan karar almaları gerekmektedir. Önemli miktarda aktifin toptan satışına ilişkin bu yetki genel kurulun devredilemez yetkileri arasındadır⁴⁵².

Kanunda “önemli miktarda aktif” kavramından ne anlaşılması gerektiği açıklanmadığı gibi önemli miktarda aktifin tespitine ilişkin bir ölçü de belirlenmemiştir⁴⁵³. Ortaklık aktiflerinin tamamının satışı için genel kurul kararına ihtiyaç duyulacağı şüphesizdir. Ancak birkaç aktiften oluşan aktif grubunun toptan satışının önemli miktar teşkil edip etmediği de somut olayın özelliklerine göre tasfiye memurları tarafından tespit edilecektir⁴⁵⁴. Örneğin ortaklığın tek bir ticari işletmesi var ve ticari faaliyetlerini sürdürdüğü tek yer burası ise bu durumda söz konusu taşınmazın satışı genel kurul kararına tabidir. Yargıtay da bu hususta vermiş olduğu bir kararında, ortaklığın fabrikasının çalıştığı tek taşınmazın satışına ilişkin genel kurul kararına ihtiyaç olduğunu içtihat etmiş olup, söz konusu kararın ilgili kısmı ise şöyledir (Y. 11.HD. E. 2000/8298, K. 2000/19, 17.01.2000):

*“Ortaklığın fabrikasının çalıştığı tek taşınmazın satışı için genel kurulun TTK'nun 443/2, 542 ve 388/3-4'üncü maddelerine göre nitelikli çoğunlukla karar vermesi gerekir.”*⁴⁵⁵.

Yine Yargıtayın konuya ilişkin benzer nitelikli bir kararının ilgili kısmı da şöyledir (Y.11. HD. E. 2009/13482, K. 2009/2957, T. 13.03.2009) :

⁴⁵¹ Şener, **Limited**, s. 1092; Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 200.

⁴⁵² Soner Altaş, “Anonim Şirketlerde Önemli Miktarda Aktifin Toptan Satışı Sorunu” **Mali Çözüm Dergisi**, S: 4, 95-102, s. 96; Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 201.

⁴⁵³ Önemli miktarda aktifin toptan satışında, önemlilik kriterinin tespitine ilişkin bkz. Altaş, **a.g.m.**, s. 96 vd.

⁴⁵⁴ Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 201.

⁴⁵⁵ Eriş, **Ticari İşletme III**, s. 2730.

“Şirkete ait tek taşınmazın genel kurul kararı olmadan yönetim kurulu kararıyla satışı geçersizdir ve bu satışın geçersizliğini ilgili herkes dava konusu yapabilir.”⁴⁵⁶.

Ortaklığın birden çok ticari işletmesi var ve ortaklık önemli ticari faaliyetlerini satılacak olan taşınmaz üzerinden yapmıyorsa bu durumda genel kurul kararına ihtiyaç olmayabilir⁴⁵⁷. Nitekim Yargıtay vermiş olduğu bir kararda, ortaklığın iki taşınmazının satışı yapılması halinde, ortaklığın taşınmazlarının hepsinin satışı söz konusu olmadığından, genel kurul kararının zorunlu olmadığını içtihat etmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir (**Y. 11. HD. E.2005/4501, K. 2005/1130, T. 14.02.2005**): “Şirketin tüm taşınmazlarının hepsinin satışı söz konusu olmayıp, sadece iki taşınmazın satışı yapıldığından, TTK’nın 443/2’nci maddesi uyarınca, ortaklar kurulu kararının alınması zorunlu değildir.”⁴⁵⁸.

Yargıtay içtihatlarından da anlaşıldığı üzere, satışı istenen aktiflerin, önemli miktar teşkil edip etmediği, söz konusu aktiflerin, tüm ortaklık aktiflerinin içerisinde teşkil ettiği öneme göre tespit edilecektir⁴⁵⁹. Bu konuda tasfiye memurlarının takdir yetkisi öne çıkacaktır⁴⁶⁰. Tasfiye memurları kendilerine göre önemli miktarda gördükleri aktiflerin, satışından önce genel kurula başvuracaklardır. Kanun koyucunun “önemli miktarda aktif” kavramının içini doldurması veya bu konuda bir ölçü koyması yerinde olurdu⁴⁶¹.

Önemli miktarda aktifin toptan satışının genel kurul kararına bağlanması, tasfiye memurlarının sorumluluğunu ortadan kaldırması ve ortaklar ile alacaklıların menfaatini de ilgilendirmesi bakımından önem teşkil etmektedir⁴⁶².

TTK m. 538/f.2’ de genel kurulca önemli miktarda aktifin toptan satışı için kararın TTK m. 421/f.3-4’ de düzenlenen yetersayılarla alınacağı da hükme bağlanmıştır. Bu yetersayılar limited ortaklıklarda da uygulanacaktır⁴⁶³. Buna göre

⁴⁵⁶ Eriş, **Ticari İşletme III**, s. 2729-2730.

⁴⁵⁷ Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 202.

⁴⁵⁸ Eriş, **Ticari İşletme III**, s. 2730.

⁴⁵⁹ Altaş, **a.g.m.**, s. 98.

⁴⁶⁰ Çebi, **Limited**, s. 378; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 236.

⁴⁶¹ Altaş, **a.g.m.**, s. 96; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 236.

⁴⁶² Kervankıran, **Tasfiye**, s. 236.

⁴⁶³ Şener, **Limited**, s. 1093.

önemli miktarda aktifin toptan satılabilmesi için genel kurulun, sermayenin en az yüzde yetmişbeşini oluşturan payların sahiplerinin veya temsilcilerinin olumlu oylarıyla karar alması gerekmektedir (TTK m. 421/f.3). İlk toplantıda bu yetersayıya ulaşamadığı takdirde ikinci toplantıda da aynı yetersayı aranacaktır (TTK m. 421/f.4).

Tasfiye memurlarının ortaklığın önemli miktarda aktifini genel kuruldan karar almadan satması halinde bu satışın geçerli olup olmayacağı hususu da tartışmalıdır. Bir görüşe göre⁴⁶⁴, genel kuruldan karar alınmaksızın yapılan satış işlemi geçersiz olup satın alan üçüncü kişiler iyiniyet iddiasında bulunamazlar. Zira aktiflerin toptan satışının genel kurul kararına bağlı olması kanundan kaynaklanmaktadır. Ancak bu durumda üçüncü kişiler uğradıkları zarardan dolayı tasfiye memurlarının sorumluluğuna gidebilirler. Diğer bir görüşe göre⁴⁶⁵, önemli miktarda ortaklık aktifinin toptan satışının genel kurul kararına bağlı olması iç ilişkiden kaynaklanmaktadır. Bu durumda tasfiye memurunun yetkisizliği iyiniyetli satın alan üçüncü kişilere karşı ileri sürülemeyecek satış sözleşmesi dış ilişkide icra edilecektir. Yargıtay ise vermiş olduğu bir kararında iyiniyet ayırımına girmeksizin, ortaklığın tek ve en önemli malvarlığının genel kurul kararı olmaksızın yapılan satışının geçersiz olduğunu içtihat etmiştir⁴⁶⁶.

Aktiflerin teker teker satılması veya satılacak aktif grubunun önemli bir miktar teşkil etmemesi halinde ise genel kurul kararına ihtiyaç yoktur⁴⁶⁷. Bununla birlikte, ortaklığın önemli miktarda aktiflerinin toptan satılması teker teker satılmasına göre daha hızlı ve kolay olacağından daha avantajlı olduğu da söylenebilir⁴⁶⁸. Kanaatimce önemli miktarda aktifin toptan satışında, hızlı ve kolay olmasının yanında, ortaklık aktiflerinin değerinin altında gidecek olması da ihtimal dahilindedir. Bu nedenle ortaklık aktiflerinin satış şekli belirlenirken hem ortaklık aktiflerinin değerinde satılması hem de hızlı ve kolay bir şekilde satışın gerçekleşmesi unsurlarının birlikte bulunmasına dikkat edilmelidir.

⁴⁶⁴ Kervankıran, **Tasfiye**, s. 239; Karahan, **Tasfiye**, s. 199.

⁴⁶⁵ Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku**, s. 757; Şener, **Limited**, s. 1092,1093.

⁴⁶⁶ **Y.11. HD. E. 2009/13482, K. 2009/2957, T. 13.03.2009**, Eriş, **Ticari İşletme III**, s. 2729-2730.

⁴⁶⁷ Şener, **Limited**, s. 1092.

⁴⁶⁸ Kervankıran, **Tasfiye**, s. 239.

3.3.4. Ortaklık Paralarının Bankaya Yatırılması

Tasfiye sürecinde ortaklık alacaklarının tahsili ve ortaklık aktiflerini paraya çevrilmesi neticesinde tasfiye memurlarının eline ortaklığa ait paralar geçecektir⁴⁶⁹. Kanun koyucu ortaklığa ait paraların tasfiye memurları elinde kalmasını istememiştir⁴⁷⁰. TTK m. 542/f.1/g' ye göre tasfiye memurları, tasfiye sırasında elde edilen paralardan şirketin süregelen harcamaları için gerekli olan para dışında kalan paraları, bir bankaya şirket adına yatırır. Bu düzenlemenin amacı ortaklığa ait paraların güvenliğini sağlamaktır⁴⁷¹.

Ortaklığa ait paralar, ortaklığın tüzel kişiliği tasfiye sonuçlanıncaya kadar devam ettiğinden, ortaklığın adına açılacak bir banka hesabına yatırılacaktır. Kanunda ortaklığa ait paraların hangi bankaya yatırılacağı hususu da düzenlenmemiştir. Paranın yatırılacağı bankayı tasfiye memurları belirleyecektir⁴⁷². Tasfiye memurları bankayı belirlerken de TTK m. 542/f.1/e uyarınca düzenli ve görevinin bilincinde bir yönetici gibi davranmalıdırlar.

Şener' e⁴⁷³ göre, tasfiye memurları bankaya yatırılacak ortaklık paralarını kısa vadeli mevduat hesaplarında faizli olarak değerlendirmelidirler. Bu sayede tasfiye sürecinde ortaklığa faiz geliriyle de fayda sağlanmış olacaktır. Ayrıca ihtiyaç duyulduğunda vade bozularak ortaklık zarara uğramadan paralar bankadan çekilebilecektir.

Tasfiye memurları ortaklığa ait bütün paraları değil, ortaklığın "süregelen harcamaları için gerekli olanlar" dışında kalan parayı banka yatıracaktır. Süregelen harcamaların neler olduğu ve ne kadar miktar anlaşılması gerektiği de kanunda açıklanmamıştır. Bu nedenle süregelen harcamalar için gerekli olan para somut olayın özelliğine göre belirlenecektir⁴⁷⁴. Örneğin, ortaklığın elektrik, su, telefon gibi cari harcamaları için gerekli olan bir miktar para ayrılarak kalan para bankaya yatırılacaktır⁴⁷⁵.

⁴⁶⁹ Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 205; Şener, **Limited**, s. 1097.

⁴⁷⁰ Şener, **Limited**, s. 1097.

⁴⁷¹ Karahan, **Tasfiye**, s. 202.

⁴⁷² Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 205; Şener, **Limited**, s.1098.

⁴⁷³ Şener, **Limited**, s. 1098,1099.

⁴⁷⁴ Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 205.

⁴⁷⁵ TTK m. 542 Gerekçesi.

Tasfiye memurlarının ortaklık paralarını ne kadar süre içerisinde bankaya yatırması gerektiğine ilişkin bir düzenleme bulunmamaktadır. Ancak tasfiye memurlarının ortaklık paralarını uzunca bir müddet bankaya yatırmayıp ellerinde bulundurması hükmün amacıyla bağdaşmayacaktır⁴⁷⁶. Tasfiye memurlarının ortaklık paralarını bankaya yatırmaması halinde ortaya çıkacak zarardan sorumlulukları gündeme gelebilecektir⁴⁷⁷. Tasfiye memurları, ortaklık paralarının bankaya makul süre içerisinde yatırılmaması halinde ortaya çıkan zararı karşılamak zorunda kalabilirler⁴⁷⁸.

3.3.5. Yıllık Finansal Tablolar ve Kesin Bilanço

Yıllık finansal tablolarının ve kesin bilançonun düzenlenmesi de tasfiye memurlarının yükümlülükleri arasında olup, kanunda diğer tasfiye işleri başlığı altında düzenlenmiştir. Buna göre, tasfiye memurları, tasfiyenin uzun sürmesi hâlinde, her yıl için tasfiyeye ilişkin finansal tabloları ve tasfiye sonunda da kesin bilanço düzenleyerek genel kurula sunarlar (TTK m. 542/f.1/d). Nitekim

Finansal tablolar ile bilanço birbiriyle ilişkili ancak muhasebe açısından farklı kavramları ifade etmektedirler. Finansal tablolar, işletme sonuçlarının anlaşılmasını ve işletme hakkında bir değerlendirme yapmayı sağlayacak nitelikte detaylı bilgiler taşır. Bilanço ise belirli bir dönem içerisinde işletmenin aktiflerini pasiflerini ve özsermayesini gösteren tablolardan oluşmaktadır. Finansal tablolar bilanço da içerisinde alan bir kavramdır⁴⁷⁹.

3.3.5.1. Yıllık Finansal Tabloları

TTK m. 610 yollamasıyla anonim ortaklıklara ilişkin TTK m. 514 hükmü limited ortaklıklar içinde uygulama alanı bulacaktır. Buna göre, limited ortaklık finansal tabloları, bilanço ile gelir tablosu, nakit akım ve öz sermaye tabloları ve ekleridir⁴⁸⁰.

⁴⁷⁶ Şener, **Limited**, s. 1098.

⁴⁷⁷ Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 205.

⁴⁷⁸ Şener, **Limited**, s. 1098.

⁴⁷⁹ Kervankıran, **Tasfiye**, s. 241.

⁴⁸⁰ TTK m. 541 Gereğesi.

Tasfiyeye ilişkin finansal tablolar, tasfiyenin uzun sürmesi halinde her yılsonu düzenlenip genel kurulun onayına sunulacaktır. Yılsonu finansal tabloları, tasfiyenin başlangıcında düzenlenen ilk tasfiye bilançosundan farklılık arz eder⁴⁸¹. İlk tasfiye bilançosu ortaklığın tasfiye başlangıcındaki durumunu gösteren bir malvarlığı bilançosudur⁴⁸². Yıllık finansal tablolar ise her yıl için o yılın sonunda düzenlenecek olup, her yılsonu ortaklığın içinde bulunduğu durumu ve o yıl içerisinde yapılan işlemleri, ulaşılan sonucu ortaya koymaktadır⁴⁸³.

Yılsonu finansal tablolarının onaylanması için tasfiye memurları genel kurulu toplantıya çağırır. Hükümde onaydan bahsedilmeyip sunulur denilmişse de genel kurula sunulmasının amacı onaylanmasıdır. Genel kurulca yılsonu finansal tablolarının onaylanması aynı zamanda o hesap dönemi için tasfiye memurlarının ibrası anlamını taşımaktadır⁴⁸⁴.

3.3.5.2. Kesin Bilanço

Kesin bilanço, ortaklık alacaklarının tahsil edildiğini, borçların ödendiğini, pay bedellerinin iadesini ve kalan tasfiye bakiyesi varsa usulüne uygun olarak dağıtılacağını gösterecektir. Kısacası kesin bilanço yapılacak bir iş kalmadığını göstermelidir⁴⁸⁵. Ortaklık tasfiye payının dağıtılmasında belirleyici fonksiyona sahip olan kesin bilançonun, tasfiye sonunda ortaklık payları dağıtılmadan önce düzenlenip genel kurulca onaylanması gerekmektedir⁴⁸⁶.

Finansal tablolarda olduğu gibi kesin bilançoda genel kurulun onayına sunulacaktır. Tasfiye memurları genel kurulu toplantıya çağıracaktır. Genel kurul kesin bilanço, TTK m.620' de öngörülen yetersayılarla onaylayacaktır⁴⁸⁷. Kesin bilançonun onaylanması aynı zamanda tasfiye memurlarının ibrası anlamına

⁴⁸¹ Çebi, **Limited**, s. 379; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 242.

⁴⁸² Kervankıran, **Tasfiye**, s. 242.

⁴⁸³ Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 263; Çebi, **Limited**, s. 379; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 242.

⁴⁸⁴ Karahan, **Tasfiye**, s. 294.

⁴⁸⁵ Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 263.

⁴⁸⁶ Şener, **Limited**, s. 1110.

⁴⁸⁷ Şener, **Limited**, s. 1110.

gelmektedir⁴⁸⁸. Kesin bilanço onaylanmadan ortaklığın ticaret sicilinden silinmesi olanaklı değildir (TSY m. 86/f2)⁴⁸⁹.

Genel kurulun toplanamaması veya kesin bilanço onaylamaması halinde tasfiye memurları mahkemeye başvurarak kesin bilançonun onaylanmasını talep edebilir⁴⁹⁰. Nitekim Yargıtay da vermiş olduğu kararlarda bu hususu açıkça ifade etmiştir (Y.11. HD., E. 2002/9142, K. 2002/2072, T. 08.03.2002):

“Tasfiye memuru, tasfiyeye ilişkin her türlü işlemleri yaptıktan sonra kati ve son bilanço düzenleyerek, ortaklık genel kuruluna tasdik edilmek üzere verir. Bu ve TTK'nın 447'nci maddesinde öngörülen işlemlerden sonra, ortaklığın ticaret sicilinden terkinine karar verilir.

Eğer genel kurul toplanamayacak durumda ise bu işlemler için mahkemeye başvurulur ve bilirkişi incelemesinden sonra, bu son ve kati bilanço hakkındaki tasdik kararıyla, ortaklık sicilden silinir”⁴⁹¹.

Yine Yargıtayın benzer nitelikte bir kararının ilgili kısmı da şöyledir (Y. 11. HD., E. 2002/8735, K. 2002/2068, T. 8.3.2002):

“Tasfiye halindeki limited ortaklığın tasfiye memuru, tasfiye sonu bilançosunu hazırlamış ve iki ortaklı ortaklar kuruluna sunmuştur. Bu ortaklar yüzde elli pay sahibi olup, bunlardan birinin itirazı ile bu bilanço onanmamıştır. Böyle bir durumda, tasfiye memuru, mahkemeye başvurarak, tasfiye bilançosunun onanması ve kendisi hakkında ibra kararı verilemesini isteyebilir.”⁴⁹².

Yargıtayın konuya ilişkin örnek verilen benzer nitelikli kararlarından da anlaşıldığı üzere, genel kurul tarafından çeşitli sebeplerle kesin bilançonun onaylanmaması halinde tasfiye memurları, tasfiye sürecinin sürüncemede kalmaması amacıyla kesin bilançonun onaylanması için mahkemeye başvurabilecektir.

⁴⁸⁸ Tekil, **Şirketler Hukuku**, s. 403; Çebi, **Limited**, s. 380.

⁴⁸⁹ Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 264.

⁴⁹⁰ Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 264; Şener, **Limited**, s. 1111.

⁴⁹¹ Eriş, **Ticari İşletme III**, s. 2742.

⁴⁹², **Ticari İşletme III**, s. 3177. Benzer yönde bkz. Y. 11. HD., E. 2001/9142, K. 2002/2072, T. 8.3.2002, Eriş, **Ticari İşletme III**, s. 3177.

3.4. TASFİYE PAYI HAKKININ ÖDENMESİ (TASFİYE SONUCU DAĞITIM)

Limited ortaklığın tasfiye aşamasına girmesi ve tasfiye bakiyesinin ortaya çıkmasıyla birlikte ortakların tasfiye payı alma hakkı gündeme gelecektir⁴⁹³. Tasfiye memurları, ortaklık borçları ödendikten ve pay iadeleri yapıldıktan sonra geriye kalan varlığı, ortaklık sözleşmesi ile aksi kararlaştırılmamışsa ortaklar arasında ödedikleri sermayeler ve imtiyaz hakları oranında dağıtacaktır (TTK m. 643, TTK m.543/f.1). Tasfiye payı hakkı ortaklık tasfiye sürecine girmeden önce yani ortaklık faaliyet gösterirken ileri sürülebilecek bir hak değildir. Bu hak ortaklığın tasfiye aşamasına girmesi halinde TTK m. 543/f.1 hükmünde de ifade edildiği üzere belirli şartların gerçekleşmesi üzerine ileri sürülebilecektir⁴⁹⁴.

Öncelikle ortaklara tasfiye payı dağıtılabilmesi (ortakların tasfiye payı hakkından yararlanabilmesi) için ortaklık alacaklarının tahsil edilip borçların ödenmiş olması ve pay bedellerinin iade edilmiş olması gerekmektedir⁴⁹⁵. Kısacası tasfiye memurlarınca düzenlenen kesin bilançonun onaylanmasıyla tasfiye payı hakkı gündeme gelebilecektir⁴⁹⁶.

İkincil olarak ortaklık borçları ödenip pay bedelleri iade edildikten sonra geriye bir şey kalırsa tasfiye payı dağıtılacaktır⁴⁹⁷. Geriye kalan tasfiye varlığı, “tasfiye artığı”, “tasfiye bakiyesi” veya “tasfiye geliri” olarak da adlandırılmaktadır⁴⁹⁸. Ortaklık borçları ödenip pay bedellerinin iadeleri yapıldıktan sonra geriye bir şey kalmamışsa tasfiye payı dağıtılması da söz konusu olmayacaktır⁴⁹⁹.

3.4.1. Tasfiye Payı Hakkı

Limited ortaklığın sona ermesi ile birlikte ortaklıkların tasfiye payı hakkı söz konusu olacaktır. Ortaklığın tasfiye aşamasına girmesiyle birlikte ortaklara başkaca

⁴⁹³ Şener, **Limited**, s. 1116.

⁴⁹⁴ Şengül Al Kılıç, “Anonim Şirketlerde Pay Sahiplerinin Tasfiye Payı Alma Hakkı” **Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C: XXIII, S: 4, 47-97,2019, s. 49; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 244.

⁴⁹⁵ Al Kılıç, **a.g.m.**, s. 47; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 242.

⁴⁹⁶ Arabacı, Sönmez, **a.g.m.**, s. 51; Al Kılıç, **a.g.m.**, s. 47.

⁴⁹⁷ Kervankıran, **Tasfiye**, s. 242; Şener, **Limited**, s. 1117; Yıldız, **Limited Şirketler Hukuku**, s. 172.

⁴⁹⁸ Al Kılıç, **a.g.m.**, s. 50; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 242.

⁴⁹⁹ Şener, **Limited**, s. 1117.

bir dağıtım yapılmaz. Örneğin, ortaklığın sona ermesiyle birlikte ortaklara artık kâr payı dağıtılmayacaktır⁵⁰⁰.

Ortaklık sözleşmesiyle aksi kararlaştırılmamışsa, bütün ortaklar payları oranında tasfiye sonucuna katılma hakkına sahiptir⁵⁰¹. Tasfiye payı hakkı (ortaklık sözleşmesiyle aksi kararlaştırılmamışsa) bütün ortaklara tanınmış bir haktır. Dağıtım sırasında pay sahibi sıfatına sahip olan kişi tasfiye payı hakkına da sahip olacaktır. Dolayısıyla dağıtımdan önce (ortaklığın onayıyla) payını devretmiş veya ortaklık tarafından (usulüne uygun olarak) ıskat edilmiş kişiler tasfiye payı alma hakkından yararlanamazlar⁵⁰². Tasfiye payı hakkı pay sahipliğine bağlı bir hak olduğundan payın devriyle birlikte yeni pay sahibine geçecektir⁵⁰³. Bununla birlikte tasfiye payı alma hakkından vazgeçilebilmesi de mümkündür⁵⁰⁴.

3.4.1.1. Tasfiye Payı Alma Hakkının Hukuki Niteliği

Tasfiye payı hakkı bireysel bir ortaklık hakkı olup, bu hak bütün ortaklara tanınmıştır⁵⁰⁵. Aynı zamanda tasfiye payı hakkı mali neticeli bir hak olup tıpkı alacak hakları gibi devredilebilmesi mümkündür. Tasfiye payı hakkının hukuki niteliğinin belirlenmesi bu hakkın müktesep hak niteliğinde olup olmadığı hususunda yoğunlaşmaktadır⁵⁰⁶. Tasfiye payı hakkının müktesep hak niteliğinde olup olmadığı hususuna ilişkin farklı görüşler mevcuttur⁵⁰⁷.

Müktesep haklar, ortakların rızası olmadan ortaklık sözleşmesi veya genel kurul kararıyla ortakların elinden alınamayan veya sınırlandırılmayan hakları ifade eder⁵⁰⁸. Tekinalp⁵⁰⁹ ise müktesep hakları, kanunda veya esas sözleşmede ancak tüm ortakların olumlu oyu ile kaldırılabilen veya sınırlandırılabilen haklar olarak

⁵⁰⁰ Şener, **Limited**, s. 1116.

⁵⁰¹ Şener, **Limited**, s. 1117; Taşdelen, **Çıkma Çıkarılma ve Fesih**, s. 257.

⁵⁰² Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 248.

⁵⁰³ Al Kılıç, **a.g.m.**, s. 57.

⁵⁰⁴ Al Kılıç, **a.g.m.**, s. 52.

⁵⁰⁵ Şener, **Limited**, s. 1117

⁵⁰⁶ Kervankıran, **Tasfiye**, s. 244.

⁵⁰⁷ Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar Hukuku I**, 2014, s. 611; Karahan, **Tasfiye**, s. 215 vd.

⁵⁰⁸ Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar Hukuku I**, 2014, s. 611.

⁵⁰⁹ Tekinalp, **Sermaye Ortaklıkları**, s. 348.

tanımlamıştır. Müktesep hakların bir diğer özelliği ortakların bu haktan vazgeçebilmesinin mümkün olmasıdır⁵¹⁰.

Şener' e göre⁵¹¹, tasfiye payı alma hakkı müktesep haklardandır. *Pulaşlı*'ya göre⁵¹² ise, “*Tasfiye bakiyesi üzerindeki hak özü itibariyle müktesep bir haktır. Bununla birlikte tasfiye hakkının müktesep hak niteliği zayıftır. Çünkü bir yandan TTK m. 543/1 hükmünde tasfiye halinde bulunan ortaklığın borçları ödendikten sonra kalan mevcudunun, esas sözleşme ve genel kurul kararında aksine hüküm olmadıkça, pay sahipleri arasında dağıtılabilmesi belirtilerek, dolaylı olarak üçüncü kişilere de tahsisine izin verilmekte, öte yandan da imtiyazlı paylarla sınırlandırılmasına olanak tanınmaktadır*⁵¹³”.

Kanaatimce müktesep haklara ilişkin TTK m. 452, “*Genel kurul, aksine esas sözleşmede hüküm bulunmadığı takdirde, kanunda öngörülen şartlara uyarak, esas sözleşmenin bütün hükümlerini değiştirebilir; müktesep ve vazgeçilmez haklar saklıdır.*” Hükmü incelendiğinde tasfiye payı hakkı ortaklık sözleşmesi ile kaldırılabilmesine ve tasfiye payının dağıtılmaması veya üçüncü kişilere dağıtılması da ortaklık sözleşmesi ile kararlaştırılabildiğine göre tasfiye payı hakkı müktesep hak niteliğinde değildir⁵¹⁴.

3.4.1.2. Tasfiye Payı Hakkının Sınırlandırılması veya Kaldırılması

Tasfiye sürecinde borçların ödenip, pay bedellerinin iade edilmesinden sonra kalan tutarın esas sözleşmede aksi kararlaştırılmadıkça ortaklara ödedikleri sermayeler ve imtiyaz hakları oranında dağıtılacağı anonim ortaklıklara ilişkin TTK m. 543/f.1 hükmünde düzenlendiğini ifade etmiştik. Ortaklara tasfiye payı dağıtılmasına ilişkin hüküm emredici nitelikte olmayıp hükümde aksinin esas sözleşmeyle kararlaştırılabileceği hususuna da açıkça yer verilmiştir.

Limited ortaklıklarda da uygulanacak olan TTK m.543/f.1 hükmünde geçen “*esas sözleşmeyle aksi kararlaştırılmamışsa*” ifadesi limited ortaklıklar için şu şekilde yorumlanabilir, kural olarak tasfiye sonucu kalan varlık ortaklara

⁵¹⁰ Şener, **Limited**, s. 1118.

⁵¹¹ Şener, **Limited**, s. 1118.

⁵¹² Pulaşlı, **Şerh**, s. 2490.

⁵¹³ Bu konuda ayrıca bkz. Karahan, **Tasfiye**, s. 30 vd.

⁵¹⁴ Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 241.

dağıtılacaktır ancak ortaklık sözleşmesiyle (kuruluş aşamasında) tasfiye sonucu kalan varlığın dağıtılmayacağına veya kamu yararına faaliyet gösteren kurumlara veya üçüncü kişilere verileceğine ilişkin düzenleme getirilebilir⁵¹⁵. Dolayısıyla kuruluş aşamasında ortaklık sözleşmesinde tasfiye payının dağıtılmayacağına veya başka şekilde değerlendirilmesine ilişkin bir kural koyulmuşsa bu durumda ortaklara tasfiye payı dağıtılmayacaktır.

Ortaklık sözleşmesiyle ortakların tasfiye payı alma hakkına ilişkin tamamen veya kısmen bir sınırlama getirilebilir. Kuruluş aşamasında ortaklık sözleşmesinde tasfiye sonucunun dağıtılmayacağına veya başka şekilde değerlendirileceğine ilişkin bir sınırlamaya yer verilmemiş ise daha sonrasında tasfiye sonucunun dağıtılmayacağına ilişkin yapılacak sözleşme değişikliği, oybirliği ile karar alınması ile mümkün olacaktır⁵¹⁶. Kısacası ortaklara tasfiye payı dağıtılmasına ilişkin hüküm emredici nitelikte olmayıp aksi ortaklık sözleşmesiyle kararlaştırıldığı takdirde ortaklara tasfiye payı dağıtılmayacaktır⁵¹⁷. Ancak bu durumda ortakların tasfiye payı alma hakkının kaldırılabilmesi için ortakların tamamının olumlu oyu gerekmektedir.

TTK m. 543/f.1 hükmünden anlaşılan bir diğer husus ise ortakların tasfiye payı hakkı, tanınan imtiyazlarla da sınırlandırılabilir.

İmtiyaz, “*pay sahipliği haklarında paya sağlanan ve diğer payların sağladığı haklara nazaran üstün bir hak ya da Kanunda öngörülmemiş yeni bir pay sahipliği hakkı*”⁵¹⁸ olarak tanımlanabilir. Limited ortaklıklarda da ortaklık sözleşmesi ile imtiyaz tanınması olanaklıdır (TTK m. 576/f.1/c.)⁵¹⁹. Tasfiye payı alma hakkı imtiyazlarla sınırlandırılabilir veya tasfiye sonucu kalan varlığın bir ya da birkaç paya tahsisi yoluyla tamamen kaldırılabilir⁵²⁰.

3.4.2. Tasfiye Payının Hesaplanması ve Dağıtılması

Tasfiye payı ortaklık sözleşmesinde aksi kararlaştırılmamışsa ortaklar arasında, ödedikleri sermayeler ve imtiyaz hakları oranında dağıtılacaktır. Burada

⁵¹⁵ Şener, **Limited**, s. 1118 (Dipnot 332’ de adı geçen yazarlar).

⁵¹⁶ Şener, **Limited**, s. 1118 (Dipnot 332’ de adı geçen yazarlar); Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 242.

⁵¹⁷ Çebi, **Limited**, s. 380; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 243.

⁵¹⁸ Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 243.

⁵¹⁹ Şener, **Limited**, s. 1119.

⁵²⁰ Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 243,244; Yıldız, **Limited Şirketler Hukuku**, s. 172.

önemli husus tasfiye payının dağıtımına ilişkin bir düzenlemenin ortaklık sözleşmesinde bulunup bulunmadığıdır⁵²¹. Tasfiye memurları tasfiye sonucunu dağıtmadan önce ortaklık sözleşmesinde buna ilişkin bir düzenleme getirilip getirilmediğini kontrol etmelidir. Ortaklık sözleşmesinde tasfiye payları hakkında bir düzenleme veya imtiyazlı payların bulunması halinde dağıtımda bu hususlar dikkate alınır⁵²².

Ortaklık sözleşmesinde tasfiye sonucunun dağıtılmayarak kısmen veya tamamen farklı şekilde değerlendirileceğine ilişkin düzenleme mevcut olabilir⁵²³. Örneğin, ortaklık sözleşmesinde tasfiye payları imtiyazlar yoluyla sınırlanmış veya tasfiye sonucunun üçüncü kişi veya kurumlara tahsisi kararlaştırılmış olabilir. Bununla birlikte ortaklık sözleşmesinde tasfiye sonucunun ortaklara dağıtımına ilişkin kanunda öngörülenden farklı bir oran veya dağıtım da belirlenmiş olabilir. Tüm bu hallerde tasfiye memurunun, tasfiye payını hesaplarken ve dağıtımını yaparken öncelikli olarak ortaklık sözleşmesindeki düzenlemelere göre hareket etmesi gerekmektedir⁵²⁴.

Ortaklık sözleşmesinde tasfiye sonucunun/paylarının dağıtımına ilişkin bir düzenleme mevcut değilse veya tasfiye payına ilişkin bir imtiyaz da söz konusu değilse bu durumda tasfiye payları ortaklar arasında ödedikleri sermayeler oranında dağıtılacaktır. Aksi halde tam ödenmiş paylarla eksik ödenmiş payların aynı hesaplama tabii tutulması eşit işlem ilkesine aykırılık teşkil edecektir⁵²⁵. Nitekim Yargıtay da vermiş olduğu bir kararında ortaklık sözleşmesinde aksine hüküm bulunmadığı takdirde tasfiye payının ortaklar arasında ödedikleri sermaye paylarına bağlı olarak dağıtılacağını ifade etmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir (**Y. TD. E. 1967/1540, K. 1967/1439, 07.04.1967**): “...Tasfiye halinde bulunan şirketin borçları ödendikten sonra kalan mevcudu, esas mukavelede (ortaklık sözleşmesinde) aksine

⁵²¹ Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 245.

⁵²² Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar Hukuku II**, s. 597; Al Kılıç, **a.g.m.**, s. 80.

⁵²³ Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 245.

⁵²⁴ Pulaşlı, **Şerh**, s. 2490; Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 245, 246; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 252.

⁵²⁵ Kervankıran, **Tasfiye**, s. 253; Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 247; Şener, **Limited**, s. 1119.

bir hüküm olmadıkça, pay sahipleri arasında ödedikleri sermayeler ve paylara bağlı olan imtiyaz hakları nispetinde dağıtılır.”⁵²⁶.

Tasfiye memurlarının, ortaklara pay bedellerini ödeyebilmesi için, pay bedelinin ödenmesi için başvuran kişilerin limited ortaklık pay sahibi olup olmadığını incelemesi gerekmektedir⁵²⁷. Ortakların, ortaklık sıfatına sahip olduklarını ispat etmeleri gerekmektedir⁵²⁸. Ortakların tespiti amacıyla öncelikle pay defterinin incelenmesi gerekir⁵²⁹. Ortaklık nama yazılı esas sermaye pay senetleri veya pay sahipliğini ispat amacıyla pay senetleri çıkarmışsa bu durumda pay ortaklardan bu belgeler alınarak yerine ortak olduğunu ve tasfiye payının ödendiğini ispat eden belgeler verilmeli veya söz konusu pay senetleri üzerine tasfiye paylarının miktarı ve ödendiği yazılmalıdır⁵³⁰.

3.4.2.1. Tasfiye Payının Dağıtım Zamanı

Ortaklara tasfiye paylarının dağıtılabilmesi için kanunda iki ayrı zaman şartı öngörülmüştür. İlk olarak, TTK m.543/f.1’ de ifade edildiği üzere ortaklara tasfiye payı dağıtılması ortaklık borçlarının ödenmesi ve pay bedellerinin iade edilmesinden, kesin bilançonun genel kurulca onaylanmasından, sonra mümkün olacaktır⁵³¹. Bununla birlikte limited ortaklıktan çıkarılan ortağın ayrılma akçesi alacağı TTK m. 642/ f.3 uyarınca ortaklığın bütün alacaklılarından sonra gelen bir alacak olmakla birlikte çıkarılan ortağın ayrılma akçesi de tasfiye sonucu dağıtılmadan önce ödenmiş olmalıdır⁵³².

Diğer bir zaman şartı da TTK m. 543/f. 2/c.1’ de öngörülmüştür. Buna göre tasfiye memurları, alacaklılara ortaklığın tasfiye sürecine girdiği ve alacaklarının bildirilmesine ilişkin üçüncü kez yapılan çağrıdan itibaren altı ay geçmedikçe tasfiye paylarını dağıtamazlar (TTK m. 543/f.2/c.1). Bu hüküm, emredici niteliğe sahip olup ortaklıktan alacaklı olup henüz alacaklarını bildirmemiş olan alacaklıların mevcut

⁵²⁶ Eriş, **Ticari İşletme III**, s. 3178.

⁵²⁷ Şener, **Limited**, s. 1123.

⁵²⁸ Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku**, s. 760; Al Kılıç, **a.g.m.**, s. 81.

⁵²⁹ Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 248.

⁵³⁰ Şener, **Limited**, s. 1123.

⁵³¹ Pulaşlı, **Şerh**, s. 2490; Çebi, **Limited**, s. 381; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 242; Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 254; Al Kılıç, **a.g.m.**, s. 71 vd.

⁵³² Şener, **Limited**, s. 1119.

olabileceği düşüncesiyle, söz konusu alacaklıların haklarını korumak üzere getirilmiştir⁵³³. Dolayısıyla kanunda belirlenen süre geçmeden önce ortaklara tasfiye payları dağıtılamaz⁵³⁴. Ancak aynı hükmün devamında belirtildiği üzere, hal ve durumun şartlarına göre alacaklılar için bir tehlike mevcut değilse mahkeme kararı ile altı ay geçmeden önce dağıtımına başlanabilir (TTK m. 543/f.2/c.2).

Tasfiye paylarının ortaklara dağıtılması sırasında ortaklığa ait paylar yönünden ortaklığın tasfiye payı alma hakkından yararlanıp yararlanamayacağı hususu gündeme gelebilir. TTK m. 612/f.4 düzenlemesinden ortaklığın tasfiye payı alma hakkından yararlanabileceği düşünülebilir. Ancak bizim de katıldığımız görüşe göre, ortaklık tamamen sona erme aşamasına geldiğinden tasfiye payları dağıtılırken ortaklığa ait payların dikkate alınmaması, ortaklığa ait paylara düşen tasfiye paylarının da, diğer ortaklara sermaye payları oranında dağıtılması isabetli olacaktır⁵³⁵.

3.4.2.2. Tasfiye Payının Dağıtım Şekli

Kural olarak ortaklara tasfiye sonucu para olarak dağıtılacaktır. Bu kural ortaklığa ayni sermaye getirmiş olan ortaklar bakımından da uygulanır⁵³⁶. Tasfiye sonucunun dağıtım şekli TTK m. 543/f.3 hükmünde “*Esas sözleşme ve genel kurul kararında aksine hüküm bulunmadıkça, dağıtım para olarak yapılır.*” Şeklinde düzenlenmiştir. Hükümde her ne kadar “ve” bağlacına yer verilmişse de bu bağlacın “veya” anlamında kullanılmış olduğu açıktır⁵³⁷. Yani ortaklık sözleşmesinde tasfiye paylarının ayni olarak dağıtılacağına ilişkin bir kural varsa veya genel kurul tasfiye payının para yerine ayni olarak dağıtılmasını kararlaştırmışsa bu durumda ayni dağıtım yapılması mümkündür⁵³⁸. Genel kurulda dağıtım şeklini belirlemek üzere alınacak karara ilişkin kanunda özel yeter sayı düzenlenmediğinden TTK m. 620’deki olağan yetersayı uygulanacaktır⁵³⁹. Dağıtım şekli olarak tasfiye paylarının

⁵³³ Karahan, **Tasfiye**, s. 173; Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 255; Al Kılıç, **a.g.m.**, s. 74; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 243.

⁵³⁴ Al Kılıç, **a.g.m.**, s. 73,74; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 243.

⁵³⁵ Şener, **Limited**, s. 1120.

⁵³⁶ Al Kılıç, **a.g.m.**, s. 80; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 261.

⁵³⁷ Şener, **Limited**, s. 1124.

⁵³⁸ Çebi, **Limited**, s. 381; Şener, **Limited**, s. 1124; Al Kılıç, **a.g.m.**, s. 80.

⁵³⁹ Şener, **Limited**, s. 1125.

kısmen para kısmen ayın olarak yapılması da kararlaştırılabilir⁵⁴⁰. Ancak ortaklık borçlarının ödenmesi için ortaklığın aynı değerlerinin satılması gerekiyorsa bu durumda tasfiye memurları aynı değerleri paraya çevirmek zorundadırlar⁵⁴¹.

Aynı dağıtım şeklinin bir takım avantaj ve dezavantajları mevcuttur. Aynı değerlerin ortaklara her zaman adil olarak bölünmesi olanaklı olmayabilir⁵⁴². Aynı dağıtımın kararlaştırılması halinde ortaklık sözleşmesinde bu değerlerin üçüncü kişi ve kurumlara devredileceğine ilişkin kural varsa bu durumda dağıtımda sorun olmayabilir. Ancak aksi halde aynı dağıtımın ortaklar arasında nasıl yapılacağı hususunda ihtilaflar oluşabilir⁵⁴³. Bu durumda da aynı değerlere birikişilerce değer biçilmesi ve bunun sonucunda aynı dağıtım yapılması gerekli olabilir⁵⁴⁴. Bu değerlendirme sonucunda pay sahibine verilen aynı değer tasfiye payı hakkının üzerindeyse aradaki farkın, tahsis edilen pay sahibince ödenmesi gerekir⁵⁴⁵. Bu hususta tek kişilik limited ortaklıklar bakımından aynı dağıtımın uygulanması sorun oluşturmayacaktır⁵⁴⁶. Diğer yandan, aynı dağıtım şeklinin, paraya çevrilme sürecindeki masrafların ve zorlukların ortadan kalkması nedeniyle avantajlı olduğunu ifade edebiliriz⁵⁴⁷.

3.4.3. Zamanaşımı

Kanunda ortakların tasfiye sonucunda tasfiye paylarını talep etme haklarının ne zaman zamanaşımına uğrayacağı veya bu sürenin ne zaman başlayacağına ilişkin bir düzenleme bulunmamaktadır. Borçlar Kanununda, bir ortaklıkta, ortaklık sözleşmesinden doğan ve ortakların birbirleri veya kendileri ile ortaklık arasındaki; bir ortaklığın müdürleri, temsilcileri, denetçileri ile ortaklık veya ortaklar arasındaki alacaklarda beş yıllık zamanaşımının uygulanacağı düzenlenmiştir (TBK m. 147/f.1/4). Buna göre ortakların tasfiye payı alma haklarını ortaklıktan talep

⁵⁴⁰ Kervankıran, **Tasfiye**, s. 262.

⁵⁴¹ Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku**, s. 760; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 262.

⁵⁴² Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 258; Şener, **Limited**, s. 1125.

⁵⁴³ Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 258.

⁵⁴⁴ Kervankıran, **Tasfiye**, s. 262; Şener, **Limited**, s. 1125.

⁵⁴⁵ Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku**, s. 760.

⁵⁴⁶ Al Kılıç, **a.g.m.**, s. 81; Şener, **Limited**, s. 1125.

⁵⁴⁷ Şener, **Limited**, s. 1125.

edebilmelerine ilişkin de TBK⁵⁴⁸ m. 147' de düzenlenen beş yıllık zamanaşımının uygulanması yerinde olacaktır. Zamanaşımı tasfiye payı alma hakkının bir alacak hakkına dönüşüp muaccel olmasıyla işlemeye başlayacaktır.

Poroy (Tekinalp/Çamoğlu)'a göre⁵⁴⁹ tasfiye payı alma hakkı, on yıllık zamanaşımına tabi olup zamanaşımının başlangıcı bir genel kurul kararı varsa karar tarihinden itibaren yoksa tasfiye memurlarının dağıtım için belirlediği günden itibaren işlemeye başlar.

3.4.4. Haksız Alınan Tasfiye Payının İadesi

Ortaklar çeşitli sebeplerle haksız tasfiye payı almış olabilirler⁵⁵⁰. Kanunda haksız alınan tasfiye payına ilişkin bir düzenleme bulunmamaktadır. Ancak alınan haksız tasfiye payının ortaklığa iade edilmesi gerektiği şüphesizdir⁵⁵¹. Haksız tasfiye payının ortaklığa iadesi konusunda uygulanacak hüküm bakımından doktrinde çeşitli görüşler ileri sürülmüştür.

Bir görüş, haksız alınan tasfiye payının iadesinde Türk Borçlar Kanununun sebepsiz zenginleşmeye ilişkin hükümlerinin uygulanması gerektiği yönündedir⁵⁵². Sebepsiz zenginleşme hükümleri uygulandığı takdirde ortaklığın haksız alınan tasfiye payını geri alabilmesi iki ve on yıllık zamanaşımına tabi olacaktır.

Doktrinde tartışmalı olan diğer bir görüşe göre ise⁵⁵³, pay sahibinin haksız aldığı tasfiye payının iadesinde, haksız yere ve kötü niyetle alınan kâr payı veya hazırlık dönemi faizinin iadesinin düzenlendiği TTK m. 512 hükmünün uygulanıp uygulanamayacağıdır. Bu hükmün uygulanması halinde haksız alınan tasfiye payının geri alınması beş yıllık zamanaşımına tabidir. Tasfiyenin en önemli amaçlarından birisi alacaklıların menfaatlerinin korunmasıdır. TTK m. 512 hükmünde açıkça ifade edildiği üzere hüküm yalnızca kötü niyetli olarak haksız tasfiye payı alan ortaklar için uygulama alanı bulacaktır⁵⁵⁴. Yani iyi niyetle haksız tasfiye payı alan ortakların

⁵⁴⁸ Çalışmamızda TBK ile kastımız, **6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu**'dur. (RG. T. 04.02.2011. S. 27836).

⁵⁴⁹ Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku**, s. 761.

⁵⁵⁰ Şener, **Limited**, s. 1127.

⁵⁵¹ Kervankıran, **Tasfiye**, s. 265.

⁵⁵² Kervankıran, **Tasfiye**, s. 266, 267; Al Kılıç, **a.g.m.**, s. 88.

⁵⁵³ Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 260; Şener, **Limited**, s. 1127, 1128.

⁵⁵⁴ Şener, **Limited**, s. 1127, 1128.

iade yükümlülüğü doğmayacaktır⁵⁵⁵. Bu durum tasfiyenin alacaklıların korunma amacı ile bağdaşmayacağından TTK m. 512'nin haksız alınan tasfiye payının iadesinde uygulanması genel olarak mümkün görülmemektedir⁵⁵⁶.

Üçüncü bir görüşe göre ise⁵⁵⁷, haksız alınan tasfiye payına ilişkin kanunda boşluk bulunmaktadır ve bu boşluğun hâkim tarafından tasfiye amacına uygun olarak doldurulması gerekmektedir. Tasfiyenin en önemli amaçlarından birisi alacaklıların korunması olup, haksız tasfiye payı alan pay sahibinin iyi veya kötü niyetli olmasına bakılmaksızın haksız alınan tasfiye payının ortaklığa iade edilmesi gerekir⁵⁵⁸.

Diğer bir görüşe göre ise⁵⁵⁹, haksız alınan tasfiye payının iade edilmesi gerekir ancak iade borcunun kaynağı her zaman aynı olmadığından, tasfiye kanun ve sözleşme hükümlerine uygun yapılmışsa iadenin sebepsiz zenginleşme hükümlerine göre yapılması gerekmektedir. Bu durumda pay sahibinin iyi veya kötü niyetli olmasının bir etkisi yoktur. Ancak tasfiyenin kanun ve sözleşmeye uygun olarak yapılmış olmasına karşın yeni alacaklıların ortaya çıkması halinde TTK m. 512 hükmünün uygulanması bu durumda haksız alınan tasfiye payına ilişkin kötü niyet şartının gerçekleşmesi gerektiği de savunulmuştur⁵⁶⁰.

Haksız alınan tasfiye payını talep etme yetkisi ortaklığa aittir. Yani ortaklık alacaklılarının, haksız alınan tasfiye payının iadesi için ortaklara başvurması olanaklı değildir⁵⁶¹. Ortaklığın söz konusu talep hakkı TBK m. 147/f.1/4' teki beş yıllık zamanaşımına tabidir⁵⁶².

Ortaklık alacaklılarının alacaklarını tahsil edebilmesi amacıyla haksız alınan tasfiye payının iadesi gerekmektedir. Ortaklık alacaklılarına yapılan son çağrıdan itibaren altı aylık bekleme süresine uyulmuş olsa da, bu durum alacaklıların alacağını ortadan kaldırmamaktadır. Ancak altı aylık bekleme süresinin geçmesinden

⁵⁵⁵Bu görüşte bkz. Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, **Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku**, s. 761; Doğanay, **TTK Şerhi**, s. 1307.

⁵⁵⁶ Bu görüşte bkz. Kervankıran, **Tasfiye**, s. 266; Şener, **Limited**, s. 1128.

⁵⁵⁷ Bu görüşte bkz. Şener, **Limited**, s. 1128 (dpn 354' te adı geçen yazarlar.).

⁵⁵⁸ Şener, **Limited**, s. 1128.

⁵⁵⁹ Karahan, **Tasfiye**, s. 246.

⁵⁶⁰ Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 261; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 266.

⁵⁶¹ Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 261; Şener, **Limited**, s. 1128.

⁵⁶² Şener, **Limited**, s. 1128; Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 262.

sonra tasfiye sonucu kalan varlık dağıtıldıktan sonra alacaklının ortaklığa başvurması halinde alacak, fiilen imkânsız hale gelmiş olabilir⁵⁶³.

Tasfiye usulüne uygun olarak yapılmış ve ortaklara haksız olarak tasfiye payı dağıtılmamışsa bu durumda ortaklardan tasfiye paylarının iadesi talep edilemeyecektir⁵⁶⁴. Şartları varsa, alacaklıların, tasfiye memurlarının sorumluluğuna gitmesi mümkündür. Ancak tasfiye memurları, dağıtım için kanunda öngörülen şartları(alacaklılara çağrı yapılması, borçların ödenmesi, pay bedellerinin iadesi ve nihayet kesin bilançonun genel kurul tarafından onaylanması) yerine getirmiş, usulüne uygun olarak altı aylık bekleme süresini de geçirmiş ise bu durumda tasfiye memurlarının sorumluluğuna gidilebilmesi de oldukça zor bir ihtimaldir⁵⁶⁵.

3.5. DEFTER VE BELGELERİN SAKLANMASI

Tasfiye memurları ilk envanter ve bilançonun onaylanmasından sonra, ortaklığın belgelerine ve defterlerine el koyarlar ve tasfiye işlerinin düzenli yürütülmesi ve güvenliği için gerekli defterleri tutarlar (TTK m. 540/f.2 ve TTK m. 542/f.1/f). Kanun koyucu TTK m. 643 uyarınca limited ortaklıklar bakımından da uygulanacak olan TTK m. 544 hükmünde, tasfiye sonunda, defterler ve (tasfiyeye ilişkin olanlar da dâhil), belgelerin madde 82 uyarınca saklanacağını hükme bağlamıştır (TTK m. 544)⁵⁶⁶.

3.5.1. Defter Ve Belgelerin Saklanması Amacı ve Kapsamı

Limited ortaklığın tasfiye edilerek tüzel kişiliğinin sona ermesinden sonra birtakım uyuşmazlıklar ortaya çıkabilir. Örneğin, alacaklı olduğunu iddia eden biri alacağı ödenmeden ortaklığın sona erdirildiği iddiasında bulunabilir. Böyle bir durumda, saklanan belgeler içerisinde bulunan bir makbuz, söz konusu alacağın ödendiğini gösteriyor olabilir⁵⁶⁷. Açıklanan nedenlerle ortaklık defter ve belgelerinin

⁵⁶³ Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 261.

⁵⁶⁴ Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 261; Şener, **Limited**, s. 1128.

⁵⁶⁵ Şener, **Limited**, s. 1128, 1129.

⁵⁶⁶ Şener, **Limited**, s. 1129.

⁵⁶⁷ Şener, **Limited**, s. 1129.

saklanması ispat açısından önemli bir etkiye sahip olacaktır⁵⁶⁸. Kanun koyucu da bu amaçla TTK m. 544 düzenlemesini getirmiştir.

Saklanacak defter ve belgelerin kapsamına yalnızca tasfiye sürecinde tutulanlar değil, tasfiye sürecinden önce tutulan defterler ve tasfiye ile ilgili olmayan tasfiye öncesi döneme ait belgeler de girer⁵⁶⁹. TTK m. 544’ te yapılan atıf uyarınca defter ve belgelerin saklanması ilişkin, tacirlerin defter ve belgelerini saklama yükümlülüğünün düzenlendiği TTK m. 82 uygulanacaktır. TTK m. 82/f. 1’ de saklanması gereken belgelere yer verilmiştir. Buna göre, “*Her tacir (limited ortaklık tüzel kişi tacirdir) ticari defterlerini, envanterleri, açılış bilançolarını, ara bilançolarını, finansal tablolarını, yıllık faaliyet raporlarını, topluluk finansal tablolarını ve yıllık faaliyet raporlarını ve bu belgelerin anlaşılabilirliğini kolaylaştıracak çalışma talimatları ile diğer organizasyon belgelerini, alınan ticari mektupları, gönderilen ticari mektupların suretlerini, 64 üncü maddenin birinci fıkrasına göre yapılan kayıtların dayandığı belgeleri, sınıflandırılmış bir şekilde saklamakla yükümlüdür*” (TTK m. 82/f.1).

3.5.2. Defter ve Belgelerin Saklanacağı Yer ve Saklama Süresi

Defter ve belgelerin saklanacağı yere ilişkin TTK m. 544 yollamasıyla TTK m. 82/f. 8 uygulama alanı bulacaktır. Buna göre tüzel kişi (tüzel kişi tacir olan limited ortaklık) sona ermişse defter ve kâğıtlar birinci fıkraya gereğince on yıl süreyle sulh hukuk mahkemesi tarafından saklanır⁵⁷⁰. Defter ve belgelerin saklanması için sulh hukuk mahkemesine müracaat ve teslim tasfiye memurlarınca yapılacaktır⁵⁷¹. Hükümde hangi sulh hukuk mahkemesinden bahsedildiği anlaşılacakla birlikte ortaklık merkezinin bulunduğu yer sulh hukuk mahkemesinde saklanacağı kabul

⁵⁶⁸ Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 270; Şener, **Limited**, s. 1129. Defter ve belgelerin delil olarak kullanılmasına ilişkin bkz. Reha Poroy, Hamdi Yasaman, **Ticari İşletme Hukuku**, 16.b., İstanbul, Vedat, 2017, s. 226 vd.

⁵⁶⁹ Taşdelen, **Çıkma Çıkarılma ve Fesih**, s. 257; Çebi, **Limited**, s. 381; Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 270. Şener, Belge kavramının kapsamına, gerek ortaklığın diğer organları gerekse özellikle tasfiye aşamasında tasfiye memurları tarafından düzenlenen belgelerin gireceğini, bu çerçevede ortaklığın finansal tablolarının, TTK m. 541 gereğince alacaklıların alacaklarını bildirmek için davet edildiğine ilişkin belgelerin, alacakların ödendiğine ilişkin makbuzların, alacakların tevdiine ilişkin belgelerin, tasfiye aşamasında yapılan genel kurul toplantı tutanaklarının ve aktiflerin satışına ilişkin belgelerin de, TTK m. 544 anlamında belge kavramına dâhil olduğunu ifade etmiştir. Bkz. Şener, **Limited**, s. 1129.

⁵⁷⁰ Şener, **Limited**, s. 1130,1131.

⁵⁷¹ Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 270; Şener, **Limited**, s. 1131; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 269.

edilmektedir⁵⁷². Eski TTK⁵⁷³ döneminde defter ve belgelerin notere tevdi öngörülmüştü (6762 sayılı TTK m.68/f.3). Defter ve belgelerin saklanacağı yerin hangi düşünce ile sulh hukuk mahkemeleri olarak değiştirildiğine ilişkin açıklık bulunmamaktadır.

Bir görüşe göre, defter ve belgelerin saklanması oldukça külfetli ve önemli bir iş olduğundan özellikle büyük şehirlerdeki yoğunluk göz önünde bulundurulduğunda mahkemeler yeterli donanımsa sahip olmadığından defter ve belgelerin noterde veya banka kasalarında saklanması daha güvenli olabilirdi⁵⁷⁴.

Bizim görüşümüz ise defter ve belgelerin elektronik ortamda saklanması en güvenilir ve sağlıklı yol olduğu yönündedir. Saklanma süresi göz önüne alındığında defter ve belgelerin hırsızlık, yangın, deprem gibi afetlere dayanıklı olabilmesi ancak elektronik ortamda saklanmasıyla mümkün olacaktır.

Defter ve belgelerin saklanma süresi on yıldır. TTK m. 82/f.5 uyarınca ortaklık sona ermeden önceki süre içerisinde tutulan defter ve belgeleri saklama süresi on yıldır. Ancak on yıllık saklama süresi dolmadan önce ortaklık tasfiye sürecine girmişse söz konusu defter ve belgelerin ortaklığın sicilden silinmesiyle birlikte on yıl daha saklanması gerekecektir⁵⁷⁵.

Defter ve belgelerin saklanmasına ilişkin on yıllık sürenin hangi andan başlayacağı da belirlenmemiş olup TTK m. 544' te yapılan atıf uyarınca TTK m. 82/ f. 6 hükmünün uygulanacağı düşünülebilir⁵⁷⁶. Buna göre, “*Saklama süresi, ticari defterlere son kaydın yapıldığı, envanterin çıkarıldığı, ara bilançonun düzenlendiği, yılsonu finansal tablolarının hazırlandığı ve konsolide finansal tabloların hazırlandığı, ticari yazışmaların yapıldığı veya muhasebe belgelerinin oluştuğu takvim yılının bitişiyle başlar*” (TTK m.82/f.6). Ancak hükmün devam eden ortaklıklar bakımından uygulanması uygun karşılanmakla birlikte sona eren ortaklıklar bakımından uygulanması mümkün görünmemektedir. Şener⁵⁷⁷, defter ve

⁵⁷² Çebi, **Limited**, s. 381; Şener, **Limited**, s. 1130.

⁵⁷³ Çalışmamızda Eski TTK ile kastımız, **6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu**'dur. (RG. T. 03.07.1956. S. 9353)

⁵⁷⁴ Şener, **Limited**, s. 1130,1131.

⁵⁷⁵ Kervankıran, **Tasfiye**, s. 269; Şener, **Limited**, s. 1131, 1132.

⁵⁷⁶ Şener, **Limited**, s. 1132.

⁵⁷⁷ Şener, **Limited**, s. 1132.

belgelerin saklanması ile ilgili sürenin ortaklığın ticaret sicilinden silinmesi tarihinden veya sicilden silindiği yılın sonundan itibaren on yıl saklanması ile ilgili bir düzenleme yapılmasının isabetli olacağı görüşündedir.

TTK m. 544’te defter ve belgelerin tasfiye sonu itibariyle saklanacağı ifade edilmiştir. Bir görüşe göre, tasfiyenin sonu ifadesinden ortaklığın sicilden silindiği tarih değil ortaklığın ticaret unvanının sicilden silinmesine ilişkin müracaatın yapılmasından hemen öncesi anlaşılmalıdır⁵⁷⁸. Diğer bir görüşe göre, defter ve belgelerin saklanması ile ilgili on yıllık süre ortaklığın ticaret sicilinden silinmesiyle başlayacaktır⁵⁷⁹.

3.5.3. Defter ve Belgelerin İncelenmesi

Limited ortaklığın defter ve belgelerinin sulh hukuk mahkemesine tevdiinden sonra söz konusu defter ve belgelerinin incelenmesine ilişkin bir kural kanunda öngörülmemiştir⁵⁸⁰. Bu konuya ilişkin bir kanun boşluğunun söz konusu olduğu kabul edilmektedir⁵⁸¹. Sulh hukuk mahkemesinde saklanan ortaklık defter ve belgelerinin incelenmesi hususunda şüphe bulunmamaktadır. Aksi halin kabulü defter ve belgelerin saklanması amacıyla bağdaşmaz⁵⁸².

Ortaklığın ticaret sicilinden silinmesiyle birlikte ortaklık organlarının ortadan kalkması ve tasfiye memurlarının görevinin sona ermesi sebebiyle defter ve belgelerin incelenmesine ilişkin incelemenin organlar veya tasfiye memurları aracılığıyla yapılması mümkün olmayacaktır⁵⁸³.

Defter ve belgeleri incelemek isteyen ortaklar⁵⁸⁴ veya ortaklık alacaklıları ve yine bunların halefleri de defter ve belgeleri inceleme talebiyle mahkemeye başvuracaklardır⁵⁸⁵. Bir görüşe göre inceleme izni verecek olan mahkemenin sulh hukuk mahkemesi olduğu kabul edilmektedir⁵⁸⁶. Diğer bir görüşe göre ise, inceleme

⁵⁷⁸ Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 270.

⁵⁷⁹ Kervankıran, **Tasfiye**, s. 269 (dñn. 325’te adı geçen yazarlar).

⁵⁸⁰ Şener, **Limited**, s. 1132; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 270.

⁵⁸¹ Buradaki kanun boşluğunun doldurulması hususunda, bu konuda düzenleme bulunan Alman Hukuku ilkelerinden yararlanılması yerinde olacaktır. Bu konuda bkz. Kervankıran, **Tasfiye**, s. 271.

⁵⁸² Şener, **Limited**, s. 1132.

⁵⁸³ Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 271.

⁵⁸⁴ Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 271; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 271.

⁵⁸⁵ Şener, **Limited**, s. 1132,1133.

⁵⁸⁶ Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 271.

iznini verecek olan mahkeme ortaklığın merkezinin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesidir⁵⁸⁷.

İnceleme izni talep eden kişilerin bu konuda menfaatleri olduğunu inandırıcı şekilde ortaya koymaları gerekmektedir⁵⁸⁸. Defter ve belgeleri inceleyenler bu belgelerden notlar alabilir fotokopisini isteyebilir ancak defter ve belgelerin kendilerine verilmesini talep edemezler⁵⁸⁹. İncelemenin bir uzman vasıtasıyla yapılması da mümkündür⁵⁹⁰.

3.6. TİCARET SİCİLİNDEN SİLİNME

3.6.1. Tasfiye İşlemlerinin Sona Ermesi

TTK m. 545’ te tasfiyenin sona ermesi üzerine ortaklığın ticaret sicilinden silinmesinin talep edilebileceği hükme bağlanmıştır⁵⁹¹. Buna göre ortaklığın ticaret sicilinden silinebilmesi için tasfiye işlemlerinin bitirilmesi gerekmektedir⁵⁹². Bu çerçevede, alacakların tahsil edilmiş borçların ödenmiş⁵⁹³ veya temin veya tevdi edilmiş olması, pay iadelerinin yapılmış kesin bilançonun onaylanmış olması ve tasfiye sonucu dağıtım sonrasında ortaklığın aktif ve pasifi kalmamış olması gerekmektedir⁵⁹⁴. Kısacası ortaklığın ticaret sicilinden silinmesine ilişkin başvuru yapabilmek için, ortaklığın alacaklılar ve ortaklar ile ilişkilerinin sona ermiş olması ortaklığın aktif ve pasifinin bulunmaması fiili olarak ortaklığın ortadan kalkmış olması gerekmektedir⁵⁹⁵. Aksi halde tasfiye süreci tamamlanmamış olacağından ortaklık varlığını sürdürmeye devam edecektir. Ortaklığın açılmış olan davaları

⁵⁸⁷Karahan, **Tasfiye**, s. 252; Şener, **Limited**, s. 1133.

⁵⁸⁸ Kervankıran, **Tasfiye**, s. 271.

⁵⁸⁹ Kervankıran, **Tasfiye**, s. 271; Şener, **Limited**, s. 1133.

⁵⁹⁰ Karahan, **Tasfiye**, s. 253.

⁵⁹¹ Moroğlu, hükümde, ortaklığın internet sitesinde ilanının öngörülmemiş olmasını eleştirmiş, hükmün bu haliye eksik ve yetersiz olduğunu ifade etmiştir. Moroğlu, **6102 Sayılı TTK**, s. 336.

⁵⁹² Çebi, **Limited**, s. 382; Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 264.

⁵⁹³ İhtilafı olan borçların tasfiyeye ilişkin hükümler gereği tevdi edilmiş olması halinde tasfiyenin tamamlanması ve ortaklığın ticaret sicilinden silinebilmesi için bu borçların ödenmesine gerek yoktur. Şayet bu tür ihtilafların ortaklık lehine çözülmesi halinde borçların karşılıklarının boşa kalması ek tasfiye kurumuna başvurulabilecek haller arasında sayılmıştır. Bkz. Abuzer Kendigelen, **Gereğeli-Karşılaştırmalı Yeni Türk Ticaret Kanunu İle Türk Ticaret Kanununun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun**, İstanbul, 2011, s. 656.

⁵⁹⁴ Kervankıran, **Tasfiye**, s. 272; Çebi, **Limited**, s. 382.

⁵⁹⁵ Kervankıran, **Tasfiye**, s. 272 (dpn. 335 ve 336’ da adı geçen yazarlar.).

henüz sonuçlanmamışsa bu durumda da ortaklığın ticaret sicilinden silinebilmesi söz konusu olamaz⁵⁹⁶.

3.6.2. Ticaret Unvanının Sicilden Silinmesi

3.6.2.1. Ticaret Unvanının Silinmesini Talep Etme Yükümlülüğü

Limited ortaklığın ticaret unvanının ticaret sicilinden silinmesi için tasfiye memurlarının Ticaret Sicil Müdürlüğü'ne başvuruda bulunması gerekmektedir (TTK m. 643, TTK m. 545 ve Ticaret Sicil Yönetmeliği m. 22/e-8)⁵⁹⁷. Ortaklıkta birden çok tasfiye memurunun bulunması halinde, tüm tasfiye memurlarının müracaatına gerek olmayıp bir tasfiye memurunun müracaatı da silinme başvurusu için yeterli olacaktır⁵⁹⁸. Ortaklığın ticaret unvanının ticaret sicilinden silinebilmesi için başvuru yapılması tasfiye memurlarının yükümlülükleri arasında olup bu yükümlülüğün gecikmeksizin yerine getirilmesi gerekmektedir⁵⁹⁹.

Tasfiye memurlarının, ortaklığın ticaret unvanının ticaret sicilinden silinmesi için başvuruda bulunma yükümlülüğünü yerine getirmemesi halinde TTK m. 33 ve TSY m. 36 gereği müdürler, ortaklar veya üçüncü kişiler, ticaret sicil müdürlüğüne başvurarak ticaret sicil müdürlüğünün tescile davet yetkisini kullanmasını ve limited ortaklığın ticaret unvanının, ticaret sicilinden silinmesini isteyebilirler⁶⁰⁰.

3.6.2.2. Ticaret Unvanının Sicilden Silinme Talebinin Şekli ve Gerekli Belgeler

Ticaret Sicil Müdürlüğüne limited ortaklığın ticaret unvanının sicilden silinmesine ilişkin müracaat dilekçe ile yapılır. Sicil Müdürlüğüne ticaret unvanının silinmesi için yapılan müracaat dilekçesiyle birlikte bir takım belgelerin de sicil müdürlüğüne verilmesi gerekmektedir⁶⁰¹. Bu çerçevede, genel kurul tarafından onaylanmış son ve kesin bilanço, genel kurul kararının noter onaylı örneği, alacaklılara birer hafta arayla üç kere çağrının yapıldığı sicil gazetelerinin de kayıt

⁵⁹⁶Karahan, **Tasfiye**, s. 256.

⁵⁹⁷Şener, **Limited**, s. 1133; Eriş, **Ticari İşletme III**, S. 2478; Erdem, **Anonim**, s. 246.

⁵⁹⁸Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 265; Eriş, **Ticari İşletme III**, S. 2478.

⁵⁹⁹Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 265. Kervankıran'a göre, ortaklığın ticaret sicilinden silinmesini talep etme, tasfiye memurları için hem bir yükümlülük hem bir yetkidir. Kervankıran, **Tasfiye**, 273.

⁶⁰⁰Şener, **Limited**, s. 1133; Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 265.

⁶⁰¹Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 265; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 273.

silme başvurusu sırasında müdürlüğe verilmesi gerekmektedir (TSY m. 86/f.2). Tekinalp' e göre⁶⁰², her ne kadar açık hüküm bulunmasa da silinmeye ilişkin müracaat sırasında tasfiye memurlarının ilgili vergi dairesinden alacakları temiz kâğıdının da sicil müdürlüğüne verilmesi gerekmektedir.

3.6.2.3. Ticaret Sicil Müdürlüğünün Ticaret Unvanının Sicilden Silinme Talebini İncelemesi ve Silinme Kararı

Ticaret Sicil Müdürlüğüne limited ortaklığın ticaret unvanının silinmesine ilişkin yapılan başvuru sonucunda, sicil müdürü ortaklığın ticaret unvanını derhal sicilden silmeyecek, öncelikle TSY m. 34' te düzenlenen inceleme yükümlülüğünü yerine getirecektir. Bu kapsamda, sicil müdürü, ortaklığın ticaret sicilinden silinmesi isteminin kanun ve yönetmelikte öngörüldüğü şekilde ve ilgililer tarafından yapıp yapılmadığı, gerekli belgelerin ve harç makbuzunun bulunup bulunmadığı, tescil edilecek olguların gerçeği tam olarak yansıtıp yansıtmadığı, üçüncü kişilerde yanlış bir izlenim yaratacak nitelik taşıyıp taşımadığı ve kamu düzenine aykırı olup olmadığı, tescil edilecek olgunun Bakanlığın veya diğer resmi kurumların iznine ya da uygun görüşüne tabi olması halinde, söz konusu iznin veya uygun görüşün alınıp alınmadığını inceleyecektir (TSY m. 34).

Ticaret sicil müdürü gerekli incelemeyi yaptıktan sonra herhangi bir eksiklik görmezse ortaklığın ticaret unvanı ticaret sicilinden silinir ve bu durum Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ilan olunur (TTK m. 545)⁶⁰³. Ortaklığın ticaret sicilinden silinmesiyle birlikte tüzel kişiliği ortadan kalkar⁶⁰⁴. Bununla birlikte tasfiye memurlarının görevi sona erer ve ortaklığın organlarının varlığından da söz edilemez⁶⁰⁵. Sicil müdürlüğünün tescil talebini reddetmesi halinde, tescile başvurmaya yetkili kişiler karara karşı itiraz yoluna gidebilirler⁶⁰⁶.

⁶⁰² Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 265 (dnp. 618' de adı geçen yazar.).

⁶⁰³ Tasfiye memurları, Ticaret Sicil Müdürlüğüne yapmış olduğu başvurunun reddedilmesi halinde TTK m. 34 uyarınca bu işleme itiraz için mahkemeye başvurabilirler.

⁶⁰⁴ Eriş, **Ticari İşletme III**, S. 2478; Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 266.

⁶⁰⁵ Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 266.

⁶⁰⁶ Sicil Müdürlüğünün kararına itiraz için bkz. Poroy, Yasaman, **Ticari İşletme Hukuku**, s. 210; Arkan, **Ticari İşletme**, s. 249.

3.6.3. Limited Ortaklık Ticaret Unvanının Ticaret Sicilinden Silinmesinin Hukuki Niteliği

Limited ortaklığın ticaret unvanının ticaret sicilinden silinmesiyle, ortaklığın tam anlamıyla sona erip ermediğinin ve sona erme anının belirlenmesi açısından ticaret unvanının ticaret sicilinden silinmesinin hukuki niteliğinin tespit edilmesi gerekmektedir⁶⁰⁷. Bu hususta doktrinde üç farklı görüş bulunmaktadır. Bu görüşler genel olarak anonim ortaklıklar için ileri sürülmüşse de limited ortaklıklar bakımından da bu görüşlerin geçerli olacağı bilinmektedir. Aşağıda bu görüşlere kısaca yer verilmiştir.

3.6.3.1. Silinmenin Açıklayıcı Olduğu Görüşü

Doktrinde savunulan ilk görüş ortaklığın ticaret sicilinden silinmesinin açıklayıcı niteliğe sahip olduğu görüşüdür⁶⁰⁸. Bu görüş İsviçre hukuku ve Türk hukukunda farklı anlamlar ifade etmektedir. İsviçre hukukunda, ortaklık ticaret sicilinden silinmeyle değil ortaklık aktif ve pasiflerinin bulunmaması, malvarlığının tamamıyla ortadan kalkmasıyla sona erecektir⁶⁰⁹. Bu sebeple ortaklığın ticaret sicilinden silinmesi açıklayıcı nitelikte olup ortaklık, ticaret sicilinden silinmeden önce sona ermiş ve tüzel kişiliğini kaybetmiştir⁶¹⁰.

Türk hukukunda hâkim olan görüş ise, ortaklığın ticaret sicilinden silinmesi açıklayıcı nitelikte olmakla birlikte İsviçre doktrininden farklı olarak ortaklığın tüzel kişiliğinin ticaret sicilinden silinmeyle ortadan kalkacağı yönündedir⁶¹¹. Nitekim yargıtayda vermiş olduğu bazı kararlarda ortaklığın ticaret sicilinden silinmesinin açıklayıcı nitelikte olduğunu ifade etmiştir⁶¹².

⁶⁰⁷ Şener, **Limited**, s. 1133; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 275.

⁶⁰⁸ Şener, **Limited**, s. 1133; Tekil, **Şirketler Hukuku**, s. 399.

⁶⁰⁹ Kervankıran, **Tasfiye**, s. 275; Şener, **Limited**, s. 1133 (dön. 364' te adı geçen yazarlar.).

⁶¹⁰ Kervankıran, **Tasfiye**, s. 275.

⁶¹¹ Karahan, **Tasfiye**, s. 261; Doğanay, **TTK Şerhi** s. 1309; Bilge, **a.g.m.**, s. 287.

⁶¹² Limited ortaklığın sicilden silinmesinin kurucu değil açıklayıcı olduğuna ilişkin bkz. **Y. 9. HD., E. 2001/10852, K. 2001/10921, T. 25.06.2001**(çevrimiçi), <https://www.kazanci.com.tr/>, s.e.t. 13.12.2020. "Kooperatifin Ticaret Sicilinden silinmesi işlemi, kurucu değil, açıklayıcı nitelik taşır..." Bkz. **HGK, E. 1997/11-441, K. 1997/649, T. 24.9.1997**(çevrimiçi), <https://www.kazanci.com.tr/>, s.e.t. 13.12.2020.

Silinmenin açıklayıcı nitelikte olduğu görüşü bu durumun üçüncü kişiler tarafından bilinmeyecek olması ve hukuki güvenilirliğin tartışılır olması nedeniyle eleştirilmektedir⁶¹³.

3.6.3.2. Silinmenin Kurucu Olduğu Görüşü

Doktrinde öne sürülen ikinci bir görüş ise⁶¹⁴, ortaklığın ticaret sicilinden silinmesinin kurucu niteliği sahip olduğu yönündedir. Bu görüşün temel dayanağı hukuki açıklık ve güvenlik düşüncesidir. Bu görüşü savunan yazarlar, ortaklığın sona ermesi için ticaret sicilinden silinmesini gerekli ve yeterli görmekte, ortaklığın tasfiye sonucu bir malvarlığının bulunup bulunmamasının sona erme bakımından önem teşkil etmediğini düşünmektedirler. Ancak bu görüş ortaklığın ticaret sicilinden silinmesiyle birlikte sonradan bir malvarlığı ortaya çıkması durumunda bu malvarlığının kime ait olacağına ilişkin sorunlara ve tartışmalara yol açtığından eleştirilmiştir⁶¹⁵.

3.6.3.3. Çift Unsur Öğretisi

Son dönemde ağırlıkla kabul görmeye başlayan görüş ise, Alman hukukunda ortaya çıkan çift unsur görüşüdür⁶¹⁶. Buna göre ortaklığın tamamen sona ermesi ve tüzel kişiliğinin ortadan kalkabilmesi için ortaklığın mamelekinin bulunmaması ve ticaret sicilinden silinme unsurlarının birlikte (aynı anda olması şart değil) gerçekleşmesi gerekmektedir⁶¹⁷. Bunlardan herhangi birinin tek başına gerçekleşmiş olması ortaklığın tamamen ortadan kalkması için yeterli olmaz⁶¹⁸. Ortaklığın tamamen ortadan kalkması bakımından sadece mamelekin bulunmaması unsurunun göz önüne alınması hukuken güvenilir bir yol oluşturmaz. Bunun yanında kurucu bir unsur olan ticaret sicilinden silinme unsurunun da birlikte bulunması gerekmektedir⁶¹⁹.

⁶¹³ Şener, **Limited**, s. 1135.

⁶¹⁴ Şener, **Limited**, s. 1135 (dpn. 368'de adı geçen yazarlar).

⁶¹⁵ Bu görüşe ilişkin sorunların çözüm önerileri ve eleştirileri için bkz. Şener, **Limited**, s. 1135.

⁶¹⁶ Kervankıran, **Tasfiye**, s. 277.

⁶¹⁷ Kervankıran, **Tasfiye**, s. 277; Şener, **Limited**, s. 1136.

⁶¹⁸ Şener, **Limited**, s. 1136; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 277 (dpn. 365' te adı geçen yazarlar.).

⁶¹⁹ Şener, **Limited**, s. 1136.

3.6.3.4. Görüşlerin Türk Hukuku Açısından Değerlendirilmesi

Yukarıda açıklanan üç görüş Türk hukuku açısından değerlendirildiğinde, sicilden silinmenin açıklayıcı olduğu görüşü, ortaklığın tüzel kişiliğinin ortadan kalkmasının yalnızca malvarlığının bulunmaması unsuruna bağlanmış olması üçüncü kişilerin haklarının korunması açısından güvenli bir yol olmaması sebebiyle sakıncalıdır⁶²⁰.

İkinci olarak, sicilden silinmenin kurucu olduğu görüşünde ise, hem tescil işleminin gecikmesinde yaşanacak sorunlar hem de ortaklığın sicilden silinmesinden sonra yeni malvarlığı unsurunun ortaya çıkması halinde bu malvarlığının kime ait olacağına ilişkin sorunlar ortaya çıkmış, görüşü kabul edenler tarafından tatmin edici çözümler ileri sürülmemiş, zorlama çözümler üretilmiştir. Bu nedenle ikinci görüşün kabulü mümkün değildir⁶²¹.

Türk hukuku açısından ağırlıklı olarak çift unsur görüşü benimsenmiştir. Bu görüşün kabul edilmesi halinde, ortaklığın tüzel kişiliğinin ortadan kalkması için, hem ortaklığın malvarlığı unsurunun bulunmaması hem de sicilden silinme unsurunun birlikte gerçekleşmesi gerekmektedir. Böylece ortaklığın silinmeden sonra ortaya çıkacak malvarlığı unsurlarının kime ait olacağı sorunu ortadan kalkacak (tüzel kişiliğini yitirmemiş ortaklığa ait olacak) ve zorlama çözüm yollarına gerek kalmayacak hem de üçüncü kişiler açısından sicilden silinme unsuru ortaklığın sona erip ermediğinin bilinmesi hususunda güvenli bir yol teşkil edecektir⁶²². Türk hukuku açısından, diğer görüşlere göre daha şeffaf ve güvenilir olması nedeniyle çift unsur görüşünün kabul edilmesinin yerinde olacağı kanaatindeyiz⁶²³.

⁶²⁰ Kervankıran, **Tasfiye**, s. 278

⁶²¹ Kervankıran, **Tasfiye**, s. 278, 279; Şener, **Limited**, s. 1137.

⁶²² Kervankıran, **Tasfiye**, s. 279; Şener, **Limited**, s. 1137.

⁶²³ Kervankıran, **Tasfiye**, s. 278; Şener, **Limited**, s. 1137, 1138.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. EK TASFİYE VE TASFİYEDEN DÖNME

4.1. EK TASFİYE

4.1.1. Genel Bilgiler

Ek tasfiye, ortaklığın tasfiyesinin tamamlanıp ortaklığın ticaret unvanının ticaret sicilinden silinmesinden sonra tasfiyeye ilişkin yapılması zorunlu bazı işlemlerin veya korunması gereken menfaatlerin ortaya çıkması halinde bu işlemlerin yapılmasını sağlayan geçici bir tedbirdir⁶²⁴. Ek tasfiye geçici bir tedbir olup, ortaklığın ek tasfiyeye girmesi yeni bir hukuki durum meydana getirmemektedir⁶²⁵.

Ortaklığın hukuki varlığı, tasfiye sürecinin sona ermesiyle (alacaklarının tamamının tahsil edilmesi borçların tamamının ödenmesi ve dağıtılacak bir malvarlığının bulunmaması halinde), ticaret sicilinden silinmeyle son bulacaktır⁶²⁶. Ancak ortaklığın tasfiyesi sona erip ticaret sicilinden silinmesinden sonra da, ortaklığın bir takım malvarlığı unsurları veya tahsil edilmemiş alacakları veya ödenmemiş borçları gibi eksik kalmış birtakım işlemleri ortaya çıkabilir⁶²⁷. Ek tasfiye, bu ve benzeri durumların ortaya çıkması halinde ortaklığın tüzel kişiliğinin yeniden sağlanarak eksik kalan işlemlerin yapılmasına veya gerekli önlemlerin alınmasına imkân tanımaktadır⁶²⁸. Yargıtay vermiş olduğu bir kararında bu hususu açıkça ifade etmiş olup kararın ilgili kısmı şöyledir (**Y. 11. HD. E. 2004/1698, K.2004/10818, T. 04.11.2004**) :

“...Dava, ticaret sicilinden terkin edilen davalı şirket tüzel kişiliğinin yeniden ihyasına karar verilmesi istemine ilişkindir. Tüzel kişiliğin sona erdirilmesi için tasfiye işlemlerinin eksiksiz tamamlanması gerekir. Eğer tasfiye işlemleri gerektiği gibi tamamlanmamış ve tasfiyesi gereken hususlar eksik bırakılmış ise, tüzel kişilik ticaret sicilinden silinse bile, tüzel kişiliğin sona erdiğinin

⁶²⁴ Asuman Yılmaz, “Türk Ticaret Kanunu’na Göre Anonim ve Limited Şirketlerde Ek Tasfiye”, **BATİDER**, C: 32, S: 2, Haziran 2016, 149-173, s. 150; Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 273; Aydın, **Şirketler Topluluğu**, s. 665, 666; Eriş, **Ticari İşletme III**, s. 2756; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 281; Taşdelen, **Çıkma Çıkarılma ve Fesih**, s. 258; Bilge, **a.g.m.**, s. 288.

⁶²⁵ TTK m. 547 Gerekeşi.

⁶²⁶ Yılmaz, “Ek Tasfiye”, s. 155; Şener, **Limited**, s. 1136, 1137; Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 273.

⁶²⁷ Ek tasfiyeyi zorunlu kılan diğer sebepler için bkz. TTK m. 547 Gerekeşi. Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 273.

⁶²⁸ Kervankıran, **Tasfiye**, 280,281; Karahan, **Tasfiye**, s. 266.

kabulü olanaksızdır. Somut olayda;ihyası istenen anonim şirketin ticaret sicilinden terkin edilmesi tarihinden önce şirkete ait aracın karıştığı trafik kazası sonucu davacının zarara uğradığının iddia edilmesine göre, şirketin sorumlu tutulmasını gerektirecek bu durum nedeniyle ticaret sicilindeki terkin kaydının kaldırılması isteminde bulunulabilir... ”⁶²⁹.

Burada tüzel kişiliğin yeniden sağlanması, ortaklığın yeniden faaliyet dönemine döndüğü anlamına gelmemekte, eksik kalan işlemlerin tamamlanması amacıyla ve bu işler tamamlanana kadar tüzel kişiliğinin sağlanması anlamını taşımaktadır⁶³⁰. Eksik kalan işlemlerin tamamlanmasıyla ortaklık tamamıyla ortadan kalkacaktır⁶³¹.

Ek tasfiye 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununda ilk defa düzenlenmiştir. Ancak önceki kanun döneminde, ek tasfiyeye ilişkin bir düzenleme bulunmama ile birlikte, uygulamada yaşanan sıkıntılara çözüm olması amacıyla öğretide ve yargı kararlarında ek tasfiye kurumu benimsenmiş ve uygulanmıştır⁶³².

Ek tasfiye anonim ortaklıklara ilişkin hükümler arasında TTK m. 547’ de düzenlenmiş olup TTK m. 643’ te yapılan atıf uyarınca limited ortaklığın ek tasfiyesine ilişkin de TTK m. 547 hükmü uygulanacaktır⁶³³. Buna göre, tasfiyenin kapanmasından sonra ek tasfiye işlemlerinin yapılmasının zorunlu olduğu anlaşılırsa, son tasfiye memurları, yönetim kurulu üyeleri (limited ortaklıkta müdürler), ortaklar veya alacaklılar, şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesinden, bu ek işlemler sonuçlandırılıncaya kadar, şirketin sicile yeniden tescilini isteyebilirler(TTK m. 547/f.1). Mahkeme, istemin yerinde olduğuna kanaat getirirse, şirketin ek tasfiye için yeniden tesciline karar verir ve bu işlemlerini yapmaları için son tasfiye memurlarını veya yeni bir veya birkaç kişiyi tasfiye memuru olarak atayarak tescil ve ilan ettirir (TTK m. 547/f.2).

⁶²⁹ **Sinerji Hukuk Yazılımları**, (çevrimiçi) <https://www.sinerjimevzuat.com.tr/>, set: 31.03.2021.

⁶³⁰ Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 273, 274.

⁶³¹ Taşdelen, **Çıkma Çıkarılma ve Fesih**, s. 258.

⁶³² Kendigelen, **İlk Tespitler**, s. 449; Aydın, **Şirketler Topluluğu**, s. 665; Pulaşlı, **Şerh**, s. 2498; Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 273; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 281; Çebi, **Limited**, s. 383; Bilge, **a.g.m.**, s. 289; Arabacı, Sönmez, **a.g.m.**, s. 53.

⁶³³ Yılmaz, “Ek Tasfiye”, s. 156; Şener, **Limited**, s. 1138.

4.1.2. Ek Tasfiyeye Başvuru Şartları

Ek tasfiyeye başvurulabilmesi için birtakım şartların mevcut olması gerekmektedir. Bu şartlar aşağıda incelenmiştir.

4.1.2.1. Tasfiyenin Tamamlanmış Olması

Ek tasfiyeye başvurulabilmesi için öncelikle limited ortaklığın tasfiye edilmesi, tasfiyenin TTK m. 545 hükmünce tamamlanmış olması ve limited ortaklığın ticaret unvanından silinmesi gerekmektedir. TTK m. 547’ de “Tasfiyenin kapanmasından sonra” ek tasfiyeye başvurulacağı da açıkça ifade edilmiştir⁶³⁴. Ek tasfiyeye başvurulabilmesi tasfiyenin kapanmasıyla mümkün olacaktır. Tasfiyenin kapanması ile ifade edilmek istenen, tasfiye işlemlerinin tamamlanmasıyla birlikte ortaklığın ticaret sicilinden silinmesi ve dolayısıyla tüzel kişiliğini kaybetmesidir⁶³⁵. Ek tasfiyeye başvuru halinde ortaklığın kaybedilen tüzel kişiliğinin yeniden temini sağlanmaktadır⁶³⁶. Tasfiye işlemleri bitirilmiş ortaklığın geriye hiç aktif ve pasifi kalmamış ancak henüz ortaklık ticaret sicilinden silinmeden örneğin, yeni bir malvarlığı ortaya çıkmışsa bu durumda ortaklık tüzel kişiliği ortadan kalkmadığından tasfiye işlemlerine devam edilecek ve ek tasfiyeye başvurulması söz konusu olmayacaktır⁶³⁷. Nitekim Yargıtay vermiş olduğu bir karar da bu hususu açıkça ifade etmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir (**Y. 11. HD., E. 2016/5386, K. 2016/5904, T. 30.05.2016**):

“...tasfiye işlemleri tamamlanıp ticaret sicilinden terkin edilmeyen şirketler hakkında ihya davası açılmayacağı gibi, bu yönde bir karar da verilemez. Zira, ihyasına karar verilmesi talep edilen şirketin tüzel kişiliğinin fesih, tasfiye ve terkin neticesinde sona ermiş olması bu davanın şartı niteliğindedir. Mahkemenin de kabulünde olduğu üzere, davalı S. Dan. Ltd. Şti.’ nin tasfiye işlemlerinin devam ettiği hususu gözetilerek dava şartı yokluğundan davanın reddine karar verilmesi

⁶³⁴Şener, **Ek Tasfiye**, s. 29; Şener, **Ortaklıklar Hukuku**, s. 657; Şener, **Limited**, s. 1138, 1139; Çebi, **Limited**, s. 383, 384.

⁶³⁵Çebi, **Limited**, s. 383, 384; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 283; Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 274.

⁶³⁶ Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 274

⁶³⁷ Şener, **Ek Tasfiye**, s. 30; Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 274; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 283.

gerekirken, yazılı şekilde hüküm kurulması doğru görülmemiş ve kararın davacı şirket yararına bozulmasına karar vermek gerekmiştir.”⁶³⁸

4.1.2.2. Ek Tasfiyeye Yapılmasının Zorunlu Olması

TTK m.547 uyarınca ek tasfiyeye başvurulabilmesi için, ek tasfiye işlemlerinin yapılmasının zorunlu olduğunun anlaşılması gerekmektedir (TTK m. 547/f.1). Kanunda ek tasfiye işlemlerinin neler olduğu açıklanmamış ek tasfiyeye başvurulabilmesi için bu işlemlerin yapılmasının zorunlu olması gerektiği vurgulanmıştır⁶³⁹. Zorunluluk bulunmadığı takdirde ek tasfiye yoluna başvurulamaz⁶⁴⁰. Hükmün gerekçesinde ek tasfiyeye başvurulmasını zorunlu kılacak hallere örnekler verilmiştir. Buna göre,

“...a) şirkete ait bazı aktifler, dağıtım sırasında dikkate alınmamaları nedeniyle, dağıtım dışında kalmışlarsa; (bu malvarlığı unsuru bilinmekle beraber unutulmuş olabileceği gibi, sonradan bir malvarlığı unsuru da olabilir).

b) Anlaşmazlık konusu olan ve bu nedenle tasfiyeye ilişkin özel hüküm gereği tevdi edilmiş veya güvenceye bağlanmış bir borç, şirket lehine çözülmüşse ve söz konusu borçların karşılıkları boşa kalmışsa,

c) Malvarlığının dağıtımı esnasında ilgili kanunî hükümlere uyulmamışsa,

d) Pay sahiplerince haksız olarak alınmış olan tasfiye payları için geri verme davasının açılması gerekiyorsa,

e) Organlara karşı sorumluluk davası açılacaksa,

f) Şirket tarafından yapılması ve web sitesine konulması gerekli olan açıklamalar ve şirket tarafından kabul edilmesi zorunluluğu bulunan işlemler varsa,

g) Şirketin yararına sonuç doğuracak bir davanın açılması, şirketin bir davada davalı olarak bulunması veya aleyhine icra takibi yapılması söz konusu ise...⁶⁴¹”

Bu hallerde, ek tasfiyeye yapılmasının zorunlu olduğundan bahsedilebilir. Ek tasfiyeyi zorunlu kılan başlıca haller aşağıda kısaca açıklanmıştır.

⁶³⁸ Eriş, **Ticari İşletme III**, s. 3174.

⁶³⁹ Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 274; Şener, **Ek Tasfiye**, s. 30.

⁶⁴⁰ Arabacı, Sönmez, **a.g.m.**, s. 53.

⁶⁴¹ TTK m. 547/f.1 Gereğesi.

4.1.2.2.1. Ortaklığın Tasfiyede Değerlendirilmemiş Mal Ve Alacaklarının Bulunması

Limited ortaklığın ticaret sicilinden silinmesinden sonra değerlendirilmeyen,(bilinen ancak unutulmuş veya ortaya yeni çıkmış) malvarlığı unsurları veya alacakları bulunabilir⁶⁴².Ortaklığın, tasfiye sürecinde tasfiye memurlarınca bilinen bir malvarlığı değerinin dikkate alınmayarak tasfiyenin usulüne uygun olmadan sonuçlandırılmış olması halinde de ek tasfiye yoluna başvurulabilir⁶⁴³. Sonradan ortaya çıkan malvarlığı unsuru bir taşınır veya taşınmaz mal olabileceği gibi parasal bir değerde olabilir⁶⁴⁴. Ek tasfiyeyi gerektiren ortaklık alacaklarına örnek olarak, haksız yere ve kötüniyetle alınan kar payı ve hazırlık dönemi faizi, ortaklığın ortaklarına karşı sahip olduğu rücu talepleri veya ortaklığın ortaklık müdürlerinin veya tasfiye memurlarının sorumluluğuna dayalı tazminat talepleri gösterilebilir⁶⁴⁵.

Ortaklığın sonradan ortaya çıkan malvarlığı değerleri veya alacaklarının tasfiye masraflarının üzerinde olması gerekmektedir⁶⁴⁶. Aksi halde hukuki yarar bulunmadığından ek tasfiye talebinin kabul edilmemesi gerekir⁶⁴⁷.

4.1.2.2.2. Organlara Karşı Sorumluluk Davası Açılacak Olması

4.1.2.2.2.1. Ortaklığın Organlarına Karşı Sorumluluk Davası Açması

Limited ortaklığın ticaret sicilinden silinmesinden sonra ortaklığın, ortaklık organlarına⁶⁴⁸ sorumluluk davası açması durumu ortaya çıkmışsa bu durumda davanın açılabilmesi için ortaklığın tekrar sicile kaydettirilmesi gerekmektedir⁶⁴⁹. Ortaklığın dava açabilmesi aktif veya pasif taraf ehliyetine sahip olması tüzel kişiliğinin devam etmesiyle mümkün olacaktır. Ortaklığın yeniden tüzel kişiliğini elde etmesi de ek tasfiye ile mümkün olacaktır.

⁶⁴² Şener, **Ek Tasfiye**, s. 31; Aydın, **Şirketler Topluluğu**, s. 666; Şener, **Limited**, s. 1139; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 285.

⁶⁴³ Şener, **Ek Tasfiye**, s. 32.

⁶⁴⁴ Kervankıran, **Tasfiye**, s. 285;Şener, **Ek Tasfiye**, s. 34; Şener, **Limited**, s. 1139; Şener, **Ortaklıklar Hukuku**, s. 656.

⁶⁴⁵ Aydın, **Şirketler Topluluğu**, s. 666; Şener, **Limited**, s. 1140.

⁶⁴⁶ Şener, **Ek Tasfiye**, s. 38; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 285.

⁶⁴⁷ Şener, **Ek Tasfiye**, s. 38; Şener, **Limited**, s. 1140.

⁶⁴⁸Sorumluluk davası açılacak ortaklık organları müdürler ve tasfiye memurlarıdır. Çebi, **Limited**, s. 384.

⁶⁴⁹ Çebi, **Limited**, s. 384; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 286.

Sorumluluk davası açılabilmesi için genel kurul kararı gereklidir. Tasfiye sürecinde olduğu gibi ek tasfiye sürecinde de genel kurul varlığını koruyacağından ek tasfiye memurlarının genel kurulu toplantıya çağırıp karar aldirmaları gerekmektedir⁶⁵⁰.

4.1.2.2.2. Alacaklıların Tasfiye Memurlarına Karşı Sorumluluk Davası Açması

Tasfiye memurları, alacaklıların korunmasına ilişkin gerekli tedbirleri almadan⁶⁵¹ tasfiye sonucunu ortaklara dağıtıp tasfiyeyi kapatmışsa, haksız tasfiye payı dağıtmış olurlar. Bu durumda tatmin edilmemiş olan alacaklılar uğradıkları zarardan dolayı tasfiye memurlarının sorumluluğuna gidebilir⁶⁵². Örneğin, tasfiye memurları ortaklığın bazı alacaklılarının alacağının ödenmediğini bildiği halde daha fazla tasfiye payı dağıtmak amacıyla söz konusu borçları ödemediği tasfiye payını ortaklara dağıtmış ve tasfiyeyi kapatmışlarsa bu durumda alacaklılar uğradıkları zarardan dolayı doğrudan tasfiye memurlarına karşı sorumluluk davası açabilirler⁶⁵³.

Alacaklılar uğramış oldukları zarardan dolayı doğrudan tasfiye memurlarının sorumluluğuna gidebilirken, ek tasfiye yoluna başvurup başvuramayacakları tartışılabilir. Alacaklıların bu konuda ek tasfiye yoluna başvurmasına bir engel bulunmama ile birlikte doktrinde ağırlıklı olarak kabul edilen görüş⁶⁵⁴, alacağın tahsil edilmesi için ek tasfiyenin son çare olarak görülmesi gerektiğidir. Alacağın tahsili için elverişli başkaca yollar bulunuyorsa bu durumda ek tasfiye yoluna başvurulmamalıdır⁶⁵⁵.

Aksi görüşe göre ise⁶⁵⁶, kanun alacaklılara iki yolu birden sunmuş olup, ek tasfiyenin tali nitelikte olduğundan bahisle alacaklıların yalnızca bir yolu kullanmaları kendilerinden beklenemez. Çünkü tasfiye memurlarının sorumluluğuna

⁶⁵⁰ Kervankıran, **Tasfiye**, s. 286; Şener, **Ek Tasfiye**, s. 34,35.

⁶⁵¹ Gerekli tedbirlerin alınmamasından, alacağın TTK m. 541' e göre teminat altına alınmaması, hakkında uyumsuzluk bulunan alacaklıların TTK m. 541/f.3' e göre notere tevdi edilmemesi, ortaklık aleyhine açılan dava sonucunu beklemeden veya alacaklılara yapılan çağrıdan sonra altı aylık bekleme süresini geçirmeden tasfiye sonucunun ortaklara dağıtılarak tasfiyenin kapanması anlaşılmalıdır.

⁶⁵² Şener, **Ek Tasfiye**, s. 59; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 287; Şener, **Limited**, s. 1143.

⁶⁵³ Kervankıran, **Tasfiye**, s. 287; Şener, **Limited**, s. 1143; Şener, **Ek Tasfiye**, s. 59.

⁶⁵⁴ Kervankıran, **Tasfiye**, s. 287 (dpn. 29' da adı geçen yazarlar.).

⁶⁵⁵ Pulaşlı, **Şerh**, s. 2509; Şener, **Limited**, s. 1143; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 287; Bilge, **a.g.m.**, s. 290.

⁶⁵⁶ Şener, **Ek Tasfiye**, s. 63; Şener, **Limited**, s. 1144.

gidilmesi ve ek tasfiye yoluyla ortaklığa başvurulması (haksız dağıtılan pay bedellerinin ortaklığa iade edilmesini ve taraflarına ödenmesinin talep edilmesi) hallerinde nihai amaç aynı olmakla birlikte davanın yöneltileceği taraf ve dava konusu birbirinden farklıdır. Ek tasfiyeye başvurulması önemine binaen sınırlı olarak tercih edilebilir ancak bu hak alacaklıların elinden alınamaz.

4.1.2.2.3. Ortaklığa Ait Bazı Alacakların Elde Edilmesi İçin Dava Açılması veya Takip Yapılması

Limited ortaklık sona erdikten sonra, ortaklığın tasfiye sırasında dikkate alınmamış veya sonradan ortaya çıkan bazı alacakları mevcut olabilir ve bu alacakların dava veya takip açılması yoluyla talep edilmesi gerekebilir. Ortaklığın alacaklarını dava veya takip yoluyla talep edebilmesi, ek tasfiyeye başvurulmasını zorunlu kılmaktadır⁶⁵⁷.

Ortaklığın dava veya takip yoluyla talep edebileceği alacaklar, ortaklığın ortaklara karşı sahip olduğu nakdi sermaye koyma borcuna ilişkin taleplerden, ortaklık müdürlerine veya tasfiye memurlarına karşı sorumluluğa dayalı tazminat taleplerinden, haksız yere ve kötüniyetle alınan kar payı ve hazırlık dönemi faizlerinin iadesi veya haksız alınan tasfiye paylarının iadesine ilişkin taleplerden ve ortaklığın organlara ve ortaklara karşı sahip olduğu diğer rücu taleplerinden kaynaklı olabilir⁶⁵⁸.

4.1.2.2.4. Ortaklığın Borçlarından Dolayı Ek Tasfiyeye Başvurulması

Limited ortaklıktan alacaklı olanların alacağı ortaklığın ticaret sicilinden silinmesiyle sona ermez. Alacaklılar ortaklıktan olan alacağını, ortaklık ticaret sicilinden silindikten sonra da (alacak zamanaşımına uğramadıkça) talep edebilirler⁶⁵⁹. Ortaklık alacaklısının, alacağını tahsil edebilmesi için ek tasfiyeye başvurması gerekmektedir. Ancak alacaklının ek tasfiyeden sonuç alabilmesi ve alacağını tahsil edebilmesi, ortaklığın tasfiyesinin usulüne uygun olarak yapılmamış

⁶⁵⁷ Çebi, **Limited**, s. 385; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 287.

⁶⁵⁸ Kervankıran, **Tasfiye**, s. 287,288; Şener, **Limited**, s.1139,1140.

⁶⁵⁹ Şener, **Limited**, s. 1141.

olması veya ortaklığın değerlendirilmemiş malvarlığının bulunması halinde mümkün olacaktır⁶⁶⁰.

Ortaklığın tasfiyesi usulüne uygun yapılmamış örneğin alacaklıların alacağı kanunun öngördüğü şekilde teminat altına alınmamış veya notere tevdi gereken alacaklar tevdi edilmemiş veya alacaklılara yapılan çağrıdan sonra altı aylık bekleme süresi geçirilmeden ortaklara tasfiye payları dağıtılmışsa bu durumda dağıtılan tasfiye payları haksız tasfiye paylarıdır ve ortaklığa iadesi gerekir⁶⁶¹. Haksız alınan tasfiye paylarının ortaklardan tahsil edilmesi yetkisi ortaklığa ait olup alacaklıların böyle bir yetkisi bulunmamaktadır⁶⁶². Bu durumda alacaklılar ek tasfiye yoluna başvurarak alacaklarını ortaklıktan talep ve tahsil edebilirler⁶⁶³. Ayrıca alacaklılar, tasfiye memurlarının haksız tasfiye payı dağıtması durumunda tasfiye memurlarının sorumluluğu yoluna da gidebilirler⁶⁶⁴.

Tasfiye usulüne uygun yapılmış tasfiye sonucu kesin bilanço onaylanmış ve ortaklara tasfiye payları dağıtılmışsa bu durumda ortaklar tarafından haksız tasfiye payı alınması söz konusu olmayıp ortaklardan iade talep edilemeyecektir⁶⁶⁵. Ortaklığın başkaca bir malvarlığı da yoksa alacaklıların ek tasfiyeye başvurarak alacaklarını elde etmesi mümkün olmayacaktır⁶⁶⁶. Bu durumda alacaklıların ek tasfiye başvurusu da kabul edilmemelidir⁶⁶⁷.

4.1.2.2.5. Malvarlığı İle İlgili Olmayan Konularda Ek Tasfiyeye Gidilememesi

Limited ortaklığın ticaret sicilinden silinmesinden sonra malvarlığı ile ilgili olmayan konularda ek tasfiye yoluna başvurmak gerekebilir. Malvarlığı ile ilgili olmayan konulara örnek olarak, ortaklığa borcuna karşılık malını ipotek eden borçlunun borcunu ödemesine rağmen malı üzerinde söz konusu ipoteğin kalkmaması sebebiyle ipoteğin kaldırılmasına ilişkin talebi, ortaklık sicilden

⁶⁶⁰ Kervankıran, **Tasfiye**, s. 288; Şener, **Limited**, s. 1142.

⁶⁶¹ Kervankıran, **Tasfiye**, s. 289; Şener, **Limited**, s. 1142.

⁶⁶² Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 261; Şener, **Limited**, s. 1142.

⁶⁶³ Kervankıran, **Tasfiye**, s. 289.

⁶⁶⁴ Kervankıran, **Tasfiye**, s. 287; Şener, **Limited**, s. 1143.

⁶⁶⁵ Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 261; Şener, **Limited**, s. 1142; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 290.

⁶⁶⁶ Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 261.

⁶⁶⁷ Şener, **Limited**, s. 1142; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 290.

silinmeden önce ortaklıkta çalışan bir işçinin ortaklıktan TTK m. 426'ya uygun bir hizmet belgesi talep etmesi verilebilir⁶⁶⁸.

Ortaklığın tasfiyesi sonuçlanmış, geriye hiçbir malvarlığı kalmamış ve ticaret sicilinden de silinmişse, malvarlığı ile ilgili olmayan belge veya işlem talepleri bakımından ek tasfiyeye gidilip gidilemeyeceği hususu doktrinde tartışmalıdır⁶⁶⁹. Bir görüşe göre, ortaklık tarafından yapılması gereken açıklamalar veya kabul edilmesi gereken işlemler varsa bu durumda ek tasfiye yoluna başvurulabilir⁶⁷⁰.

Diğer bir görüşe göre ise⁶⁷¹, malvarlığıyla ilgili olmayan işlemler bakımından, yani bir belge talebi veya ortaklığın bir beyanda bulunması gibi işlemler için, ek tasfiye yoluna başvurulması ve bu nedenle ortaklığın sicile yeniden tescil ettirilmesi ve tasfiye memurlarının atanması orantısız ve yararsızdır⁶⁷². Şener⁶⁷³, bu durumda ortaklığın bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesine başvurulabileceğini, mahkemenin söz konusu talebi ve belgeleri inceleyerek, bilirkişi incelemesine başvurmak suretiyle sonucuna göre ortaklığın yerine geçmek suretiyle bir beyanda bulunabileceğini ifade etmiştir. Kanaatimizce mahkemenin ortadan kalkmış bir iradenin yerine geçerek beyanda bulunması hukuken mümkün olmadığı gibi mahkemenin ortaklığın işleyişine hâkim olmaması sebebiyle söz konusu talebin doğruluğunu ve geçerliliğini tek başına incelemesi de hatalı karar vermesine yol açabileceğinden bu görüşün kabulü mümkün değildir.

4.1.2.3. Kanunda Sayılan Kişilerin Ek Tasfiye İçin Başvurması

Ek tasfiyeye başvurulabilmesinin bir diğer şartı ise, kanunda sayılan ilgililer tarafından yetkili mahkemeye başvuru yapılmasıdır. TTK m. 547' de kimlerin ek tasfiyeye başvurabileceği sınırlı olarak sayılmıştır⁶⁷⁴. Buna göre limited ortaklığın ek tasfiyesi için yetkili mahkemeye son tasfiye memurları, müdürler, ortaklar veya alacaklılar başvurabilir. Kanunda sayılan kişiler dışında birinin örneğin, ticaret sicil

⁶⁶⁸ Kervankıran, **Tasfiye**, s. 294; Şener, **Ek Tasfiye**, s. 64.

⁶⁶⁹ Çebi, **Limited**, s. 385; Kervankıran, **Tasfiye**, s.294; Şener, **Ek Tasfiye**, s. 64.

⁶⁷⁰ Karahan, **Tasfiye**, s. 266; Bilge, **a.g.m.**, s. 290.

⁶⁷¹ Bu görüşte bkz. Şener, **Ek Tasfiye**, s. 65 (dnp. 51'de adı geçen yazarlar.).

⁶⁷² Şener, **Ek Tasfiye**, s. 67; Şener, **Limited**, s. 1145.

⁶⁷³ Şener, **Ek Tasfiye**, s. 68; Şener, **Limited**, s. 1145.

⁶⁷⁴ Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 280; Şener, **Limited**, s. 1147; Şener, **Ek Tasfiye**, s. 73.

müdürünün ek tasfiye talebinde bulunması söz konusu olamaz⁶⁷⁵. Aynı şekilde hâkim de re'sen ek tasfiyeye karar veremez⁶⁷⁶.

Ortakların ek tasfiye talebiyle mahkemeye başvuruda bulunabilmesi için ortaklığın ticaret sicilinden silinmesi sırasında ortaklıkta pay sahibi olmaları gerekmektedir⁶⁷⁷.

Son tasfiye memurlarının ek tasfiyeye başvurabilmesi için ortaklığın sicilden silindiği sırada tasfiye memuru olarak görev yapmaları gerekmektedir. Müdürlerin ek tasfiye talep edebilmesi için de ortaklığın sicilden silindiği anda müdürlük sıfatlarına sahip olmaları gerekmektedir⁶⁷⁸. Bu çerçevede ortaklık sicilden silinmeden önce herhangi bir sebeple görevi son bulan müdürlerin veya tasfiye memurlarının (ayrıca ortak sıfatına sahip değıllerse) ek tasfiye talebiyle mahkemeye başvurması mümkün değildir⁶⁷⁹.

Son olarak alacaklılarda ek tasfiye talebiyle mahkemeye başvurabilir. Yargıtayın ortaklık alacaklısının ek tasfiyeye başvurabileceğine ilişkin vermiş olduğu bir kararın ilgili kısmı şöyledir (**Y. 11. HD., E. 2014/10387, K. 2014/ 13400, T. 08.09.2014**): “... dosya kapsamından, ihyası istenen şirketin ticaret sicil kaydından terkin edildiği ve davacının icra takibine konu ettiği çekten dolayı ihyası istenen şirketten alacaklı olduğunun anlaşılmasına göre, mahkemece davacının bu davayı açmakta hukuki yararı bulunduğu gözetilerek davanın kabulüne karar verilmesi gerekirken reddi doğru görülmemiş ve kararın davacı yararına bozulması gerekmiştir.”⁶⁸⁰

Alacaklılar, alacakları varlığını koruduğu sürece ek tasfiye talebinde bulunabilirler. Bu kapsamda alacaklıların alacağını ortaklığa bildirip bildirmemeleri

⁶⁷⁵Bilge, **a.g.m.**, s. 290; Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 279; Şener, **Limited**, s. 1147; Yılmaz, “Ek Tasfiye”, s. 160.

⁶⁷⁶ Çebi, **Limited**, s. 386; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 295; Şener, **Limited**, s. 1147 (dnp. 384’ te adı geçen yazarlar.).

⁶⁷⁷Kervankıran, **Tasfiye**, s. 296; Yılmaz, “Ek Tasfiye”, s. 160; Şener, **Ek Tasfiye**, s. 73; Şener, **Limited**, s. 1147.

⁶⁷⁸ Yılmaz, “Ek Tasfiye”, s. 159(dpn. 22’ de adı geçen yazarlar); Kervankıran, **Tasfiye**, s. 297; Şener, **Ek Tasfiye**, s. 75; Şener, **Limited**, s. 1147.

⁶⁷⁹ Kervankıran, **Tasfiye**, s. 297;Şener, **Ek Tasfiye**, s. 76; Şener, **Limited**, s. 1147.

⁶⁸⁰ Eriş, **Ticari İşletme III**, s. 3175.

veya alacağı kaynağı önem arz etmez⁶⁸¹. Ancak alacaklılar, ortaklık sona ermeden önce veya sonra alacaklarını temlik etmişlerse bu durumda alacağı devreden eski alacaklılar ek tasfiye talebinde bulunamaz. Alacağı devralan yeni alacaklılar ise ek tasfiye yoluna başvurabilirler⁶⁸².

4.1.2.4. Ek Tasfiye Yapılmasında Hukuki Yararın Bulunması

Ek tasfiye yoluna başvurulabilmesi için, ek tasfiye yapılmasında hukuki yararın da bulunması gerekmektedir⁶⁸³. HMK m. 114/f.1/h' de davacının dava açmakta hukuki yararının bulunması da dava şartı olarak kabul edilmiştir⁶⁸⁴.

Ek tasfiye talep eden kişilerin, ek tasfiye yapılmasında hukuki yararın bulunduğunu yapılmasının zorunlu olduğunu ikna edici şekilde ortaya koyması gerekmektedir⁶⁸⁵. Örneğin, soyut bir alacak iddiası ek tasfiye talebinde bulunmak için yeterli olmayacaktır. Ek tasfiye yapılması zorunluluğuna ilişkin iddianın, tam olarak ispatı zorunlu olmayıp inandırıcı nitelikte olması yeterlidir⁶⁸⁶.

Ortaklığın paylaşılmamış malvarlığı bulunması nedeni ile ek tasfiyeye başvurulması halinde söz konusu malvarlığı değerleri ek tasfiye masraflarını dahi aşmıyorsa, bu durumda ek tasfiye yapılmasında da hukuki yararın bulunmadığı kabul edilmektedir⁶⁸⁷.

4.1.3. Ek Tasfiyede Görevli Ve Yetkili Mahkeme İle Husumetin Kime Yönelileceği Sorunu

4.1.3.1. Görevli Ve Yetkili Mahkeme

Ortaklığın ticaret sicilinden silinmesiyle birlikte kaybettiği tüzel kişiliğin yeniden sağlanması mahkeme kararıyla söz konusu olacaktır⁶⁸⁸. TTK m. 547/f.1' de sayılan kişiler ek tasfiyenin yapılmasının zorunlu olduğunun anlaşılmasından sonra ek işlemler sonuçlanıncaya kadar, ortaklığın bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesinden ortaklığın sicile yeniden tescilini isteyebilirler (TTK m. 547/f.1).

⁶⁸¹ Şener, **Ek Tasfiye**, s. 76; Şener, **Limited**, s. 1148.

⁶⁸² Şener, **Ek Tasfiye**, s. 76,77; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 297.

⁶⁸³ Şener, **Ek Tasfiye**, s. 77 (dnp. 72' de adı geçen yazarlar.).

⁶⁸⁴ Çebi, **Limited**, s. 386; Şener, **Limited**, s. 1148.

⁶⁸⁵ Çebi, **Limited**, s. 386; Şener, **Ek Tasfiye**, s. 80; Şener, **Limited**, s. 1148.

⁶⁸⁶ Şener, **Ek Tasfiye**, s. 80 (dnp. 72' de adı geçen yazarlar.); Şener, **Limited**, s. 1149.

⁶⁸⁷ Şener, **Ek Tasfiye**, s. 78.

⁶⁸⁸ Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 276.

Dolayısıyla ek tasfiye talebiyle ortaklığın ek işlemler sonuçlanıncaya kadar sicile yeniden tescilinde, ortaklığın merkezinin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesi görevli ve yetkilidir. Yetki ve görev kamu düzeninden olup ek tasfiye talepli davada kesin yetki söz konusu olduğundan TTK m. 547/f.1' de belirlenenden farklı bir yerde açılması durumunda hâkim re'sen veya tarafların talebi üzerine görevsizlik ve yetkisizlik kararları verebilir⁶⁸⁹.

4.1.3.2. Husumetin Yöneltileceği Taraf

Ek tasfiye talebiyle açılacak davada husumetin kime yöneltileceği kanunda açıkça ifade edilmemiştir. Yargıtay vermiş olduğu birçok kararda, ek tasfiye talepli davada husumetin, ortaklığın sicilden silinmesine sebebiyet veren tasfiye memurlarına ve Ticaret Sicil Müdürlüğüne yöneltilmesi gerektiğini içtihat etmiştir⁶⁹⁰. Yargıtayın bu yönde vermiş olduğu kararlardan birkaçının ilgili kısmı şöyledir:

Y. 11. HD., E. 2013/ 16285, K. 2013/21487, T. 27.11.2013:

“... Dava A. Ölçen ve E. Kaçar limited şirketin ihyasına ilişkin bulunduğunu ve bu davada hasmın ticaret sicil memurluğu ve tasfiye memuru olması gerekmesine rağmen şirket ortaklarına husumet yöneltilmesi doğru görülmemiş...”⁶⁹¹

Y. 11. HD., E. 2015/17970, K. 2015/464, T. 16.01.2015:

“...Dava, şirketin ihyası istemine ilişkin olduğundan, bu davada husumetin ihyası istenilen şirketin tasfiye memuru ile Ticaret Sicil Müdürlüğü'ne yöneltilmesi gerekli ve yeterli olup, ayrıca şirkete ve Ticaret Odasına yöneltilmesi gerekmez...”⁶⁹²

Y. 11. HD., E. 2015/11544, K. 2015/10479, T. 14.10.2015:

“...Dava, şirketin ihyası istemine ilişkin olduğundan, bu davada husumetin ihyası istenilen şirketin tasfiye memuru ile Ticaret Sicil Müdürlüğü'ne yöneltilmesi

⁶⁸⁹Y. 11. HD., E. 2016/13132, K. 2016/9049, T. 22.11.2016, Eriş, Ticari İşletme III, s. 2757. Bu konuda bkz. Kervankıran, Tasfiye, s. 298; Şener, Ek Tasfiye, s. 82.

⁶⁹⁰Y. 11. HD., E. 2004/1698, K. 2004/10818, T. 4.11.2004, Y. 11. HD.,E. 2014/3401, K. 2014/9863, T. 28.05.2014(çevrimiçi), <https://www.kazanci.com.tr/>, s.e.t. 13.12.2020; Y. 11. HD., E. 2010/8645, K. 2012/926, T. 27.01.2012; Y. 11. HD., E. 2009/7022, K. 2009/11182, T. 02.11.2009. Bu konuda bkz., Şener, Limited, s. 1149; Kervankıran, Tasfiye, s. 298; Şener, Ek Tasfiye, s. 82.

⁶⁹¹ Kazancı İçtihat Bilgi Bankası (çevrimiçi), <https://www.kazanci.com.tr/>, s.e.t. 13.12.2020.

⁶⁹² Eriş, Ticari İşletme III, s. 2763.

gerekli olup, eksik hasımla yargılamaya devamla yazılı şekilde hüküm tesisi doğru olmayıp, re'sen bozmayı gerektirmiştir...”⁶⁹³.

Yargıtay vermiş olduğu bir kararında da davada husumetin ortaklığa yöneltilmesini açıkça kabul etmemiştir⁶⁹⁴.

Yargıtay ek tasfiye talepli davada Ticaret Sicil Müdürlüğüne husumet yöneltilmesinin yanında Ticaret Sicil Müdürlüğüne dava dilekçesinin tebliğini ve verilecek kararda davalı olarak gösterilmesi gerektiğini ifade etmiştir⁶⁹⁵.

Yargıtay vermiş olduğu bazı kararlarda, Ticaret Sicil Müdürlüğünü davada yasal hasım olarak kabul etmekte olup, ek tasfiye talebiyle dava açılmasına sebebiyet vermediğinden, Ticaret Sicil Müdürlüğü aleyhine harç, yargılama gideri ve vekâlet ücretine karar verilemeyeceğini de içtihat etmiştir⁶⁹⁶.

Yargıtay içtihatlarında genel olarak ek tasfiye ve yeniden tescil talepli davada husumetin tasfiye memurları ve sicil müdürlüğüne yöneltilmesi gerektiği kabul edilmekle birlikte bu husus doktrinde birçok yazar tarafından kabul görmemektedir⁶⁹⁷.

Şener'in ortaya attığı görüşe göre⁶⁹⁸, ek tasfiye talepli açılacak davada husumet ortaklığa yöneltilmelidir. Ortaklığın ticaret sicilinden silinmesinden sonra yeni bir malvarlığının ortaya çıkması halinde, silinmeye rağmen tüzel kişiliğin devam ettiğini kabul etmek gerekir. Aksinin kabulü çift unsur doktrini ile bağdaşmayacaktır. Çift unsur doktrinine göre, ortaklığın tüzel kişiliğini kaybederek tamamen ortadan kalkması, ortaklığın tasfiyesinin tamamlanması, yani aktif ve pasifinin bulunmaması ve ticaret sicilinden silinme unsurlarının birlikte gerçekleşmesiyle mümkün olacaktır. Ortaklığın sonradan malvarlığının ortaya çıkmış

⁶⁹³Eriş, **Ticari İşletme III**, s. 2760.

⁶⁹⁴**Y. 11. HD., E. 2015/4238, K. 2015/11012, T. 26.10.2015**, Eriş, **Ticari İşletme III**, s. 2760. Bu konuda bkz. Şener, **Limited**, s. 1150; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 298.

⁶⁹⁵**Y. 11. HD., E. 2017/13652, K. 2017/16500, T. 25.09.2017**. Bu konuda bkz. Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 277, 278; Şener, **Limited**, s. 1149, 1150; Pulaşlı, **Şerh**, s. 2502.

⁶⁹⁶**Y. 11. HD., E. 2014/12576, K. 2014/13713, T. 15.9.2014; Y. 11. D., E. 2016/2926, K. 2016/3585, T. 04.04.2016, Y. 11. HD., E. 2015/8135, K. 2015/9347, T. 16.09.2015**, Eriş, **Ticari İşletme III**, s. 2758. Bu konuda bkz. Şener, **Limited**, s. 1150.

⁶⁹⁷ Çebi, **Limited**, s. 387; Şener, **Ek Tasfiye**, s. 89,90; Şener, **Limited**, s. 1150,1151; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 299; Yılmaz, “**Ek Tasfiye**”, s. 162.

⁶⁹⁸Şener, **Ek Tasfiye**, s. 89,90; Şener, **Limited**, s. 1150,1151.

olması tasfiyenin tamamlanmadığı anlamına gelir ki bu durumda çift unsur doktrini uyarınca ortaklığın tüzel kişiliği devam etmektedir. Bu nedenle davanın ortaklığa karşı açılması gerekmektedir⁶⁹⁹. Davada husumetin ortaklığa yöneltilmesi görüşünün kabulü halinde, davada ortaklığı kimin temsil edeceği sorunu ortaya çıkacaktır. Yine Şener'e göre⁷⁰⁰, davada ortaklığı müdür veya müdürler kurulu temsil etmeli, bulunmuyorsa, kayyım atanması gerekmektedir⁷⁰¹.

Karaman Coşgun ise⁷⁰², davanın Ticaret Sicil Müdürlüğüne karşı açılması gerektiği görüşündedir. Buna göre, davanın tasfiye memurlarına yöneltilmesinin davanın tasfiye memurları tarafından açılması halinde, tasfiye memurlarının kendi kendisine dava açması gibi bir durum ortaya çıkaracağı ayrıca sicilden silinmede tasfiye memurlarının kusurlu olup olmamasına göre davanın onlara yöneltilmesinde uygulamada farklı sorunlar ortaya çıkacağı bu sebeplerle davanın sicil müdürlüğüne açılmasının yeterli olduğu kanaatinde⁷⁰³. Aynı zamanda, tasfiye tamamlanmadan ortaklığın sicilden silinmesine ilişkin kusurun, kime ait olduğu da tartışılmayacağından, yargılama giderlerinin, daha sonra kusurlu kişiye rücu edilmek üzere davacı üzerinde bırakılmasının hakkaniyete daha uygun olacağı görüşündedir.

4.1.3.3. Mahkemenin Kararı Ve Ticaret Siciline Tescil

Mahkeme ek tasfiyenin yapılmasının zorunlu olduğunu tespit eder ve tescil isteminin yerinde olduğuna kanaat getirirse, şirketin yeniden ticaret siciline tesciline karar verir⁷⁰⁴. Mahkeme ek tasfiye talebine ilişkin ret kararı verirse bu durumda temyiz yoluna başvurulabilir. Ek tasfiyeye ilişkin tescil bildirici (açıklayıcı) niteliktedir⁷⁰⁵.

⁶⁹⁹ Bu görüşü benimseyen yazarlar; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 299; Yılmaz, "Ek Tasfiye", s. 162.

⁷⁰⁰ Şener, **Ek Tasfiye**, s. 92; Şener, **Limited**, s. 1153.

⁷⁰¹ Kervankıran, **Tasfiye**, s. 300.

⁷⁰² Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 278,279.

⁷⁰³ Yargıtayda vermiş olduğu bir kararda husumetin ticaret sicil müdürlüğüne yöneltilmesinin gerekli ve yeterli olduğunu ifade etmiştir. Bkz. **Y. 11. HD., E. 2016/7653, K. 2016/7762, T. 04.10.2016**, Eriş, **Ticari İşletme III**, s. 2758.

⁷⁰⁴ Kendigelen, **İlk Tespitler**, s. 449; Aydın, **Şirketler Topluluğu**, s. 667; Şener, **Limited**, s. 1161; Bilge, **a.g.m.**, s. 290.

⁷⁰⁵ Aydın, **Şirketler Topluluğu**, s. 667

Mahkeme, ortaklığın sicile tescilinin yanında, ek tasfiye işlemlerini yapmaları için son tasfiye memurlarını veya yeni bir veya birkaç kişiyi tasfiye memuru olarak atayarak tescil ve ilan ettirir (TTK m. 547/f.2).

TTK m. 547/f.2 hükmünden ortaklığın tescil işleminin yanında tasfiye memurlarının tescilini de mahkemenin yapacağı anlaşılrsa da TTK m. 547/f.2 gerekçesinde ek tasfiye memurlarının kendilerini tescil ettireceği ifade edilmiştir⁷⁰⁶. Aynı zamanda TSY⁷⁰⁷ m.22/d-8'de ek tasfiye kararının tasfiye memurları tarafından tescil ettirileceği düzenlemesine yer verilmiştir. Kanun hükmü ve yönetmelik birlikte değerlendirildiğinde tescil ve ilan ettirme işleminin ek tasfiye memurları tarafından yapılacağı anlaşılmaktadır⁷⁰⁸.

4.1.4. Ek Tasfiye Memurları

4.1.4.1. Ek Tasfiye Memurlarının Atanması

Mahkeme, ilgililerin ek tasfiye talebini kabul etmesiyle birlikte, ek tasfiye için ortaklığın sicile yeniden tesciline karar verir. Bu durumda son tasfiye memurları kendiliğinden yetkili hale gelmez⁷⁰⁹. TTK m. 547/f.2 hükmüne göre, mahkeme tescil kararı ile birlikte son tasfiye memurlarını veya yeni bir veya birkaç kişiyi tasfiye memuru olarak atayarak tescil ve ilan ettirir (TTK m. 547/f.2). Hükümden açıkça anlaşıldığı üzere ek tasfiye memurları mahkeme tarafından atanacaktır. Ek tasfiye memuru atama yetkisinin mahkemeye bırakılmasıyla, atamanın bir an önce yapılmasını sağlamak ve ek tasfiyenin sürüncemede kalmasına engel olunmak istenmiştir⁷¹⁰. Dolayısıyla ortaklık sözleşmesiyle veya sonradan genel kurul kararı ile ek tasfiye memuru atanması söz konusu olamaz⁷¹¹.

Mahkeme için ek tasfiye memuru atanması hem yetki hem de yükümlülüktür. Yani mahkemenin ek tasfiye memurunu atayıp atamama hususunda bir takdir yetkisi

⁷⁰⁶ TTK m. 547/f.2 Gerekçesi.Şener, **Ek Tasfiye**, s. 147,148.

⁷⁰⁷ Çalışmamızda TSY ile kastımız, **Ticaret Sicili Yönetmeliği'dir**. (RG. T. 27.1.2013. S. 28541).

⁷⁰⁸ Kervankıran, **Tasfiye**, s. 303;Şener, **Ek Tasfiye**, s. 148; Şener, **Limited**, s. 1161; Arabacı, Sönmez, **a.g.m.**, s. 54.

⁷⁰⁹ Şener, **Ek Tasfiye**, s. 115; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 300 (dnp . 74' te adı geçen yazarlar.).

⁷¹⁰ Şener, **Ek Tasfiye**, s. 115; Şener, **Limited**, s. 1157,1158.

⁷¹¹ Kervankıran, **Tasfiye**, s. 300; Şener, **Ek Tasfiye**, s. 115 (dnp. 4' te adı geçen yazarlar.).

yoktur⁷¹². Ancak ek tasfiye memurunun seçiminde hâkime takdir yetkisi tanınmıştır. Hâkim son tasfiye memurlarını veya yeni bir veya birkaç kişiyi ek tasfiye memuru olarak atayabilir⁷¹³. Mahkeme ek tasfiye memurlarını belirlerken ek tasfiye memuru olacak kişilerin, bu işlemleri yapacak nitelikte, güvenilir, tarafsız, bilgi ve birikime sahip kişiler olması hususunda özen göstermelidir⁷¹⁴. Mahkemenin ek tasfiye memurunun belirlenmesi kararına karşı temyiz yoluna başvurulabilir⁷¹⁵.

Limited ortaklığın ek tasfiyeye girmesiyle ortaklığın ticaret siciline tescilinin yanında ek tasfiye memurlarının da ticaret siciline tescil ve ilan edilmeleri zorunludur⁷¹⁶. Ek tasfiye memuruna ilişkin diğer hususlarda ek tasfiye amacına uyun düştüğü ölçüde tasfiye memurlarına ilişkin hükümler uygulama alanı bulacaktır⁷¹⁷.

4.1.4.2. Ek Tasfiye Memurlarının Görevinin Sona Ermesi

Kural olarak ek tasfiye memurlarının görevi ek tasfiyenin tamamlanıp ortaklığın ticaret sicilinden silinmesiyle sona erer⁷¹⁸. Ancak bazı durumlarda ek tasfiye sonuçlanıp ortaklık ticaret sicilinden silinmeden de ek tasfiye memurluğu görevi sona erebilir. Örneğin, ek tasfiye memurunun ölümü, iflası, ehliyetini kaybetmesi gibi hallerde ek tasfiye memurluğu görevi sona erer⁷¹⁹. Bu durumda mahkeme TTK m. 547/f.1’ de sayılan kişilerin başvurusu üzerine görevi sona eren ek tasfiye memurunun yerine yenisini atar⁷²⁰.

⁷¹²Ek tasfiye ve yeniden tescil talebinin kabulüne karar verildiği halde mahkemece ek tasfiye memurunun atanması gerektiğine ilişkin bkz. **Y. 11.HD., E. 2015/7446, K. 2015/9165, T. 14.09.2015**, Eriş, **Ticari İşletme III**, s. 2762, 2763; **Y. 11. HD., E. 2014/18507, K. 2014/4454, T. 10.03.2014**, Kervankıran **Tasfiye**, s. 301, dpn. 75.

⁷¹³Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 285; Yılmaz, “Ek Tasfiye”, s. 164.

⁷¹⁴Şener, **Ek Tasfiye**, s. 124; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 302; **Y. 11.HD., E. 1997/8930, K. 1997/9844, T. 29.12.1997**, Şener, **Ek Tasfiye**, s. 125.

⁷¹⁵Pulaşlı, **Şerh**, s. 2511; Aydın, **Şirketler Topluluğu**, s. 668.

⁷¹⁶Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 286; “Yılmaz, Ek Tasfiye”, s. 164.

⁷¹⁷Kervankıran, **Tasfiye**, s. 302; Şener, **Ortaklıklar Hukuku**, s. 660; Yılmaz, “Ek Tasfiye”, s. 164; Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 286

⁷¹⁸Şener, **Ek Tasfiye**, s. 133; Yılmaz, “Ek Tasfiye”, s. 165; Çebi, **Limited**, s. 387; Şener, **Limited**, s. 1159, 1160; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 302.

⁷¹⁹Çebi, **Limited**, s. 387; Şener, **Ek Tasfiye**, s. 133; Şener, **Limited**, s. 1159, 1160; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 302.

⁷²⁰Şener, **Ek Tasfiye**, s. 133; Şener, **Limited**, s. 1159, 1160; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 302.

Ek tasfiye memurlarının istifası da ek tasfiye memurluğu görevini sona erdirir. Ancak uygun olmayan zamanda istifa eden ek tasfiye memurlarının sorumluluğuna gidilebilir⁷²¹.

Ek tasfiye memurlarının genel kurul tarafından azli söz konusu olmamakla birlikte mahkemece ek tasfiye memurları azledilebilir. Azil kararıyla tasfiye memurluğu görevi sona erer. Azil kararını verecek olan mahkeme, ek tasfiye memurlarını atayan mahkemedir⁷²². Ancak mahkeme kendiliğinden azil kararı vermez. Burada TTK m. 537/f.2 hükmü uygulanacaktır. TTK m. 537/f.2’de “*Pay sahiplerinden birinin istemiyle ve haklı sebeplerin varlığında, mahkeme de tasfiyeye memur kişileri görevden alabilir ve yerlerine yenilerini atayabilir...*” denmektedir. Tasfiye memurlarının haklı sebeple azlini ortaklar talep edebilirken ek tasfiye memurlarının azli ve yerine yeni tasfiye memuru atanması bakımından TTK m. 547/f.1’ de sayılan kişilerin talepte bulunabileceği kabul edilmelidir⁷²³.

4.1.5. Ek Tasfiyenin Hüküm Ve Sonuçları

Ek tasfiyenin amacı, kanunda öngörülen şartların gerçekleşmesi halinde tasfiyeye ilişkin işlemlerin tamamlanarak ortaklığın tamamıyla sona erdirilmesidir⁷²⁴. Limited ortaklığın ek tasfiyeye girmiş olması, ortaklığın tasfiyenin başına döndüğü anlamına gelmez⁷²⁵. Ek tasfiye, tasfiyeye ilişkin yapılması gereken işlemlerin tamamlanması amacıyla yürütülür, tasfiyenin devamı ve tamamlayıcısı niteliğindedir⁷²⁶. Bu nedenle ek tasfiyede ilk envanter ve bilanço düzenlenmesine, alacaklılara çağrı yapılmasına veya tasfiye sonucu dağıtımın yapılabilmesi için altı aylık bekleme süresinin işletilmesine gerek yoktur⁷²⁷.

⁷²¹Şener, **Ek Tasfiye**, s. 133; Şener, **Limited**, s. 1160.

⁷²²Şener, **Ek Tasfiye**, s. 135,136; Şener, **Limited**, s. 1160.

⁷²³Şener, **Ek Tasfiye**, s. 136-137; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 302.

⁷²⁴Kervankıran, **Tasfiye**, s. 305; Şener, **Limited**, s. 1162;

⁷²⁵Yılmaz, “Ek Tasfiye”, s. 168; Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 286.

⁷²⁶Şener, **Ek Tasfiye**, s. 179 (dpn. 3’ te adı geçen yazarlar.); Şener, **Limited**, s. 1166, (dpn 406 ve 407’ de adı geçen yazarlar.).

⁷²⁷Taşdelen, **Çıkma Çıkarılma ve Fesih**, s. 260; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 307; Şener, **Ek Tasfiye**, s. 180; Şener, **Limited**, s. 1167; Arabacı, Sönmez, **a.g.m.**, s. 54.

Çift unsur öğretisine göre tasfiye aşamasında ortaklığın değerlendirilmemiş malvarlığı bulunduğu tespit edilmişse bu durumda gerçekte ortaklık sona ermiş olmaz, ortaklık ticaret sicilinden silinmişse de tüzel kişiliğini kaybetmemiştir⁷²⁸.

Ek tasfiye aşamasında ortaklığın tacir sıfatı devam eder dolayısıyla şartları mevcutsa ek tasfiye aşamasında da limited ortaklığın iflas ettirilebilmesi mümkündür. Yine ek tasfiye aşamasında ortaklık, ticaret unvanını da korur. Ancak ek tasfiye aşamasında da limited ortaklığın ticaret unvanına “tasfiye halinde” ibaresi eklenir⁷²⁹.

Ortaklığın ek tasfiye aşamasına girmesiyle, müdürler ve genel kurul tasfiye sürecinde getirilmiş olan sınırlamalar dâhilinde varlığını korur⁷³⁰. Ek tasfiye memurlarının yetkilerinin kapsamı tasfiye memurlarına göre sınırlandırılmıştır. TTK m. 547/f.2’de mahkemece “bu işlemleri yapmaları için” tasfiye memuru atanacağı ifade edilmiş olup, hükümden ek tasfiye memurlarının yetkisinin ek tasfiye kararına sebep olan yapılması zorunlu olan işlemlerle sınırlandırıldığı anlaşılmaktadır⁷³¹. Ek tasfiye memurları ek tasfiyenin amacıyla bağdaşmayan işlemleri yapmamalı bu hususta karar almamalıdır. Aksi halde sorumlulukları gündeme gelebilir⁷³².

Ek tasfiye memurları, ek tasfiyeyi gerekli kılan sebepler kapsamında, ortaklığın ortaya çıkan aktiflerinin paraya çevrilmesi, alacaklarının tahsili ve borçların ödenmesi gibi gerekli tüm işlemleri yaparlar. Ortaklık aktiflerini paraya çevirip, ortaklık alacaklarını tahsil ettikten sonra ortaklık alacaklılarının tatminini sağlayan ek tasfiye memurları, hazırladıkları kesin bilançonun genel kurulca onaylanmasından sonra ek tasfiye sonucu kalan bakiyeyi ortaklara dağıtır⁷³³.

Ek tasfiye memurları, ek tasfiye işlemlerinin tamamlanmasıyla ortaklığı ticaret sicilinden terkin ettirmelidirler⁷³⁴. Ek tasfiye sonunda da tasfiye sürecinde

⁷²⁸ Aydın, **Şirketler Topluluğu**, s. 668; Şener, **Ek Tasfiye**, s. 161; Şener, **Limited**, s. 1162.

⁷²⁹ Pulaşlı, **Şerh**, s. 2510; Şener, **Ek Tasfiye**, s. 163; Şener, **Limited**, s. 1163; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 306.

⁷³⁰ Kervankıran, **Tasfiye**, s. 307.

⁷³¹ Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 287.

⁷³² Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 287; Şener, **Ek Tasfiye**, s.186.

⁷³³ Şener, **Ek Tasfiye**, s. 214; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 308.

⁷³⁴ TTK m. 547 Gerekçesi.

olduğu gibi tutulan defter ve belgelerin de on yıl süreyle saklanması gerekmektedir (TTK m. 547, TSY m. 82)⁷³⁵.

Ek tasfiyenin usulüne uygun yapılmaması halinde, örneğin ortaklığın yeniden bir malvarlığı unsuru çıkması durumunda kanunda başvuru hakkı tanınan kişilerin tekrar ek tasfiye yoluna başvurmasında bir engel bulunmamaktadır⁷³⁶.

Ek tasfiyeye ilişkin hükümler emredici niteliğe sahip olup, bu hükümlerin aksi genel kurul kararı veya ortaklık sözleşmesi ile kararlaştırılmaz⁷³⁷.

4.2. TASFİYEDEN DÖNME

4.2.1. Genel Olarak

Tasfiyeden dönmeyi genel olarak, ortaklığın tasfiye amacının, yeniden kazanç sağlama ve paylaşma amacı olarak değişmesi ve ortaklığın ticari faaliyetlerine devam etmesi şeklinde ifade edebiliriz⁷³⁸. Tasfiyeden dönme kurumu ilk kez 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununda düzenlenmiştir. Ancak daha önceki kanun dönemlerinde yasalaşmamış olsa da öğretide ve yargıtay kararlarında tasfiyeden dönme kurumuna yer verilmiştir⁷³⁹.

Tasfiyeden dönme kurumu TTK m. 548/f.1’de: “*Şirket sürenin dolmasıyla veya genel kurul kararıyla sona ermiş ise, pay sahipleri arasında şirket malvarlığının dağıtımına başlanılmış olmadıkça, genel kurul şirketin devam etmesini kararlaştırabilir. Devam kararının sermayenin en az yüzde altmışının oyu ile alınması gerekir. Esas sözleşme ile bu nisap ağırlaştırılabilir ve başkaca önlemler öngörülebilir. Tasfiyeden dönülmesine ilişkin genel kurul kararını tasfiye memuru tescil ve ilan ettirir.*” şeklinde açıklanmıştır.

⁷³⁵ Şener, **Ek Tasfiye**, s. 224; Pulaşlı, **Şerh**, s. 2510; Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 288; Aydın, **Şirketler Topluluğu**, s. 668; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 308, 309; Yılmaz, “Ek Tasfiye”, s. 169.

⁷³⁶ Kervankıran, **Tasfiye**, s. 309; Şener, **Ek Tasfiye**, s. 227.

⁷³⁷ Taşdelen, **Çıkma Çıkarılma ve Fesih**, s. 260; Arabacı, Sönmez, **a.g.m.**, s. 54.

⁷³⁸ Yıldız, “Tasfiyeden Dönme”, s. 835; Pulaşlı, **Şerh**, s. 2515; Aydın, **Şirketler Topluluğu**, s. 669; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 310; Bilge, **a.g.m.**, s. 291; Arabacı, Sönmez, **a.g.m.**, s. 54.

⁷³⁹ Bilge, **a.g.m.**, s. 291; Kervankıran, **Tasfiye**, 310; Aydın, **Şirketler Topluluğu**, s. 669; Yıldız, “Tasfiyeden Dönme”, s.837; Bu konuda ayrıntılı bkz. Pulaşlı, **Şerh**, s. 2512 vd.

4.2.2. Tasfiyeden Dönmenin Şartları

4.2.2.1. Tasfiyeden Dönmenin Mümkün Olduğu Sona Erme Halleri

TTK m. 548/f.1' de ifade edildiği üzere tasfiyeden dönmenin mümkün olabilmesi için ortaklığın süresinin dolmasıyla veya genel kurul kararıyla sona ermiş olması gerekmektedir. Ortaklığın diğer sona erme sebeplerinden biri ile sona ermesi halinde tasfiyeden dönme mümkün olmayacaktır⁷⁴⁰. Tasfiyeden dönme kurumunun uygulanmasının sadece iki sona erme sebebi ile sınırlanmış olması öğretide bazı yazarlar tarafından eleştirilmiştir⁷⁴¹.

TTK m. 643' te yapılan atıf uyarınca anonim ortaklıkta tasfiyeden dönmeye ilişkin TTK m. 548 hükmü limited ortaklıklar için de uygulama alanı bulacaktır. Kanunda limited ortaklığı sona erdiren sebepler arasında anonim ortaklıklarda olduğu gibi ortaklığın süresinin dolması sayılmamıştır. Ancak ortaklık sözleşmesinde limited ortaklığın belirli bir süre sonunda sona ereceği kararlaştırılmışsa bu durumda limited ortaklığın da sürenin dolmasıyla sona erip tasfiye sürecine gireceği kuşkusuzdur⁷⁴².

Diğer yandan, limited ortaklığın TTK m. 636/f.1/b uyarınca genel kurul kararıyla sona ermesi halinde de tasfiyeden dönülmesi mümkün olacaktır (TTK m. 548/f.1).

4.2.2.2. Tasfiyeden Dönme Zamanı

Ortaklık malvarlığı ortaklar arasında dağıtılıncaya kadar tasfiyeden dönme kararı alınabilir (TTK m. 547/f.1). Tasfiye paylarının cüzi de olsa ortaklara dağıtılmış olması halinde tasfiyeden dönme kararı alınabilmesi mümkün değildir⁷⁴³. Ortaklara yapılan dağıtımın tamamı ortaklığa iade edilse dahi tasfiyeden dönülmesi

⁷⁴⁰TTK m. 548/f.1 Gerekçesi. Ayrıca bkz. Taşdelen, **Çıkma Çıkarılma ve Fesih**, s. 261; Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 294; Bilge, **a.g.m.**, s. 292.

⁷⁴¹Kendigelien, **İlk Tespitler**, s. 450; Pulaşlı, **Şerh**, s. 2515; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 310; Bilge, **a.g.m.**, s. 292,293.

⁷⁴²Şener, **Limited**, s. 1181.

⁷⁴³Taşdelen, **Çıkma Çıkarılma ve Fesih**, s. 262; Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 295; Aydın, **Şirketler Topluluğu**, s. 669; Pulaşlı, **Şerh**, s. 2516,2517; Şener, **Limited**, s. 1186; Bilge, **a.g.m.**, s. 292; Yıldız, "Tasfiyeden Dönme", s. 841.

mümkün olmayacaktır⁷⁴⁴. Aksinin kabulü malvarlığı ilkesine aykırılık teşkil edeceği gibi üçüncü kişilerin haklarını da ihlal edebilir⁷⁴⁵.

4.2.2.3. Yetkili Organ ve Karar Yetersayıları

Limited ortaklığın tasfiyeden dönmesine karar verecek olan organ genel kuruldur (TTK m. 548/f.1/c.1). Genel kurulun, ortaklığın devamına ilişkin bu kararı sermayenin en az yüzde altmışının oyu ile alması gerekir (TTK m. 548/f.1/c.2). Ortaklık sözleşmesi ile bu nisap ağırlaştırılabilir ve başkaca önlemler öngörülebilir (TTK m. 548/f.1/c.3). Ortaklık sözleşmesi ile tasfiyeden dönme kararının oybirliği ile alınacağı da kararlaştırılabilir. Ancak ortaklık sözleşmesi ile bu nisabın düşürülmesi mümkün değildir⁷⁴⁶. Aynı şekilde ortaklık sözleşmesine hüküm getirmek suretiyle genel kurulda tasfiyeden dönme kararı alınamayacağı kararlaştırılmaz⁷⁴⁷. Bununla birlikte hükümden geçen “başkaca önlemler” ifadesinin anlaşılması amacıyla hükmün gerekçesinde de bir açıklama yapılmamıştır⁷⁴⁸.

Limited ortaklığın feshi için nitelikli çoğunlukla karar alınırken (TTK m. 621/f.1/1) tasfiyeden dönme kararının alınabilmesi için yüzde altmış yeter sayı yeterli görülmüştür (TTK m. 548/f.1/c.2)⁷⁴⁹.Ortaklığın feshi için aranan yetersayı ile tasfiyeden dönme için aranan yeter sayıların birbirinden farklı olması doktrinde bazı yazarlar tarafından eleştirilmiştir⁷⁵⁰.

TTK m. 535 hükmünde tasfiye aşamasında genel kurulun görev ve yetkileri tasfiyenin yapılabilmesi için zorunlu olan, ancak nitelikleri gereği tasfiye memurlarınca yapılamayan işlemlere özgülenmiştir(TTK m. 535/f.1).TTK m. 548’ de düzenlenen tasfiyeden dönme tasfiyenin yapılabilmesi için zorunluluk teşkil eden

⁷⁴⁴ Taşdelen, **Çıkma Çıkarılma ve Fesih**, s. 262; Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 295; Aydın, **Şirketler Topluluğu**, s. 669; Pulaşlı, **Şerh**, s. 2516,2517. Hükmün eleştirisi için bkz. Kervankıran, **Tasfiye**, s. 314; Yıldız, “Tasfiyeden Dönme”, s.841.

⁷⁴⁵Yıldız, “Tasfiyeden Dönme”, s. 840; Aydın, **Şirketler Topluluğu**, s. 669;Taşdelen, **Çıkma Çıkarılma ve Fesih**, s. 262; Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 294; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 313 (dnpn 122’ de adı geçen yazarlar.)

⁷⁴⁶Yıldız, “Tasfiyeden Dönme”, s. 843; Şener, **Limited**, s. 1183.

⁷⁴⁷ Şener, **Limited**, s. 1184; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 315 (dnpn. 133’te adı geçen yazarlar.).

⁷⁴⁸ Kendigelen, **İlk Tespitler**, s. 451.

⁷⁴⁹ Şener, **Limited**, s. 1184.

⁷⁵⁰ Kendigelen, **İlk Tespitler**, s. 451; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 315; Şener, **Limited**, s. 1184.

bir işlem değildir. Bu nedenle TTK m. 548'in TTK m. 535'e önemli bir istisna teşkil ettiğini ifade edebiliriz⁷⁵¹.

Tasfiyeden dönme kararını vermesi için genel kurulu toplantıya müdürler veya tasfiye memurları çağırabilir⁷⁵². Olağan veya olağanüstü toplantılarda tasfiyeden dönme kararı verilebilir⁷⁵³. Önemli olan bu konunun gündemde yer almasıdır⁷⁵⁴. Genel kurulun tasfiyeden dönme kararı bir sözleşme değişikliği değildir⁷⁵⁵.

4.2.3. Örtülü Tasfiyeden Dönme

Limited ortaklığı sona erdiren sebeplerden birisi de iflastır (TTK m 636/f.1/c). Limited ortaklığın iflas etmesiyle birlikte ortaklığın tasfiyesi İİK⁷⁵⁶ hükümlerine göre iflas idaresi tarafından yürütülür (TTK m. 534). TTK m. 643 göndermesiyle limited ortaklıklarda da uygulanacak olan TTK m. 548/f.2'e göre *“Şirket, iflasın açılmasıyla sona ermiş olmasına rağmen iflas kaldırılmışsa veya iflas, konkordatonun uygulanmasıyla sona ermişse şirket devam eder”*.

TTK m. 548/f.1 açık tasfiyeden dönme, TTK m. 548/f.2'de ifade edilen iflasın kaldırılması ile ortaklığın devam etmesi ise örtülü tasfiyeden dönme olarak da adlandırılmaktadır⁷⁵⁷. TTK m. 548/f.2' de iflasın kaldırılması veya iflasın konkordato uygulanması ile sona ermesi halinde ortaklığın devam edeceği ifade edildiğinden TTK m. 548/f.1' de öngörülenin aksine ortaklığın devam etmesine/ tasfiyeden dönmesine ilişkin bir genel kurul kararına ihtiyaç görülmemiştir⁷⁵⁸. Hüküm doktrinde bazı yazarlar tarafından, ortaklığın iflasın kaldırılmasıyla veya konkordato uygulanmasıyla kendiliğinden tasfiyeden dönemeyeceği ve ortaklığın devamına ilişkin genel kurula karar verme yetkisi verilmesi gerektiği düşünceleriyle eleştirilmiştir⁷⁵⁹. Diğer bir görüşe göre ise, iflasa mahkeme tarafından karar

⁷⁵¹ Şener, **Limited**, s. 1181.

⁷⁵² Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 297,298; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 316.

⁷⁵³ Taşdelen, **Çıkma Çıkarılma ve Fesih**, s. 261; Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 298.

⁷⁵⁴ Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 298.

⁷⁵⁵ Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 296; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 316.

⁷⁵⁶ Çalışmamızda İİK ile kastımız, **2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu**'dur. (RG. T. 19.06.1932. S. 2128).

⁷⁵⁷ TTK m. 548/f.2 Gerekçesi.

⁷⁵⁸ Kendigelen, **İlk Tespitler**, s. 452; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 318.

⁷⁵⁹ Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 302, 303; Kendigelen, **İlk Tespitler**, s. 452.

verildiğinden iflasın kaldırılmasına da mahkemece karar verilmesi pek tabii olup tasfiyeden dönmeye ilişkin genel kurul kararı istemi yerinde değildir⁷⁶⁰.

TTK m. 548/f.3/c. 2' den anlaşılan iflasın kaldırılmasıyla tasfiyeden dönülmesi için de pay bedellerinin ve tasfiye paylarının ortaklar arasında dağıtılmamış olması gerekmektedir⁷⁶¹.

4.2.4. Tasfiyeden Dönme Kararının Tescili

Limited ortaklığın genel kurul kararıyla tasfiyeden dönmesi halinde bu durum tasfiye memurları tarafından sicile tescil ve ilan ettirilecektir (TTK m. 548/f.1/c.4). Tasfiye memurları ticaret siciline yapacakları tescil başvurusuna pay bedellerinin ve tasfiye paylarının ortaklar arasında dağıtılmasına başlanmadığına ilişkin belgeleri de eklerler (TTK m. 548/f.3/ c.2). Tasfiyeden dönme kararına ilişkin tescil kurucu niteliğe sahiptir⁷⁶².

Limited ortaklığın, iflasın kaldırılması ile tasfiyeden dönmesi halinde bu durumun sicile kim tarafından tescil ettirileceği de TTK m. 548/f.3'de hükme bağlanmıştır. Buna göre: “*Tasfiye memuru iflasın kaldırıldığına ilişkin kararı ticaret siciline tescil ettirir. Tescil istemine, pay bedellerinin ve tasfiye paylarının pay sahipleri arasında dağıtılmasına başlanmadığına ilişkin belge de eklenir.*” Hükümde, iflasın kaldırıldığına ilişkin kararın ticaret siciline, tasfiye memuru tarafından tescil edileceği ifade edilmiştir. Ancak limited ortaklığın iflas sebebi ile sona ermesi halinde ortaklık İİK hükümlerine göre iflas idaresince yürütüleceğinden, ortaklığın iflas sebebiyle tasfiyesinde tasfiye memuru atanması söz konusu olmayacaktır. Bu kapsamda tescilin tasfiye memurlarınca değil iflas idaresince atanan memurlar tarafından yapılması gerekmektedir⁷⁶³. Bu nedenle hükümde “tasfiye memuru” ifadesi kullanılması doğru bulunmamış ve doktrinde eleştirilere yol açmıştır⁷⁶⁴.

⁷⁶⁰ Kervankıran, **Tasfiye**, s. 319.

⁷⁶¹ Kendigelen, **İlk Tespitler**, s. 452; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 318.

⁷⁶² Yıldız, “Tasfiyeden Dönme”, s. 852; Şener, **Limited**, s. 1188 (dnp. 438' de adı geçen yazarlar.).

⁷⁶³ Kendigelen, **İlk Tespitler**, s. 451; Moroğlu, **Değerlendirme ve Öneriler**, s. 290; Moroğlu, **6102 Sayılı TTK**, s. 338; Şener, **Limited**, s. 1189; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 320.

⁷⁶⁴ Kendigelen, **İlk Tespitler**, s. 451; Moroğlu, **Değerlendirme ve Öneriler**, s. 290; Moroğlu, **6102 Sayılı TTK**, s. 338; Şener, **Limited**, s. 1189.

İflasın kaldırılması ile tasfiyeden dönme halinde tescil başvurusunda bulunurken, iflasın kaldırıldığına ilişkin mahkeme kararı ile tasfiye paylarının ortaklar arasında dağıtılmasına başlanmadığına ilişkin belgelerin de sunulması gerekmektedir⁷⁶⁵.

4.2.5. Tasfiyeden Dönmenin Hüküm Ve Sonuçları

Limited ortaklığın tasfiyeden dönme kararının ticaret siciline tesciliyle birlikte tasfiye hali ortadan kalkar ve limited ortaklık tasfiyeden önceki haline dönerek aktif bir ortaklık olarak ticari faaliyetlerini sürdürmeye devam eder⁷⁶⁶. Tasfiyeden dönme ile birlikte limited ortaklığın tasfiye amacının yerini yeniden kazanç sağlama ve paylaşma amacı alır⁷⁶⁷. Bu durumda ortaklık tasfiye sürecine girmeden önce geçerli olan kanun ve sözleşme hükümleri uygulanmaya devam eder⁷⁶⁸. Ortaklığın tasfiyeden dönmesiyle birlikte ortaklık, tasfiye sürecinde tasfiye memurları tarafından yapılan işlemlerle de bağlıdır⁷⁶⁹. Tasfiyeden dönme bir sözleşme değişikliği kararı olmadığından ortaklık sözleşmesinde değişikliğe gidilmesine gerek yoktur⁷⁷⁰.

Tasfiyeden dönme kararının tescili ile birlikte ayrıca bir işleme gerek kalmaksızın tasfiye memurlarının görevi sona erer⁷⁷¹. Müdürler ve genel kurulun görev ve yetkilerine ilişkin tasfiye sürecinde getirilen sınırlamalar tasfiyeden dönmeyle ortadan kalkar. Dolayısıyla limited ortaklığın organları tasfiye öncesindeki hak ve yetkilerini yeniden elde ederler⁷⁷². Tasfiye sürecinde tasfiye memurluğu görevini müdürler üstlenmişse bu durumda müdürlerin tasfiye memurluğu görevi sona ermekle birlikte, müdürlük görevi ortadan kalkmaz⁷⁷³.

⁷⁶⁵ Yıldız, “Tasfiyeden Dönme”, s. 852.

⁷⁶⁶ Taşdelen, **Çıkma Çıkarılma ve Fesih**, s. 261; Çebi, **Limited**, s. 388; Şener, **Limited**, s. 1188; Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 306; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 322; Yıldız, “Tasfiyeden Dönme”, s. 852.

⁷⁶⁷ TTK m. 548 Gerekçesi. Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 306; Taşdelen, **Çıkma Çıkarılma ve Fesih**, s. 261.

⁷⁶⁸ Şener, **Limited**, s. 1188 (dnp. 441’ de adı geçen yazar.).

⁷⁶⁹ Yıldız, “Tasfiyeden Dönme”, s. 852,853; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 322.

⁷⁷⁰ Taşdelen, **Çıkma Çıkarılma ve Fesih**, s. 261; Bilge, **a.g.m.**, s. 294.

⁷⁷¹ Çebi, **Limited**, s. 388.

⁷⁷² Yıldız, “Tasfiyeden Dönme”, s. 852; Kervankıran, **Tasfiye**, s. 322; Karaman Coşgun, **Tasfiye**, s. 306,307.

⁷⁷³ Şener, **Limited**, s. 1188,1189;Kervankıran, **Tasfiye**, s. 322 (dnp. 156’ da adı geçen yazarlar.).

SONUÇ

Çalışmamızda genel olarak limited ortaklığın sona erme sebeplerini inceledikten sonra, limited ortaklığın tasfiyesi, tasfiye süreci, tasfiye memurları, ek tasfiye ve tasfiyeden dönmeyi ise Yargıtay kararları ve doktrindeki görüşler ile birlikte ele alarak incelemeye çalıştık.

Limited ortaklık, 6102 sayılı TTK m. 636'da sayılan sebeplerle sona erer. Anılan maddenin birinci fıkrasına göre limited ortaklık, ortaklık sözleşmesiyle öngörülen sebeplerle, genel kurul kararıyla, iflas halinde ve kanunda öngörülen diğer sebeplerle sona erer.

TTK m. 636 hükmünün ikinci fıkrasında düzenlendiği üzere, uzun süreden beri şirketin kanunen gerekli organlarından biri mevcut değilse veya genel kurul toplanamıyorsa, ortaklardan veya şirket alacaklılarından birinin talebi üzerine mahkemece fesih kararı verilmesi halinde limited ortaklık sona erer. Aynı hükmün üçüncü fıkrasına göre, haklı sebeplerin varlığı halinde ortaklardan birinin mahkemeye başvurması üzerine mahkemece fesih kararı verilmesi hali de limited ortaklığı sona erdiren sebepler arasında gösterilmiştir.

TTK m. 636/f.5' te ise sona ermenin sonuçlarına anonim şirkete ilişkin hükümlerin uygulanacağı ifade edilmiştir. Limited ortaklığın sona ermesinin en önemli sonucu ortaklığın tasfiye sürecine girmesidir. Bununla birlikte TTK m. 643 ve TTK 644/1/a hükmünde yapılan atıflar uyarınca da limited ortaklığın tasfiyesinde anonim ortaklığın tasfiyesine ilişkin hükümler uygulanacak olup çalışmamızda bu husus dikkate alınmıştır.

Limited ortaklığın sona ermesi ile birlikte ortaklığın sona ermeden önce girişmiş olduğu iş ve işlemler, ortaklığın alacakları, taahhütleri ve borçları kendiliğinden sona ermiş olmaz. Tasfiye, ortaklığın süregelen işlemlerinin tamamlanması, alacakların tahsil edilmesi, malvarlığının paraya çevrilmesi, borçların ödenmesi, ortakların pay bedellerinin iadesi ve geriye bir şey kalmışsa kalan varlığın ortaklara ortaklık payları oranında (sözleşmede başkaca bir hüküm yoksa) dağıtılması amacıyla yapılması gereken tüm işlemleri ifade eden bir süreçtir. Tasfiye

sürecinin temelde iki amacı vardır. Bunlardan ilki, sona eren limited ortaklığın alacaklılarının menfaatlerinin korunması ikincisi ise, limited ortaklık ortaklarının tasfiye sonucuna katılma haklarının sağlanmasıdır.

Limited ortaklığın sona ermesi ve tasfiye sürecine girmesi halinde ortaklık tüzel kişiliğini korur ve ticaret unvanını“tasfiye halinde” ibaresi eklenmiş olarak kullanmaya devam eder. Tasfiye iş ve işlemleri veya bu amaçla yapılması zorunlu diğer iş ve işlemler şirket tüzel kişiliği adına yapılmaya devam olunur. Limited ortaklık tasfiye sürecinde de kendi hak ve yükümlülüklerinin sahibidir.

Limited ortaklığın tasfiye sürecine girmesiyle genel kurul ve müdürler, yetkileri tasfiye süreci boyunca ve tasfiye amacıyla sınırlanmış olarak, varlığını sürdürmeye devam eder. Tasfiye sürecinde yapılması gereken iş ve işlemler tasfiye memurları tarafından yerine getirilir.

Tasfiye memurları, ortaklık sözleşmesiyle, genel kurul kararıyla, mahkeme kararıyla veya kanunen tasfiye görevini yüklenme şeklinde atanabilir. Bir veya birden fazla kişi tasfiye memuru olarak atanabilir. Tasfiye memurları üçüncü kişiler arasından seçilebileceği gibi ortaklar arasından da seçilebilir. Bununla birlikte müdürlerin de tasfiye memuru olarak atanması mümkündür. Aynı zamanda tüzel kişilerin de tasfiye memuru olarak atanmasına bir engel yoktur.

Tasfiye memurlarının ticaret siciline tescili ve ilanı gerekmektedir. Tasfiye memurları müdürler tarafından sicile tescil ve ilan ettirilir. Burada tescil açıklayıcı niteliğe sahiptir. Aynı zamanda tasfiye memurlarının yetkilerini genişleten veya daraltan kararlarında ticaret siciline tescili gerekir.

Tasfiye hâlindeki şirketi tasfiye ile ilgili konularda mahkemelerde ve dış ilişkide tasfiye memurları temsil eder. Tasfiye memurları, ortaklık sözleşmesinden veya kanundan doğan yükümlülüklerini kusurları ile ihlal ederlerse ortaya çıkan zarardan, ortaklığa, ortaklara ve alacaklılara karşı sorumlu olurlar. Tasfiye memurunun görevini yerine getirdiği sırada işlediği haksız fiilden ortaklık da sorumludur. Ancak ortaklığın tasfiye memurlarına rücu hakkı sakalıdır.

Tasfiye memurlarının görev süresine ilişkin kanunda bir düzenleme bulunmamaktadır. Kural olarak tasfiye memurlarının görevleri, tasfiye sürecinin tamamlanıp ortaklığın ticaret sicilinden silinmesiyle sona erer. Ancak tasfiye memurlarının ortaklık sözleşmesi veya genel kurul kararıyla atandığı veya kanuni olarak müdürlerin tasfiye görevini yüklendiği hallerde, genel kurul tasfiye memurlarını her zaman görevden alabilir ve yerlerine yenilerini atayabilir. Tasfiye memurlarının mahkeme tarafından atanmış olması halinde genel kurulun tasfiye memurlarını görevden alma yetkisi yoktur. Mahkemece atanan tasfiye memurları ancak mahkeme tarafından görevden alınabilir.

Limited ortaklığın tasfiye sürecine girmesiyle göreve başlayan tasfiye memurları, tasfiye amacının yerine getirilmesi için gerekli olan bütün işleri yaparlar. Bu kapsamda tasfiye memurları göreve başlar başlamaz limited ortaklığın tasfiye başlangıcındaki durumunu incelerler. Gerekirse şirket mallarına değer biçmek için uzmanlara başvurarak, şirketin malvarlığına ilişkin durumu ile finansal durumunu gösteren bir envanter ile bilanço düzenler ve genel kurulun onayına sunarlar.

Tasfiye memurlarının görevleri arasında alacaklıların çağırılması ve menfaatlerinin korunması da vardır. Öncelikli olarak tasfiye memurlarının alacaklılara limited ortaklığın sona erdiği ve tasfiye sürecine girdiği bu nedenle ortaklıktan alacaklı olanların alacaklarını bildirmesi hususunda çağrıda bulunması gerekmektedir. Çağrı kanunda öngörülen usullere göre yapılacaktır. Alacaklılara yapılan çağrı üzerine alacaklıların bildirimde bulunmaması, alacak haklarını ortadan kalkmaz. Kanun koyucu alacaklıların korunmasına ilişkin hükümleri de ayrıca düzenlemiştir. Kanun koyucu alacaklıların alacakları ödenmedikçe veya temin veya tevdi edilmedikçe tasfiye sonucunun ortaklar arasında dağıtımını yasaklamıştır.

Bununla birlikte tasfiye memurları, limited ortaklığın süregelen işlemlerini tamamlamak, gereğinde pay bedellerinin henüz ödenmemiş olan kısımlarını tahsil etmek, aktifleri paraya çevirmek ve ortaklık borçlarının, ilk tasfiye bilançosundan ve alacaklılara yapılan çağrı sonucunda anlaşılan duruma göre, şirket varlığından fazla olmadığı saptanmışsa, bu borçları ödemekle yükümlüdürler. Tasfiye memurları bu kapsamda ortaklığın bütün mal ve haklarının korunması için düzenli ve görevinin bilincinde bir yönetici gibi gereken önlemleri alır ve tasfiyeyi mümkün olan en kısa

sürede bitirirler. Ancak tasfiye memurları tasfiyenin gerektirmediği yeni işlemleri yapamazlar.

Tasfiyenin uzun sürmesi halinde ise tasfiye memurları her yılsonu için finansal tabloları ve tasfiye sonunda da kesin bilançoğu düzenleyerek genel kurulun onayına sunmakla da yükümlüdürler.

Tasfiye hâlinde bulunan ortaklığın borçları ödendikten ve pay bedelleri geri verildikten sonra kalan varlığı, ortaklık sözleşmesinde aksi kararlaştırılmamışsa ortaklar arasında, ödedikleri sermayeler ve imtiyaz hakları oranında dağıtılır. Tasfiye payı hakkının ortaklık sözleşmesi ile ortadan kaldırılması, sınırlandırılması, üçüncü kişi veya kurumlara devri mümkündür.

Ortaklar çeşitli sebeplerle haksız tasfiye payı almış olabilirler. Kanunda haksız alınan tasfiye payına ilişkin bir düzenleme bulunmamakla birlikte alınan haksız tasfiye payının ortaklığa iade edilmesi gerektiği kabul edilmektedir. Ancak haksız alınan tasfiye payının ortaklığa iadesi bakımından uygulanacak hüküm hususunda doktrinde ortaya atılan farklı görüşler mevcut olup çalışmamızda bu görüşlere de yer verilmiştir.

Tasfiye memurları tasfiye süreci boyunca gerekli defter ve belgeleri tutarlar. Tasfiyenin sonunda defterler ve tasfiyeye ilişkin olanlar da dâhil, belgeler TTK m. 82 uyarınca saklanır.

Tasfiyenin sona ermesi üzerine şirkete ait ticaret unvanının sicilden silinmesi tasfiye memurları tarafından sicil müdürlüğünden istenir. İstem üzerine silinme tescil ve ilan edilir. Ticaret sicilinden silinmenin hukuki niteliği kanunda açıkça belirlenmemiştir. Ticaret sicilinden silinmenin hukuki niteliğinin belirlenmesi limited ortaklığın tam anlamıyla ortadan kalktığı anın tespiti açısından önem arz etmektedir. Bu konuda doktrinde ileri sürülen farklı görüşlere çalışmamız içerisinde yer verilmiştir.

6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu ile birlikte daha önce kanunda düzenlenmeyen ancak ihtiyaca binaen doktrin ve yargı kararlarında kabul edilen ve uygulanan ek tasfiye ve tasfiyeden dönme kurumu da yasal düzenlenmeye kavuşmuştur. Anonim ortaklığa ilişkin hükümler altında düzenlenen ek tasfiye ve

tasfiyeden dönme kurumuna ilişkin hükümler, kanunda yapılan atıf uyarınca limited ortaklıklar içinde uygulanmaktadır.

Limited ortaklığın tasfiyesinin tamamlanıp ticaret sicilinden silinmesinden sonra da, ortaklığın bir takım malvarlığı unsurları veya tahsil edilmemiş alacakları veya ödenmemiş borçları gibi eksik kalmış birtakım işlemleri ortaya çıkabilir. Bu ve benzeri durumların ortaya çıkması halinde ortaklığın tüzel kişiliğinin yeniden sağlanarak eksik kalan işlemlerin yapılmasına veya gerekli önlemlerin alınmasına imkân tanınması ek tasfiye ile mümkün olur.

Tasfiyeden dönmeyi ise genel olarak, ortaklığın tasfiye amacının, yeniden kazanç sağlama ve paylaşma amacı olarak değişmesi ve ortaklığın ticari faaliyetlerine devam etmesi şeklinde ifade edebiliriz.

Limited ortaklığın belirlenen sürenin dolmasıyla veya genel kurul kararıyla sona ermesi halinde kanun koyucu ortaklar arasında ortaklık payları dağıtılmaya başlanmadıkça genel kurulun ortaklığın devam etmesini kararlaştırmasına imkân tanınmıştır. Genel kurulca alınan devam kararı halinde tasfiyeden dönülmüş olacaktır. Limited ortaklık için belirli bir süre için kurulma zorunluluğu bulunmamakla birlikte, ortaklık sözleşmesinde limited ortaklığın sona ermesi için bir süre belirlenmişse, ortaklık bu sürenin dolmasıyla sona erecektir.

Limited ortaklık, iflasın açılmasıyla sona ermiş olmasına rağmen iflas kaldırılmışsa veya iflas, konkordatonun uygulanmasıyla sona ermişse bu durumda da ortaklık devam eder. İflasın kalkması ile tasfiyeden dönülmesi için bir genel kurul kararına ihtiyaç olmamakla birlikte doktrinde aksini düşünen yazarlar da mevcut olup söz konusu yazarların görüşlerine de çalışmamız içerisinde yer verilmiştir.

KAYNAKÇA

- Aker, H.** (2016). “Anonim ve Limited Şirketlerde Ortaklık Sıfatının Sona Ermesi ve Özellikle Haklı Sebep Fesih Davasına İlişkin Bazı Değerlendirmeler”. *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, Cilt: 32, Sayı: 1, Mart, 63-150.
- Akbay, D.** (2010) *Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'na Göre Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları*. İstanbul: Vedat.
- Al Kılıç, Ş.** (2019). “Anonim Şirketlerde Pay Sahiplerinin Tasfiye Payı Alma Hakkı”. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. C: 23, S:4, 47-97.
- Alışkan, M.** (2018). *Ticaret Hukuku Uygulamaları Çözümlü Olaylar- Çözülecek Olaylar- Yargıtay Kararları* (1.b.). Ankara: Seçkin.
- Altaş, S.** (2014). “Önemli Miktarda Aktifin Toptan Satışı Sorunu”. *Mali Çözüm Dergisi*. S: 4, 95-102.
- Altaş, S.** (2017). *Türk Ticaret Kanununa Göre Limited Şirketler* (8.b.). Ankara: Seçkin.
- Arabacı Ö., Sönmez F.** (2014) “6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunundaki Anonim ve Limited Şirketlerin Tasfiyesine İlişkin Düzenlemeler, Getirilen Yenilikler İle Örnek Muhasebe Uygulaması”. *Mali Çözüm Dergisi*, C:24, S: 124, 41-68.
- Arkan, S.** (2011). *Ticari İşletme Hukuku* (15.b.). Ankara: Sözkese.

- Arslanlı, H. ve Domanıç H.** (2011). *Limited Şirketler Hukuku Uygulaması ve Hisseli Komandit Şirketler:Ticaret Kanun Şerhi C:III* (1989 Yılı Birinci Basıdan Tıpkı Bası). İstanbul: Vedat.
- Aydın, F.** (2019). *Yeni Türk Ticaret Kanununda Anonim Şirketler Limited Şirketler Ve Şirketler Topluluğu* (2.b.). Ankara: Bilge.
- Ayoğlu, T.** (2013). “Anonim Ortaklıkların Haklı Nedenle Feshi”. *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. Cilt: 10, Sayı: 2, Temmuz, 219-252.
- Bilge, M. E.** (2012). “Anonim Şirketin Sona Ermesi ve Tasfiyesi. *Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. C: XV1, S: 3-4, 261-294.
- Bilgili, F. ve Demirkapı, E.** (2018). *Şirketler Hukuku Bilgisi* (6. b.). Bursa: Dora.
- Bilgili, F. ve Demirkapı, E.** (2019). *Ticaret Hukuku Bilgisi* (15. b.). Bursa: Dora.
- Bozgeyik, H.** (1999). “Anonim Şirketin Tasfiyesinde Tasfiye Memurlarının Sorumluluğu”. *Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi*.C:XV,S:1,153-180.(çevrimiçi)
<http://dosya.marmara.edu.tr/ikf/iib-dergi/1999/10-bozgeyik.pdf> s.e.t.
07.11.2020.
- Çalal, S.** (2016). Anonim Şirketlerde Fesih Sebepleri ve Cezai Sorumluluğun Sınırları. *Mali Çözüm* , 165-172.
- Çamoğlu, E.** (2008). *Kollektif Ortaklığın Haklı Sebeple Feshi ve Ortağın Haklı Sebeple Çıkarılması*. Vedat: İstanbul.
- Çamoğlu, E.** (2015). “Anonim Ortaklığın Haklı Sebeple Feshinde Hakimin Takdir Yetkisi”. *Banka Ve Ticaret Hukuku Dergisi*. C: 31, S: 1, 5-19.
- Çebi, H.** (2019). *Limited Şirketler Hukuku*. Ankara: Adalet.

Çelik, A. (2020). *Ticaret Hukuku* (10.b.). Ankara: Seçkin.

Çetiner, S. ve Bozkurt Yüksel, A. E. (2017). *Ticari İşletme ve Şirketler Hukuku* (4.b.). Ankara: Seçkin.

Demirkapı, E.(2013).“Anonim Şirket Tasfiyesinde Süregelen İş ve Yeni İş Kavramları ve Bunlara Bağlanan Hukuki Sonuçlar”.*Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*.C: 11, S:1, 106-158.

Dinç, S. (2016). “6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu’na Göre Anonim Şirketlerin Tasfiyesi”. *Terazi Hukuk Dergisi*. C: 11, S: 120, 27-37.

Dinç, S. (2017). *Ticaret Hukuku Bilgisi (Ticari İşletme- Şirketler Hukuku)*. Ankara: Seçkin.

Doğanay, İ. (2004). *Türk Ticaret Kanunu Şerhi* (C: II, 4.b.). İstanbul: Beta.

Erdem, N. (2019). *Anonim Ortaklığın Haklı Sebep Feshi* (2.b.). İstanbul: Vedat.

Eriş, G. (2017). *6335-6552-6728 Sayılı Kanunlarla Güncellenmiş TTK Hükümlerine Göre: Ticari İşletme Ve Şirketler* (C: III, 3.b.) Ankara: Seçkin.

Güven, Ş. (2016). “6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Çerçevesinde Anonim Şirketlerin Sona Ermesi ve Tasfiyesi”. *Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. C: III, S: 1, 35-63.

Karahan, S. (1998). *Anonim Şirketlerde Tasfiye*. Konya: Mimoza.

Karaman Coşgun, Ö. (2015). *Anonim Şirketin Tasfiyesi* (1.b.). Ankara: Adalet.

Kaya, M.İ ve Tatlı, B. (2020). *Ticaret Hukuku I: Ticari İşletme ve Ortaklıklar Hukuku* (3.b.). Ankara: Seçkin.

- Kayar, İ.** (2018). *6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre: Ticaret Hukuku (5.b.)*. Ankara: Seçkin.
- Kayıhan, Ş.** (2019). *Şirketler Hukuku (3.b.)*. Ankara: Seçkin.
- Kendigelen, A.** (2011). *Gerekçeli-Karşılaştırmalı Yeni Türk Ticaret Kanunu İle Türk Ticaret Kanununun Yürürlülüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun*. İstanbul.
- Kendigelen, A.** (2016). *Türk Ticaret Kanunu Değişiklikler Yenilikler ve İlk Tespitler (3.b.)*. İstanbul: Onikilevha.
- Kervankıran, E.** (2015). *Anonim Şirketlerin Tasfiyesi*. Ankara: Seçkin.
- İlbasmış Hızlısoy Ö.** (2016). *Anonim Şirketin Haklı Sebep Feshi*. Ankara: Adalet.
- Moroğlu, E.** (2006). *Makaleler I (3. b.)*. İstanbul: Arıkan.
- Moroğlu, E.** (2007). *Türk Ticaret Kanunu Tasarısı Değerlendirme ve Öneriler (5.b.)*. İstanbul: Vedat.
- Moroğlu, E.** (2016). *Türk Ticaret Kanunu Tasarısı Değerlendirme ve Öneriler (8.b.)*. İstanbul: Vedat.
- Mineliler, Z.** (2012). "Yeni Türk Ticaret Kanununa Göre Limited Şirketlerin Haklı Sebep Feshi". *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. C: 16, S:3, 95-117
- Nomer Ertan, F.** (2015). "Anonim Ortaklığın Haklı Sebep Feshi Davası: TTK m. 531 Üzerine Düşünceler". *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*. C:LXXIII, S: 1, 421-440.

Oruç, M. (2011). “Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Anonim Ortaklığın Haklı Sebep ile Feshi İstemine Bağlı Çıkarılma”. *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*. C: 27, S:1, 209-233.

Poroy, R., Tekinalp, Ü., Çamoğlu, E. (2010). *Ortaklıklar ve Kooperatifler Hukuku* (12. b.). İstanbul: Vedat.

Poroy, R., Tekinalp, Ü., Çamoğlu, E. (2014). *Ortaklıklar Hukuku I* (13. b.). İstanbul: Vedat.

Poroy, R., Tekinalp, Ü., Çamoğlu, E.(2019). *Ortaklıklar Hukuku II* (14.b.). İstanbul: Vedat.

Poroy, R. ve Yasaman, H. (2017). *Ticari İşletme Hukuku* (16. b.). İstanbul: Vedat.

Pulaşlı, H. (2018). *Şirketler Hukuku Şerhi* (C: III, 3.b.). Ankara: Adalet.

Pulaşlı, H. (2020). *Şirketler Hukuku Genel Esaslar* (6.b.). Ankara: Adalet.

Sümer, A. (2010). “Türk Ticaret Kanunu Tasarısında Anonim Ortaklıkların Haklı Nedenle Feshi”. *Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, C: XXVIII, S:1, 171-181.

Sümer, A. (2014). “Anonim Ortaklığın Haklı Sebep ile Feshinde Gündeme Gelen Bazı Hukuki Sorunlar”. *Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C:9, S: 117-118, 145-174.

Şener, O. H. (2002). “Anonim Ortaklıklarda Tasfiye Memurunun Mahkemece Azli Ve Atanması”. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. C: 4, S:1, 159-196.

Şener, O. H. (2015). *Anonim Ortaklıkta Ek Tasfiye (İhya)*. Ankara: Adalet.

Şener, O. H. (2017). *Teorik ve Uygulamalı: Ortaklıklar Hukuku* (3.b.). Ankara: Seçkin.

Şener, O. H. (2017). *Yargıtay Kararları Işığında Limited Ortaklıklar Hukuku* (1.b.). Ankara: Seçkin.

Taşdelen, N. (2012). *6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Limited Ortaklıklarda Çıkma Çıkarılma ve Fesih*. Ankara: Yetkin.

Tekil, F. (1978). *Şirketler Hukuku Anonim Şirketler* (C:II, 2.b.). İstanbul.

Tekil, F. (1981). *Şirketler Hukuku*. İstanbul: Otağ.

Tekinalp, Ü. (2012). *Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar Hukuku İle Tek Kişi Ortaklığın Esasları* (2.b). İstanbul: Vedat.

Tekinalp, Ü. (2013). “Anonim Ortaklığın Haklı Sebeplerle Alternatif Çözümlü Fesih Davasının Bazı Usuli Sorunları”. *Ersin Çamoğlu'na Armağan*. İstanbul: Vedat, 211-222.

Ulukaya, L. (2019). “Limited Ortaklığın Haklı Sebeple Feshi”. *Kocaeli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. C:4, S: 8, 129-161.

Yalçın Sarıkaya, E. (2018). *Limited Şirketin Sona Erme Nedenleri*. Ankara: Adalet.

Yavuz C., Topuz M. “Toprak Koruma Ve Arazi Kullanımı Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un Türk Medeni Kanunu'nun Miras Hukukuna İlişkin Hükümlerinde Yaptığı Değişiklikler” *Mehmet Akif Aydın'a Armağan*, 663-700, s.666 (çevrimiçi) <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/273393> s.e..t.: 31.03.2021.

Yavuz, M. (2016). “Türk Ticaret Kanununa Göre Tasfiye Memurlarının Hukuki Sorumluluğu”. *Terazi Hukuk Dergisi*.C: 11, S: 123, 101-104.

Yıldırım, A. H. (2007). “Anonim Ortaklık Tasfiye Memurlarının Temsil Yetkisini Kullanmaları”. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C:9, Özel Sayı, 931-956.

Yıldırım, A. H. (2013). *6102 Sayılı Yeni Türk Ticaret Kanuna göre: Limited Ortaklığın Haklı Sebeple Feshi* (1.b). Bursa: Dora.

Yıldız, Ş. (2007). *Türk Ticaret Kanun Tasarısına Göre Limited Şirketler Hukuku*. İstanbul: Arıkan.

Yıldız, Ş. (2018). “TTK Tasarısı’na Göre Anonim Şirketin Haklı Sebeple Feshi”. *Makalelerim* (2.b). İstanbul: Onikilevha, 635-644.

Yıldız, Ş. (2018). “6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu’nun 548. Maddesine Göre Tasfiyeden Dönme”. *Makalelerim* (2.b). İstanbul: Onikilevha, 831-853.

Yılmaz, A. (2016). “Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim ve Limited Şirketlerde Ek Tasfiye”. *Banka Ve Ticaret Hukuku Dergisi*. C: 32, S: 2, 149-173.

Url-1 <<https://www.kazanci.com.tr/>>, erişim tarihi 31.10.2020.

Url-2 <<https://www.sinerjimevzuat.com.tr/>>, erişim tarihi 31.03.2021

Url-3 <<https://sozluk.gov.tr/>>, erişim tarihi 05.11.2020